

SACD.

513.

11

A	h. k.	xxij	x	xx	Coriula.
b	x. kal.	xxij	x	xxij	
c	ix. kal.	xxij	x	xxij	
d	viii. kal.	xxv	x	xxij	
e	vii. kal.	xxvj	x	xxij	
f	vi. kal.	xxvij	x	x	
g	v. kal.	xxvij	x	viii	Simon et Judas aposto.
A	iiii. kal.	xxix	x	vj	
b	iii. kal.	xxx	x	liij	
c	Idie. k.	xxij	x	ij	Dedicatio ecclesie.
Nonember. Dies. Horz. Minuta.					
d	kal. Nonēb. i.	ix	o.	o.	Omnes sancti.
e	iiii. Non.	ii	ix	lvij	Comemoratio defunctorū.
f	iii. Non.	iii	ix	lvj	
g	Id. Non.	iiii	ix	liij	
A	Nonis.	v	ix	lii	
b	viii. Idus.	vi	ix	l.	Leonardus confessor.
c	vii. Idus.	vii	ix	xlviij	
d	vi. Idus.	viii	ix	xlvi	
e	v. Idus.	ix	ix	xlviij	
f	iiii. Idus.	x	ix	xlvi	
g	iii. Idus.	xi	ix	xlvi	
A	Id. Idus.	xii	ix	xlviij	Martinus episcopus.
b	Idibus.	xiii	ix	xlviij	
c	xviii. k. Decē.	xiiii	ix	xlviij	
d	xvij. kal.	xv	ix	xlviij	
e	xvj. kal.	xvi	ix	xlviij	
f	xv. kal.	xvij	ix	xxx	
g	xiiii. kal.	xvij	ix	xxvij	
A	xiii. kal.	xix	ix	xxvj	
b	xii. kal.	xx	ix	xxvij	
c	xi. kal.	xxj	ix	xxvij	Presentatio virginis.
d	x. kal.	xxij	ix	xxij	Eccilia virgo.
e	ix. kal.	xxij	ix	xxj	Clemens papa.
f	viii. kal.	xxij	ix	xx	
g	vii. kal.	xxv	ix	xx	Catharina virgo.
A	vi. kal.	xxvj	ix	xxvij	
b	v. kal.	xxvij	ix	xxvij	

c	iiii. kal.	xxviii	ix	xxviii	
d	iii. kal.	xxvii	ix	xxvii	
e	Ididie. K.	xxvi	ix	xxvi	Andreas.
f	December. Dies. hore.	xxv	ix	xxv	Minu.
g	k. Decēbris.	xxiiii	ix	xxiiii	
h	iiii. Non.	xxiii	ix	xxiii	
i	iii. Non.	xxii	ix	xxii	Barbara virgo.
k	Idus. Non.	xxi	ix	xxi	
l	Idus.	xx	ix	xx	Nicolaus episcopus.
m	viii. Idus.	xix	ix	xix	
n	vii. Idus.	xviii	ix	xviii	Conceptio virginis
o	vi. Idus.	xvii	ix	xvii	
p	v. Idus.	xvi	ix	xvi	
q	iiii. Idus.	xv	ix	xv	
r	Idus.	xiiii	ix	xiiii	Lucia
s	Idus.	xiii	ix	xiii	
t	Idus.	xii	ix	xii	
u	Idus.	xi	ix	xi	
v	Idus.	x	ix	x	
w	Idus.	ix	ix	ix	
x	Idus.	viii	ix	viii	Zazarus christi hospes.
y	Idus.	vii	ix	vii	
z	Idus.	vi	ix	vi	
aa	Idus.	v	ix	v	
ab	Idus.	iiii	ix	iiii	Thomas apostolus
ac	Idus.	iii	ix	iii	
ad	Idus.	ii	ix	ii	
ae	Idus.	i	ix	i	
af	Idus.	xxviii	ix	xxviii	Christi natalis.
ag	Idus.	xxvii	ix	xxvii	Stephanus pthomartyr
ah	Idus.	xxvi	ix	xxvi	Joannes apostolus
ai	Idus.	xxv	ix	xxv	Sancti innocentes.
aj	Idus.	xxiiii	ix	xxiiii	Thomas canturiensis
ak	Idus.	xxiii	ix	xxiii	
al	Idus.	xxii	ix	xxii	
am	Idus.	xxi	ix	xxi	Siluester papa.

PREFATIO LIBER.I.
S. BAPTISTAE MANTVANICARME
LITAE THEOLOGIPRAEFATIO
IN LIBRVM DE SACRIS DIE-
BUS, AD LEONEM DE
GIMVM PONTIFI
CEM MA
XI.

Eligiosa dies redigēs i carmina sacro
Lectorē moneo: si qs tamē istus vnq̄
Libri lector erit: ne forte voluine i isto
Nuina falsa, lares stygios, ifamia sacra
Querat: & abages deltramētāq; vatū:
Iupiter hic nullus, nulla est Saturnia Iuno,
Nulla Venus: non supra leges immunda Deorum:
Non habet hic Europa locum, non filia Solis,
Non Helenę mater, nec auerni principis vxor
Hic habitant. Liber iste docet quo tramite ad astra
Peruenerē illi Heroes, quibus annuit arcem
Aetheream Pater omnipotens: Quorū annua festa
Terrigenę accensis faciunt solenniter aris,
Nec tamen hoc omnis fas est includere Diuos
Carmine, cum numero careant: insignia vulgo
Festa magis: magis illustres hęc pagina sanctos
Continet: & Regis diuum: qui secula fecit
Ultima depulsis laribus celeberrima facta.
Ergo mihi nec vis, nec mens est omnia fandi:
a Multaq;

PREFATIO.

Multaq; venturis post me dicenda relinquo.
 Adde quod ætheri ciues augentur in horas.
 Et si forte velis omnes celebrare: futurum est
 Totus vt in cultu diuum pertranscat annus:
 Quo fit vt iste labor scribendi extendere sese
 Possit in excrefcens vilo sine fine volumen.
 Hanc igitur nobis satis est absoluere partem.
 At quia consuerunt nobis illudere passim
 Ifacidæ cælo inuisi: rescabimus isto
 Illorum fragmenta loco: solemnità quando
 Nos celebrare vident: festisq; instare diebus:
 Audent sublanare rati nos debita soli
 Sacra deo libare homini. qui maximus esset
 Error & impietas totum damnanda per orbem.
 Talia baubantes dictis explodimus istis.
 Omne bonum sublime iubet natura quibusdam
 Insignire modis: certoq; extollere cultu.
 Primus honor sacrum est. prima excellentia: qua nõ
 Esse potest maior: patris excellentia summi est.
 Ergo hic eius honor: quo testificamur ab ipso
 Quod sumus esse deo: quod viuimus atq; mouemur.
 Ipse opifex: nos eius opus. pro talibus ergo
 Offerimus meritis illi libamina soli.
 Alter honor sunt pyramides. altaria. templa.
 Hymnisonæ laudes: istum persoluere diuis
 Cogimur. illorum mirari ingentia corda.

Magnifi

PREFATIO. LIBER. I.

Magnificamq; fidem. debellatosq; tyrannos.
 Talis honor diuis etiam sine corpore natis:
 Qui lemures aulos regem detrudere olympo
 More giganteo stygias egere sub umbras:
 Redditur. ipsa deo persoluimus orgia soli.
 Missa vocant nostri. vox est hebræa tributum
 Significans ipsum sacrorum in fine sacerdos
 Nominat: & populum sacro subet ire peracto.
 Et quia diuorum damnant simulachra: loquendum
 Et super hoc aliquid. Moses cum regna videret
 Omnia sacrilego ditis putrescere cultu:
 Ne sua plebs: quæ tunc erat imbecilla rudisq;
 Declinaret ad hunc morem vanum atq; pudendum.
 Nam nec adhuc erat improbitas patefacta deorum:
 Damnauit statuas. picturæ & marmoris vsum
 Sustulit e templis: & multicoloria signa.
 Nunc autem postq; penitus natura fatanum
 Cognita: & antiqua sine maiestate relicta est:
 Nulla ferunt nobis statuæ discrimina: nullos
 Fert pictura dolos. iam sunt innoxia signa.
 Sunt modo virtutum testes monumentaq; laudi in
 Marmora & æternæ decora immortalia fame.
 Roma triumphales etiam modo suspicit arcus:
 In quibus apparet probitas antiqua virorum.
 Sic colitur virtus. honor hic est debitus illi.
 At quoniam genus hebræum memorabile solis

a ti

Cladibus

De hebdomadibus & diebus.

Gladius, & lucris damnatum infamibus omni
Laude caret, titulos odit, monumenta q̄q; damnat.
Id nec omittendum q̄ diis regnantibus olim
Moris erat fastis ius exercere diebus:
Quodq; dies Iuris vacuos dixere nefastos:
Nos vero ad ritus alios traduximus annum:
Priscaq; nominibus cessere vocabula nostris.
Nam dicenda dies veniunt ad iura profesti
Sacra damus festis: fora iudicialia ponunt
Murmura, & oclusis foribus trahit otia Prætor
Tunc nos templa vocant/tunc indulgere Tonanti.
Tempus, & ingenium sacris impendere rebus.
Hoc igitur Diuis mare persuadentibus intrat
Nostra ratis, date felices ad vestra volanti
Littora, per scopulos & per vada cerula cursus
Coelicolæ magni: Nec nos dum querimus astra
Ire sub infernæ stygis antra obscura finatis.

DE HEBDOMADIBVS ET DIEBVS.

Sed tamen hebdomadas breuiter tractare diesq;
Ante opus est: q̄ festa manus ad singula vertam
Cesar, vt in menses diuisit Iulius annos:
Ordine sic alto partitus tempora Christus
Traxit in hebdomadas menses, habet hebdomas
Vna dies septem: Tamen obseruantia venit (autem
Talis

De hebdomadibus & diebtis LIBER. I.

Talis ab hebreis: quibus hoc quoq; tempore semp
Septima lux est sacra Deo: nam dicitur olim
Sex opus hoc tantum Deus absoluisse diebus,
Septima lux expers operis fuit, atq; recepit
A reque nomen, sed nos titana sequentem
Tradidimus Christo: quia tunc rediuitus ab orco
Venit agens longo squalentem carcere turbam.
Ogdoas hinc oritur: nam lux octaua recepit
Septima quem longo cultum perceperat quo.
Prima dies Diuini operis qua condita lux est,
Est ea qua Christus victo surrexit Auerno:
Et tulit in lucem fuerant qui in nocte sepulti
Tenaria antiquos manes, tunc fulsit in omnes
Lux animas, prisca legis que solueret omne
Credentum de mente Chaos, que ostenderet orbē
Aethereum/populis vbi leta fidelibus arua.
Sic antiqua nouis cedūt, sic prisca faceffunt
Sabbata: cunq; nouo fiunt noua sæcularitu
At veluti redeunt conuerso sabbata gyro,
Sic domino sacrata dies sine fine recurrit
Semper: vt hebdomadis cursus compleuerit orbem
Rursus inuit dictam Domini de nomine lucem.
Nostra Deo primam lucem/ Iudæa supremam
Hebdomadas impartit quia prima & maxima nris
Cura Dei: Hebreis vel nulla vel vltima semper:
DE NOMINIBVS DIERVM.

De nominibus dierum.

VT meus euadat labor hic felicitior: addam
Hic obiter: quæ sit nomenclatura dierum
Et si forsam in his rudis illeptidusq; videbor:
Da veniam quicumq; legis. res ipsa leporis
Impatiens negat ornari: contenta doceri.
Prima dies ergo geniti celeberrima mundi
A domino cognomen habet: quia morte perempta
Ipsa resurgentem vidit de funere christum.
Constantinus enim: tam religiosa ferebat
Corda: diem tali decorauit nomine sanctam.
Quinque dies alii quamq; cessare labores
Non faciant: nomen tenuere quietis & oci.
Nam quamuis operum sudent sub mole: vocantur
Feriæ: & ipsarum numeris ostenditur ordo.
Forsan id est cunctis nomen commune diebus
Quod nobis sit iuge sacrum: velut esse solebat
Hebreis: festi q; aliquid sibi vendicet vna
Quæq; dies. dum depositis ad templa fideles
Assidue veniunt operis vitalia liba
Visuri: & calices iunctis ad pectora palmis.
Quod si nunc mos iste manet: quid tempore prisco
Cum pietas noua florebat: quid credimus actum
A patribus qui corda fide inflammata ferebant:
Ergo dies veluti quasdam quibus ibat ad aras
Victima: signarunt tali cognomine gentes:
Sic nostri quia cotidie libare solebant.

Omnibus

De nominibus dierum LIBER. I.

Omnibus hunc patres titulum fecere diebus
Septima ab hebreis sabbat: à gente latina
Appellata quies: ideo quod vt ante relatam est:
Omnipotens facti genitor requieuit orbe.
Hæc quoq; saturni posset cognomina ferre:
Prima quod ipsius: stellis si credimus: hora
Dicitur errons primi: cui nomen in oris
Aufonte Saturnus erat: mandata subire
Alteri lux. nomen causa titanis eadem
Induit instabilis lunæ. lux tertia martis:
Quarta dei pedibus qui fert talaria quinta
Sexta iouis postrema deæ quæ nata profundo est:
Sic igitur primæ partis dominator in ipsam
Nomina transfundit lucem: quæ solis ab ortu
Surgit: & it solis rursus redeuntis ad ortum,
Hæc vt nota magis tibi sunt studiosius audi:
Illius errons: lucem qui nominat. horam
Esse memor primam. da succedentibus astris
Ordine quem retinent orbes vbi sydera fulgent:
Quæ superant horas. neu decipere: caucto.
Nec semel id fecisse sat est: quoniam vaga non sunt
Sydera. tot quot lux horas habet vna reuertens
Sæpius hoc facito: donec. perueneris horam
Lucis ad extremam. mox ad primordia solis
Alterius transi stella migrasse sequentem
Inuenies illuc: primo q; in limine fixam.
a iiii Lex agit

De natura solennio.

Lex agit ista dies: stellis errantibus ordo
Est alius: Saturnus enim confedit in alto
Aethere stellati propter confinia mundi.
Iupiter accedit sedem sub patre secundam.
Sub Ioue Mars: sub Marte diem qui ducit Apollo.
Quinta Venus: Sextum retinet Cilenus orbem.
Ultima veloci cursu vaga Cynthia, vultu
Instabili semper, sine nubis imagine nunquam
Significat quæ sit rebus natura caducis:
Taliaque a nostro traxit contagia mundo.
Hinc sit ut Errones imitari musica credas:
Cum subito saltunt in quartam carmina vocem.
Ab Ioue namque Venus quarta est si sidera cernas:
Cerne dies factio iungunt confinia saltu
Lux etenim Veneris Iouis est contermina luci
Nec graue sit veterum nobis audire Deorum
Nomina, quæ stellis/quæ sunt concessa diebus:
Ut Iouis & martis: nam postquam facta bonarum
Nomina sunt rerum vim deposuere nocendi.
Ut nepa si cupis caudæ refecetur adunca
QVAEDAM DE NATVRA SOLENNIO.
Hic etiam memorare decet solennia quædam
Officio laudum quas decantare ministri
Sacrorum assidue: tacitisque recurrere verbis
Sunt soliti, prorsus sese contenta fateri:
Quædam aliud poscunt, operam cessare per vrbes

Et per

De sacris diebus Ianuarii. LIB.I.

Et per rura volunt studijs inimica profanis.
Sunt quædam ex istis sua quæ protendere in octo
Vsq; dies faciant laudum præconia, quæque
Publica non faciât cessare negotia tantum.
Horum etiam sunt quæ solum noctemque diemque
Expertes operum reddant: nec tendere curent
Vlterius: sunt quæ nostros cessare labores
Pluribus & Gentium iubeant regnare diebus:
Ex his prima damus nato sine patre Tonanti
Cui stephanus, cui coniungit sua festa Ioânes
Funerâque infantes plusquam crudelia passi.
Hic etiam monuisse decet primordia festum
Sumere ab occasu solis, quando Hesperus exit:
Et cum sole iterum tenebris occumbere obortis.
Namque dies festos vna incohat, altera finit
Vespera: sed vento tempus dare vela secundo:
Et celeri cursu per singula festa volandum.

DE CIRCVCNCSIONE.

Christigenæ regale genus, regalia festa
Aduenere, togas opus est proferre nitentes:
Atque simul pompis ad templa frequentibus ire:
Exornate lares: longo torrete fuilla
Extâ veru: genio licet indulgere, propinquis
Mittite dona: inopes, ut eant communia totum
Gaudia per vulgus/mensis pascantur opimis:
Vos

De sacris diebus

Vos locuples aperite penu: quibus horrea plena
 Aere graues loculi. varia quibus alite chortes
 Mane fremunt. quibus instabilis arma gregeſq;
 Huc conferte dapes. quicquid dederitis egeno:
 Fœnore centuplici reddet deus. ecce per agros
 Quanta seges. dum tu dormis: ubi terra laborat
 Et deus infundit campis per sydera tanq̃.
 Per speculas quasdam cœli de limine fruges.
 Prima dies nostri saluete renascitur anni.
 Quæ tamen est octaua dei lactentis ab ortu:
 Cum pluit infantis primum genitale cruorem
 More suæ gentis: quæ circumcidere natos:
 Et nudare solet teneram velamine glandem.
 Nam deus hebræam cupiens distinguere gentem
 Gentibus à reliquis primorem seminis eius
 Compulit abramum saxo præcidere acuto:
 Vt lex prisca docet: supremi colis amictum.
 Hoc insigne tulit Pater. hæc insignia natis
 Tradidit: & docuit sic insignire nepotes.
 Tum quoq; iudæa veniens ab origine iesu
 Nomen adoratu dignum. venerabile. sanctum.
 Diuinę impositum soboli. soteria per vrbes
 Significat gratas: itali dixere salutem
 Siue salutiferum: quæ congrua nomina magno
 Vltima saluatum venit qui sæcula christo.
 Prima dies Iani tanto splendore coruscat.

Ianus

Ianuaris:

LIBER. I.

Ianus enim primo fecisse vocabula mensi
 Dicitur à prisca: sed qua de gente vel vnde
 Venerit: hoc nostro non dum cognoscitur æuo.
 Propterea super hoc aliquid memorabile san dum.
 Ianus hic vt perhibent clara de stripe gigantum
 Maximus ille fuit Noe: qui sæcula Pyrrhę
 Deucalionęos fluctus præcessit: & vndas
 Ogygias: tantum nobis antiquior ille est
 Iste igitur quando terras absorbuisset ingens
 Alluies: monitu diuum reclusus in alto
 Nauigio cum prole sua se credidit austro.
 Ast vbi iam posito tumidum mare concedit æstu:
 Suppleuit genus humanum: missis q; colonis
 Ad triplicis mundi fines extremaq; regna
 Per mare tyrrhenum vectus tyberina petiuit
 Hostia & ascendens vbi nunc est Roma: locauit
 Thybridis ad ripas etrusco in colle penates.
 Et post fata sui collem mensēq; reliquit
 Nominis heredes: quod non abolebitur vnq̃.
 Ianus ei cognomen erat de nomine tractum
 Assyrio. Iain vinum dixere latini.
 Ipse etenim primus vitis viniq; repertor
 Fertur: & id talis nomenclatura docebat.
 Sed Ianum primi: qui rectius illa sonabant
 Nomina: dixerunt. mox littera tertia prisca
 Pulsa loco fecit fraudato nomine Ianum.

Fingitur

De factis diebus

Fingitur esse biceps: quoniam duo sæcula vidit:
 Vnum quod pluuis auctum mare sustulit: Vnum
 Quod successit aquis: & ab hac propagine fluxit.
 His quæ de Iano canimus facit inclyta magnam
 Fama fidem. memorant etenim sub principe Iano
 Aequorea primum signata numismata puppi:
 Ista fuit puppis, quæ de fatalibus vndis
 Eripuit terrestre genus/sobolemque volantum.
 Sed falluntur in his/quia non nouere parentum
 Primorum annales Danaï veteresque Latini.
 Sancte senex igitur nobis feliciter annos
 Exordire. Puer supremi conditor æui
 Esto tuæ genti, nostroque salutifer æuo:

DE SANCTO BASILIO.

HAec eadem sacrata dies tibi magne Basili/
 Atque tum prince celebrant natale Calendæ
 Sed quia cædendum Dominis maioribus: illinc
 Te trahis & transfers in idonea tempora, iuxta
 Diuersos hominum mores, vsuque locorum
 In tua decurrit grauius sapientia fluxu
 Corda redundant, sicut decurrere nostrum
 In mare consuevit magnis Atlanticus vndis
 Oceanus: seseque amplum diffudit in æquor,
 Nec fuit ambarum diuina scientia legum
 In te larga minus, nec graiæ copia linguæ
 Pauperior: tua religio quasi vinca densis

Palmitibus

Ianuarii.

LIBER. I.

Palmitibus fruticans longe lateque per orbem
 Est vulgata latens in Cæsariensibus agris.
 Trans phryges & galatas & trans bebrycia regna
 Hesperiae populis procul apparebat & indis
 Rumor hic a libycis traxit regionibus efron
 Insignem probitate virum. deserta reliquit:
 In quibus a teneris æuum transegerat annis.
 Ad spectanda tuæ venit miracula vitæ
 Iam senior: tecumque loquens exire videbat
 Ex labris accensa tuis atque ignea verba.
 Iste domi motus laudum rumore tuarum
 Oravit per signum aliquod se illustre doceri
 Quantum apud superos esses: cui nomen apud nos
 Tantum fama dabat passim: viditque columnæ
 In speciem: dum nox clavis incederet astris:
 Ingentem flammam ad cælum caput usque ferentem:
 Et simul audiuit vocem: quæ asydere labi *dicenda*
 Visa per aurarum tractus verba sonantem.
 Talis apud superos virtus ac tanta Basili est.
 Hæreticis: ac præcipue quos fecerat impos
 Cordis & obscuræ mentis torpedine captis
 Arrius: impugnator atrox: ac Malleus ingens
 Semper erat: iuuenem qui cæco illusus amore
 Tradiderat sese plutoni: & sanguine demens
 Ipse suo seruum stygio se scripserat orco:
Amf Afferuit: populo insolitum spectante duellum.
 Nam pater

De sacris diebus.

Nam pater hinc preno iuuenem rhenone trahebat
 Inde lemur longo tandem certamine victus
 Cum stridore graue fugit per nubila dæmon.
 Sæpe valens qui tunc extinctis fratribus omne
 Romanum siue consortis formidine agebat
 Imperium: dum vult hominem proscribere: fractis
 Elusus calamis tandem crudele reliquit
 Officium: cum niti odio se vidit inani.
 Vita viro: cum mox esset moriturus in vnam:
 Est producta diem: quo natum semine gentis
 Hebraicæ medicum sacra perfunderet vnda:
 Ipse suis manibus dictu mirabile postq̃
 Huc satis officio factum: discessit in auras
 Spiritus: & clauso requierunt viscera sensu.
 Cæsare pastor sanctissime porrige dextram
 His animæ clausæ in tenebris & carcere cæco.
 Et veluti quondam nurui peccata remisit
 Te impetrante deus: sic te impetrante dolores
 Auferat & nostros: & nostra piacula soluat.

De duobus Machariis.

Macarios (vt fama) duos egyptia tellus
 Pro genuit: vita insignes ac nomine claros.
 Ditis stygits ambo in festi: veterumq̃ deorum
 Coniurati hostes. primus sitæa per arua
 Vixit: & inuento: vauios dum permeat agros:
 Verticis humani cranio: vestigia fixit.

Atq; ait

Atq; ait. o quisq; caput istud inane ferebas
 Tempore mortalis vitæ: per maxima patris
 Per nati & flatus sancti te numina iuro:
 Quæ fuerit tua fors doceas: dum vita manebat:
 Quæ modo sit: quâdo es mēbris ex corpore scia.
 Illa nihil cantata sonos erupit in istos.
 Centurio romanus eram ioue principe: nunc me
 Orcus habet tantū penetrans in viscera ter ræ:
 Aethereis quantum tellus discedit ab astris,
 Sub nobis genus hebræum est: gens infima vero
 Christigena: mores qui non tenuere parentum.
 Umbra viro tales dedit adsurata loquellas.
 Tempore post paruo deserta per auia eunti
 Occurrit lemur ampullis pendentibus extra
 Pertusæ chlamydis rimas circum vndiq; onustus,
 Et percuntanti quid tot sibi vitrea vellent
 Vascula: respondit monachis se plurima ferre.
 Pharmaca sunt curæ: quæ nos vti dulcia primum
 Pocula delectant: sed mox intoxicata versæ
 Nos cruciant. sic præda sumus fallacibus vmbriis.
 Vndiq; de nobis ita gens læthea triumphat.
 Talibus excellens signis iam grandior æuo
 Occubuit primi mensis titane secundo
 Illustrante breui frigentia rura volatu.

De altero Macario.

Alter ab Atoni fruticans radicibus altum
 Creuit

De sacris diebus .

Creuit: & umbrosas porrexit in aera frondes
 Incola thebaïdos fuit, exanimum q̄q; cadauer
 Rettulit in vitam. nam cum defendere sanctam
 Nesciret sermone fidem: confugit ad istud
 Argumentum ingens: ad quod contabit hostis.
 Nescio quem dubio confectum vulnere: quando
 Morte obita iam corpus erat sine sanguine: fecit
 Ore loqui: fontis poenas ne incurreret insons.
 Cum fraudata sua sic esset imagine virgo
 Mercurii technis: vt equam pater esse putaret:
 Saluisico christi mendacem nomine formam
 Sustulit: & veterem fecit prodire figuram.
 Singula si pergam numero comprehendere: longas
 Ibit in ambages sermo proluxior æquo.
 Quindecies Ianus reuocarat ab æquore solem:
 Cum senio fractus discessit in ætera longo.

De Epiphania.

Sexta dies splendore magos gradiēte per altum
 Aera deducens toti spectacula mundo
 Admiranda tulit: gentes ad sydera versis
 Attonitę stabant oculis: solem q̄q; putabant
 Aduentasse nouum: qui non: quia nocte die q̄q;
 Spargebat late radios: occumberet vnq̄.
 Stella nouo fulgore ardens ueniebat ab ortu
 Trās tigrim trans euphratem: Babilona volando
 Vidit: & armenios dextra leua q̄q; relinquens

Turiferos

Ianuarii.

Liber. I.

Turiferos arabes syrię bipatentibus alis
 Ingruit: & tali votis famulata magorum *seruando*
 Officio nati stetit ad præsepia christi.
 Nec reges (vt opinor) erant: nec enim tacuissent
 Historię sacre autores gentis istud honoris:
 Inter mortales quo non sublimius vllum.
 Adde quod herodes (vt magnificentia regum
 Postulat) hospitibus tantis regale dedisset
 Hospitium: secum q̄q; lares duxisset in amplos.
 Ille penes persas magus est: qui sydera norit:
 Qui sciat herbarum vires: cultum q̄q; deorum.
 Persepoli facit ista magos prudentia triplex.
 Adiungunt pleriq; licet sit credere vanum
 Esse opus: ex natis illos & matribus ortos
 Hi moniti patrum libris de semine gentis
 Iudaicę venturum hominem: qui regna per omnes
 Porrigeret populos: orituraq; sydera eodem
 Tempore: quę indictum nati patrię q̄q; domus q̄q;
 Mobilibus radiis facerent: in montibus altis
 Per vigiles noctu coelum obseruare solebant.
 Vt videre ignes christo nascente subortos:
 Corripuere viam regi tria dona ferentes.
 Hęc tria sunt. aurum fulgens: regale metallum.
 Tus redolens: quo festa solet decorare sacerdos.
 Myrrha q̄q; qua tumulto tradenda cadauera inungūt
 Sic magus a prima monstrauit origine: q̄ rex

b

Christus

De factis diebus.

Christus erat: quod mortalis: summusq; sacerdos.
Sunt qui luce velint ista primordia signis
Tradita: mirificis dum connubialia festa
Exhilarans christus laticem mutauit iaccho.
Ista dies rursus caelo labente reuersa
Ad iordanis aquas christum confidere vidit:
Cum pater audito per caelum murmure christum
Esse suam docuit prolem: cum sanctus apertis
Spiritus ablutum supra caput astitit alis.
Hæc eptophaniã grati solennia dicunt:
Quod diuina prius soboles incognita nobis
Claruit: & tribus his facta est celeberrima causis.
Pauca loquar contra solymos contra impia corda
Leuigenum: quo constet eos de tempore christi
Nobiscum sensisse: licet modo turpiter errent:
Cum venisse negant. paucis memorabimus ergo
Historiam: cuius noster Suetonius autor.
Cum regeret terrarum olim Nero Claudius urbem:
Rumor ab hebreis oriens peruaserat omnem
Late asiam penetrans ultra gangetica regna:
Iudæa de gente virum mauorte potentem
Venturum subito: terras qui cogeret omnes
Ferre nouas permutato rerum ordine leges.
Rumor hic implerat gentes: totoq; oriente
Fama volans in spem populos adduxerat istam.
Ista fides iudæum sic hæserat: vt nil

Romanū

Januarii

LIBES. I.

Romanum imperium veriti contemnere gentem
 Aufoniam fuerint ausi: probrisq; latinis
 Irritare duces: strictoq; inuadere ferro.
 Propterea Nero rex indignabundus & ira
 Percitus ardenti magno molimine bellum:
 Quo genus id toto penitus depelleret orbe:
 Misit in assyriam. tum late efferbuit æquor
 Classe noua: cum patre citus noua classica fecit
 Clangere per Protei fluctus: per Agenoris oras.
 Talia veridico memorat Suetonius ore.
 Iste furor tantus tanta hæc audacia mouit
 Iudæorum animos: qui tunc instare videbant
 Tempora pacifici multum expectata messie
 Credebant ad se imperium descendere: & orbis
 Terrarum se rectores dominosq; futuros.
 Non aliter se romanis opponere vulgus
 Perfumisset iners: neq; plebs in gloria contra
 Cæsaream maiestatem frustra arma leuasset.
 Hæc igitur communis erat sententia genti
 Apparere dies christum debere per illos.
 Sed delusa fuit: quia quamq; venerit: vt nos
 Afferimus: non arma tamen regalia secum:
 Non adduxit equos: neque murice fulsit & auro:
 Vt fore credebant. tenui vestitus amictu:
 Atq; gerens personam inopis per rura per vrbes
 Iuit: & ex oculis vt quædam euanuit umbra.

b u Et nunc

De sacris diebus.

Et nunc aduentus christi transisse fatentur
 Tempora iā pridem: sed quod non venerit: aiunt
 Esse suæ gentis scelera in foelicia causam.
 Ogenus insipientis vnde hæc Aorasia fluxit?
 Vestra videns errata deus si mittere christum
 Instituit: cur non misit: si mittere forsan
 Non statuit: quare aduentus prædicere tempus
 Veridicum fecit vestro de sanguine vatem?
 O cæcas omnino animas peccata volentem
 Tollere: & errores nostros dissoluere fingunt
 Effugisse hominum sortes: quæ amentia maior
 Esse potest: quam nugari sanare potentem
 Omne genus morbi medicum langoribus ipsi
 Offensum non velle egros inuisere natos.
 Infantē nouere magi: iudea loquentem
 Non cognouit: erat curis obsorpta profanis
 Funditus: atq; graui somno resoluta iacebat.
 Foelices saluete magi: qui clara sequuti,
 Sydera vidistis puerum: qui sydera fecit.
 Sic vti nam nobis sese post fata videndum
 Præbeat: & gressus nostros in sydera ducat.

De sancto Paulo primo eremita.

Sicut erat celebris cultu numeroq; deorum:
 Cum iouis imperium stabat: nilotica tellus:
 Sic vbi terrestres coelo descendit ad oras
 Expectata salus: patribus fuit in clyta sanctis:

Qui

Ianuarii

Liber. I.

Qui nitrotarum campos sitæa q; rura
 Thebaidos q; casas loca desolata colebant,
 Nam cum cæsarei gens sanguinolenta tyranni
 Prædarentur oues christi: nullasq; liceret
 Christigenis habitare vrbes impune: ferarum
 Confortes facti fines tenuere supremos
 Orbis: & arentes Cancri feruentis arenas.
 Primus ad hos: vt fama: locos vestigia vertit
 Sub decio Paulus: cum iam vigesimus esset
 Annus: & æstates illic incognitus egit
 Tris nouesq; decem propter vada vitrea fontis:
 Cui super extentis faciens vmbacula ramis
 Palma: homini tanq; nutrix alimenta ferebat.
 Ipse etiam tunicas de frondibus arboris eius
 Texere: & ambuitos artus vestire solebat.
 Atq; famem patiens vsq; ad surgentia noctis
 Sydera soluebat tenui ieiunia mensa.
 Nox vt in occasum summam inclinauerat vmbra:
 Ex tepida surgebat humo: septemq; triones
 Non procul à terris motu reptare videbat:
 Tardi grado lentoq; polum circundare gyro
 Tunc animo procul à curis terrestribus acto
 Diuertebat apud superos vbi dulcia tempe.
 Et sincera quies: & consummata voluptas.
 Tum deus in sensus illabebatur & ora:
 Diuina q; canens vsq; ad titania laudes

b iii Lumina

De sacris diebus.

Lumina cœlesti totus languebat amore.
 Consimili pietate calens Antonius arua
 Sole sub hyberno dum per deserta vagatur:
 Inuenit senis hospicium paruofq; penates.
 Tum solitus paulo cererem deferre per auras
 Cotidie victus inopis plus attulit ergo *causa*
 Hospitis Antoni: posuitq; in limine coruus.
 Coruus enim vel forte aliquis sub imagine corui
 Angelus: vt nasci stellas vidisset ab ortu:
 Ignotis epulas homini portabat ab oris.
 Tum sua diuinans sibi fata incumbere Paulus
 Atq; volens sine teste morti: venerabilis hospes
 Vade precor dixit: nec te mora tardet: & affer
 Quas tibi donauit tunicas Athanasius olim.
 Nam mox vt fuero functus vitalibus auris:
 His deus inuolui mandat mea frigida membra:
 Atq; sub egestas mecum descendere arenas.
 Ille volens abiit: rediensq; agnouit in aura
 Pauli animam per iter diuos sublime petentem
 Atq; ait. ah sic me fraudas pater: atq; relinquis?
 Ibo tamen: tua sancta iterum saltem ora videbo.
 Iuit: & extincti dum se inclinaret ad ora
 Cum genuit lachrimans lamentabatur amaro.
 Patris ad hospicium soliti diuertere quondam
 Dum vivebat: humo duris (res mira) leones
 Vnguibus egesta iustum fodere sepulchrum:
 Non secus

Ianuarii.

LIBER, I.

Non secus ac si nota viri mensura fuisset.
 Nec minus est mirum: quod ad ille tabile bustum
 Iuerunt plerq; ferę: quę tempore longo
 Cum sene versatę fuerant: visę q; iacentem
 Deplorare virum. duris odiosa tyrannis
 Simplicitas potuit mollire animantia bruta.
 Mox igitur tunicis quas apportauerat arctus
 Implicitos superinfusus tumulauit harenis
 Iam gelidi decimo Iani titane reuerso.

De sancto Hilario

Hic quoq; natalis tuus est memorandus Hilari:
 Tertia post decimam Iani: cum frigida tellus
 Sub niue dormiret te lux ascendere ad astra
 Vidit: & ingenti superos occurrere pompa.
 Tu in terris positus membris mortalibus alto
 Versabare polo votis rapientibus illuc
 Ingenium mentem atq; animum: poterasq; mutari *mutari*
 Et si viuus eras: sanctus iam corpore: & arces
 Aetherias habitare inter tot millia diuum.
 Integritas vitę. legum prudentia. cultus
 Cœlituum. tutela inopum. diadema pedumq; *depondo*
 Picta uense tibi: dum nil mortalia curas:
 Dum uiuis tibi sorte tua contentus ab cuncti
 Ambitione procul: populo applaudente tulerunt.
 Non nocuit tibi progenies. non obstitit vxor
 Legitimo coniuncta toro. non horruit illa

b iiii Tempe

Universidad de De

De sacris diebus.

Tempestate deus thalamos.cunabula tedas.
 Sola erat in precio:que nunc incognita virtus
 Sordet: & attrito vult cum plebe cucullo.
 Propterea leges que sunt conubia contra
 Esse malas quidam perhibent, prudentia patrum,
 Non satis aduertit, dicunt quid ferre recuset:
 Quid valeat natura pati, ceruicibus aiunt
 Hoc insuaue iugum nostris imponere christus
 Noluit, istud onus quod ad huc q̄ plurima mōstra
 Fecit: abaudaci dicunt pietate repertum,
 Tutius esse volunt: qua lex diutna sinebat
 Iste via: veterumq; sequi vestigia patrum:
 Quorum vita fuit melior cum coniuge: q̄ nunc
 Nostra sit exclusis thalamis & coniugis vlu.
 Adiugunt etiam primitiunia veris:
 Quæ nisi sint seruata: volunt nos ire sub orcum.
 Aspice quam duris aiunt frenata capistris
 Gens electa fuit, lex christi æterna: nec vnq̄
 Cessatura sinus (dicunt) sine tendat in amplos:
 Vt sit conuentens habilisq; & idonea toti
 Humano generi: non importuna senectæ:
 Non onerosa inopi: non importabilis egro,
 Adiciunt populis habitandam pluribus urbem:
 Non esse angustis claudendam moenibus, arcto
 Conuenit esuriens aiunt plæbecula claustro.
 Hebræum gens qualis erat: quam limite paruo

Legifer

Ianuarii.

LIBER.I.

Legifer inclusit, grauiumq; indagine legum.
 Illud onus christum dicunt minuisse: suisq;
 Indulisse, sed hæc christi indulgentia visa est:
 Vt memorant laxata nimis sapientibus istis:
 Qui legem stulte ex placida fecere molestant.
 Duricem vero legis satis arguit aiunt:
 Prouida posteritas studiis exercita sacris:
 Quæ maiorem hominum partem de syrtibus istis
 Subtrahit: & pelago functam pronunciat isto.
 Nam iuuenes donec cessent adolescere: & ægros
 Excipiunt senioq; graues: & quos labor haurit
 Assiduus fabros: & qui sub pondere sudant
 Vomeris & rastris: qui pro mercede locant se:
 Atq; operas vendunt: & quos fortuna coegit
 Mendicare cibos: que turba miserrima: quiq;
 Pregustare solent epulas ad prandia regum.
 Adde viatores: & quos onerosa fatigant
 Munia: nutrices cunis quæ lactea prebent
 Vbera prægnantes, foetas, cui debile pectus
 Cui caput infirmum: stomachi quos humida crudi
 Pituita infestat: causas numerare quis ausit?
 Exclamant: & uti inter se quandoq; locantur
 Thestylis hanc nimio pulterem sale fecit amaram
 Adde quod & patres ausi taxare latinos
 Causabantur eos stulte imprudenter & equo
 Durius ad ritum Romæ voluisse pelagos

Cogere

De sacris diebus

Cogere: & antiquum tam precipitanter amor
Tam stolido temerasse ausu. concedere Roma
Debuit aiebant: potius q̄ rumpere pacem:
Humani quæ iuris erant: modo salua maneret
Lex diuina. fides christi. doctrina senatus
Quam primus tulit ore suo: quia tradita ab ipso
Christo erat humane doctore & lumine vitæ
Nec curandus erat morem consensus in vnũ
Usq̄ adeo dicunt quod persuadere laborant.
His breuibus dictis quisquis discrimine nullo
Vult gentes differre duas: velit ora duorum
Quod natura nequid faciem concurrere in vnam:
Vna dei domus est mundus: sed non tamen vna
Omnibus est facies rebus. circumspecte terras:
Contemplare orbis coeli: diuersa videbis
Omnia: Saturno facies est pallida. Marti
Ignea. resplendens veneri. nunc clara dianæ.
Nunc obscura. Iouis frons est affabilis astro.
Ipsa quoq̄ in varias abeunt elementa figuras.
Cerne hominum genus. & pecudes. frigentia cerne
Marmora: quæ spartę. parisi quæ oriuntur in agris.
Quę secat egyptus. humidis quæ nauita portat
Dempta iugis. quæ luna parit. qui tybure crescunt.
Aspice & indorum sparsas per littora gemmas.
Multiplikes vocum flexus mirare volucrum.
Diuersosq̄ habitus & multi coloria terga.

Sic quoq̄

Ianuarii

LIBER. I.

Sic quoq̄ tan grandi sub religione per omnem
Fusa orbem fas sit dicunt discedere gratos
Gentibus à nostris aliquo discrimine legum:
Quas aiunt mutare potest humana facultas.
Nam leges quas ipse tulit deus: esse necesse est
Perpetuas: nec fas homini discedere ab illis.
Hęc ideo volui nostris intexere chartis:
Vt quotiens patres quibus custodia cymbę
Petridos à summo coeunt pastore vocati:
Sint memores magno ad leges opus esse ferendas
Ingenio. multis oculis. examine recto.
Sed quo mente vagor? video mea longior æquo est
Echasis. ad sancti festum redeamus hilari.
Hic pater à superis castum ne forte pudorem
Perderet: obtinuit magno pro munere mortem
Coniugis: immundum veneris sic oderat ignem.
Impetrauit idem Natę: quę nomine dicta est
Appia: & ad coelum quo peruenturus & ipse
Post breue tempus erat: misit cum matre puellam.
Cura viro munire fidem primaria semper
Cum foret ex libris armamentaria sacris
Fecerat & contra christi se armauerat hostes
Præsertim Arriadas: quorum sp̄rabat in orbem
Aura ferens diram christi per ouilia pestem.
Sanctum nectar olens doctę facundia lingue
In mentes hominum christi inspirabat amorem.

Propterea

De sacris diebus.

Propterea exilium passus peruenit in arua
Cincta freto ligures inter cirneaq; saxa,
At cum plena forent atris serpentibus: acta
In crucis effigiem dextra procul ire coegit
Mortiferas pecudes: iussitq; habitare seorsum
Limite signato pulsi res mira colubri.
Seruauere patris semper confinia sancti
Inuenitq; feras quibus est infame venenum
A pietate minus quam corda humana remotas.
Audiit infantis sacro sine fonte recentem
Emigrasse animam: vetuitq; a morte teneri.
Nam prostratus humi iacuisse in puluere fertur:
Nec cessasse deo lachrymas offerre repentes:
Donec in exangues artus reuocata lacertos
Protulit: & matri blandis arrisit ocellis.
Tum subito immerfit iustalem crinibus vndam.
Nec sine lege iterum fato concederet infans.
Multa quoq; in scriptis animi monimenta reliquit:
In quibus effulget diuina scientia dulci
Eloquio & linguae cultu decorata latinae:
Semine tam claro tellus aquitanica gaudet.
Nos quoq; sancte pater facias gaudere precamur
Semper in elisitis tecum post funera campis.
De sancto Gregorio Nazianzeno
C Appadocum tellus est illustrata virorū
Ingeniis. pietate. fide: preconia quorum
Temporibus

Ianuarii.

LIBER.I.

Temporibus recitanda suis. nunc maximus ille
Gregorius: cui dat diuina scientia tantum
Nomen: adest hodie sacros habiturus honores.
Præsule patre fatus: nam tunc id iura sinebant:
Pastorale pedum gessit post funera patris.
Cum vero iuuenis quondam venisset athenas:
Et totum ingenuas se conuertisset ad artes:
Mente ferunt illum nymphas sub luce diurna
In thalamo vidisse duas. neu forte putaret
Esse malos lemures: prior est sic ore loquuta.
Ne nostros trepides vultus sapientia nomen
Est mihi, nomē habet quę me comitatur honestas.
Venimus vt sancto tibi coniungamur amore:
Et simul æternos tecum viuamus in annos.
Sic igitur factus liber formidine contra
Mouit in amplexus: & in oscula mutua gressum.
Talia de magno quædam sinxere pelagi
Hercule ludentes: & de scriptone latini.
Quæ vero prisca hoc de pastore feruntur:
Nemo hominum figmenta putet. duo nāq; tonātis
Imperio diui tales inire figuras:
Vt iuuenem facerent illis affuescere curis:
Et totam graibus studiis intendere mentem
Vel simulachra duo forsan duo dona fuere
Virtutesq; duæ: quas nunc effudit in alta
Corda deus subito: quod longi temporis vsu
Quærerē

De sacris diebus.

Quære mortales & consuetudine possunt,
 Hoc afferre solet virtus diuina repente
 Cum libet, eius enim tanta est opulencia: tantus
 Est thesaurus opum: causas vt sæpe secundas
 Preueniens: donet bona: quæ sine fine redundant.

Hoc ego crediderim potius, sapientia namq;
 Eius ab ingenio teneris ita fluxit in annis.
 Mox ubi cœlestes formas assistere vidit:
 Vt populis non sit minus admirabile visum:

Quam si luciferum phœbi percurreret ortus,
 Cum vero in patriam rediens prope troadis oras
 Vela daret: subito boreas à vertice lapsus
 Ingruit antennis & propulsauit ad vsq;
 Littus abydenum freta per salientia puppim.

Territus hoc casu iuuenis dissoluit ab omni
 Vitiū huius fermento animum: penitusq; recepit
 Corde deum reuocans curas à sensibus omnes.
 Tum populos farrago omnes arriana ferebat
 In rixas in bella etiam litescq; cruentas.

Gregorius contra peste hanc vt maximus olim
 Alcides contra terrarum immania monstra
 Bizantina tulit faustos in moenia gressus,
 Nam tunc forte valens Cæsar decesserat: eius
 Qui sectę defensor erat: dum viueret, ergo
 Opportuna videns operi data tempora sancto
 Luit: & incepit studiis dare vela repente.

Fama

Ianuarii.

LIBER. I.

Fama viri traxit variis ex gentibus agmen
 Discipulorum ingens, illic academica fecit
 Gymnasia: & veteres illic traduxit athenas
 Nam quot erant toto orbe viri: qui scire profundos
 Scripturarum aditus vellent & mystica sensa
 Et cabalistarum latebras: ea littora adibant.
 Hieronymum fama est illuc venisse trilinguem:
 Et legis dedicisse sub hoc arcana magistro.
 Ad summos igitur breuiter peruenit honores.
 Nam patriarchatus sceptrum sanctamq; cathedrã
 Et largita homini consensu thracia magno:
 Dicitur: & longo sacram coluisse pœsim
 Tempore: & heroo modulatus carmina plectro:
 Quæ superant: quibus aonii dant osculo vates.
 Sed cum iam senio foret incumbente parumper
 Segnior effectus: & se liuore videret
 Infidiusq; peti: patriam repetiuit: & illic
 Cum Ianus gelidas iam peruenisset ad idus:
 Pacifica tandem migravit in æthera: morte
 Reliquias eius multo post tempore thraces
 Metropolitanam reuocasse feruntur in urbem:
 Nunc procul à agris vectæ recubare putantur
 Qua sedet in medtis Manto cadmeia lymphis.

Ad reuerendum. D. Augustinum Grimaldũ
 episcopum Grassensem. De sancto Honorato,
 Pars

De sacris diebus:

Pars Alæ versus boream Nicodemia patrem
 Misit Honoratum semen regale canendum
 Heroæ clangore tubæ. sed lenta senectus
 Obstat: & intenues cogit descendere versus.
 Andronicus puero nomen fuit. vt pueriles
 Præteriens annos christi pensavit odorem:
 Continuo fragmenta Iouis veterumq; deorum
 Posthabuit: fugitq; suos cum fratre parentes:
 Et duce Caprasio veri cultore tonantis:
 Qui nemoris vasti latebras habitabat & vmbra
 Ad fontem vitalis aquæ peruenit. & aura
 Vestus hyperborea Nicomedica regna relinquit.
 Naue per ægeum pelagus peruenit ad isthmon:
 Naue per Ionium siculas ad nauit ad vrbes.
 Post transmissa maris tusci vada. naue relicta
 Venit ad excelsum montem: qui nomen ab albo
 Accipit argento. summoq; in vertice montis
 Prospiciens noctu lucem se à luce vocari
 Credidit. accedens igitur venerabilis antrum
 Macrobi senis: inuenit quem corpore functum.
 Post biduum magno lachrymans sepeluit honorat
 Transit Apœnini apicem salebrosaq; saxa
 Versus ad insubres. ad amœna sub alpibus arua.
 Ad iuga quæ cum tot poenorum milibus olim
 Hannibal ascendit teneris inuenit ab annis
 Hoc iter ad superos: vt sic mutaret. olympo

Magnanimus

Ianuarii.

LIBER. I.

Magnanimus iuuenis satis ampla opulentaq; regna:
 Vt reperiret opes ad quas extendere dextram
 Nec mors. nec fortuna potest. nec mobile cœlum.
 Et fratri cui nomen erat Venantius: acres
 Addebat stimulos: verbisq; animabat ad astra.
 Cingitur æquoribus nostris breuis insula contra
 Massilitana versus montani flumina Vari *montani*
 Non procul à terris. galli dixerunt Lirinam
 Insula desolata prius serpentibus atris
 Hospitium. deuota hydris. vastata colubris:
 Et simili pecudum generi. terra inuita nostris
 Gressibus: & formidandis oppressa venenis.
 Huc ope diuina fretus Nicomedis alumnus
 Cum sociis venit: quem tanq; incendia diræ
 Expauere feræ. quædam subire latebras.
 Interitu quædam subito iacuerunt per agros
 Exanimis quarum nidor teterrimus auras
 Inficiens: pestem vicina per arua ferebat.
 Propterea miserante deo mare creuit: & æstu
 Vndisono loca percurrens incesta venenum
 Abstulit: & zephyrus valles lustrauit & agros
 At quia non aderant dulcis solaris lymphæ:
 Continuo multa riguum prece marmore ab ipso
 Cotibus è duris fecit decurrere fontem.
 Mox probitas: mox religio producere fruges
 Incipere suas: tantoq; ardore refulsit:

c

In tantum

In tantum iubar excreuit validissima virtus:
 Ut multos populus ex circumstantibus ad se
 Traxerit expediam paucis: post tempore paruo
 Insula in Elysiu[m] potuit conuersa putari.
 Ut chalybem Magnes sic inculpabilis aurum
 Vita trahit, portantur opes. delubra domosq[ue]
 Aedificant. redolent horti. viridaria frondent.
 Citrus olet. florent myrti. fruticant Cyparissi.
 At cum maiores iuuenis venisset ad annos:
 Et caua iam gelidis alberent tempora canis:
 Quamuis entis renuens multumq[ue] reluctans
 Est Arelaten[sis] magno molimine pastor
 Factus: & accepit tandem mitramq[ue] pedumq[ue]:
 Quo viuens quo post obitum splendore reluxit
 Mirandorum operum fari non si mihi centum
 Ora forent: ausim sancti miracula patris.
 Obstupuit ligur & gallus. trans æquora fama
 Iuit ad Atlantem: subit Garamantas & Indos.
 Pulsus ab hereticis qui seditionibus urbem
 Vexabant miseram: sese in loca tuta recepit.
 Ut mos est nautis cum tempestatibus atris
 Aequora vexantur: seuitq[ue] aquilonibus aer
 Sed breue post tempus rediens: de cordibus iras
 Haufit: & eloquio accensam compescuit urbem.
 Tandem ubi completo fatalia tempora cursu
 Aduenere: graui deus in languore iacentem

Comiferans

Commiserans animam missis ad sydera diuis
 Transiit: optatoq[ue] frui. concessit olympto
 Post decimam Iani lucem. tum sextus in altum
 Solabiens coeli summum conscenderat axem.

De sancto Antonio.

Septima post decimam torpentis frigore Iani
 Antoni tibi festa dies. altaria cingunt
 Frondibus: hyernas quæ non timere pruinas.
 Laurus adest. hederæ ventunt. prouincia lacertis
 Quæ sparsis proserpit humi. redolentia myrti
 Vimina. pacificæ per templa ligantur oliuæ.
 Et quos fama refert immortales amaranthi.
 Te memorant olim satyros vidisse bicornes:
 Panæq[ue] capripedem: dum per deserta vagaris
 Inuia trans memphim trans centum moenia portis
 Incluta soliuagi lustrans vestigia pauli.
 Te memorant non cū lpythis: quæ gloria parua est.
 Non cum centauris: sed quod mirabile multo
 Amplius est: cum tartareis belialibus olim
 Decertantem: ipso stante ad spectacula christo. *atq[ue] decerta*
 Qui quia te vidit pugnasse viriliter: ire
 Continuo totum tua nomina fecit in orbem.
 Tu satus in campis: vbi quondam moenia magnus
 Fecit Alexander domini seruantia nomen.
 Diceris igni potens: & fers incendia dextra:
 Quod tua vis ignem potis est extinguere factum
 Et quia

Universidad de De...

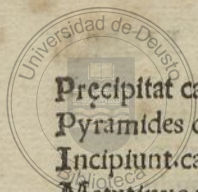
De factis diebus.

Et quia res miranda: soles quandoq; proteruos
 Et nimis infrenes: qui religiosa malignis
 Tempa domos animis audent violare: furenti
 Aggrederis morbo: subitaq; vredine torques.
 Saepius hoc alias nostro quoq; tempore visum
 Non semel est. salit extemplo per viscera pestis
 Ignea: & ossa rapit: nervosq; imasq; medulas
 Fulminis in morem vorat: in nihilumq; resolut.
 Et sunt qui diuos ausint contemnere: nec dum
 Tot moniti exemplis homines aduertere possunt
 Esse deum: sanctasq; animas humana potentes
 Vicisci scelera: atq; animos cohibere furentes:
 Cum demum tetricę post tot miracula vitę
 Iam longeuus iter vellet conuertere ad astra:
 Discipulos circumstantes sermone potenti:
 Quem dabat affecti cordis suauissimus ardor:
 Erudit longum conuersus ad oscula tandem
 Aeternum dixit mea viscera sancta valete.
 His dictis alacri tantā præterdere vultu
 Læticiam: & tanta visus clarescere luce est:
 Vt iam cum superis versari & viuere credi
 Possit: & ante deum mutata assistere vita.
 Dumq; ea sic fierent: subito velut vltima flamma
 Quę fugit absumpta penitus face purior auro:
 Spiritus intenues abiens se sustulit auras.
 Nunc colit: aeternumq; colet sublimia mundi
 Culmina

Ianuarii.

LIBER.I.

Culmina: perpetuę gradiens per pascua vitę.
 Et quoniam nox ista vigil solet esse quotannis:
 Currite votorum memores. deponite lænas.
 Rhenones. duplicesq; togas. accurrite nudi:
 Et pulso in lucem somno vigilate reuersam.
 Ponite segniciem. surgit iam vespera flammis.
 Iam rogus in templi medio rutilantibus ardet.
 Fallite colloqui noctem. percurrite sanctos
 Qui coluere olim deserta ægyptia patres.
 Arsenium. vitalem. helenium. quo tempore Paulus
 Et quare ad steriles primus deuenit arenas
 Dicite. sit sermo vobis Euagrius. Efen
 Et Cronius. magno de beffarione loquendum.
 Pamb. & Eulogus memoretur. & inclytus Hämō.
 Ac reliqui: quorum consors Antonius orcum
 Vicit: & in terras fecit descendere diuos
 Pergite cum rapida coeli vertigine. tempus
 Euolat: & celeres ad cursum concitat horas.
 Iam cecinit mediã volucris titania noctem.
 Et leo decedens summo declinat olimpo.
 Ne sinte extingui flammis date ligna ministri:
 Et ramis onerate focos. opus ignibus altis
 Expugnare gelu flatusq; aquilonis acuti.
 Pergite. iam totus chiron surrexit ab vndis.
 Incipit apparere caput. iam lucifer altus
 Astra fugat. vicina dies albescit ab ortu.

De sacris diebus.

Præcipit cancer gelidis tam terminus umbris,
 Pyramides dudum magnæ tinnire parenti
 Incipiunt canit excubitor feruentius ales
 Matutinus adest: tyriacq; in veste sacerdos
 Fert manibus calices, genibus procumbite flexis
 Atq; deum ne vos tetrico pater arguat ore
 Querite: & ad cælum totas conuertite mentes,
 Ite domum: ne vos hodie dementia cogat
 Fingere personas: sumptisq; incedere laruis.
 Sancta dies sanctæ debet succedere nocti.

De sancto Sebastiano.

Inclutus armorum ductor de nomine grato:
 Quod si quis velit in nostram traducere linguâ:
 Dicit adorari dignum, venerabile, sacrum:
 Tractum nomen habens colitur, procedite turbæ
 Ad sacrum solenne: dies vigesima quando
 Crudeles pœnas & fata inhumania passus
 Transit ad superos: villas inuitat & vrbes.
 Mox ubi percepit christi mysteria: duxit
 Cœlestem in terris hoc est sine crimine vitam:
 Confregitq; suis manibus simulachra deorum
 Plurima: & aduersum manes tulit arma superbos,
 In pœnis etenim quas detestabilis ætas
 Illa dabat nostris: si quos titubare videbat:
 Mox aderat reuocans animos & pectora verbis
 Grandibus attollens non clam sed vocis apertæ

Fulmine

Fulmine: & vt tragicis mos est clamoribus altis
 Ante ipsos etiam circo admirante tyrannos:
 Sed tum præcipue tantos prorupit in ausus:
 Taliter exarsit: quando ex primatibus vrbis
 Romuleq; geminos duro in certamine fratres
 Perdere paulatim vidit roburq; fidemq;.
 Vxores etenim flentes & paruaferentes
 Pignora demissis aderant per terga capillis:
 Orabatq; viros: ne se natosq; domumq;
 Deserent: nec tanta suis opprobria ferrent:
 Nec subito traherent pessum genus omne suorum:
 Istud idem pater orabat morituracq; mater
 Præ lachrymis, præ lamentis, præ angore dolorum.
 Tum pius exiliens miles fortissima dixit
 Pectora: quo pacto robur muliebribus omne
 Blanditiis amisistis? quo vestra recessit
 Strenuitas? quæ tanta tulit discrimina martis:
 Tum cum pro tenui decertabatis honore?
 Nunc est propositum vobis cœlestis olympi
 Imperium, dabit hæc vobis victoria semper
 Viuere cum superis: & conregnare: deumq;
 Cernere cum diuis æterna in luce sedentem.
 Eia agite excelsos animos in sydera ferte:
 Cœpta nec ignauo maculate ingentia fine,
 Nec trepidate Iouem: quamuis capitolia & arcem
 Tarpetiam teneat, sterilem contemnite vestram:

De sacris diebus.

Saturni^q genus totum: cybelen^q profectam
 Aphrigis Romam: quæ dementare ministros *facidior*
 Cogit: & *reputat* homines emasculat vinctis.
 Abiurate deos veteres: quot tota per orbem
 Terra colit: matrem Eneæ patrem^q Quirini. *maximo*
 Christus adest laturus opem certamine in isto
 Ultimo & exili. tristes deponite curas. *l. fo*
 Vos quoq; confortes importuni^q parentes
 Ne lugete. polos adeunt: non perditis illos:
 Sed præeunt vobis regnum immortale paratum
 Taliter ante oculos plæbis patrum^q loquutus.
 Ipsum ideo leuib^{us} scopulum fecere sagittis.
 Tot^q tulit plagas quot septem tela pharetræ
 Quot potuere arcus emittere spicula septem:
 Quæ stipata meat spinis bicoloribus histrix:
 Tot super armato non fert astilia tergo.
 Viscera mortiferis tandem contusa flagellis
 Corporeis animum vinculis soluere potentem.
 Italiam pestis quondam grassata per omnem.
 Non prius extingui potuit: quam condita diuo
 Ara sagittato sic admonuere propheta
 Atq; sacerdotes qui pro moriente precati
 Plæbe deum: diuos sic audiuere loquentes,
 Venit vt in vulgus fama hæc: tictinia plæbes
 Accinxit se sacro operi: subito^q dicauit.
 Quæ quoq; nūc magnis celebratur honorib^{us}: arā.

Propterea

Januarii.

LIBER.I.

Propterea te sancte vocant: tua festa frequentant:
 Qui stygiæ pestis trepidant crudele venenum.
 Et tibi iam non solum aræ: sed plurima vbi^q
 Schematibus variis surgunt in gentia templa.
 Tu narbone fatus. fecit te in subria ciuem. *in mplan*
 Mortuus in terris & apud mortalia regna
 Viuus in elysio: non quod mare circuit vinctis
 Oceanitidibus: quæ fortunata poetæ
 Arua vocant: non quod media telluris in aluo
 Dicitur enee phœbi monstrasse sacerdos: *secula*
 Sed neq; lunari quod gens antiqua sub orbe
 Aeris in campis posuit: sed quod super altis
 Cardinibus mundi fouet alta in pace beatas
 Atq; nihil terrena animas contagia olentes.
 Ossa cubant yltra christi vestigia Romæ:
 Appia campanas qua semita tendit ad vrbes.
 Ad Cryptas Calliste tuas. tenebrosa^q busta

De sancta Agnete.

L Vx Agnetis adest, Iani vigesima prima.
 Romanas aurora nurus ad adorea sacra
 Conuocat. vrbane^q properant ad templa cateruæ.
 Virginei prodite chori: velata rubenti
 Candida virginitas venit in proscenia cocco.
 Hæc est quæ vanis adhibere repagula curis
 Vos docuit. stolidi furias quæ fregit amantis.
 Nam romanus eam iuuenis tam per dite amauit:

Vt fuerit

De sacris diebus.

Ut fuerit cœco nullum medicamen amor.
Huic genitor præfectus erat:teneramq; puellam:
Quo iuuenis tantos vel sic extingueret ignes:
Prostitut; nudamq; trahi per compita iussit.
Dum trahitur (res mira) suis sic clausa repente est:
Sic vestita comis.vt opus non esset amictu.
Tanta fuit cœlo reuerentia virginitatis:
Ut crines pro veste pedes descendere ad imos
Fecerit incestæ contra petulantia turbæ
Lumina:cui deus est Venus. & lemargia. & aurum.
At domus immundæ tenebrosa & olentica floræ
Quo perducta fuit:tanta resplenduit aura
Lucis:vt immenso radiorum ardore sepulta
Non posset virgo à turba spectante videri.
Cum vero tubar id sanctum furibundus & æstus
Impatiens tanti temere incurrisset amator:
Expiravit agens animam fœdam & graue olentem.
Ipsa autem iuuenem precibus commota parentis:
A styge vitales iterum renouauit ad auras.
Hæc veteres pertęsa deos confugit ad vndas
Christe tuas:& terga dedit fallacibus vmbriis:
Quæ velut antra feræ statuas habitare solebant.
Ardentes heu nuda rogos intrare coacta
Ingeminas iussit flammam descendere partes.
Et veluti Moses quondam maris æquora rubri
Linoctuas præbere vias incendia fecit.

Virginæ

Ianuarii.

Liber. I.

Virginæ christus dilector simplicitatis
Non aberat: sed ei pugnam comes ibat in omnem.
In fauces cultro tandem violenter adacto
Limina vittricem tulit ad cœlestia palmam.
Quæ cupitis matres sexus vtriusq; iuuentam
Vulnificos cœci vitare cupidinis arcus:
Et castam seruare domum:celebrate puellam:
Hanc ornate diem. diua hæc iuuenilia sanctis
Corda ligat studiis:frenumq; imponit amor.
Hospitio longinqua quidem: sed proxima fiet
Auxilio: neq; vos surda frustrabitur aure.
Ite nurus ad templa piæ: ne hyberna timeat
Frigora. iam redeunt clementia sydera. vernum
Tempus adest, prodite domo. per rura volucres
Apricantur. humus virides iam cogitat herbas.
Hæc quoq; luce ferunt longo quasi frigore functos
Vadere per sepes & per dumeta lacertos.

De sancto Vincentio.

Altera vincenti tua lux, tua gloria, gentes
Hesperias decorat: sicut carbunculus aurum
Vnto sepmentum. splendor titanis olympum.
Cum clamore ferox fureret Dacianus atroci
Magna minans: vt te stygits submitteret vmbriis:
Sic memorant crudo te respondisse tyranno.
Pone minas. operam perdis Daciane. memento
Christigenas quoties pro religione duellum

Ingruere

De factis diebus:

Ingruerit: solitos ferrum contemnere & ignem.
Letari in pœnis, fufum ridere cruorem.
Expectare necem tanquam conuiuia semper
Duratura: velut grandem æternumq; triumphum.
Cæsareꝝ Augustę tunc incertamine tecum
Vrbis pastor erat, sed cum frigentia verba
Vix daret: & timido voces disperderet ore.
Tu miseratus cum languentia murmura pone:
Et sine dixisti dare me responsa tyranno.
Sancte pater de christo alacri sermone loquendū est
Formident qui sacra colunt simulachra putantes
Esse deos, metuant obscenam attollere frontem.
Nos qui corde deum ferimus: qui vera tenemus
Numina: liberius fari decet: atq; potenti
Ore per hesperias sermonem effudere gentes.
Nos Ioue contempto templa hæc datiane deosq;
Qui sunt tartarei manes infernaq; monstra
Detestamur. eant pessum: regnetq; tonantis
Inclita progenies æterna in sæcula christus.
Sic ais, at iudex in te crudelis atrocem
Exaturare ardens iram sene cuncta relicto
Ante oculos ferri iubet instrumenta dolorum.
Terribili quorum aspectu nil territus istis
Vtere dixisti: quo tandem agnoscere possis
Christigenum magno quæ sit constantia cordi.
Et quali omnipotens mortalia pectora christus

Vt firmare

Januarii.

Liber. I.

Vt firmare solet cum vult aperire tuorum
Nequicias, fraudes, & vaframenta deorum.
O vocem plusq; humanam fortem in trepidamq;
Et dignam: cui concedat deus æthera & astra.
At neq; magnificis fuit experientia verbis
Inferior tu namq; focos calybenq; tulisti
Excelso grandiq; animo, tormenta videre
Tanta valentini vix sustinere penates.
Hoc animo robur menti vigor iste remansit.
Semper & impœnis facta est magis ardua virtus.
Ad molles demum plumas translatus ab igne
Aegrius id stratum quàm sanguinolenta tulisti
Verbera: & ignitas crates, lectoq; teneri
Mens tua non potuit: potuitq; incendia ferre.
Atq; ideo laceros fugiens euauit artus.
Exanimum corpus campo Datianus aperto
Alitibus dedit in prædam: canibusq; ferisq;
Cum vero in gyro volitans rostroq; cruento
Increpitans coruus volucres ferasq; fugaret:
Ad freta delatum pelago sepelitur in alto.
Sed mare turbatum subito de sedibus imis
Cum staret placidus ventis cessantibus aer
Auditum est mugire graui cum murmure: & æstum
Tollere spumantem: grandesq; excire procellas.
Nam sese indignum reputans quod sacra teneret
Viscera: correctum fluctu saliente cadauer

Transiit

De sacris diebus.

Transiit in litus populis reuerenter habendum.
Christigenę vero cum nox altissima crebris
Ignibus arderet: Nemea; q; ascenderet astrum:
Conuenere manu faculas & tura ferentes:
Exuuiasq; animę sacras de litore in urbem
Secretis egere viis, quas indyta quędam
(Nomina non licuit sciri) matrona sepulchro
Condidit: & summum victori exsoluit honorem.
Festa valentini colles celebrate propinquo
Ora afflata mari. violas producere tempus.
Transit hyems: abigit gelidas vincens auras.
Et reuocat tepidi clementia sydera veris.
Nix abeat. fructet tellus. refloreat arbor.
Tu quoq; patrono lætare valentia tanto.

De conuersione sancti Pauli.

Sacra dies magno vigesima quinta magistro:
Qui docuit gētes: qui regna per omnia christi
Transiit: atq; fidem muris circumdedit altis.
Ipse tamen christo fuit aduersarius olim:
Cum iuuenilem animum feruens accenderet ætas
Nam cum iam teneris Mosem didicisset ab annis:
Visa fuit christi nouitas absurda: nec ante
Destitit illius se opponere grandibus orsis.
Quam prostratus humi cęlestia fulmina sensit.
Non aliter potuit mentem frenare superbam.
Ipse dedit stephanum lecto: lapidumq; volantum

Grandine

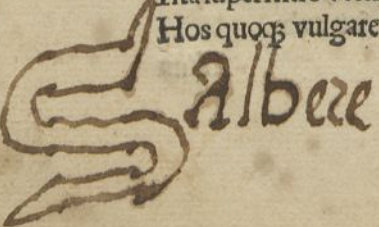
Grandine contriuit sic impetuofus & audax
Dum saul esset adhuc iuuentis fuit, ac noua postq;
Nomina percepit: priscos cum nomine mores
Exiit: ast animum non exiit. ardua semper
Corda tulit secum: domuit Mosemq; Iouemq;
Ibat inuectus multoq; satellite circum
Septus in antiquę florentia rura Damasci:
Multa mouens animo furis agitatus & acris
Percitus irarum stimulo, cum magna sereno
Confestim horrendum sonuere tonitrua celo:
Tum simul exiliens lux ardentissima flammis:
Et rapidis complexa virtum, tremefactus & alto
Lapsus çquo percussit humum: lucemq; sequuta est
Vox ingens audita procul: qua percita Pauli
Corda venenosum mox deposuere furorem.
Amisissq; in luce oculis ducente ministro:
Ignotum pariter magnam peruenit in urbem
Cæcus: & in stupida triduum caligine traxit.
Mox Anania ferens diuina oracula ab etus
Luminibus fecit manare putamina quędam
Vipereas tanq; squammas: duplexq; recepit
Lumen vt expulsis animiq; & corporis vmbriis
Aspiceret solem æternum solemq; diurnum:
Dumq; soporatum corpus sine luce iaceret
Mens fuit ad superos trans ignea sydera miris
Rapta modis vbi consiliis interfuit aula:

Illius

De sacris diebus.

Illius æternæ: totum quæ temperat orbem.
 Illic intuitus triados mysteria: & omnes
 Cœlitum populos: & quo deus ordine tantam
 Terrarum ac cœli molem regit atq; futuri
 Temporis euentus: & quæ cognoscere non est
 Fas humane animæ: dum fert mortalia membra.
 Nectareas illic epulas libauit: & illam
 Ambrosiam cuius diuos odor ebriat omnes:
 Et cœlum æternis facit indulgere choreis.
 Propterea tanto terrena pericula corde
 Vicit: & aduersos liber formidine casus.
 Cetera prætereo, Pauli vulgata per orbem
 Gloria tam satis est, gaudete recentia christi
 Sæcla nouum sortita ducem, prodire potestis
 Nunc in bella, tremuit Pluto manesq; profundi
 Concilio munire parant sua regna coacto.
 Tarse caput regni cilicum clarissima Pauli
 Patria: quam posuit quondam danæa propago.
 Tu quoq; tardigradam tactu sanare podagram
 Cydne potens: gaude tanto lætatus alunno
 Curre alacris: tauriq; fluës de fontibus equor
 Cœruleum niueis saliendo allabere lymphis.
 Nil genæ prisca quosdam quasi signa futuri
 Obseruasse dies: quarum hæc fuit vna: feruntur.
 Ista superstitio veterum peruenit ad annos
 Hos quoq; vulgares animi tam credula res sunt.

Tale

 S albere

Ianuarii

Libet. I

Tale igitur dant omen ei. si lucida pulsus
 Nubibus effulget: pinguem denunciat annum.
 Nix sterilem pluuiæq; volunt. certamina venti
 Martia significant. pallentia nubila pestem.

De sancto Cyrillo.

Producente diem phœbo gelidamq; fugante
 Ex agris hyemen fert annua festa Cyrillus:
 Urbis alexandri pastor. defluxit ab alto
 Vertice carmeli. sanctæ primordia vitæ
 Heliq; de fonte tulit. crescentibus annis
 Religio creuit. rerum prudentia creuit.
 Et quia diuinæ legis sapientia & ore
 Suauiloquo visus cunctos præcellere patres:
 Ad decoris tanti sacros peruenit honores.
 Ergo per ægypti populos: nabathea per arua:
 Atq; per assyriæ gentes: arabumq; per vrbes
 Luxit: vt elapsus quondam de perside fulgor
 Syderis: & pendens super incunabula christi.
 Aequore transmissio patrum comitante caterua
 In lycios fines ephesimq; littora venit
 Nestorium contra: sanctæ quem fulmine linguæ
 Fudit: & instituit ventura in sæcula credi
 Pro genuisse deum christi debere parentem.
 Hic est: qui Maumet arabem corruptit: & vnum
 Misit in errorem populos orientis & austri:
 Nestorius. nata hinc turcorum improvida & excors

d

Religio

Religio. nata impietas stultissima maorum:

Quæ christum vetat esse deum: quæ credere fingit

Esse nephas habitasse deum sub imagine nostra.

Attendebat enim solum: quæ opprobria passus

Christus erat: non quæ totiens miracula fecit:

Nestorius leuis. & petulans, elatus, & audax.

Sed neq; per sacras quæ sunt inspersa videbat

Scripturas arcana oculis vt noctua tardis:

Nec vegetabatur diuina intrinsicus aura.

Hunc igitur toto patrum spectante senatu

Diuino elisit feruens ardore Cyrillus.

Propterea ad vulgus sese rude vertit: & inter

Vecordes arabum sparsit zizania turbas.

Patris ab ingenio fluxere volumina sancti

Plurima: quæ superant, sicut liber aureus ille:

Qui nomen thesaurus habet, si cætera nosse

Scripta cupis: vade ad gratias, per achaica quære

Scrinia percurras, veterum sacraria patrum:

Inuentes quanta dicendi floreat arte.

Sacrarum quam diues opum, nos illius oro:

Nos inq;: quibus est idem titulusq; genusq;:

Cura regat; nostros sua per vestigia gressus

Ducat ad elysios: vbi pax & gaudia: campos.

Mors hominis qua corpus humo mēs reddita coelo:

Exigui mensis quarto memoranda calendas.

FINIS PRIMI LIBRI.

Mensis

De sancto Egnatio.

Ensis adest breuior: q̄rto cui sp̄ ab anno.

Addit vna dies. tūc æquiparare sodales

Sperat: & i digitos surgēs se attollit i altū

Verū vbi cognouit studio se icūbere va

Vt pote qui semp reliquus est mēsis impar: (no:

Luget: & in vili iacet extenuatus amictu.

Nam veris plarumq; trahit ieiunia secum.

Tempore lustrabant animas antiquitus illo.

Atq; ideo mensi fecerunt februa nomen.

Februa nam prisca dixere piacula patres.

Hunc quoq; feralem quidam dixerunt poctē:

Quod fierent illis feralia sacra diebus.

Est autem ferale sacrum: quod manibus olim

Cæca superstitio veterum perhibere solebat.

Prima dies tibi sancte pater sacrata calendas

Tu colis Egnati, tua sunt exordia mensis.

Hæ tibi primitiæ, sibi te succedere fecit

Petrus: & antiochi claram tibi tradidit vrbem:

Cum petiit gentes atq; altæ mœnia Romæ.

Fortunati oculi: foelicia tempora nostros

Quæ videre atavos, quæ tot quasi sydera tantos

Conspexere patres: & tot spectacula nunquam

Visa prius, tot mutatis miracula sæclis.

Hic mariam matrem magnam dum vita superficies

Sæpe salutauit: sepe illius ora reuifit.

d ii

Ora

De sacris diebus.

Ora inquam quibus infanti dabat oscula christo,
Et fidei nostrae didicit mysteria ab ipsa.

In latios tandem traiano principe campos

Ductus: & erumnas tanq[ue] solatia læto

Amplectens animo ferrum exanclauit & ignem.

Expositumq[ue] feris gemini extinxere leones.

Non laniare ausi quamq[ue] ieiunia passi

Importuna forent. hic à listore rogatus

Cur totiens in tormentis clamaret ieiunum

Nomen ad inscriptum cordi sibi sæpe relabi

Dixit in os. id post fatum perquirere listor

Nixus in erecti conspexit vulnere cordis

Nomen id ex auro ductis splendere elementis.

Res ea Traianum simul ac vulgata retraxit:

Illaq[ue] christigenis fecit per tempora pacem.

De purificatione beatæ virginis Mariæ.

Altera lux christi quæ bis vigesima ab ortu
Iam procedit: & est etus sacrata parenti.

Mos erat hebræis: & lex antiqua volebat:

Vt connixa marem suscepto semine mater:

Facta parens: immunda foret coituq[ue] careret

Ad decimam quater vsq[ue] diem. tum deniq[ue] ad aras

Infantem cum muneribus lustranda ferebat.

Ista dies aderat. mater cum pignore templum

Ingressura venit. Simeon præfagus & aëo

Grandior: omnipotens ita rem texebat olympus:

Ocyus

Februarii.

Liber. II.

Ocyus occurrens puerum cognouit: & vinctis

Sustulit. ac veritus quos huius ad orgia lucis

Mane sacerdotes adhibent vt in illius ora

Misit verba deus: namq[ue] his deus omnibus autor:

Aedidit arguta conuersus ad æthera voce.

Addidit & sortem nati matrisq[ue] futuram.

Et tristes casus. atq[ue] illeçabile fatum.

Omnia. quæ quoniam modo sunt vulgata: silentur.

His actis iuere viam. stipante sacerdos

Agmine solenni puero venit obutus vsq[ue]

Aedis ad ingressum: matremq[ue] adduxit ad aram

Posteritas huius facti memor annua festa

Instituit pompa & facibus celebranda quotannis.

Ecce sacerdotum cera flagrante coruscat

Agmina: quæ turbam faculas iaculantur in omneti.

Irruit vndatim vulgus puerib[us] frequentes

Ad sacra porrectis manibus munuscula currunt.

Sæpius accensis pubes villatica ceris

Lasciunt solet per rustica templa. quod olim

Me memini vidisse. faces immittere certant

Alter in alterius crines: fumumq[ue] ciere

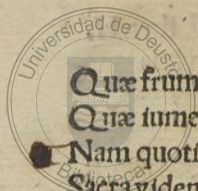
Ludo in composito. tetrus nidoribus aras

Inficiunt: risusq[ue] leui delubra profanant.

Sacrorum sic lapsus honor. sic sancta recessit.

Religio patrum. sic disciplina sepulta est.

Hæc ea pubentes quæ tempestatibus agros:

De sacris diebus.

Quæ frumenta premunt: & quæ vineta trucidant:
 Quæ iumenta necant: pestemq; in ouilla mittunt.
 Nam quoties hominum vitio vilescere diu
 Sacra vident: odio nos infestantur acerbo.
 Cum verò superum cessat custodia: Laruq;
 Omnia subuertunt: nec habent mortalia pacem
 Regna. ferunt nostri nulla emolumenta labores.
 Dispenduntur opes in mutua damna. per vrbes
 Seditio regnat. per corda humana simultas
 Pullulat: & sumit vires animosa libido.
 Hinc tot bellorum strepitus. tam multa per omnes
 Arma sonant italas vrbes populantia & agros.
 Sancta parens igitur: cuius solemnia presens
 Sacra dies celebrat: tantos compone tumultus.

De sancto Blasio.

Tertia cappadocum pastor sanctissime Blasii
 Lux tua. tu exilium sub Cæsare Maximiano
 Passus es: & tetricos montes habitare coactus
 Inter mille feras: tibi quæ mansueta ferebant
 Obsequia: & tecum posita feritate per umbras
 Obscuro saltus perq; anfractus nemorosos
 Errabant: vti per campos cum matribus agni.
 Maximianus tanta impietate per orbem
 Scœuit: vt sicut visus basiliscus acuto
 Ore truci nutuq; homines extinguere posset.
 Vox autem tonitru longe resonantior illi

Tanta

Tanta erat vt quoties alto clamore tonabat:
 Vsq; ad saeuomas exaudiretur & indos.
 Monstru immane potens hominu tot millia aperta.
 Absorbere gula: quot sanguinolenta volebat
 Scœuities monstrum illud erat ceu bellua partum
 Virginis extento cupiens extinguere collo:
 Cuius ab aspectu sumptis diuinitus alis
 Vt sacer ægeq; vates canit incola pathmi:
 Fugit ad extremæ loca virgo incognita terre.
 Virgo fuit primo fruticans ecclesiâ saclo.
 Christigenæ soboles eius: quos bellua adegit
 Quærere desertis aliena penatibus arua.
 Maximiano autem consors regni animiq;
 Iunctus Cæsar fundo phlegethontis ab imo
 Haustus: & in predam tota his data terra duobus
 Diluio humani stabat submersa cruoris.
 Nec tamen has timuit clades hæc aspera fata
 Blasius ac ferrum & flammam superauit & vndam
 Non aliter gradens super æquora quâ super agrum
 Libera prolatis ferimus vestigia plantis.
 Adsis sancte tuis: & nos dignare clientes
 Custodire. nihil nobis angina. nec vlli
 Officiant morbi. tua presentissima nobis
 Sit tutela salus. tibi mitia corda fuerunt
 Semper: & es solitus voces audire precantum.
 Tu nunc reddis Cicurem. tu guttura verbo

d iiii Suffocata

Suffocata aperis. & nos audire memento.

Nos inquam: tua qui quōdam memorauimus acta:

In langore tuas quotiens clamamus ad aures.

De sancta Agatha.

CLoria sicantiæ gentis pulcherrima virgo
Diuæ Agathæ: nonas mensis tua festa secundi

Sacrauere nurus illo votiua ferentes

Dona die, veniunt digittis fulgentibus auro.

Sericeisq; tuas adeunt in vestibus aras.

Mens tua marmoribus quæ sunt Atlante sub alto:

Quæ sunt caucaseo sub vertice: quæ sub olympo

Atq; iugis sub hyperboreis quæ fulmina rident:

Firmior aduersis non est concussa procellis.

Immutare tuos meretrix Aphrodisia sensus

Non potuit: frustra q; suas exercuit artes.

Non nocuit tibi blanda Venus: quæ ferrea mollit

Pectora. non iaculis armatus & igne cupido.

Quæ tibi vestalis virgo: quæ nymphea dianæ

Conferri poterit: vel que Romana pudorem

Aequabit matrona tuum? Lucretia cædat.

Cædat & aduerso Cybelen quæ flumine traxit.

Quæ cribro portauit aquas mandante tyranno.

Mitteris in rapidos ignes. tua lactea tortor

Viscera sulcauit ferro. tua forcipe dunca

Vbera contriuit: laceratq; à pectore traxit.

Carnifici daris in prædam velut alba voraci

Agna

Agna lupo. primis tua membra tenerrima in annis:

Heu res cruda nimis: sunt facta doloribus incus

Tunc tibi non chiron: non natus Apolline serpens:

Sed Petrus cœleste tulit medicamen. & ecce

Pristina sanatum redimiuit gratia corpus:

Ad tua cum centum diuis in vestibus albis

Funera descendit Christus: titulumq; reliquit

Et monumenta tuam breuiter testantia laudem.

Diuæ vale. nostriq; memor dignare quotannis

Non Catanam solum patriam siculosq; penates

Sed nostros etiam veniens inuisere fines:

Et pacare animos hominum: qui sæua per omnem

Italiam mittunt vesani incendia Martis.

De Carnis priuui mala consuetudine.

Hic memorare libet quoddam graue tps huius
Crimen: & ipsius subiungere criminis ortū.

Roma lupercales ludos antiquitus isto

Mense celebrabat, posita grauitate per vrbis

Compita. cursabant stolidi sine veste luperci.

Et scuticis olidi tractis de corpore capri

Pulsabant nuruum palmas: quia verbere tali

Panadeum faciles credebant reddere partus.

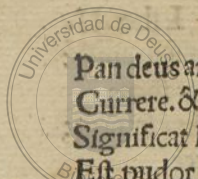
Ista superstitio leuis hæc infantia nostros

Transiit in mores. veteris contagia morbi

Hausimus: & quodam simul langore tenemur.

Nam iuuenes istis facit insanire diebus

Pan deus

De sacris diebus.

Pan deus arcadiæ quondam: totasq; per vrbes

Currere. & acceptis facies abscondere laruis

Significat lesum. sciri lasciuia non vult.

Est pudor in facie: facies velata pudorem.

Ora tegit. scelus est pauldum: metuit q; videri.

Cuncta sub ignotis petulantia vultibus audet:

Quæ ablegat grauitas: & quæ proscribit honestas.

Per fora per vicos it personata libido.

Et censure carens subit omnia testata voluptas.

Nec miruum palmas: sed membra recondita pulsat.

Perq; domos remanent fœdi vestigia capri.

Hoc quoq; Roma leui cursu gaudebat equorum

Tempore: & in Martis celebrabat ecuria campo

Altera. nil melior nuper dementia venit.

Sordida produxit vitios comœdia ludos.

Scorta. ambubaias. balatrones. & parasytos.

Et genus id reliquos trahit in proscœnia mensis

Improbis: vnde trahunt iuuenilia pectora pestem

Mortiferam: fiuntq; ipsæ sine fronte puellæ:

I pudor in villas: si non patiuntur easdem

Et villæ vomicas. vrbs est iam tota lupanar.

De festis mobilibus. S. paschate. Ascensione.

Pente. Trinitate & corpore Christi.

Hic immobilibus fas est adiungere fastis

Quos variat tempus: quos inconstantia lunæ

Hæc illac errare facit: modo surgere sero:

Et modo

Februarii.

Liber. II.

Et modo veloci solem peruertere cursu.

Nam veluti cœlo sunt signa erratica: sicut

Saturnus, Mars, Luna, Venus, Sol, Iupiter, Hermes.

Nec non firma: velut quæ nox sine nubibus orbe

Monstrat in octauo: sic festa errantia quædam

Quædam firma suam semper retinentia sedem

Mos erat hebræis: & lex in vertice Sinæ

Tradita constituit: lunam quæ frigore pulso

Duceret æquidit placidissima tempora verni:

Primam anni lunam esse noui: qui festa gubernat.

Annus enim duplex solymis. ver inchoat vnum

Alter ab autumnno ducit: primordia quando

Maximus à prima processit origine mundus.

At cum luna eadem completo cornua circo

Iungit: & ore micat toto: solemnia fiunt

Inclita: quæ phasa nomenclat iudæa vetustas.

Pascha vocant nostri corrupto nomine: & istam

Iudaicæ mendam tulit ignorantia linguæ.

Iste tamen fluxit grais à gentibus error:

Quæ quod nos patior pascho dixere: putabant

Quod Mesiam passum audierat: ea tempora circum

Nomen id extortum nostro Pasa dicitur ore.

Transitus hoc nomen clades ægyptia fecit.

Nam cum primicios diuina potentia partus

Percuteret: noti annales de cladibus illis

Ægypto illatis: vt rex mansuesceret: alta

Noctē

De sacris diebus.

Nocte deus feriens transisse per oppida fertur:

Taliaq; a casu fluxere vocabula tristi.

At bene conueniunt paschali nomina festo:

Quando quidem christus melioris conditor æui

Transiit ad manes & ad infima tartara primum.

Mox ad regna patris. feriens ægyptia tecta:

Hoc est sacrilegos ritus ac templa deorum

Quos tulit ægyptus. nam gens ea perditã diuos

Multiplies fingit nomen prestare deorum

His quoq; quæ ratione carent animantibus ansa:

Ne dum homini. tanta impietas genus illud agebat.

At ne nobiscum celebrant solemnia verpi

Hæc Canaanicolæ. verum celeberrima nostro est

Solis prima dies oriens post azima ritu:

Sic prisce sanxere patres mutata parumper

Lex ea: & istius fuit obseruantia festi

Nostra dies. etenim quandoq; recedit ab illa

Longius: induxitq; nouas ecclesia leges

Destituens cyclos veteres peregrinãq; scita.

Pontifices etenim Romanæ antiquitus aulae

Semper ab ægypto tempus paschale solebant

Discere: & illius gentis documenta tenere

Ista, sed ætherios motus & sydera docti

Altius explorent: summusq; arcana sacerdos.

Luce quaterdecima post hæc solemnia Christus

Iuit in elysios campos regnumq; paternum: &

Istud

Februarii

Liber. II.

Istud ab ascensu traxit cognomina festum.

Cum soles aurora decem super addidit: adsunt

Tempora diuino quæ sunt illustria vento.

Et decades luci fecere vocabula quinq;.

Prima dies solis trino est sacrata tonanti.

Prima iouis clauso panis sub imagine Christo.

Sed tamen hæc alibi rursus memoranda relinquo.

De Quadragesima.

Sanctum pascha volens veterum prudentia patrum

Reddere nobilius: dignoq; attollere cultu:

Subiunxere dies atros: & tempora longa

Dura fame. postq; Christus ieiunia fecit

Exemplo veneranda suo: cum flumine tinctus

Iuit in excelso deferta cacumina montis.

Atq; quater denos ultra sua prandia soles

Distulit expositus vento gelidæq; pruinae.

At quia lux solis nunq; ieiunia seruat:

Christus enim dedit hunc illi redituus honorem:

Sex iunxere dies hæc ad ieiunia sancti

Pro totidem quos hæc fugit obseruantia patres.

Pretereo tris hebdomades quas addidit istis

Religio: quia vim legi dare noluit vsus

Vsus enim firmare potest & frangere leges

Temporis istius tetrici nimumq; seueri.

Prima die cupiens infrenem extinguere luxum

Mane sacrat cineres: turbisq; ad templa vocatis

In caput

De factis diebus:

In caput effundit: memoratq; nouissima fata:
 Adde quod assidue vir religiosus in alto
 Pegmate declamans hominum vitiosa seueris
 Acta premit cistis: & acerbo crimina vultu
 Dissipat ad cœlum reuocans mortalia corda.
 Tum quoq; præterito quicquid peccauimus anno
 Pandimus: & veluti qui triste hausere venenum:
 Irritare solent vomitum de cordibus inuis:
 Retictimus turpes curas & noxia vota.
 Mox vbi paschali rutilant altaria luce.
 Imus ad extremæ christi conuulsa mensæ.
 Hæc studia hi mores hæc regula temporis huius.
 Hinc abeant mensæ pingues obsonia crassa.
 Prandia visceribus sint pythagorea relictis.
 Viscera damnantur. prodire legumina & herbæ
 Incipiunt, genitum friget, gula languida inæret.
 Non tamen illicitum pisces adhibere minutos.
 Gregorius grandes prohibet: sed longior vsus
 Obstetit: & ponti pecuaria magna per omnes
 Iam volitant procerum mensas, & prandia regum
 Sordida, Gregorii leges obseruat egestas:
 Quæ tenues scrutantur aquas & flumina summa
 Grande ac pingue pecus fundo versatur in imo.
 At sacri proceres qui lina capacia Petri
 Altius immergunt: laqueant genus omne natatum
 Hoc tempus quo plus crescit finiq; propinquat

Sanctius

Februarii

Liber.II.

Sanctus est: & plus semper pietate redundat.
 Quinta dies solis: quia tunc recitare solemus
 Historiæ partem: christum quæ limina templi
 Euasisse refert: & se in secreta tulisse
 Tecta metu: tristes delubra per omnia cantus
 Inchoat & magni referat preludia planctus:
 Tum crucibus mos est clausis abscondere christum
 Iudicioq; grauem tali memorare tumultum.
 Sexta ciet pompas: & cum viridantis oliuæ
 Frondibus & palmis simulat fallacia quædam
 Gaudia; leticiæ breuem mutabilis vmbra.
 ¶ Christus enim postq; stygio reuocauit ab orco
 Lazareos manes: solymam passurus ad urbem
 Venit: & à turbis tanto susceptus honore
 Pontifices crudeli odio stimulauit & ira:
 Istius hebdomadis celebrat lux quinta supremas
 Christi epulas: & tot sanctæ mysteria cœnæ
 Sexta aperit vexilla crucis: corpusq; cruentum
 Tollit: & afflictis lachrymas è cordibus haurit
 Ille amor: illa dei pietas, tam feruida & ardens
 Ad mortale genus voluit se extendere tatum.
 Præterco gemitus nuruum lamentaq; matris
 Immanes motura feras comitesq; fugatos
 Confusamq; domum christi, suspendia Iudæ.
 Tum pius ablutum corpus Nicodemus & vnctum
 Adiuatore Ioseph grandi sub marmore clausit,
 Præterco

De sacris diebus.

Prætereo lapides fractos, sine lumine solem,
 Cæteraq; in vulgus terras tam missa per omnes.
 At non prætereo christi quod tempore passi
 Hæc extra depulsa suam solemnia lucem
 Misit in auroram demens Iudæa sequentem.
 Nam quotiens Triuicę sydus mutabile festa
 In veneris fert ista diem, synagoga propinquam.
 Traiicit in lucem ne festa sequentia turbent.
 Post opus exactum, post consumata salutis
 Sacramenta: dies subter caua saxa quietem
 Septima concessit christo, velut ante loquutus
 Fatidicus Moses orbis dum scriberet ortum.
 Interea stygen subter penetrauit auernum.
 Libera mens cæcoq; manens in limine ad umbras
 Clamauit, referate domos, attollite portas,
 Reddite captiuam (redeunt noua sæcula) gentem.
 Ex templo patuere fores, vox ista per omnes
 Inferni est audita sinus, obmutuit ore
 Cerberus attonito, rapuit se in tartara Pluto
 Intima, cum plutone canes, umbręq; silentes
 Nyctimenæ similes, piceas fugere per umbras.
 Ipse etiam Iudas, stygię nouus incola noctis:
 Vt breuis incuruos felis qui euaserit vnguis
 Musculus: in foricas alti properauit auerni.
 At sinus Abrami vox est vbi cognita: magnos
 Extulit applausus tota cum prole nepotum.

Qui

Februarii.

Liber. II.

Qui styga nescierant: primi exuere parentes
 Tam nati tot sæcla dies quot vidit in alto
 Vertice ieiunus cadere atq; resurgere christus.
 Agminibus tantis victo stipatus auerno
 Scandit: & abiterfa mortis ferrugine corpus
 Suscipiens subito claustris erupit apertis.
 Altera nox post fata diem ducebat: & altus
 Lucifer ex primo stellas oriente fugabat:
 Istam pascha diem veteres dixere pelagii.
 Phasa vocant solymi sicut memorauimus ante.
 Hic tandem accipiunt finem ieiunia, pubes
 Læta resurgenti celebrat solemnia christo.
 Conueniunt ad templa nurus, maturior ætas
 Tota coit confessa humilit scelus ore lauansq;
 Cum lachrymis anno commissa piacula toto:
 Vltima cœnantis venit ad conuiuia christi:
 Quæ modo præteriens aliâs dicenda relinquo.
 Tum quoq; supplicis & sacræ aspergine lymphæ
 Viscera sacrifici lustrant epulanda ministri
 Atq; alias hæc ante dapies ientacula mandunt
 Christigenæ, tali claudunt ieiunia ritu.

De temporibus Veris.

Post cineres primi secum ieiunia portant
 Mercurii venerisq; dies: quibus ad de sequentis
 Falciferi lucem namq; instituire parentes
 Talis vt in partes anni transfusa quaternas

e

Religio

Relligio nobis foelicem redderet annum.

Quattuor hęc partes sunt. Ver, Autumnus, Hyem̄sq̄,
Oraq̄ pampineis æstas umbrata coronis.

De mutatione vigiliarum in Ieiunia.

ID quoq̄ nam scitu locus est dignissimus: addā
Quod nostri in templis atavi vigilare solebant:
Excubiasq̄ pati solemnia mane sequenti
Festa recepturi. morem noua sustulit ætas.
Nam quia nox sceleri solet esse occasio: & illud
Oferuant qui furta volunt committere temptis:
Ieiunare diem visum est sapientius illam
Quę præit: & clauso noctem dormire cubili.
Hęc itaq̄ decerpsti cursum pro tempore. tractis
Altius antennis, ad non vaga festa reuertor.

De sancta Apollonia.

GLoria sceminet sexus nilotica virgo:
Quę capis antiquo veniēs ab appolline nomē
Nona dies mensis tibi consecrata secundi
Lampadas accendit: flammis & odoribus aras
Lætificat, magnosq̄ tibi persoluit honores.
Tota tuas celebrat modulans ecclesia laudes.
Et coniuncta choro salientibus organa pulsat
Articulis psaltes respondet ad organa cantus.
Aerios contra lemures regemq̄ profundū,
Romanosq̄ deos, maiestatemq̄ senatus
Signa ferens audes toti te opponere mundo.

Dii veteres

Dii veteres qui centimanos vicere gigantes:
Te trepidant. faber ille Ioui qui fabricat arma
Ignea: in ætneis qui fulmina temperat antris:
Te fugit. ipse deum fingit quem fabula regem
Tristis & attonitus non fert tua Iupiter ora
Per te victa Venus totiens exire latebris
Te presente timet: fistosq̄ ostendere vultus.
Tu coleris, tu templa tenes, tu sydera calcas.
Illi habitant stygias sine maiestate paludes.
Non tamen ad tantos facilis via duxit honores.
Nec te lenta quies, nec desidiosa voluptas
At tantum decus euexit, tua contudit ante
Ora silex: dum fert ægre tua verba tyrannus
Verba Iouis probrum christi resonantia laudem
Dum sermone deos laceras & numina falsa
Destruis. istud opus superos ita mouit: vt omnes
Annuerint vno cilio tibi cœlica testæ.
Hei mihi quis dolor ille tuus: cum marmora dentes
Excussere tibi: cum membra tenerrima flammæ
Vndantes subito volucris clausere volatu:
Has tua per syrtes iuit ratis. ista charybdis
Insidiata tibi est. hac tempestate carinam
Mergere dii voluere tuam. miseratus olympus
Te in duro positam casu sua longa tetendit
Brachia: & ex illo rapuit te turbine in astra.
Diuæ precor fauceas rebus mitissima nostris:

e ii

Et senio

De sacris diebus.

Et sentio miserere graui: miserere sepultæ
 In variis vitæ ærumnis. iam vespera nostram
 Est clausura diem. cum tempore labitur ætas
 Precipiti cursu. cæcas post fata tenebras
 Ne incurramus ades. nostro succurre periclo.
 Ilia cum iuuenem fugiens titania lampas
 Ingreditur pisces. surgunt cum piscibus astra
 Andromedæ: curuq; genu quæ incumbit imago
 Herculis Engonasin dicunt: & raptus ab vndis
 Cetus & octauo sedem fortitus in orbe.
 Tempora grata ferens aperire Fauonius arua
 Incipit: & tepido violis applaudere vento.
 Iam satio vicina fabis. grus ordine longo
 Cum clangore volat: prolectaq; semina campis
 Esurt. è lingui venit alba ciconia rostro.
 Pastina fert humeris olitor. considerat hortum.
 Et reparare nouo vult mortua gramina cultu
 Sic vtinam nobis animi reparentur: & in nos
 Sanctus ab excelso zephyrus labatur olympo.
 O virgo tot functa malis de faucibus orci
 Eruta & in summo quæ nunc trahis ocia mundo:
 Nos ægros & adhuc corpus mortale ferentes
 Auxilio dignare tuo: manesq; coerce
 Infestos nobis sæui Plutonis ob iram.
 Clementes extende manus. animiq; sub isto
 Pondere anhelanti: ne suffocemur: adesto.

Imberbis

Februarii.

Liber. II.

De sancto Iohano hospitali.

Imberbis Iohanus adhuc lanugine prima
 Iam fruticante: agros saltusq; agitare solebat:
 Venatq; ferum pecus exercere frequenti.
 Dumq; per anfractus & tesqua per inuia tendit
 Incidit in ceruum: cuius deus ora mouendo
 Talibus insonuit verbis. Iohane parentum
 Interfector eris. scelus hoc euadere tenta.
 Id meditans simul atq; timens longinqua petiuit
 Littora: nec casu scelus hoc incurreret vilo.
 Et quia fortis erat martiq; assuetus & armis:
 Continuo illius domino regionis adhæsit.
 Atq; breui dum deposita formidine laudi
 Seruit: & ad summum bellando aspirat honorem:
 Clara duces inter primos sibi nomina fecit.
 Connubio demum præclaræ conjugis auxit
 Prole domum: naturâ hominû morenq; sequutus.
 Talia de nato simulac sciuerunt parentes:
 Accensi pietate pari studioq; videndi
 Inuasere viam: longisq; laboribus illuc
 Appulso, absente viro gratanter in alta
 Testa nurus ducens proprio dignata cubili est.
 Mane autem fessos dum sub lodice teneret
 Somnus adhuc soceros: cum se indelubra tulisset:
 Ecce vir ex agris rediens thalamumq; subintrans
 Perpendit lecto geminos accumber: dumq;

e iii

Credidit

De sacris diebus.

Credit adulterium, furiata mente parentes
 Enecat infelix: & pectora sancta cruentat.
 Et sic fata viam sceleri inuenere patrando.
 Vidit vt vxorem sacro rediisse peracto:
 Atq; suos didicit lecto recubare parentes:
 Obstupuit: facinusq; animo defleuit amaro
 Et placare deum cupiens discessit ab armis:
 Ac prope torrentis ripas vbi magna solebat
 Turba inopum ferri: rapidoq; in flumine mergi:
 Constituit lectum quod praterentibus esset
 Hospitum commune: dicens seq; & sua tali
 Officio gratis. coniunx cum prole sequuta est
 Sponte virum: cum vellet ea migrare relicta:
 Non tulit antiquæ pietas diuortia vitæ.
 Mansit in his operis vsq; ad suprema senectæ
 Tempora. Tum veniens ægri sub imagine ab orbe
 Stellifero diuorum vnus, post debita vitæ
 Subsidia & morbo certis accepta diebus:
 Se confessus agit gaude Iohane: redemit
 Te pietas. diuina tibi clementia parcat.
 Dixit. & in coelum passis se sustulit alis
 Ipsa quoq; è membris egressa senilibus vmbra
 Sancta viri: terras tandem mutauit olympo:
 Cum februi bisseua dies decurreret ipso
 Veris in ingressu: quem sol iam fecerat auctis
 Viribus austrinæ rediens à caridine terræ.

Officii

Officii nomen retinet post funera. namq;
 Seruit hospitibus: cognomen ab hospite sumpsit.

De sanctis Faustino & Iouita.

Rixia Faustini genuit comitemq; Iouitam
 Iste ministrabat sacris, erat ille sacerdos.
 Ambo faces fidei claræ radiosq; morum
 Lumina sanctorum cum rex Adrianus haberet
 Imperium dominans lata ditone per orbem.
 Hos horrenda duos dum vult extinguere christum
 Et seruare Iouem fecit spectacula Cæsar
 Urbibus & populis quot sunt à fontibus oli
 Sebinoq; lacu procul vsq; ad tybridis amnem.
 Nam secum quocumq; ibat: crudelia corda.
 Exaturare volens poenis & sanguine diuum
 Aere catenatos quasi bruta obscœna trahebat:
 Et cruciatu ambos passim afficiebat atroci
 In patriam demum missi cum vincere posset
 Ingentes vis nulla animos: post mille viarum
 Carceris & famis ærumnas: post probra, minasq;
 Verbera, vincula, feras, ignes. capitale tulerunt
 Supplicium februo iam decrecente: diesq;
 Post decimum quintus cum peruenisset ad ortum.
 Sicq; triumphato cœlestia regna tyranno
 Accepere: velut grais florentibus olim
 Robore qui forti vicisset olympia signum
 Perpetuæ laudis querna de fronde coronam

e iiii

Accipiebat

De factis diebus.

Accipiebat: & hoc illis decus esse solebat:
 Non minus ac Romæ fuerint post bella triumphis.
 Non referam quoties atro de carcere clausis
 Traxit eos valuis virtus diuina silebo
 Sancta ministerio nituæ translata columbæ
 Liba: quibus suberat panis sub imagine christus
 Prætereo baptisina datum cœlestibus vndis.
 Nam quia non aderat lympharum copia nimbus
 Affuit: & subitum nubes defluxit in imbrem.
 Hæc & plura breui non attingenda relatu
 Transeo. venturi facient hæc cognita vates.

De cathedra sancti Petri.

Petre gubernator nostræ sanctissime cymbæ
 Luce bis vñdecima vernas februaris auras
 Spirat: & exultans secum tua festa reportat:
 Quæ veteres nostræ gentis dixerunt cathedram.
 Ne minus istius paucis ostendere causam
 Præstat: & annales priscarum euoluere rerum.
 Vñbs antiqua potens opibus longe inçlyta magno
 Nomen ab Antiocho ducens: qua currit Orontes:
 Est sita in assyris vñbs florentissima campis.
 Huc christi prinçua domus conuenit ab omni
 Iudæa solymæ fugiens odia aspera turbæ.
 Hic sibi cognomen christi de nomine tractum
 Imposuit: quod mox totum inçgrauit in orbem.
 Neuforet excipiti crescens ecclesia vulgo

Par

Februarius.

Liber. II.

Par fecere gregis patrem summumq; magistrum
 Ionigenam Petrum: sacraq; in sede locarunt
 Communi consensu hominem: sedemq; senatus
 Pauper & astantes appellauere cathedram.
 Nomen id argolicum: quod iam romana recepit
 Lingua: quod europa nunc est venerabile tota.
 Ipsa magisterium disciplinamq; paternam
 Significat sedes: sub qua subsellia vulgus
 Accipiunt legis documenta audire paratum.
 Ergo sacerdotum semen regale genusq;
 Pontificum solio populi venerantur in isto
 Ite reuertentem solempni more cathedram
 Suscipite antiquos ritus abolere deorum
 Solliciti gentes quando regnabat Apollo
 Iupiter & maiores istis conferre diebus
 Ad tumulos tanq; manes silicernia poscant
 Solempnes epulas & adorea liba solebant
 Inter sarcophagos. fumant viscera plenis
 Lancibus. & nigri stabant ad busta lebetes.
 Atq; coronati flauo crateres iaccho.
 Ista superstitio ducens à manibus ortum
 Tartareis sancta de religione facescit
 Christigenum viuus epulas date sacra sepultis.

De sancto Matthia.

Matthia donate deo sic namq; latino
 Diceris eloquuto. lingua Theodorus achiua.
 Nomina

De sacris diebus.

Nomina res sequitur. nam cum post funera Iudæ

Sacrilegi vellet fractum reparare senatum:

Et numerum supplere deus: te lumine fuso

Cœlitus & radiis circum tua tempora missis

Illustravit: & hoc dignum monstravit honore.

Hæc fors illa fuit: quam coram patribus olim

Te supra cecidisse ferunt. apparuit isto

Indicto: quid nam de te sentiret olympus.

¶ Propterea lux hæc martis vicina calendis

Est sacrata tibi: quotiens adiungitur isti

Vna dies mensi: quod fit cum quattuor annos

Atropos occarit vigesima quarta locanda est

Semper, hyperbolicæ sedes ea debita luci.

Præter enim bis sex menses sex continet horas

Annus: & existis quarto sub nascitur anno

Vna dies horis sexto finita calendas

Martis & hinc mensis vigesima quarta secundi

In geminas lux versa dies bis sexta vocatur.

Id quæ ideo talem nomen transfudit in annum

Inlus hoc Cæsar distinxit tempora quondam

Ordine: & in partes diuisit quattuor annum.

Quæ redeunt verso sua per vestigia cursu.

At deus in finem qui dirigit omnia: parti

Officium dat cui quæ suum. nam frigore pulso

Attribuit veri flores exordia frugum.

Primigenas autem fruges sibi vendicat æstas.

Vt corylos

Februarii

Liber. II.

Vt corylos, pyra, pruna, cicer, frumenta, fabas quæ.

Cætera ad autumnum veniunt. at fessa ferendis

Frugibus hyberno tellus sub frigore dormit:

Ac reparat vires: & fit fecunda cubando.

Contigit id præclarum illud dignumque notatu:

Quod veluti patrum numerum super additus auges

Sancte senex sic quæ mensem producit & auget

Lux tibi forte datur. positus pro limite talis

Solutus augmenti fit casu illustrior illo.

Sed mirum est (quod fama refert) hunc scilicet annum

Omnis esse mali: solitumque offendere fruges

Atque hominum varios infortunare labores.

Tum male depangit vites. male semina sulcis

Rura putant credi. pecoris male pignora nasci.

Semina pomorum pedibus conuersa supinis:

Et capite in terram memorant adulescere missis

Sæpius auditur: cum quis dare rebus agendis

Principium vellet: dici meliora require

Tempora. hyperbolico frustra conaberis anno.

Nil tamen interpretis cœli: nil tuscus aruspex:

Nil magus inuenit: quod dici debeat huius

Causa mali: quod virus agat tam triste per orbem.

Quo fit ut errorem nugis vulgaribus istum

Attribui debere putem. foelicior iste

(Iudice me) credi debet: quia longior annus.

Scilicet in syluis arbor magis ardua fertur

Dignior

De sacris diebus.

Dignior in caulis taurus præstantior alta
 Cui ceruice magis caput à tellure leuatum est.
 Grana magis laudant: quæ sunt maiora coloni.
 Hæc mala faturno quidam tribuere putantes
 Sydus id infestum terris discrimina in annos
 Talia consuetum semper transfundere quartos.
 Sicut & in febrî quam fert saturnius humor
 Mittitur in quartum morbi violentia solem.
 Sed tenebras palpant: cæcôq; errore feruntur.
 Quisquis enim nescit rerum dignoscere causas:
 Effectus: vt scire aliquid videatur: olympo
 Imputat, ignorans istis defenditur armis.
 Si tamen occulti quicq; fortasse veneni
 Annus habet: tu sancte pater qui sydera calcas:
 Et super excelsi resides curuamina mundi:
 His occurre malis: talemq; interfice pestem.
 De fato non vna tuo sententia patrum,
 Sunt qui pacifica dicant te morte receptum
 In superos, sunt qui romano more secuti
 Percussum exhalasse animam: cum ponere nolles
 Sacra Ioui memorent, omnes vno ore fatentur
 Te postq; longe ac late iudea per arua
 Perq; palestinas vrbes syriamq; per omnem
 Errasti: christo famulans in sydera sumptum.
 Aspice nos igitur cœli de sedibus illis
 Quas habitas, hodièq; meas bonus accipe voces.

Atq;

Martii.

Liber.III.

Atq; tuam facias in nos descendere sortem.
 FINIS LIBRI SECVNDI.
 DE SACRIS DIEBV MARTII.

De sancto Cyrillo Carmelita.

Artius ingredit' Martis de noie disto:
 Cui' vt annales phibet fuit iclyta ples
 Romul': à nato p' huc accepit honorē.
 Nūc enigma vet' q' gignere filia matrē
 Dicit' explanat tēpus. nā filia lymphæ

Est glacies: quæ nunc verso parit ordine lympham.
 Nunc quoq; montanis labens de rupibus amnes
 Nix onerat: tellusq; gelu durata lutescit
 Deposuit canos: atq; ora senilia mundus.
 Pubescitq; iterum zephyrus vitalibus auris.
 Prcuolitat campos, & mille coloribus arua
 Pingit, apes gaudent, iam sylua repullulat, herbæ
 Iam fruticant: proliq; domos metatur hyrundo.
 Indulgent soboli volucres, & carmine rura
 Omnia lætificant: fuerit cum lucifer ortus.
 Vndecies nobis Aries Hiperione gaudens
 Hospite discludet stabulis armenta gregesq;
 Aequabitq; diem nocti: lucemq; tenebris.
 Et cupiens solem pote qui tenet inter olympi
 Lumina primatum regali incedere pompa
 Albescente die primo cum surgit ab ortu.
 Sacum aget insignes stellas, Oriona, & Agro.

Aurigam

De sacris diebus.

Aurigam. septem nymphas atlantides. Aedos.
Et Iouis altricem nebulas que genuit imbres.
Huius: vt ad diuum redeam solemniam: mensis
Sexta Cyrille tuum venerabile nomen
Commemorat: sacrasq; tibi famulamur ad aras.
Te sacro dignum pietas celeberrima cultu
Et doctrina facit: gemineq; peritit lingue
Gratus eras. doctus primum precepta Licæi:
Quidquid habet frugū sapiens academia, quidquid
Porticus à variis nomen sortita figuris
Pœcila: verfasti studiosæ in flore iuuentæ:
Nec diuina tibi minus explorata fuere
Scrinia: cum flores in frugem transtulit ætas:
Inclita carmeli traxit te gloria montis
Longius: & fecit peregrina inuisere regna.
Vulgares igitur fugleus moresq; domosq;
Vertisti ad solymos & corda & vela penates.
Cæsareq; mons est in sinibus æquora propter
Vertice sublimi surgens in sydera. syluis
Vndiq; crinitus. statio placidissima semper,
Nam cum friget hyems: & solis & æquoris æstus
Accipit. æstatem frigenti temperat aura.
Helicæ magni quondam domus. illius inquam
Helicæ: qui viuunt adhuc: vbi nascitur eurus.
Sanctificat locus hic homines. noua corda nouosq;
Influit affectus. hic sunt ergastula vitæ

Simplicis

Martii.

Liber. III.

Simplicis & munda: qualem vixere parentes
Ante nephas primum. diuū labuntur olympo
Septus: & sanctis habitant cum patribus. ergo
Argolicis illuc nauit Cyrillus ab oris.
Nec mora longa fuit. diuum consortia nactus
Enasit diuinus homo. cum sacra litaret
Mane sub auroram sacra vestitus ab olla:
Res miranda puer fulgenti splendidus ore
Asstitit ante virum liquidis suspensus in auris:
Argentumq; docens annorum fata sequentum
Protulit: & manibus prout dimisit in aram
Adiiciens. deus ista tibi secreta reuelat.
Sancte pater tu fac populis ea nota latinis.
Continuo mutans romanis attica verbis
Nomina ad abbatem siculum transmisit: & ille
Confestim in latium schollis ad singula iunctis
Quæ superat & habentur adhuc passimq; leguntur.
Tu postq; probitas tua se virtutis in altum
Fœlici profectu apicem prouexit ab ipsa:
Gente tua factus pastor communis habebas
Ius super Helicæ totum genus. omnia iussis
Parebant semina tua asina per arua
Tunc nostros europa patres non nouerat. Inter
Assyriæ montes loca per deserta latebant.
Per syluas arabum Nili stagnantis ad annum.
Ass vbi barbaricæ gentis violentia tandem

Christigenæ

Christigenas omnes illis à finibus egit:
 Annuere cyprum certam siculosq; penates
 Et sensim europam se se effudere per omnem.
 Sarmaticos habitant agros, per Cimbrica viuunt
 Littora, per terras magno quas gurgite cingit
 Oceanus: fines vsq; ad glacialis hybernæ
 Vsq; ad Olyssonem: terras quæ terminat omnes.
 Tu vero venerande pater per medica cum iam
 Regna per armenias vrbes partosq; per omnes
 Vndiq; sparsisses diuini semina verbi:
 Attritus grauitate æui grauitate laborum
 Ad stata perpetuæ migrasti gaudia vitæ.
 Aeternum vale, & esto tuæ custodia genti.

De sancto Gregorio.

CVrrite pastores ouilum: quæ pascua tondent
 Coelica: quæ christi fontes & flumina potant
 Currite, Gregorius romanæ maximus vrbis
 Pastor adit superos, totus lætatur olympus.
 Hæc martis bissexta dies, iam duxit Apollo
 Frigore ab hyberno meliora ad sidera currum
 Insignis pietate pater fugitiua relinquens
 Gaudia: & ad cœlum nixu conuersus anhele
 Vela dedit: nostraq; ratem de littore soluit.
 Nomina, rura, domos, terrena peculia pendens
 Emit opes immortales patrimonia factis
 Grandia cœnobis, meminit, trinacria, roma.

Hella

Helia ab antiquis Luza appellata reliquit.
 Sic diues sic factus inops, & viuere adortus
 Cœlestem vitam in terris consortia diuini
 Emeruit, sicut quando sub imagine nautæ
 Naufragium passi matris cratera recepit
 Angelus & rursus quando inter prandia finxit
 Nunc iuuenis nunc ora senis cum sacra litanti
 Ante oculos Romæ diuini responsa dederunt:
 Et cum romanæ post tot crudelia gentis
 Funera cæsarei residens in mole sepulchri
 Angelus abscondit rutilantem cæde Macheram:
 Altus erat, fecit se humilem: potuitq; putari
 Decoxisse, tulit piceo vestita cucullo
 Tempora: purpureas vestes pertæsus & aurum,
 Sed quanto magis ima petit tanto altius alis
 Præpetibus fertur, virtus est lucida, quæq;
 Non vult apparet: foliq; simillima mittit
 Per rimas tentes radios: scq; indicat ipsam.
 At quid opus multis? Petro successit, & alto
 In folio residens fastum nesciuit: & ægra
 Mente tulit summum tanq; graue pondus honorē.
 Ore manu facundus erat, monumenta supersunt
 Plurima, satur adhuc: nec fari desinet vnquam.
 Hic docuit cantare choros: mellitiscq; animant
 Verba notis, sacrisq; dedit formamq; modumq;
 Composuit mores hominum, sua sæcula fecit

f Sancta

De sacris diebus.

Sancta, sacerdoti decus vsq; in sydera misit.
 Sancte pater cymbæ: cuius proreta fuisti
 Atq; gubernator: faueas. scyllam atq; charybdim
 Nunc legit. aduerso syrtes nunc remigat euro.
 Hac quoq; luce cruor christi: quem Mantua seruat
 Andrea monstrante locum per multa cubanti
 Somnia Adalberto scrobibus venisse sub actis
 Dicitur in lucem: qua tempestate Beatrix
 Inclyta Mintiadam campos vrbenq; tenebat.

De sancto Longino.

SVnt qui cappadocem: sunt qui testatur Isaurum
 Te armorum Longine decus. tu bella gerebas
 Tempore quo nobis proles diuina salutem
 Attulit. ipse suas Mauors tibi dedicat Idus.
 Octobris vero decimum tibi græcia sextum
 Thure diem celebrat: multoq; illuminat igne.
 Rege sub Augusto sub successore fuisti
 Centurio. demum in foribus cum lenta senectus
 Iam foret: ad christi crudelta fata cohortem
 Iam lippis duxisti oculis & lumine tardo.
 Tu cæcus non mente minus q; corpore sanctum
 Lancea & admoto pectus mucrone petisti.
 Inde cruor confusus aquis hastilia circum
 In digitos lapsus tetigit cum lumina morbum
 Sustulit. ista deus collyria misit: vt atram
 Ex animo ex oculis fugiens Aorasia nubem

Secum

Martii.

Liber. III.

Secum ageret: vitæq; daret te cernere fontem.
 At cum vidisses solem sine luce sepultum
 In tenebris: clausanq; diem: stellasq; per altos
 Apparere polos: collisatq; marmora frangi:
 Atq; solum tanq; pelagus nunc surgere in vndas
 Nunc cadere alternis: volucres nescire volatum:
 Præcipitesq; dari: te abiecta protinus hasta
 Cum gemitu & lachrymis in talia verba repente
 Prorupisse ferunt. fuit ah fuit iste tonantis
 Progenies nostro quæ se vestiuerat ore.
 Et nos insensati homines nesciuimus illum:
 Quem modo deplorat elemeta & marmora & astra.
 Orbe peragrato demum christoq; per omnem
 Diulgato Asiam: cum pontica regna petisses:
 Emisti elisios effuso sanguine campos
 Nam iudea tuum gens atrocissima grandis
 Est precio mercata caput: nec mente quieuit
 Donec in assyrios illud de littore vidit
 Translatum scythico: syrieq; per oppida missum.
 Sic voluit crudele odium saturare tuendo:
 Atq; suum tam dulci esca lactare venenum.
 Tu tandem caput ipse tuum sine honore relictum
 Diceris in somnis visu monstrasse carenti
 Foeminae: & insigni tumulo iussisse recondi.
 Et nurui functæ tali pietate sub inde
 Restituisse acies: ac propulsasse tenebras.

f 11

Secula

De sacris diebus

Sæcula post aliquot tua sunt translata per vndas
 Corpora in Italiam christi cum sanguine sacro
 Ad crucis excelsæ quondam vestigia lecto:
 Atq; in vase breui tecum post fata sepulto.
 Ultima diuino sedes tibi mantua nutu
 Hospitiumq; fuit: meditis vbi moenia in vndis
 Dicitur antiquus quondam posuisse Bianor.
 Hic requiescis adhuc: tua sunt coniuncta duorum
 Ossibus ossa vtrum: qui te dum bella gerebas:
 Dum noua per varias christi miracula gentes
 Sedulus inuulgas sunt vsq; in fata sequuti:
 Et tecum post fata iacent. communibus ergo
 Supplicis diui nostros seruate penates.

De sancto Ioseph.

SAncte faber veniens ab hebrei sanguine Regis.
 Qui fuerat pastor: tua sunt natalia nostris
 Addita: sic statuit patrum prudentia: fastis
 Te deus in terris ex tot mortalibus vnum
 Repperit: arcani fieres qui conscius alti.
 Cui bene virginitas magnæ sanctissima matris:
 Cui bene committi diuinæ infantia prolis
 Possset: & alterius sæcli surgentis origo.
 Hinc tua quanta foret nobis cognoscere fas est
 Integritas tua, perspicuis deus intima corda
 Inspiciens oculis culpæ vestigia vidit
 Nulla: nec indictum scabrae rubiginis vllum

Fœlix

Martii

Libr. III

Fœlix officio tali fœlicior illo
 Synceri candore animi: quem rector olympi
 Intuitus subito ad tantos te assumpsit honores.
 Te tamen omnipotens talem formarat: vt esset
 Batulus & custos ad munera idoneus illa.
 Ista tibi vt diuis qui scire pericula possunt
 Communis tutela fuit: facienda monebant
 Ipse capeſſebas animo iussa omnia forti.
 Ipsi aderant quando nilotica rura petebas.
 Quando post cædem infantum lamentaq; *regem matrusti*
 Quæ penetrasse polos & olympica tecta feruntur.
 Inde reuertebas in auernum herodibus actis:
 Post decimam lux nona tua est, tua templa sacerdos
 Velat. & ad numerum tibi tinnula verberat æra
 Verrit humum legit areolis noua gramina tonsis
 Et postes vernare facit. frondere columnas
 Albentes splendere aras. redolere sacellum
 Thura cremat. lentq; super myrrham infriat igni.
 Græcia iam sileat veteris corybantes alumnos
 Custodesq; Iouis. sinxerunt talia grai.
 At tibi quæ loquimur. non sunt insomnia. non sunt
 Vana. fuit data diuinæ custodia prolis
 Nos quoq; sub tanto nunc glorificatus alumno
 Respice: & optatam memor impartire salutem
 Italiae toti. nostrisq; penatibus esto.

De sancto Benedicto.

f III

Narsia

De sacris diebus.

NYrsia montanę (si vera est fama) sybillę
 Proxima: nũc tendit vicos aulęe per omnes.
 Aeręq; in excelsis alterno turribus istu
 Pulsat: & extollit lætos ecclesia cantus
 Sacra cucullato martis vigesima Patri
 Prima dies oritur: qui religionis amore
 A teneris hominum consortia fugit & vrbes.
 Huc nomen Benedictus erat. contraxit in vnum
 Quot quot erant illa qui tempestate perosi
 Vulgaris strepitum vitę deserta colebant.
 Felix prole virum tanta taliq; parente
 Posteritas, foelix: nisi degenerasset ab illo.
 Id commune tamen vitium fuit. orta senescunt
 Omnia paulatim quondam florentia regna.
 Nunc æuo consumpta iacent. rapit omnia tempus.
 Progenies huius longos imitata per annos
 Acta patris diuos auxit, ditauit olympum
 Cui nouo Petri multis vertentibus annis
 Functa magisterio scopulosa per æquora cymbam
 Rexit: & imperium christi firmavit & auxit.
 Nunc quoq; post lapsum conata resurgere sumptis
 Viribus ad priscum decus aspirare videtur.
 Et tanq; primo quę vere repullulat arbor
 Se reparat: frugumq; facit spem floribus amplam.
 Ipse pater post multa modis opera ædita miris:
 Quę longus narrare labor: decessit in alto.

Vertice

Martii.

Liber. III.

Vertice: quem veteres montem dixerę Casinum.
 Vnde malos prius ipse deos elecerat: illum
 Pręcipue delphis qui tot mendatia finxit:
 Qui custos Soractis erat: cui nomen Apollo.
 De Annunciatione beatissimę virginis.
CVM deus extremi vellet primordia sacri
 Texere: progeniem diuinę mentis alumnam
 Misit: & humanę vestiuit imagine formę.
 Propterea missus summo legatus olympo:
 Cęlica qui matri ferret mandata futurę.
 Hęc foetura recens celo mirabili orco
 Terribilis: quia diis priscis fatale ferebat
 Exilium traxit phœbo primordia ab isto.
 Mercurius qui tunc casu veniebat ab orco:
 Vidit vt ex summo carmeli vertice sanctum
 Gabriel allabi versus florentia rura
 Nazareth: insidias metuens post illius iust
 Virginis ad thalamos celeri vestigia gressu.
 Limineq; in primo residens audiuit eorum
 Colloquium: nec cuncta tamen verba auribus hausit.
 Sed quia versutus quiddam deprehendit in illis
 Arcant: quod se: diuos quod tangeret omnes.
 Tum se proripiens Romam prope leustra deorum
 Repperit ingentem cuneum: quibus omnia fatus.
 Illi autem magno inter se trepidare tumultu
 Incepere. Venus fleuit. Saurinia Iuno

f. iiii

Fleuit

De sacris diebus.

Fleuit. & ablecta Pallas contabuit hasta.
 Mox q̄ ait. O comites quodcumq̄ euenerit æquo
 Ferte animo. regnum quod tempestate tenemus
 Tam longa: fari inter nos licet omnia: furtum est.
 Nos quoad ille sinet: cuius sunt regna: fruamur
 Imperiis. cum nos regno spoliabimur isto:
 Ad fraudes alias: alias vertemur ad artes.
 Nec sine lucro erimus per vaframenta dolosq̄.
 Dedecore & damno christi afficiemus alumnos.
 Tunc princeps signorum Aries tria sydera portans
 Vertice: Delta vocant: primo surgebat ab ortu
 Cum titane: suos cum iam Philomella pararet
 Aedere per villas & per viridaria cantus.
 Exonerata gelu tellus gaudebat: & omnes
 Floribus & tenero vernabant graminae campi.
 Hæc igitur præclara dies vigesima quinta
 Mensis apud veteres primi damnata fugauit
 Sæcula: & ætati fecit primordia sanctæ.
 Propterea non immerito sibi vendicat anni
 Principium penes etruscos: & digna videtur
 His titulis: viditq̄ deum descendere ab astris
 Ante alias: & prima fores aperire salutis
 Digna fuit. commune bonum prior ipsa recepit.
 Et commune decus. longis sperata diebus
 Dona dei lux ista dedit. laudabilis ergo
 Gloria quam misit lucem tyrrhænia in istam.

Tunc

Martii.

Liber. III.

Tunc deus æternis coepit mortalia vinclo
 Iungere perpetuo faciēsa hminemq̄ deumq̄
 Personam coitu miro concurrere in vnā.
 Tum superi coepere homines reuerenter habere:
 Maioremq̄ operam nostris impendere rebus.
 Tum foetura recens timidas ingressa per aures
 Creuit in ignara coitus & seminis aluo.
 Nazaret exulta libano contermina tellus
 Carmelo vicina iugo phœnicia versus
 Littora: qua tyrus & sidon florere solebant.
 Hæc arcana tui quondam videre penates.
 Iubila: & exulta fortunatissima tanti
 Fama operis tellus regio te prædicat omnis.
 Nulla ætas sine laude tua descendet ab astris
 Ipse tibi decus hoc tantum coelestis olympus
 Inuidet: & sibi deberi hunc testatur honorem.
 O rerum seriem æternam quæ pendet ab alto.
 O magnas mirasq̄ vices quas sydera volunt
 Quas deus importat. scelerum immobilis ordo est.
 Ponite mortales curas. facit omnia cœlum.
 Cœlo agimur: sicut naues spirantibus euris.
 Sancta parens cui luce deus communicat ista
 Splendorem regnumq̄ suum cui subicit orbem
 Terrarum mundiq̄ polos: dignare tuorum
 Exaudire preces: & nostra piacula solue
 Nec sine nos stygiis ludibria manibus esse.

Qui

De factis diebus.

Qui nostrum interitum: sicut tritonia dixit:

Qui tua quicq; tui querunt opprobria nati.

FINIS LIBRI TERTII.

DE SACRIS DIEBUS APRILIS.

De sancto Ambrosio.

Prilem veneri sacrum fecere Quirites:
Qd veno enec genitrix: qd condidit vrbē
Romulus æneades: qd vero semina rerū
Omnia tellurē fruges aperiret & annū:

Nominis id mensi fecit romana vetustas.

Quarta dies eius magnum decedere vidit

Ambrosium: magna; polos conscendere pompa.

Ipse fuit terris clarum iubar omnibus: vrbem

Quam mediolanum dicunt: quia conditor eius

Brenus in his agris monstrosum reperit aprum

Vestitum partim setis & vellere partim.

Seu potius quod sit fluitis inclusa duobus

Rexit: & ab raso fecit squallore nitentem.

Arrisus humani generis lethale venenum

Legis in excidium natus fideiq; ruinam

Polluerat gentes: totumq; infecerat orbem

Præsertim italiã tunc tota in subria fractis

Viribus ægotans isto in langore iacebat.

Ambrosius qui tunc erat ex proconsule factus

Pastor: in hanc hydram clava infurrexit & arcu.

Et velut Alcides alius lernæa fugavit

Toxica

Aprilis.

Liber. IIII.

Toxica niligenas abigenas ab ouibus hydros.

Nilus enim tulit hoc monstrum virosius omni

Aspide. saxifica crudelius ore Medusæ.

Ambrosius vero genus à primatibus vrbis

Traxerat æneadis: & erat romana propago.

Augustinus ab hoc sancti vitalia fontis

Sacramenta habuit: fideiq; exordia rectæ

Theodosium mundi dominum delubra volentem

Indugredi vetuit: donec peccata dolendo

Abluere, tulit æquo animo rex iurgia: tali

Maiestate fuit venerandus & indole pastor.

Cum populus pastore carens venisset in vnum:

Et multa à multis super hoc orata fuissent:

O res mira. deus qui consulit omnibus æque:

Venit in infantis linguam: populocq; silente

Ambrosium tali dignum clamavit honore,

Difficile effectum res est sortita laborem.

Hunc illo fugiente: deus qui ceperat ipse

Consumavit opus: victumq; in sede locavit.

Vt suscepit onus: mox tanq; mane rubentem

Sol super auroram ventens effulsit: & omnes

Illustrans populos noctem submovit opacam.

Fœcundavit agros: animarum & semina cultu

Sancta solo iaciens collegit in horrea christi

Frugis in ingentes onus exurgentis acervos.

In melius sacros ritus & sancta reduxit

Sacramenta

Handwritten notes and symbols at the top right.

Como
Juan de
sola

s
sator.
repa.
net.
era rō

Como:
Como y san marcos de...

De sacris diebus.

Sacramenta docens populos. documenta nepotes
Illa tenent: & adhuc eius vestigia seruant.
Scripta manent: quæ quanta fuit prudentia in illo
Significant: lingua quantum pollebat vtraq;
Cum puer in cunis cùm dormiret apertis
Forte labris: examen apum super illius ora
Sedit: & ingrediens buccas tenerumq; palatum
Inuenisse fauis tectum se credidit, at mox
In sublime volans altos discessit in austros.
Hoc pater augurio lætus si vixeris inquit
Chare puer: tua te mittet facundia ad astra.
Ipse duos tumuli sedem monstrantibus ipsis
Martyras inuenit fratres: te sancte Protasi
Te pie Oribasi: quibus est post funera tandem
Additus hoc omni populo flagitante repertor.
Quarta dies Aprilis erat: quæ vidit aperto
Ambrosium supra scandentem sydera cœlo.
Sancte pater qui tanta potes: nos aspice ab alto.
Italiæ pacem populisq; in subribus ora.
Et placare deum nostro reminiscere sæclo.
Luce dies octauus ab hac ad sydera septem
Plesadum quæ sunt tauri prope cornua: solem
Transferet: & citius faciet discedere noctem.

De sanctis Leonibus.

Pontifices aliquot qui se dixere Leones:
Hic simul intexam. genuit Tyrhœnia primum:

Qui

Aprilis.

Liber. IIII.

Qui velut annales memorant: vigilantia & alto
Ingenio rerum causas cognouit: & artem:
Quæ docet excultis animos accendere verbis.
Hoc facile ex libris eius quos tempora passim
Nostra legunt: constare potest. quantum decus addat
Florida diuinis eius facundia rebus:
Quis referat: nemo veterum me iudice patrum
Dulcius eloquitur. nec plus antiquus Arion.
Orpheus. Amphion laudis meruisse videntur
Carminè: quam pater hic prosa & sermone soluto.
Nec pietate minor nec religione putandus
Quam fuit eloquio. charitas diffusa cucurrit
Per consanguineos. per rustica tecta. per vrbes.
Per totum mortale genus. dispergit in omnes
Quæ possedit: vti fert omnibus omnia tellus.
Si libet illius mores percurrere ab ortu
Ad senium: cilices intrare videberis hortos.
Olfacere hybleos flores & hymetia prata.
Perlustrare arabum syluas: vbi thura leguntur
Cynamag; & secto stillans de cortice myrrha.
In tertio tanto credes te incedere tractu
Per fruticum lucos humiles: vbi balsama sudant.
Tum nardi spirabit odor. redolebit amomum.
Quæq; per eos nascuntur aromata campos
Sic probitas diuos solet oblectare deumq;
Vt nos mortales harum fragrantia rerum.

Artibus

De sacris diebus.

Artibus his ad summū apicem pertinet honorū
Ac tribus emeruit caput insignire coronis.
Accipe rem: quæ perpetua dignissima fama est.
Attila deuictis conuerterat agmina carnis
Flaminiam versus. sub papilionibus Hunni
Prandebant: vbi lata padi vada Mintius intrat.
Eridanus solito maior ducebat aquarum
Terrificam molem ripisq; tratus & agris:
Ac velut indignans quod libere in arua vagari
Non posset: se vorticibus sorbebat hiulcis.
Tum leo pro Italia Romanorumq; salute
Sollicitus de more patris sine milite & armis
Affuit: & contra tantam formidine pulsa
Barbarem fari est ausus. compesce furorem
Attila: ne transire amnem: deus impetrat: aude.
Hoc sermone ferox princeps mutare coactus
Proposuit: vidisse duos in vertice summi
Pontificis nudo ense viros sibi fata minantes
Dixit. & ex illis abiit perterritus oris.
Effigies sancti visas in vertice patris
Non dubium Petri & Pauli simulachra fuisse:
Vt pote quos italis christus præfecit & vrbi.
Tum chalcedonis habitum regionibus ingens
Concilium: quo Nestori vesania pessum
Corruit. & mamnis proiecta volumina in ignes.
Tum quoq; vandalticæ quæ punica regna tenebant

In furias

Aprilis.

Liber. IIII.

In furias actæ gentes: ad littora Romæ
Nauibus appulsis prædam rapuerunt: domunq;
Per libyco fluctus plenis abiere carinis
At leo bis denas cum iam regnasset: & vnam
Tandem hyemes: obiit curis oppressus & æuo
Vndecimo quarti mensis titane reuerso.

Tertius in regno primi peruenit ad annos
Atq; diu romanorum scedissima passus
Iurgia, damna, minas iter est ingressus ad alpes:
Vt sibi gallorum Regem sociaret: & illo
Auspice terrorem romanæ euaderet iræ.
Dum meat: audito sancti rumore cruoris
Nuper adiuuenti gressum conuertit ad urbem:
Nomina cui fecit virgo cadmeia Manto.
Et quæ purpureus sanguis ciebatur in horas
Mira opera intuitus credi debere putauit
Effusum nostra pro libertate cruorem.
Imperii tandem Roma applaudente coronam
Imposuit Carlo tantq; insignia regni.
Mox posuit mortalem hominē: cum p̄xima cancro
Iam bissexta dies Iuni producere noctem
Vellet: & æstiuum retro conuertere solem.
Ismaelitarum prope Thybridis ostia quartus
Fregit mille rates. traxit noua moenia ab arce
Pontis ad aduersi delubra ingentia Petri.
Septima post decimam Iuli surgebat ab ortu

Cum

De sacris diebus.

Cum moerore dies: quando pia funera duxit
Roma patris tanti: sacroq; in marmore clausit.

Nunc decimus leo tyrrhena de gente futurum
Præteritis sicut numeri prænunciat omen
Grandior: imperium Petri cymbank; gubernat
Per varios vitæ casus mortalis euntem.

Ipsè quidam claris à progenitoribus ortus:

Et teneris semper mores sectatus ab annis

Ingenuos: studitis etiam quibus illa vetustas

Optima nobilitum natos ornare solebat

Præditus excellens aliquid promittit & altum.

Magna gerendarum superest tibi copia rerum

Sancte pater. rem magnâ animo complectere grand

Sed tria præsertim restant cura atq; labore

Digna tuo. bellum est primum quo fessâ laborat

Italia: & pleni humano iam sanguine campi.

Est aliud romana graui maculata veneno *de sum*

Curia: quæ spargit terras contagia in omnes.

Postremum est oppressâ fides exposita rapinis

Vndiq; & in prædam populis protecta cruentis.

Ista tuis animose leo seruata diebus

A te subsidium magnis clamoribus orant.

Sancte pater succurre leo respublica christi

Labitur: ægotaq; fides iam proxima morti.

Si potes: ex nostris bella hæc crudelia regnis

Transfer in aduersos diuinis legibus hostes.

Ecce

Aprilis.

Liber. IIII.

De sancto Georgio.

Ecce dionei vigesima tertia mensis.

Militiæ patri lux est sacrata tribuno.

Miles adest, prodit nitidis Georgius armis.

Et femori herentem dextra complectitur hastam.

Tertia iam tauri pars est ab Apolline vernis

Vestigata rotis: æstas frondosa propinquat.

Pleiades ascendunt. placidum se nauibus æquor

Præbet: & ad zephyros laxant sua carbasa nautæ.

Miles adest. vota tua nouo fer dona gradino.

Thrax erat (vt fama est) maior: Georgius autem

Leucosyrus. Grati sic appellare solebant

Cappadoces: namq; illa syris est proxima tellus:

Quia iuga sublimen taurus sua porgit in auram:

Vltima ad argentem mittit vestigia pontum.

Ipsa viros genuit fortes belloq; superbos:

Verum alios omnis tantum Georgius ardet:

Argolicos quantum magnus præcessit Achilles.

Illiacos Hector. Maiors Oeagrida gentem

In libyam missus renouauit Persea: quando

Regia ab interitu seruata virgine monstrum

Sustulit ad trepidæ stagnum lugubre Silenæ.

Inde palestnam veniens ea regna latinis

Regibus infrenans gentem crudam atq; rebellem

Restituit. iuga carmeli conscendit: & alto

Repperit in saltu nostros habitare parentes.

g

Hi suaves

De sacris diebus.

Hi suaserè duci penitus deponere sumpta
 Arma toga: & vitæ genus vsurpare quiete:
 Sèq; supernaculis armorum absolvere curis.
 Ipse bonos igitur monitus audiuit: & hausit
 Mente deum tota. sed dum sublimia semper
 Voluit facta animo teneris ita doctus ab annis:
 Constituit forti vitam finire duello.
 Ergo per assyrias si quos audierat vrbes
 Christigenas tormenta pati: pullo vsus amictu
 Quem nostri posita armorum ferrugine patres
 Tradiderant: seclî factum sic vicerat omnem
 Ibat: & in poenis positos animabat ad astra.
 Talibus incumbens operis nabathea petiuit
 Arua. subintrauit persas: vbi flagra rotasq;
 Ferrum. ignes passus migravit in æthera tandem.
 Maxime bellorum rector: quem nostra iuventus
 Pro Mauorte colit pro Pallade: respice terras.
 Armorumq; graues iras quas fuscitat orcus:
 Comprime: & expulso duc aurea sæcula ferro.
 Fac stygios procul ire canes. fac barbara regna:
 Et fides nostris arceri à sinibus hostes.
 Da nostris animos populis & regibus: arma
 Nostra per armentos signis victricibus ire:
 Perq; tuo facias conspersos sanguine campos:
 Neu sinito Aufonias Turcos equitare per vrbes.

De sancto Marco & formis euangelistarum.

Marce

Aprilis.

Liber. IIII.

M Arcè comes Petri quondam leuitica proles:
 Cui faciunt vates os effigiemq; leonis:
 Vt perhibent quidam. quorum sententia neruis
 Nititur infirmis: & cruribus ambulat ægris.
 Exit enim de somniferæ caliginis vmbriis
 Inscrutabilibus vatium monstrosa loquentium
 Visa per ambages hominem ducentia longas.
 Quo fit vt interpres nullus cognouerit illas
 Quattuor effigies: quæ distribuuntur in istos
 Quattuor autores. ideo diuersa loquuntur:
 Nec sapiunt. vnum tamen hæc inuoluit vbiq;
 Perduratq; fides librorum exordia propter:
 Vt Mattheus homo, Marcus leo, prima Ioannes
 Sit volucris. Lucas crescens in cornua taurus:
 Marcus enim regale aliquid dignumq; leone
 Principio fatur. sonat alta arcana Ioannes:
 Et penetrat stellarum ignes visu atq; volatu.
 Ingreditur Mattheus humi: dum sanguine christi
 Ducit ab humano. Lucas velut hostia ad aras
 Ducta sacerdotum primis sonat orgia verbis.
 Talibus antiqui dictis secreta laborant
 Declarare tuæ patres mysteria formæ.
 Sed quid opus vano consumere tempora nixu:
 Hæc tua Marce dies: quæ nascitur ante kalendas
 Septima: cum redolens tellus parit omnia. Matas.
 Tu recitas breuibus christi miracula chartis

De sacris diebus.

Indice te carni primum didicere salutem:
Qua stetit in campis Aquileia palustribus olim:
Vrbs Aquileia potens: magnęq; colonia Romę.
Tu petis ægyptum peregrina per æquora vectus
Multaq; pro christo pharitis perpeffus in oris
Dum per humum traberis: coniecto ad tela rudęta
Occidis: & terras fugiens ascendis olympum.

De Litanea maiore.

HAc maior quoq; luce meat Litanea per vrbes
Ac per rura procul clamore per aera missio.
It populus supplex longis per compita pompis:
Mane recens viridi dum ros in gramine lucet.
Protulit hunc olim morem: dum pestifer annus
Mauritio Romam premeret sub Cęsare: maior
Gregorius, quando passis apparuit alis
Angelus Augustę super alta cacumina molis.
Post multis veneti sæclis tua membra tulerunt
Per maris Adriaci fluctus ad moenia gentis
Prima suę, quę dum magno se Proteus æstu
Exonerat: procul effusis circumnata vndis.
Et delubra tibi missis ad sydera tectis
Protinus extinto posuere ingentia cultu:
Tempore tu ex illo venetis tutela fuisti
Pace domi belloq; foris terręq; mariq;
Te duce turcorum toties fugere tumultus.
Euasere minas, & vim regum armipotentum.

Consilium

Aprilis.

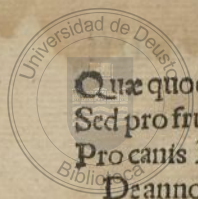
Liber.III.

Consilium, vires, animos, aurumq; dedisti.
Et nunc aduersis oppressi casibus orant
Subuenias, nec regna sinas antiqua tot annis
Auspicio seruata tuo prædam hostibus esse.
Neu decus italię tantum patiare repente
Prolabi: neu des arabis hæc gaudia regnis.

De Litanea minore.

ANte triumphali christus quã sydera pompa
Conscendat: Litanea minor per rura p vrbes
Indicit tres mane dies pulsantibus æra
Turribus: & sparsis passim cum floribus herbis.
Tum floret rosa veris honor. nunc lilia candor
Explicat. & calices apis innuba pascit apertos.
Vrbs sedet ad Rhodanum. Galli dixere vienam:
Quę tulit aduersos casus pastore Mamerto.
Et longum vexata fuit. nam fulmine crebro
Arfit: & horrificis terrarum motibus arua
Scissa dehiscabant rimis penetralibus vsq;
Ad stygios amnes: vbi sunt Iouis antra profundi.
Adde lupos: qui tartareis agitantibus vmbis
In furias acti ne dum iumenta per agros:
Audebant lantere homines & in vrribus ipsi.
Casibus his percussit omnes diuina coacti
Querere subsidia & diuos excire precando.
Hinc traxit Litanea ortum. transiuit in omnes
Relligio similis paruo post tempore gentes:

g iii Quæ

De sacris diebus.

Quæ quoq; nunc agitur: sed non pro cladibus illis
Sed pro fruge noua, pro pubescentibus agris,
Pro canis Icarit morbis, estuq; maligno.

De anno Iobeleo, Musica, Organis, & Capanis.

Nec contenta fuit solis dare festa diebus.
Posteritas christi: festos quoq; reddidit anno.
Mos erat hebreis, & lex ita pristina sanxit:
Ut decies quinto per cuncta resurgeret anno
Oppida libertas, tellus venundata primos
Ad dominos rediens nullo vexata bidente
Ocia ducebat, simplex natura per agros
Gramina fundebat passim sine semine & arte.
Liber erat feruus: propriosq; redibat ad agros
Latus: & irriguis per pascua fontibus vda
Cum gregibus pastor ducens armenta canebat
Huic anno cognomen erat Iobeleus, ab ipso
Quod Iobel appellat soboles Abramica cornu
Clangebant etenim rauco per compita: cornu
Liber a solemnibus celebrantes tempora ritu.
Is facidas imitans morem hunc prudentia nostræ
Gentis ad humanos animos post plurima tadem
Sæcula conuertit, sed tanti gaudia plausus
Distulit in centum pastor Bonifacius annos.
Mox autem ritu Clemens discessit ab illo:
Et post iustra decem voluit tam læta reuerti
Tempora: insontes fieri qui limina Petri

Ceteraq;

Aprilis.

Liber.III.

Ceteraq; excessæ peterent sacraria Romæ.
Propterea quoties hæc fausta reuertitur ætas:
Vndiq; ab extremis terrarum finibus ingens
Turba coit: Romanq; petens rura implet & vrbes.
Pontificum princeps isto solemnibus Paulus
Stare loco vetuit: quoniam breuiata putabat
Tempora mortalis vitæ, vigesimus ergo
Quintus in hos tantos annus peruenit honores.
Iudice mel^{parum} concors vero sententia non est:
Tempora quæ dicit vitæ breuiata, super sunt
Nunc quoq; qui viuunt centum vel circiter annos
Incolumes, vidi ipse hominem: quem diceret annos
Vndecies vixisse decem vicinia tota
Ire suis alacrem plantis: & viribus vti:
Nec se desidiam, nec inertem dedere somno.
Sub Karolo quondam magni cognomen habenti
Miles erat: cui (si qua fides annalibus eius
Temporis est) deus indulisit tria sæcula vitæ.
Fatidicus Dauid paulo post temporibus troiæ
Rex apud assyrios vitam se extendere dixit
Ad decies octo vsq; hyemes fortissima nactis
Corpora: & id tempus supra restare dolores
Aerumnasq; graues & cuncta simillima morti.
Quod si nec tunc maior erat mortalibus ætas
Quam modo sit: quoniam pacto breuiata putari
Vita potest: prima de tempestate silendum est:

g iiii Quæ

De sacris diebus.

Quæ fuit ante dies Noe: cum terra profuso
 Non fuerat corrupta mari. tunc omnibus herbis
 Frugibus arboreis virtus erat insita maior;
 Atque magis natura potens extendere vitam
 Viterius poterat: sed in his consumere tempus
 Dedecet. assumptus curam labor arguit istam.
 Ergo dies versus mea cymba reuertere sacros.
 Sed tamen ante libet: postquam de calle parumper
 Pagina diuertit: quosdam percurrere mores:
 Quos vetus adiunxit nostris ecclesia sacris
 Laudatura deum diuosque: per omnia postquam
 Regna datum libare palam: cordata vetustas
 Imposuit verbis numeros. quia musica mentes
 Eleuat: & superis iungit mortalia corda:
 Corripit humanos animos: & in ardua mittit
 Cum libuit: pacis bellique negotia cantus.
 Aspice quot gyros: quot rustica tibia saltus
 Excitet: & quantos adigat per ferre labores.
 Tota dies abit in choreas. sudoribus ora
 Pectorat erga madent: nec adhuc cerita iuuentus
 Sentit onus: postquam leuibus per compita plantis
 Profilit nigram in noctem titanis ab ortu.
 Quid tuba, quid litui, quid bombo cornua rauco,
 Tympana quid possint: quoties mauortius ardor
 Ingruit: aduertas, saltunt in spicula, in enses,
 Obiiciunt se tormentis. in ferrea currunt

Fulmina

Aprilis.

Liber. IIII

Fulmina mortales: & in ipsa tonitrua ahenæ
 Machinæ: & incauti nigro absorbentur auerno.
 Hinc ea quæ recitant de te miracula vates
 Orpheu: quæ Amphion fecit: quæ iecit Arton.
 Propterea cupidi nil prætermittere patres
 Quod possit prodesse animis ad uerba sonantes
 Applicuere modos: ut segnia corda mouerent.
 Nec lasciuia tamen prolabi in carmina fas est:
 Qualia ludebant phrigit *m*elioribus apta *lunatic* *br*ibz
 Blandicis, grauis & simplex & mascula nostris
 Est adhibenda choris de raso musica luxu.
 Ipsa malos etiam manes cum nostra subintrant
 Corpora compescit. solyma qui primus in aula
 Sceptra tulit in Saulem tali medicamina morbo
 Quo vexatus erat medicam quesuisse per artem
 Commemorant: fidibusque larem placasse sonoris. *qua. sueno*
 Adiunxere etiam molli conflata metallo
 Organa: quæ festis resonant ad sacra diebus.
 Aes quoque, cui nomen nostras campana per oras:
 Quod veluti perhibent illud Campania primum
 Repperit ad plebem diuorum in templa vocandam:
 Atque coercendos lemures: cum nubilia vento
 Conglomerant. plenisque volunt instigare puppes.
 Perniciem: scopulisque vagas allidere puppes.

FINIS LIBRI QVARTI,
DE SACRIS DIEBUS MAII.

Mafè

De sacris diebus.

De sancto Iacobo apostolo.

...aie tuas faciūt celebres duo festa kalas:
Atq; sil' veniūt lucē duo gaudia i vnā.
Mane sub aurorā cū matutin' i herbas
Ros pluit. & terei q̄rit̄ philomella raptā

Cū foror occlusas nidi memor ante fenestras (nam:
Excubat & garrit: iuuenes graduntur in agros:
Ac spoliant syluas: & regrediuntur onusti
Frondibus: & larium figunt ad limina ramos.
Mentibus has Maius curas inspirat. amorem
Excitat: & dulci vegetat p̄cordia celo.
Roma vetus nomen tulit a senioribus istud:
Atq; dedit mensi, sacer est maioribus ergo
Maus. & vt decimo Titan emerferit ortu,
Intrabit geminos: vbi nuda renascitur æstas.
Sunt tamen æstatis qui dent primordia cancro.
Autumnūq; velint nasci cum sydere lybræ.
Ver cum lanigero signorum principe, brumam
Surgere cum capro, nam sunt ea sydera quedam
Phœbeæ mensura viæ. duo namq; reportant
Acquidum duplex pacato frigore & æstu.
Et duo cum cœli redit inclementia duplex.
Solsticium duplex, nec dissentimus ab istis:
Sed vulgata magis potior sententia visa est
Ista dies Iacobe tibi: tibi sacra Pphilippe.
Hęc nemorum vobis damus ornamenta comātum

Tu christi

Matt.

Liber.V.

Tu christi sobrinus eras Iacobe. vocabant
Te domini fratrem comites: quia vultus vtriq;
Vnus erat. solymis pastor tu primus in oris
Mystica supremæ referens conuiuia cœnæ.
Tu primus cyatho, primus tu pane litasti.
Tu iustus, tu sanctus eras cognomina turbæ
Hęc tibi tradiderunt. christi post funera fama est,
Te tolerasse famem donec rediuius ab vmbis
Exit: & mensæ iussit te accumbere christus.
Deniq; tu cello templi de culmine p̄cepis
Missus es: atq; odio christi percussus acuto
Stipite: & excusso translatus in astra cerebro
Hanc putat ob noxam Iosephon: qui patria bella
Texuit hebreorum: urbem cecidisse superbam:
Fataq; iudaicæ venisse nouissima genti.

De sancto Philippo apostolo.

TE vero qua voce canam: quo carmine dicam
Passe tot insidias lemurūq; hoīmūq; Philippe:
Tu christum inuulgans Cronii petis æquoris oram:
Barbara gens totas hyemes vbi ducit in vmbis:
Et sine sole dies semestri in nocte sepultos.
Sol vbi transacto factus iam mitior æstu
Transit in libram: donec cum vere resurgat
Principium signorum aries in vellere fuluo.
Ad statuam Martis tractus sub mole latentem
Marmorea fecisti atrum prodire draconem.

Cuius

Culus ut astantes aspirando hausere venenum
 Pestiferamq; animam: vel decessere repente:
 Vel morbo iacere graui, Marte inde remoto
 Fixisti pro Marte crucem, quæ protinus ægros
 Restituit, vita functos reuocauit ab orco.
 Arctico ab oceano remeans per inhospita montis
 Venisti iuga Ryphei per sauomatarum
 Littora, per Ianaim, per thermoodontica rura.
 Per pontum, per capadoces Bebrycis ad oras.
 Ad phryges: antiquæ steterant vbi moenia troiæ.
 Hic tibi meta fuit tandem vitæ atq; laborum.
 Hic graue supplicium crucis & crudelia passo
 Vulnere stelliferi patuit tibi limen olympi.
 Tunc te per varios casus per multa sequuntæ
 Regna duæ doctæ fari prælagia natæ
 In phrygia tecum passæ tecumq; sepultæ
 Diui quorum hodie laudes exaggerat omnis
 Mundus: ad italiæ pacem conuertite curam.
 Custodite nouas glaciali à grandine fruges.
 Atq; salutarem pulsas date febribus annum.
 Vestra ope terrigenis sint omnia læta colonis.
 Et veniens nobis bona sit mortalibus æstas.

De sancto Athanasio.

Natus in ægypto primos Athanasius annos
 Gratorum excoluit studiis, lanugine vero
 iam fruticante: viam recto quæ tramite ducit

Ad superos

Ad superos: tenuit verumtamen inter eundum
 Incidit in plures scopulos variasq; carybdes.
 Arrius illius sæcli terrima pestis
 Tunc viuebat. in hunc totis Athanasius armis
 Iuit. & hoc vidit primum Nicea, secundo
 Laodicea: patres vbi confedere parati
 Virus id infernū stygiamq; extinguere echidnam.
 Laodiceæ & enim conflictu percitus acri
 Arrius effudit: sic exposcentibus etus
 Iam dudum meritis: vtero intestina soluto:
 Et phlegetontis hodie quoq; in ignibus ardet.
 Præbuerat sectæ Cæsar constantius aurem
 Tam stolidæ: & contra nostros nudauerat enses.
 Catholicum ideo princeps Athanasius orbe
 Pellitur ex toto, terras incognitus omnes
 Permeat: & paulo quàm cladem incurreret istam:
 Urbis Alexandri custos euaserat ante.
 Sed precibus tandem fratris qui regna tenebat
 Gallica: mutauit mentem Constantius, ergo
 Liber ab exilio patrias Athanasius oras
 Inuenta iam pace tenet, sed altera paruo
 Tempore post orta est nubes à flumine Lethes.
 Accusatus enim duplici de crimine iussu
 Cæsaris ad tyriam multis cum patribus urbem
 Tendit: vt à cunctis vnus damnetur: eatq;
 In primum exilium: terrasq; perambulat omnes
 Vnum

Vnum crimèn erat stuprum truncata ministris
 Dextera consueto sacris seruire secundum.
 Sed deus elisit tantas hoc ordine fraudes.
 Eoemina quæ fuerat stuprum mentita: repente
 Succubuit. nam cum iudex assistere quandam
 Personamq; rei ficto prætere vultu
 Fecisset: se stare putans ante ora Athanasi:
 Cœpit eum mulier duris incessere probris:
 Atq; incestati falso insimulare pudoris.
 Sic nescire hominis quem contra venerat ora:
 Est deprehensa palam, sic fraus est prodita fraude.
 Cum vero mox ante patres prolata fuisset
 Dextera: quæ ad scelus hoc erat indagata probâdû
 Continuo adductus scythici sub imagine verna
 Affuit: atq; manum tendens vtramq; minister
 Diluit infamem maculam mirante senatu.
 Talibus insidiis functo gens perditâ patri
 Obiecit magicas artes: quod ludere sensus
 Sciuerit humanos: & facta infecta videri
 Fecerit: exilio rursus multatur atroci.
 More feræ per lustra meat, per opaca vagatur
 Antra. bibit fontes, & gramina pascitur vt bos.
 Imperio tandem successit apostata Cæsar.
 Et quo principium regni iucundius esset
 Omnibus: ad proprios fecit remeare penates
 Pontifices: quos audierat de finibus actos.

Sed

Sed breuis hæc fortuna fuit cum namq; videret
 Imperii firmata sui primordia: rursus
 Eggit in exilium cunctos. Athanasius vrbe
 Pellitur. & repetens sylvas pecudumq; latebras,
 Symbolum in crypta fertur scripsisse latenti.
 Ad patrios alto demum sub Cæsare fines
 Venit: & æternam moriens in pace quietem
 Post tot fortunæ ambages inuenit olympo.
 Illa dies Maio fuit ingrediente secundus
 Nuper adinuentæ celebrem Crucis ante triūphum.

De inuentione Crucis.

Tertia lux deuota Cruci, quæ sæcula tandem
 Post tria iam requie nostris apparuit orta:
 Constantinus enim cum pugnaturus ad urbem
 Vindicibus diuis venisset: & auspice christo:
 Somnia per noctem vidit coelestia in alto
 Aere. fundebat magnam crux aurea lucem:
 Atq; notis suberat carmen splendidibus istud.
 Constantinus in hac vincet: vexilla repente
 In coelum simili effigie signata leuauit.
 Vicit. & in patrium cecidit Maxentius amnem.
 Tunc Helenam regis matrem quæ somnia nato
 Audierat narrante: bonus furor egit ad vrbes
 Protinus assyrías: vbi Crux inuenta citatis
 Confestim hebreis: veteriq; è rudere tracta.
 Et quia tres tellure Cruces iacere sub vna:

Vera

Vera modis patuit miris, imposita cadauer
 Quod tunc ad tumultum turbis comitantibus ibat:
 Restituit vitæ, res non concessa duabus:
 Quæ tulerant christi socios in morte latrones.
 Id Regina videns opus admirabile lignum
 Ingeminas secuit partes: vnamq; reliquit
 Argento inclusam solymis, pro munere grandi
 Detulit ad natum clavis cum quattuor vnam.
 Et triplicem titulum: nostris quem reperit annis
 Forte faber reparans eius laquearia templi:
 Quod Rex ipse cruci Romæ construxerat olim.

De sancto Cyriaco.

HAec Crucis inuentor Iudas miracula cernens
 Exiit antiquam mentem: posuitq; veterum
 Scabritemq; animi fluuiatibus abluat vndis.
 Et mox in solymis est factus Episcopus oris
 Iuda in Cyriacum verso: qui tempore longo
 Post obiit: cum iam regnaret apostata Cæsar.
 Cæsar hic inconstans superis inimicus & orco
 Dum peteret persas: Iudam violenter adortus
 Mille modis hominem studuit pervertere, dextra
 Multatum liquidum misit sub balnea: plumbi.
 Transulit in stratum ferri candentis, in alta
 Horridaq; iniecit primum serpentibus antra.
 In feruens oleum, sed cum frustrata tyranni
 Spes foret; in pectus misit capulo tenus enfem:

Vinclaq;

Vinclaq; diuinam secuit retinentia mentem.
 Corpus in Anconem lōginqua per æquora vestum
 Sæcula post aliquot sublimi in monte recumbit.
 At cum Mautus agit quartum super æquora solem
 Cyriaco tunc æra sonant tum iubilat Ancon.
 Totaq; subiecti gaudent freta cœrula ponti.
 Esto igitur superi custos maris omnia longe
 Littora diue precor serua, picenus, & ymber.
 Flaminius, famnis te protectore bires
 Non metuant phrygias: ne sint preda obuia trucid.
 Marcus erat custos huius maris, heu graue nostris
 Excidium, regnis custos iam desinit esse.
 Atq; ea barbaricæ pars quæ contermina genti
 Nescio consiliis quibus in defensa remansit.
 O vtinam res hæc Turcis non porrigat ausum.
 Marcus enim quondam dñs maris omnia vtrinq;
 Littora ab insidiis & vi seruare solebat.
 Nunc (vt fama refert) Roma cogente relinquit
 Momenti officium tanti, curamq; operamq;
 Quod fuit Italiæ longo iam tempore vallum
 Adria piratis datus est, datus est agarentis.
 Et via sidonis nostras aperitur ad oras.
 Diue precor tantos italis à sinibus hostes
 Pelle, sat est aliis terra hæc vexata ruinis.

De sancto Angelo Carmelita.

h Angele

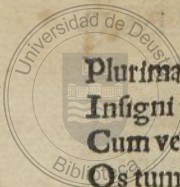
Angele Carmeli venerabilis incola montis:
 Cui natale solum fuit in regione Sirissa:
 Lux tibi conuerso sacrata reuertitur anno,
 Et Maii tua quinta dies, tu prima iuuentę
 Tempora, & ætatis specimem floremq; dcasti
 Christiparę matri coniecto in vincula sensu,
 Vsq; adeo tua virginitas tua nescia fraudis
 Simplicitas placuit diuis: vt sepe relicto
 Ad tua contulerint sese gurgustia celo.
 Vt tibi langores hominum casusq; sinistros
 Subdiderint, poteras etenim depellere morbos.
 Infrenare malos manes, succurrere nauis:
 Quando procelloso spumant freta concita celo.
 Cum mare transisses cupiens inuisere Romę
 Reliquias, sacros cineres, monumentaq; patrum.
 Et lateranensis stares in liminatempli:
 Contigit æternis res commemoranda diebus
 Nam minor Etruscę veniens de monte lauernę
 Ad tua Franciscus sese vestigia flexis
 Prostrauit genibus, sacris dedit oscula plantis,
 Insuper adiecit, Salue pater Angele montis
 Incola Carmeli, te mors manet inelyta, christi
 Testiseris, tibi Rex diuum decus annuet istud,
 Te quoq; Francisco memorant responsa dedisse
 Talia, soluendę tanto pro munere grates
 O Franciscę deo, sed erit tua gloria nusq;

Inferior

Inferior, tibi christus enim sua vulnera quinq;
 Imprimet: & fies christi patientis imago.
 Dominicus hispanis qui tunc veniebat ab oris:
 Forte aderat tam mira notans presagia patrum:
 Et tulerat casus mundi hæc tria lumina in vnum.
 Pretereo quantum poteras sermone, fluebant
 Ad te turmatim velut ad spectacula Romę
 Scenica dicentem populi: tu corda mouebas.
 Vt mouisse ferunt lapides Amphiona quondam.
 Pretereo quod te superi monuere scytharum
 Hoc infame genus Turcos tunc temporis vltra
 Caucaeos montes positum trans bosphoron: esse
 Venturum excidio gratis, finesq; aditurum
 Aufonios, quod nos hac tempestate dolentes
 Vidimus impletum: quando per Iapidis agros
 Atq; per Hydruntis colles ea turba profusa est,
 Atq; vtinam veniat tua: quem dixere futurum:
 Rex nouus ex Francis, oracula, qui fuget istam
 Progeniem: peste hac totum qui liberet orbem
 Nec sinat ærumnis homines tabescere tantis.
 Cum vero incesti graue persequerere tyranni
 Crimen: vt Helias lucos & Iezabel aras:
 Et baptista nephas regis venerinq; nephanda: in:
 Heu caput, heu pectus gladiis crudelibus hausit
 Hostis iter pandens animę super astra volanti.
 Cum fierent ad busta viri miracula in horas

h ii

Plurima

De sacris diebus.

Plurima consensu populi tellure leuatum
Insigni posuere loco venerabile corpus.
Cum vero infectis vellent occludere glebis
Os tumuli: subito turbis mirantibus vnda
Fluxit: & in vitreum versa est humus arida fontem.
Qui quotiens redit ista dies: licet aera nulla
Peruolitent nubes: clauso licet areat imbre:
Omne solum crescit: summisq; dat oscula ripis.
Tunc cadit in sacrum: siculas res ista per vrbes
Cognita iam dudum: virtus diuina liquorem.
Fitq; salutaris (dictu mirabile) morbi
Omne genus cui ferre nequit medicina salutem
Solut: & abluitur tactis angustia lymphis.
Præstat idem circa fontem manantis oliui
Ex tellure liquor, sanctos ita curat olympus.
Sancte pater fer opem nobis: animæq; volenti
Ad superos niti faueas, & porrige dextram
Palpanti tenebras loca per salebrosa meanti.

De sancto Ioanne ante portam latinam.

Inclite Ioannes christi sobrine volantis
Ora ferens aquilæ: tua lux est proxima nonis.
Hæc fuit illa dies: qua te Iouis atq; deorum
Destructor epheso missum Romanus adegit
Cæsar in ardentis solum descendere oliui
At deus extremos qui te seruarat ad ignes
Incolumen: fecit de tali extre lauacro.

Cæsar

Cæsar id admirans, te carcere iussit aperto
Ire vias: vincisq; ephesum remeare solutis.
Et quia tormenti portam locus ante latinam
Ipse fuit. portæ festa hæc tenuere latinæ
Nomen. & hic tēplum tibi Roma sequētibus annis
Condidit, hæc operis tanti monumenta supersunt.

De sancto Ioanne Damasceno.

Hic tuat in diuos magnum transferre Ioānem:
Qui genus a veteri traxit sublime Damasco.
Clarus enim toto fulget ceu lucifer orbe:
Et docet exemplo vitæ quid agamus & ore.
Ex Arabo genitore fatus saracena colebat
Dogmata: cornigero quæ sunt contermina Mosi.
Sed virides annos deus est miseratus: eunq;
Irradians fecit veri cognoscere fontem.
Mox sacris perfusus aquis sapientiæ in altum
Diuinæ humanæq; apicem vigilantius ire
Ccepit: & accensis causas perquirere votis.
Nec longus fuit iste labor, nam tempore paruo
Illius in mentem largo prudentia nimbo
Vtraq; defluxit: pelagusq; euasit in amplum,
Venit ab assyriis ad thracum incœnia quondam
Pausantæ lacedæmonii fundata labore.
Hæc erat imperii sedes, quo quicquid habebat
Præclari terrarum orbis: transibat in oras.
Hic superum domini matrem decorauit: & hymnis

h iii

Excoluit

De factis diebus.

Excoluit sacris: quos templa per omnia grauis
Hac quoque tempestate pio canit ore sacerdos.
Dum graditur spaciatis famii per littora ponti:
Acquiores heu praeda fuit latronibus: & mox
Raptus in aegiptum pelusiacosque penates
Venditur: at postquam decus imperiale recepit
Tertius est regnis paruo post tempore pulsus
Theodosius, qui magna hominem pietate colebat
Soluuit eum multa quae domum mercede retraxit.
Cunquam a secretis regi foret: inuidia crinnys
Est aggressa virum technis & crimine ficto.
Nam cum facta fides eius suspecta fuisset
Theodosio: truncata post dura opprobria dextra:
Multa dolens animamque ferens id dedecus aegro
Pellitur ex propriis in claustra monastica tectis.
Magna parens tandem charum miserata clientem
Restituit dextram misero quae pendula ab alto
Aruerat suspensa tholo: res amplius ante
Nuncquam visa, manus simul ac commissa lacerto est
Haesit: & accepit vitamque animamque priorem
Illico: & infecto si virga sit insita trunco.
Tunc pietas in corde viri conclusa repente
Mille modis patuit: sicut iam vere reuerso,
Terra tepens florum se mille coloribus ornat.
Qui cupis ingenium magni cognoscere patris:
Huc ades. illius lege graeca volumina: nectar

Diuinum

Maia.

Liber.V

Diuitum inueniens. decurret in ora legentis
Manna fluens ut mella fauis stillantia pressis.
Peonias etiam tractans subtilitas artes
Plurima membratim querulis medicamina morbis
Repperit: ut fama est: nostro quibus utimur aeuo,
Caesarea demum vir consultissimus aula
Functus ad angusti rediit gurgustia claustris:
Et seniuit virgo: Maiaque ad sidera nonis
Iuit: & ad magnos diuum transiuit honores.

De apparitione sancti Michaelis archangeli.

Michael octauo Maia apparuit Idus:
Quando spontinis in bella volentibus ire
Affuit: atque diem pugnae monstrauit & horam.
Campanos etenim rabies armarat & ipsam
Parthenopen contra populum Diomedis & urbem.
Tunc residens alto Garganti in vertice montis
Sustulit e pelago nubes: boreamque vocauit
Montibus a scythicis septemque trionis ab axe
Aditiciensque procellae ignes & fulgura. & imbre
In galciem verso. mugire tonitrua fecit.
Mox fulmen caelo atque freto roboante trifulcum
Soluit: & insectos nimbium perflauit in hostes.
Sic igitur ventis illos & grandine & vnda
Praecipiti velut attonitos ac lumine captos
Reddidit: & fractis animis dare terga coegit.
Post: ritas operis tanti non immemor, ista

h iiii

Lucae

Luce Spōtinos celebrat noua festa per agros:

Ista dies alio casu est memorabilis illo,

Scilicet excelsa cum stans Archangelus arce

Peste laborantem Romam iustrauit: & Austrum

Expulit immisso campis aquilone nocentem.

Si tamen hæc vna duo sunt miracula luce

Aedita: nescitum est forsan quia proxima ne tot

Festa forent: populus traxit Romanus in vnam.

Spirituum nobis hic est natura parumper

Enarranda: suo dum per iam munere functum

Incipit ætati teneras concedere fruges.

Principio rerum quando deus omnia traxit

Ex nihilo: sparsitq; nouas per corpora formas:

Spirituum quoq; progeniem quo tempus in omni

Viueret incolumis sine mole & pondere: finxit

Diuisitq; nouem genus hoc in regna: deditq;

Iura super terras super æquora & aera & ignes

Astrâq; & ætherios orbes: & tradidit artem:

Qua regerent opus hoc tatum: cui nomina mūdus

Sed pars vna suum nimis admirata decorem

Atq; potestatem renuit seruire tonanti:

Tam demens tam leua fuit. pars altera mansit

Fida sub imperio patris: cœloq; rebelles

Expulit: & magno in tenebras molimine trusit.

Hi sunt qui patria pulsi studuere per orbem

Inter mortales decus vsurpare deorum.

Nunc

Nunc quoq; priuati prisco splendore latenter

Insidias tendunt animis: qui attollere sese

Altius attentant: & olympica limina querunt.

Saturnus defluxit ab his saturniâq; omnis

Progenies. et enim lemures præclara subibant

Nomina magnorum heroum: quos fama canebat:

Quiq; sui memores populos fecere merendo.

Vt genus allicerent ad se mortale colendos.

A prisca hæc regna chori dicuntur: & vrbes

Diuisi in varias per transmundana volabant

Culmina: terrestres vt nos peruadimus oras

Qui stabiles illa sunt tempestate reperti:

Perpetuo leges obseruare paternas:

De quorum numero Michael: qui præfuit olim

Gentibus hebreis: dum res iudæa manebat:

Est. & nomen habet clarum, quia semper agendis

Incubuit rebus pro maiestate tonantis

Magnifice: sed præsertim cum mutua in arma

Cœlicolæ egit flagrans discordia ciues.

Christus eum postq; populos contraxit in vnum:

Præposuit regno: cui nunc ecclesia nomen.

Præfecitq; animis: vt cum mortalia membra

Destituere prius meritorum examine viso

Ad lances perducatur eas in idonea testæ.

Creditur & mundi supræmæ in fine senectæ

Fortiter acturus pro libertate piorum

Tartarcas

Tartareas aduersum actes regemq; profundi,
 Qui supra seutre modum conabitur illo
 Tempore: & in nostros grandi exercebitur ira.
 Has ob res thoraca gerit: ferroq; nitēti
 Terribilis dextra gladium leuāq; bilancem
 Sustinet ac lemurem: pedibus conculcat ahēnis.
 Ergo diem celebrate alacres solemniter istam.
 Aera sonent, vireant postes, altaria fument.
 Votāq; custodi gentis persoluite nostrā.

De sancto Eustachio.

Magnanimus ductor Placid⁹ romana ppagoi
 Sic eius moderante deo mentemq; viamq;
 Alipedem ceruum dum venaretur: in altis
 Rupibus offendit, cuius de vertice ad auras
 Cornua surgebant: atq; inter cornua visu
 Horrificum: stabat christi patientis imago,
 Quæ affari sic orsa virum, tua mitia corda
 In miseros operāq; pte fecere benignum
 Me tibi, sum christus qui numina falsa subegi.
 Ad fontes cum prole meos cum coniuge vade:
 Atq; redi. nam rursus in hoc te monte videbo.
 Mox te multimodis tactatum casibus inter
 Coelicolas magna cum maiestate locabo.
 Istud idem noctu coniunx per somnia vidit.
 Quod vī vt audiuit: si nos deus aduocat inquit:
 Ire decet. nihil esse potest securus, ergo

Paruit:

Paruit: & Placidus sacro sub fonte remansit.
 Prodit Eustachius coniunx Theopista vocata est.
 Natorum vero princeps Agapetus & alter
 Nomine materno sexu de sine repulso.
 Hæc vbi facta: locum Placidus repetiuit eundem
 Affuit & christus Placidumq; arcana docendo
 Plurima composuit multas sermonibus horas.
 Tempore post paruo stigmatibus orta
 Pestis: & in famulos primum grassata veneno
 Tabifico: iumenta, greges, armenta, colonos
 Sustulit: infecitq; malis nidoribus auras.
 Surrepuere aurum, vestes & cætera quæ non
 Eualuit morbi rabies abraderē: fures.
 Indoluit pulsus subito de culmine rerum:
 Erubuitq; videns humilem se extempore factum.
 Aerūnosum. inopem & miserorū in sono sepultum.
 Mox rate concensa cum prole & coniuge ad vrsam
 Flexit: & eptiri ignotus peruenit ad oras.
 Cum vero nauem egrediens mendicior hyro
 Pendere non possēt naulum: consorte retenta
 Spe veneris Nauarchus cum petulanter abegit.
 Atq; ita delusus lachrymis discessit abortis.
 Venerat ad fluuium tenera cum prole tumentem
 Imbre nono. quem cum vellet transire. leuauit
 In scapulas natum: natum subsistere in vmbra
 Iussit arundinea: donec remearēt: & ecce

Dum

Dum remeās annem medium tenet. hinc lupus vnū
 Inde ferox altum rapuit leo. credere posses
 Conturasse feras in tam lachrymabile furtum:
 Et quasi concordēs sceleri studuisse cruento:
 Non periere tamen. nam qui per rura colunt
 Instabant operis facto post terga ferarum
 Agmine currentes iterum rapuere rapinam.
 Sed pater ignorans finem sua chara relinquit
 Pignora: & amissis famulis, patriaq; opibusq;
 Coniugq; & natis fertur per devia stendo
 Amenti similis: nec scit quo tendere gressum
 Debeat: & curis animum consumit amaris.
 Non procul inde igitur vico per amœna reperto
 Rura stetit. posuitq; viæ finem atq; dolori
 Quo ad potuit: tantos etenim finire dolores
 Tam cito tam leuiter nequeunt mortalia corda.
 Vtq; erat ingenio solers hominum genus illud
 Ore manu facile & subito sibi fecit amicum.
 Post tria lustra volens persis indicere bellum
 Maxima Traianus romani gloria regni:
 Cœpit ad arma animum totamq; appellere mentem.
 Venit in eptum fama hæc fuit vndiq; miles.
 Quo factū: vt ductor quidam veteranus ad urbem
 Hac properans Romam casu conuerterit ora
 In placidi vultum frontemq; agnouerit olim
 Vulnere signatam. dextras iunxere: diemq;

Consumpsere

Consumpsere simul longis sermonibus illam.
 Cæsar ab hoc monitus Placidum superesse: vocari
 Iussit: & antiquo succedere fecit honori.
 Ergo tribunatu Traiano à Cæsare sumpto
 Rursus in epirum cum maiestate reuersus
 Dum studet ex illis equitum conducere turmam
 Finibus: inuenit casu sua pignora. nam dum
 Casu audit quosdam iuuenum romana volentum
 Arma sequi: quondam raptos ex ore ferarum
 Iussit eos coram adducti: visosq; repente
 Indole ab egregia matrisq; ab imagine nouit.
 Et subito extentis: patrem confessus vtrumq;
 Non tulit vltimis pietas: completitur vlnis.
 Nec dum multa dies terat: cum plurima fando
 Post epulas: alacres linguas cum reddit Iacchus:
 Ambraciæ quam Nicopolim sæcla illa vocabant:
 Audiit esse numerum solitam se dicere multo
 Cum gemitu prope leucate confinia quondam
 Amisisse virum: geminosq; in littore natos.
 Accersita nurus venit. natusq; virumq;
 Protinus agnouit. tota est sic auspice christo
 Instaurata domus: versiq; in gaudia luctus.
 Talia Traiano memorant sub principe gesta,
 Successor vero quamuis & mitis & æquus
 In reliquos fuit: Eustachio truculentus & atrox.
 Namq; vt nouit eum christo seruire: deosq;

Deridere

Deridere feris clamans in manibus omnes
 Exposuit, sed cum sanctos inuadere nollent
 In fatali vtero tauri clauduntur aheni
 Cui suberant late effusis incendia flammis
 Atq; ita in æternam: dum lux vigesima Maii
 Surgeret: herbicomi commigrauerunt quietem.

De duabus sororibus Mariæ virginis.

E Vstachii post fata diem venerabere quintam
 Ista luce duas fama est antiqua sorores
 Christiparæ matris cœli regione potitas:
 Ante obitum videre sui miranda nepotis
 Acta per assyriæ fines, videre sepultum:
 In cruce pendentem christum, videre cruenta:
 Et rursus ad superos victo plutone reuersum:
 Scandentemq; polos, non deseruere sororem
 Casibus in duris: natiq; in funere acerbo.
 Plorauere simul suspirauere sinunq;
 Altera in alterius lachrymas fudere tepentes.
 Vnam zebedeo memorant nupsisse, secundæ
 Vir fuit Alphæus, sanctæ matresq; patresq;
 Pignora sancta, domus fuit hæc ita grata tonanti.
 Nec consanguinitas istud fecisse putanda est:
 Nam bona largiri nequit immortalis sanguis:
 Sed pietas, etenim pietas complexa videtur
 Virtutum genus omne, deum qui pectore toto
 Concipit à terris sursum se attollit vt imber

In nebulas

In nebulas æstu solis defertur, & æquat
 Ipsum se superis: ac numina flestit amando:
 Diuinumq; sibi facit aspirare fauorem.
 Cui deus aspirat: diui famulantur, obedit
 Mundus: & infernæ populus prosternitur aulæ.
 Regnare est seruire deo, tota ista propago
 Diuinum potuit sic promernisse fauorem.

De sancto Urbano.

V Er abiit, geminos fratres intrauit Apollo.
 Mane lepus cum sole oriens in luce diurna
 Clauditur: & lumen maiori in lumine perdit
 Torrida iam primis intrat cum frugibus æstas.
 Fraga legunt pueri folia inter densa rubentes.
 Apparent cerasantis opes: si liquefcit in hortis
 Iam faba, iam thecas inflat scutura virentes.
 Musca volans noctu dicunt lampyrîda graui
 Nunc latet, astrictis nunc lucet hiantibus alis
 Per segetes procul aspiciens cerealîa tura
 Scintillare putes: vel nare per aera lychnos.
 Iam spicata Ceres longas producit aristas.
 Iam tondentur oues, derasis gramina pratis
 In cumulos surgunt, sonitus stridoris acuti
 It procul in curuas: dum cos terit aspera falces.
 Iam pastor romanus adest Urbanus, & illi
 Est sacrata dies, iuuenum que octaua kalendas
 Ante venit: redolent herbis & floribus aræ.

Magnus

De sacris diebus:

Magnus hic ille dei cultor: qui conditus antro:
Appia campanos qua se via flectit in agros
Cœciliam lauit: lauit cum fratre maritum
Patricios iuuenes demum tam grandior æuo
Principe Alexandro liuentis verbera plumbi
Pertulit. & iussus marti dare thura deorum
Expuit in facies: conflataq; polluit æra.
Mox secta ceruice solum mutauit olympo.
Sancta sub hoc fieri locuplex ecclesia tandem
Cœpit & argentum in calices conflauit & aurum.
Vendebant prisca: quæ donabantur: in æscq;
Verfa dabant inopi. tunc inceperet locari
Prædia: non vendi: si quæ legata fuissent,
Sed prouentus erat plebi communis: & omnes
In miseros ibat fruges diuisa viritum.
Nunc mores perire boni. regnatq; libido
Improba. & exclusos inopes consumit ægestas.
Omnia sacratus nostra sibi vendicat ordo
Tempestate. sinuntq; patres pessum omnia labi.
Templa ruunt passim. sordent altaria, cultus
Paulatim diuinus abit. respicite sancti
Vaticana patres qui templa excelsa tenetis:
Ne subito forsan deus excandescat. & istud
Tam deforme nephas odio vlciscatur acerbo.
Se diuina quidem semper mouet vltiolentis
Passibus: at subita tandem face fulmina torquet.

Comoyosenoryoan marti nizderipodas
 vaimodelli

Mati,

Liber. V.

Nec peccata hominum palpat: nec inulta relinquit.

De Ascensione.

Christus ab inferno postq; phlegethôte reuersus
 Sæpe suis sese vultu patefecit aperto:
 Ad superos statuit terris migrare relictis.
 Collectis igitur quotquot de carcere longo
 Sustulerat tenebrosi Erebi: deuenit aprica
 In iuga palladiæ retinentia nomen olivæ.
 Hæc post pascha fuit lux quadragesima. & ecce
 Ante suorum oculos comitum: quos iusserat inter
 Prandia ferre gradus illic rei istius ergo:
 Conuerso ad superos vultu manibusq; supinis
 Tollitur à terris: & in æra surgit apertum.
 Continuo nubes totum conuoluit amictu
 Lucido: & auroram versus qua dextera mundi est:
 Et qua mane diem sol aureus inchoat alnum:
 Vertit iter: volucrisq; fuga conscendit olympum.
 Transierat lunam: summocq; sedebat in orbe
 Mercurii expectans comites post terga relictos.
 Vt venere: viam simul inuasere per altos
 Cyprigenæ campos: & regna per ardua phœbi.
 Iam Martis iuga contingunt: saturniaq; intrant
 Atria: & ardentem stellis mirantur olympum
 Cœlicolæ diui qui per mundana vagantur
 Culmina: stellarumq; regunt operamq; viamq;
 Continuere gradum: tacitiq; ea longa tuentes

Agmina

De sacris diebus.

Agmina: quæ in tanta hæc acies: quo tendit & vnde
 Aduent: aiebant: multisq; in milibus vnum
 In regali habitu contemplantur euntem.
 Signiferum supra tulerant vestigia circum
 Viesni iam nono orbicum turba volantum
 Spirituum valuis glaciali à lumine pulsis
 Obuia fit: christuniq; alacres sociosq; saluant.
 Nam qui summa tenent cœli penetralia diui:
 Venturum audierant christum: tempusq; sciebant.
 Ergo triumphales à summo cardine pompas
 Egit læta dies, riserunt sydera, risit
 Aethereæ princeps: mundo qui præsidet aula.
 Atq; ita lætantes subiere immobile cœlum.
 Christus apud patrem residens suscepit habenas
 Orbis: & à solio mansuri in sæcula regni
 Omnia sub pedibus radiantia possidet astra.
 Tartarâq; & quicquid rerum complectitur ingens
 Ambitus extremi magno curuamine mundi.
 O felix & fausta dies: qua sydera regem
 Accepere nouum: qua conciliatus olympo
 Inferior mundus coepit succedere regnis
 Aethereis, nam tunc primum gens illa colubri
 Functa est exilio: superosq; ingressa penates
 Errabant animæ liquidum per inane volâtes:
 Querebantq; viam: si qua se attollere possent
 Altius: & sese diuini ad consortia ferre,

Hoc

Matt.

Liber. V

Hoc tandem dedit ista dies gaudere beati
 Cœlituum campi: quibus hæc accessio tanta.
 Facta fuit: qui tatum hodie vidistis honorem.
 At lemures stigitq; lares lamenta per omnem
 Excurrere erebum: gemitusq; dedere videntes
 In cœlum migrasse animas atq; in sua quondam
 Atria terrigenas christo ducente receptos.
 Hæc est illa dies prisco celeberrima ritu
 Originis: late fuso quos Mintius amne
 Cingit iens subter longos cum murmure pões.
 Christi etenim sacro sparsus de corpore sanguis:
 Quem Longinus adhuc tepidum riuusq; fluentem
 De cruce purpureis, vitream collegit in vnam:
 Profertur de templi adytis: vulgusq; quotânis
 Cum rediit lux ista: loco monstratur ab illo.
 Tum gemitus populi flentis venit: mq; preccantis
 Exoritur clamor, fugiunt per nubila voces.
 Neue putes solos hæc ad spectacula ciues
 Aduentare: fluunt agri: vicinaq; magno
 Oppida concursu ducens à flumine nomen
 Parma placētinis magnum de collibus agmen
 Et regii Mutinæq; lares Verona niuosis
 Vrbs supposita iugis fontanæ prodiga lymphae
 Brixia zedoræ campestris rura Cremonæ.
 Arua per effusis properant florentia turmis
 Quid laudense solum? Quod regna insubris dicam

14

Berga

De sacris diebus.

Bergomeasq; domos: pietas antiqua vocauit
Sæpius huc reges ipsos. Germania misit
Sæpius Augustos. tyberino à flumine summi
Pontifices sæpe ad sanctum venire cruorem.
Felix relictis & tanto munere Manto.
Te imprimis te toto animo te tempore in omni
Te te inq; christi memorem decet esse. reliquit
Aspice quale tibi monumentum & pignus amoris
Non potuit manus quicq; dare. sanguinis vniam
Attulit in cælum partem: quantum genus illud
Vitæ immortalis visum est exposcere: partem
Ad tua longinquo misit de littore templa.
Atq; itaq; te coluit terris magis omnibus vniam.
Quare age solennes: ne sis ingrata: quotannis
Munere cum magno duc ad sacraria pompas.
Neu sine collabi quos instituere parentes
Legitimos ritus. tu christi sanguinis heres
Non debes adhibere istis nebulonibus aures:
Nec sectari homines: nostro quos vidimus auro
Baubari vacuis & inanibus argumentis:
Ac tentare tuum decus hoc abscondere: & istam
Obscurare diem: preciumq; offendere linguis
In circumspectis: quo gens humana redempta est.

FINIS LIBRI QVINTI.
DE SACRIS DIEBUS Ivnii.

De Penthecoste.

Tota

Iunii.

Liber. VI.

Ota domus christi: sicut p̄ceperat ipse:
Pneumatis expectās ventura charismata
Secreta sup arce syō statiōe latebat (sacra)
Postq; stelliferū christi cōscenderat axē
Occiderat noues genitor Phætonis: & orta
Iam dectimo cum sole dies tres egerat horas:
Ecce procellosi fragor instar turbini ingens:
Et velut irato pontus cum vapulat austro
Impetus auditur stridens per nubila. tamq;
Circum tecta sonat. pulsi tremuere penates.
Sponte sua patuere fores, patuere fenestra.
Cunctaq; per thalamos subito subuersa tumultu.
Vise etiam linguæ ardentes volitare per auras:
Et super ora virum volucris confidere lapsu
Numinis occulti, nam tempestate sub ista
Clausum Numen erat, penetrauit in intima raptim
Viscera. vis animæ volucris penetrata lapsu
Omnia percurrens vitæ mortalis abegit
Affectus, studia, & curas, & inania vota.
Pro quibus induxit patriæ immortalis amorem
Perpetuum: casus omnes superare potentem:
Ridentemq; minas: contemnentemq; tyrannos.
Insuper edocuit non græca vocabula solum
Ac romana loqui: sed quod babilonia quondam
Audiit excelsam Nemrod dum conderet arcem.
Hæc post pascha fuit lux quinquagesima sancto

1 III

Spiritus

Universidad de Deusto

De factis diebus.

Spiritus sacrata: pater quem misit ab alto:
 Ut nati firmaret opus: faceretq; secundo
 Navigium Petri fluctus procindere vento.
 Tunc longas tuere vias externa petentes
 Regna patres nostri, voces audiuit eorum
 Ortus, & oceanus, boreas riphæus, & auster
 Aphricus, oceano quas nunc inuenit iberus
 Insulæ in austrino: si tempore forsitan illo
 Auderint christum: res est incognita nobis.
 Ut perhibent: illis non sunt vestigia christi
 Villa locis: illas superos & numina gentes
 Barbaricas nescire ferunt: & morte ferarum
 Vinere: & humanis etiam: res horrida: vesci
 Carnibus: expertes legum, pietatis & æqui.
 His voluit nostris deus apparere diebus.
 Atq; per hispanos diuinam ostendere legem.
 Esse alias etiam terras & regna putandum est:
 Sole vbi (cum nobis nox est) surgente desecat:
 Quæ venisse nouam nondum audiuere salutem.
 His quoq; venturis lux est ortura diebus.
 In nos mortales etenim simul omnia nunq;
 Insuit: ac differt in idonea tempora cælum.
 Et varias: vt mens quæ prospicit omnia: dicitat:
 Partit in ætates fatorum immobilis ordo.

De temporibus,

Ad tres

Iunii.

Lib. V.

AD tres ista dies tendunt solemnia: quartam
 Esuries cohibet. nam fert ieiunia secum:
 Tempora quæ dicunt, Prima hæc ieiunia nobis
 Occurrit post pascha sacrum: quo victor ab umbra
 Christus auernali superas ascendit ad auras.
 Et tria sunt: nam sexta dies & septima parcis
 Relligione pari minuunt comulua mensis.

De Trinitate.

ET quoniam de prole sumus satis ante loquuti
 Setuntim: de patre etiam non parua p annum
 Mentio fit: nec non sancti de numine status:
 Qui docuit fari linguis & barbara verba:
 Nunc coniueta tribus patres solemnia nostri
 Constituere: dies solis quæ proxima portat.
 Hic igitur coniueta trium quibus vnica virtus
 Vnum numen inest: vna omnipotëtia: & vna
 Nomina, plura licet teneat, substãtia simplex:
 Festa renidentes sumo celebramus ad aras.
 Hoc est grande illud quod nesciuere parentes
 Arcanum solymi: quod cum vestitus amictu
 Corporis humani christus diuina propago
 Explicuit terris: hominum prudentia tanq;
 Offensi radiis oculi defecta remansit:
 Nec potuit iubar in tantum defigere mentem:
 Sed stetit attonito similis. cœlestia non fert
 Terrestris secreta animus mortalia solum

1111

Doctus

Doctus: & a terris nequens attollere frontem.
 Propterea noctu veniens Nicodemus ab ipso
 Istud vt audiuit christo: quo tanta magister
 Quo fieri possunt dixit mysteria pacto.
 Istud Athenarum risit sapientia risit
 Rhoma potens rerum magui caput orbis. & ipse
 Nilus & ingento plebes babylonica tardo.
 Nostra sub hac curua vasti testudine mundi
 Noticia in nebulis habitat: neq; sydera transit
 Nos adhibere fidem verbis cœlestibus ausos
 Credulitas docuit diuum sperare penates.
 Atq; ideo lucem hanc celebri decoramus honore.
 Hęc sat erant festo, quędam tamen addere visum:
 Vt rubor hebreo: nostris fiducia crescat.
 Nos qui tres colimus falli iudea: deumq;
 Multiplicare putat: quia nunq; attollit in altum
 Proiectos in terram oculos, Substantia certe
 Quę deusest: vna est, numerum persona recepit,
 Sicut enim plures arbor gerit vnica ramos:
 Vnica personas sic fert essentia plures.
 Sic etiam plures animę de simplicis vno
 Stipite procedunt vires. exempla feruntur
 Ista: quod in numero totaq; propagine rerum
 Proposito certum est: nil esse quod vndiq; quadret.
 Hęc nostris tam mira animis mysteria quoddam
 Est apud hebreos quod vult pretendere nomen:

Quattuor

Quattuor includens elementa carentia voce.
 Nomen id vt perhibent sancti veterisq; nouiq;
 Signat inesse deo quiddam: quod cernere nusq;
 Fas alibi licet ingento per cuncta sagaci
 Cętera discurras, hęc est essentia simplex
 Vna nec admittens numerum tribus insita tantum
 Suppositis: vt nostri vtar sermonibus æul.
 Hoc diuina volens soboles aperire docendo
 Sepe trium meminit status natq; patrisq;
 Qui veniunt vno tanq; de flumine riuu.
 Atq; deum coeunt dictu mirabile in vnum.
 Hęc ea sunt quę clausa notis sub quattuor illis.
 Accipe nunc cur nam iudei abscondere nomen
 Sic studeant illud, dicunt miracula posse
 Cuncta per id fieri: si quis vocalibus apte
 Adiunctis proferre sciat, de sedibus orci
 Excitos referunt manes in membra reuerti.
 Mortua, depelli morbos, elementa moueri.
 Sic christum celebrem factum: quod scilicet eius
 Nominis auxilio poterat: quęcumq; volebat.
 Propterea timuit gens illa incredula: nequis
 Forsitan hebreos contra vim nominis huius
 Exerceret: & hęc eadem dementia fecit
 Propria rhomuleę nesciri numinæ Rhomæ:
 Ne cupiens aliquis romanam perdere gentem
 Apta subornandis apponeret orgia diuis.

Sicq;

De factis diebus.

Sicq̄ nouis fierent Rhomæ nidoribus hostes.
Trine deus maior: quam mens humana capax sit:
Culus opus quamuis magnum ac mirabile longe
Est virtute minus: culus clementia finem
Non habet: exaudit: nobisq̄ illabere nosq̄
Credere, fac quæ fas homini cognoscere non est.
Nec transferre neqes nos ad tua gaudia tandem.

De Eucharistia.

Post epulas christus mortem passurus acerbam
Instituit sacrum: quod tunc mœrore labantes
Prosternente animos: fuit huc trasserre necesse
Non fuit ex autibus: non ex cerealis aristæ
Fruge, nec ex gregibus sacrum tenore ve iuuenço,
Qualta gentiles & gens iudæa solebāt
Reddere coelitisbus, sacrum fuit ipse, sacerdos
Ipse fuit, sed se velauit imagine mira.
Nam quæ panis erat quæ vini essentia quondam,
Fecit vt in christi corpus sacrumq̄ cruorem
Transferit subito saluis vtriusq̄ figuris.
Huc æterna suas tulit omnipotentia vires:
Omnia quæ peragit seu sint ingentia, seu sint
Parua, pari conatu illi sunt omnia quæ vult
Obuia, perfacili quæ vult habet omnia nutu.
Quæ talis tātusq̄ opifex promiserit, aude
Credere, quod vero talis tātusq̄ putari
Debeat hic opifex, oculos ad cætera trasser,

Quæ

Iunil.

Liber. VI.

Quæ legitur fecisse opera admiranda, videbitis
Illum per fluctus siccis incedere plantis.
Pellere tartareos manes à faucibus orci
Ducere: & in lucem rursum reuocare sepultos.
Immedicabilibus morbis humana leuare
Corpora: & orbatis oculis ab origine lumen
Reddere: quæ fieri rerum natura negabat.
Hoc magnum hoc ingens & non imitabile sacrum
Instituit christus: docuitq̄ sacrissima verba
Mortales quibus id faciant: quod fecerat ipse.
Hoc igitur quotiens opus exercetur abusq̄
Manibus infernis summisq̄ auditur olympo.
Eruit à stygiis fontes penetralibus vmbas.
Nec solum à morbis: verum & discrimine ab omni
Mortales miseros à ferro à fulmine ab vndis
Ignisq̄ ab infernæ gentis violentia & armis
Liberat: & nihil est nobis æque vtile dici
Tam graue & hortendum sic delectabile celo.
Flore cruces igitur vario circumdate: & herbas
Spargite, velatum sub panis imagine regem
Atq̄ deum ferimus, procul hinc procul ite psant.
Ferte faces manibus, fieri sibi talia mandat
Christus. in auratis sacros decet ire ministros
Vestibus: & dulces cantu modularier hymnos.
Azyma seu fuerint: sicut dixere pelagis:
Liba quibus fecit sacri venerabilis autor

Ambiguina

Ambiguum celebrare modo laudabile utroq;
 Si nostræ sinerent leges romanæq; iura.

De sancto barnaba & solstitio.

Mensis adest iuvenū, crescens accēditur æstas.
 Nox licet attollat: quot nox lōgissima signa
 Est contracta tamen: breuibuscq; absolvitur horis.
 Nam citius quæ obliqua meant: ea sidera surgunt.
 Sol venit ad metam: quo cum penetraverit: axe
 Leniter inflexo lesæ sua tempora nocti
 Reddit: & auroram dormire diutius vrget.
 Ingreditur cancerum sidus pluviale: sed c̄stus
 Frenat aquas: si quos hyades vel luna vel hædi
 Exclerint cælo nymbos: aquilone citato
 Dissipat: & sparsos in fulmina colligit ignes.
 Sæpe tamen frigus fugiens vtrinq; calorem:
 Et quem sol supra ciet: & quem terra deorsum:
 Fortius euadit: pluviamq; in faxea cogens
 Frustra premit fruges: & grandine fulminat agros.
 Cancer agit secum iugulas oriona versus:
 Quas dare venandi studium curamq; petendi
 Ex pelago & sylvis credant prædacea lucra.
 Messis adest flavescit ager, sub sole colonus
 Sudat: & in strophium tortis ligat ordea culmis.
 Torrida solstitii positum prope limina tempus
 Barnabam æstivum memorat: cum lucifer exit
 Undecimus, Temese, Salmin Paphos, alta Cythera

Festa

Festa suo celebrant & collantur alumno.
 Nam cypria de gente fuit demissus ab alta
 Stirpe leui: quæ progenies addita tonanti
 Tota fuit templo & sacris præfecta litandis.
 Ipse comes paulo: dum barbara regna peragrat:
 Magnanimus fortisq; fuit, transiit Ifauros.
 Cappadoces, cilicas, phrygios, per Troada venit
 Littus ad ægeum, Macetas, theseida gentem.
 Aulida cadmeam, sunt qui venisse putarint
 Barnabam in latium, Romæ docuisse latinos.
 Atq; apud insubres sacram tenuisse cathedram.
 Dum listris agerent: populis credentibus ipsum
 Esse Iouem: Paulum vero grandi ore sonantem
 Mercurium: cum turibus venere ministri
 Sacrorum vitulos illis mactare parantes.
 Ipsi autem qui se atq; alios servare volebant:
 Rem sibi diuinam fieri vetuere monentes
 Se fore mortales homines, libamina soli
 Danda deo: non diis generi crudo atq; nefando.
 Tandem vbi circuitu terras atq; æquora longo,
 Perlustravit: iter patrios conuertit ad agros.
 Demum vbi seminibus fidei primordia factis
 Constituit: Ioue cyprigenas agitante crematus
 Ad bona, quæ toto mens affectauerat ævo.
 Transiit: in cinerem corpus mortale solutum est.
 De solstitio & æquinotio mutatis.

Nec

De sacris diebus.

NEc moueat quemq̄: quod Solstitia dixi
 Tempora in vndecimam Iuni descēdere lucē:
 Vt nos longa dies docuit. cœlestia mutant
 Astra vias: variantq̄ suos in tempore cursus.
 Scrius ad cancrum sese referebat Apollo:
 Tempore quo veterem digessit Ouidius annum:
 Solstitiumq̄ suos olim protendere fines
 Ad lucem ferē vsq̄ suam Baptista videbat.
 Tertia lux nunc ante idus longissima, nam sol
 Ad Boream ducto nobis est proximus axe.
 Tempus erit: nisi cura patrum correxerit annos:
 Quo Iuni prima ipsa dies intrare videbit
 In pluias hyades. Tauriq̄ in cornua solem:
 Et solio citius veris clementia flores
 Proferet: hyberni citius violentia cœli
 Desinet, æstatis fugiet maturius ardor.
 Et pater autumnus mites dabit ocyus vias.
 Omnia sic longo cœlum mutabile cursu
 Alterat: ac menses annos transformat & horas.
 Quod de solstitiis quæ bruma reportat & æstas:
 Diximus: istud idem dici debere monemus
 De æquidiis: quorum est noctes æquare diebus.
 Quod facit autumnus fugiens & Vere reuertens.
 Sol hyperionium: si vera est fabula: semen.

De sancto Heliseo carmelita.

O pater

Iunij.

Liber. VI.

O Pater, o princeps, o dux Helisee meorum
 Heliadum: qui Cæsare coluere penates
 Et vada Iordanis libano venientia: salue.
 Lux tua posticus Iuni: quæ prima resurgit
 Carmeli letatur apex, fons inclytus ille
 Quem pater Helias sittens potare solebat
 Illa luce sinum magis implet, & vndiq̄ ripas
 Transiliens, recreat positos in margine flores,
 Ac niaris in virides decurrit alacris vndas.
 Te pater omnipotens ob religiosa prophetam
 Pectora constituit: liquidēq̄ infudit eliuo.
 Igneus Heliam currus cum subtulit: ipse
 Admiratus equos contemplabare volantes
 Per nebulas, tibi discedens quasi pignus amoris
 Proiecit chlamydem: potuit quæ fluminis vndam
 Sistere: & exclusis vada reddere perna lymphis.
 Tu facis è vacuo viduam miseratus olinum
 Emanare cado, sterili productis ab aluo
 Progeniem vetitam, paruo post tempore cum more
 Inuidisset eam matri: subitq̄ fuisse
 Vi prædata animam: tu morte potentior arctus
 In teneros reuocas vitam de lumine auerni.
 Tu ferrum in latices lapsum super alta natate
 Aquora iussisti, succo colocyntida amaro
 Illico fecisti missa simlagine dulcem.
 Tu Iordanis aquis genus inmedicabile morbi
 Quam

Quam dixere malam scabiem lepramq; fugasti.
 Assyrios qui te captum venere latrones
 Itaqueas morbo: cui est Aorasia nomen.
 Izabel antiquas fraudes & regis Acabi
 Sacrilegum genus extirpas: diuinumq; nefanda
 Orgia: & umbrosis positas in collibus aras.
 Tu reges facis: atq; regis tu arcana reuelas.
 Tu ventura canis, tu regni auriga fuisti
 Israel: & vigilans soly morum in puppe magister.
 Cum tua latronis missum super ossa cadaueri
 Forte foret: vis tanta tibi post fata: reuixit:
 O morum exemplar, o religionis imago,
 Cuius ad exemplum sancti vivere nepotes
 Tempus ad hoc, & enim qui religiosa frequentant
 Clausura: suos vertunt tua per vestigia gressus:
 Atq; tui similes viuendo euadere certant.
 Fleste acies in nos pater: & tua respice vultu
 Testa pio: quæ seruat adhuc Carmelus in alto
 Vertice, barbaricas gentes de sinibus illis
 Eitice: & exulibus da prima habitacula nobis.

De sancto Vito, Modesto, & Crescentia.

Cogor ob ætatem teneram subiungere sancti
 Festa Viti, cui iuncta fuit Crescentia nutrix.
 Et qui prima dedit puero documenta Modestus,
 Ipse genus Lucanus erat. Lucania pars est
 Italæ ad Siculos vergens, vir nobilis & si

Idolatra

Idolatra pater natum obiurgare solebat:
 Quod foret assuetus statuas ridere deorum,
 Presertimq; Iouis: quem Creta audierat ortum:
 Et capra nutrice alitum sub rupibus idæ.
 Talia presertus mox vt rescuit acerba
 Mente ferens: puerum loris & vimine torsit.
 Nec mora tortorum cubitos & presidis vlnas
 Corripit ariditas: neruisq; rigentibus arctat.
 Tum puer a vestris ite impetrate salutem
 Numinibus dixit, tandem miseratus eorum
 Supplicia orauit superos: atq; arida soluit
 Brachia: tam facilem puero se prebuit æther.
 Tum pater intructi iubet in penetralia natum:
 Rimariq; volens quid agat, videt ignea septem
 Numina: & in medio puerum leto ore sedentem.
 Obstupuit genitor: totamq; exterruit urbem
 Se clamans vidisse deos: iterumq; reclamans
 Cerito similis, sed cum non parceret iræ:
 Nec bene de nato possiet sentire Modestus:
 Sic mandante deo: puerum proculegit ab vrbe,
 Sed lar fraude potens illi noua bella parauit.
 Nam prolem ingressus rhomano principe natam
 A solo se posse Vito de corpore pelli:
 Dixit, & hac puerum rhomana in moenia traxit
 Arte lemur: magnis animis vbi vicat atrocem
 Scquitiam diuum atq; hominum per verbera & ignea

K

Ductus

De sacris diebus:

Ductus ad æternæ decus immortale coronæ.
Post decimā tua quinta dies Vite sancte Modestus
Est comes in patria: qui per peregrina vaganti
Regna fuit, Nutrix quæ te Crescentia nunq̃
Deseruit viuens: tecum quoq; mortua viuit.
Sunt quoq; qui siculis passum regionibus ista
Te tormenta velint: & te vicisse Catastas.
Vincula, squalores, clibanos, ferrumq; ferasq;.

De sancto Geruasio, & Protasio.

Post decimam sexti mensis tua nona Protasi
Festa dies celebrat tecum prognatus eodem
Semine Geruasius facti crudeliter ambo
Martyres Astasio sub iudice, regna tenebat
Tum rhomana Nero, tum toto ex orbe fugatum
Fas aberat, terra atq; mari regnabat erinnys.
Vos urbem cui lana suis dat nomina: vestro
Sanguine tinxistis, post plurima tempora pastor
Ambrosius vobis id significantibus alta
Sub tellure simul vos inuenisse tacentes
Dicitur: & celebri magis exornasse sepulchro.
Nunc quoq; vobis fertur recubare tribusq;
Esse vnam post fata domum, requiescite sanctæ
Magnanimęq; animæ: veneranda quiescite mēbrat
Et vitam sperare nouam: sperate ruerti
Rursus in antiquam lucem: cum venerit olim.
Christus ab ætheris ad mundi examina regnis.
Interea

Iunij.

Liber. VI.

Interea pacem nostris orate diebus.
Et super Italiæ populos tristi atq; nefanda
Sorte laborantes: ne qui regnare solebant:
Funditus intereant: cura vigilate salubri.

De natiuitate Ioannis Baptiste.

Cce dies Iuni vigesima quarta subintrat:
Ferte faces, date thura focis, accēdite lychnos
Festa reuertuntur totis communia terris:

Cætera mortales aliqui venerantur: At ista
Omne genus, colitur totum Baptista per orbem.
Armenii, Medii, Indi, Arabes: qui Nestoris artes
Accepere malas: luce hac sua templa frequentant.
Seruiles faciunt operas cessare, peragrat
Pascua bos, requiescit humus non vapulat Incus.
Iura silent, sileant & iurgata: religioq;
Floreat: & primæ pax & concordia vitæ.
Lux hesternæ famen sextam produxit in horam:
Et ieiunia fuit, festis maioribus hæc est
Debita religio, sed lux hodierna peractis
Mane sacris: tota in plausus & gaudia transit.
Rustica verbenis cingit sua tempora pubes.
Tibiãq; accendit faciles inflata choreas.
Esse nuces memorant frondes quæ ferre recusent
Hæstenuis arentes: quas lux hesternæ putabat.
Ista dies vidit ramos gestare comantes.
Sunt quoq; qui Filicem iurent hac semina nocte

De factis diebus.

Gignere: & hac ipsa deponere semina nocte.
 Ista dies igitur non solum festa vocari:
 Verum etiam miranda potest: quæ talia semper
 Cum redit: apportat secum miracula rerum.
 Progentes quam non poterat sperare parètes
 Amplius & foelix & sanctificata priusq̃
 Nata diem facit hanc alacrem, puer iste futuræ
 Nuncius ætatis miro diuinitus ortu
 Aeditus: impuri fugit contagia vulgi.
 Et memor Helæ nemora & syluestria gressu
 Per loca foliugo primis habitauit ab annis.
 Et modo carmelo residens in môte virorum
 Heliadum saltu qui versabantur, in illo
 Discebat mores & delectatus eorum
 Religionem: diu gelidis habitabat in vmbris,
 Et modo Iordanem propter si rosida prata
 Si vidisset humum curua in conualle virètem:
 Et vacuum sine teste locum sine voce silentem
 Stabat: & esuriam tenui sedasse locusta
 Dicitur ignorans adipem siceramq̃ merumq̃.
 Angelus hanc patri prolem promisit in alta
 Arce sionel dum accenderet orgia templi.
 At cum pollicitis esset male credulus istis:
 Amisit sermonis iter, fraudata loquendi
 Officio mansit: quasi fax sine lumine lingua.
 Ut puerum connixa parès cum nomina nato

Essent

Iunil.

Liber. VI

Essent danda: pater vocis retinacula rupti:
 Et noua fatidico modulans oraculo cantu
 Imposuit factæ pronostica nomina proli.
 Ast vbi iam fortes iuuenis peruenit ad annos:
 Ad vada Iordanis residens venientia lymphis
 Agmina dum tingit: subito cognomina tali
 Traxit ab officio, christum monstrauit, in amne
 Abluit excelso missum testatus olympo.
 Tanta erat in populis eius reuerentia: tantum
 Nomen: vt ex cunctis fluerèt regionibus illuc
 Assiduæ velut ad quædam miracula turbæ.
 Iste deo plus q̃ vates autore vocandus
 Malestatis erat tantq̃ per proxima regna:
 Vndiq̃ vt a populis christus iam posse putari
 Inciperet: christus quæ stirps ægyptia Moses
 Venturum auxilio terris promiserat olim.
 Asper & hircino vestitus tergoe lögis
 Impexisq̃ comis lapsaq̃ in pectora barba
 Mortales obiurgabat sermone seüero:
 Atq̃ supercilis insectabatur acerbis
 Omnes: nephas homines animas ad olympica regna.
 Hæc satis hic: alio referètur funera cantu.
 Sancte precor iuuenis, qui prima sedilia cœli
 Iure tenes inter superos: reminiscere quantis
 Cladibus humanum premitur genus: aspice gentem
 Christigenam: sinesq̃ tuos, vbi debita nobis

k III

Regna

Regna tenet christo rabies agarena: fugato
 Pelle arabum ritus, gentemq; extingue superbam.
 Heliadesq; tuos in regna antiqua reporta.

De martyrio sancti Petri & Pauli.

S Aluete o magni duo maxima lumina mundi
 Petre & Paule: dies vestris hæc clausa triumphis
 Iunius exhibat, iam sol penultimus umbram
 Noctis in occasum stellasq; fugauerat omnes:
 Cum virosa Nero spirans aconita draconis
 More venenosi rabiem prorupit in istam:
 Et scelus est ausus: quod non abolebitur vnq;
 Vnde illi parta est æterna infamia seculo.
 Iussit enim Petrum: quo non insignior alter
 Religionis fuit, pedibus sublime leuatis
 Ore in humum verso pendere patentibus vlnis:
 Et Paulum rigido iugulum submittere ferro.
 Nomen erat Petro Simon ab origine: sed cum
 Vellet eum deus esse basim templo edificando:
 Fecit ei solidè nomen de nomine petre,
 Posteritas (quia rector erat: clauumq; tenebat)
 Appellare cepham voluit: quæ nomina graio
 A sermone trahunt: sicut sonus indicat ortum.
 Christus ob ingenium simplex & mite piùmq;
 Retia per fluuios: & per piscosa trahentem
 Stagna virum tulit: & docuit conuertere gentes.
 Regna gubernare, & diuorum euertere cultū

Vrbibus

Vrbibus assyrtis christi post funera postq;
 In cælum reditus bisseptem dicitur annos
 Impendisse graui vexans mala numina bello.
 Mox maria ingressus longæq; ambage viarum
 Circunlatus iter vertit Bithinica versus.
 Littora, Cappadoces, Galatas, Pontumq; peragrās.
 Quotquot erant illis Iudæa ab origine regnis
 Edocuit christum: veteriq; retraxit ab usu.
 Inde per ægæum per Cycladas Iontumq;
 Multa mari & terris discrimina passus ad urbem
 Rhomuleam mundi dominam rerumq; potentem
 Venit: vbi æterni faceret primordia regni.
 Tum magus cneadas Simon ipsumq; Neronem
 Præstigiis ludens sese tactabat iturum
 Aerium per iter: volucresq; æquare volatu.
 Petrus vt à terris sublatus in nubila vidit:
 Submissis genibus multa prece numina flexit:
 Vt rueret præceps, igitur quasi plumbea moles
 Cum stridore ruit: fufisq; attrita medullis
 Ossa solo hæserunt, aut manam Vulcanus ad umbras
 Traxit: & in tetri foricis sepeliuit auerni.
 Cum foret à solymis in ahenea vincula missus:
 Per noctem domus intremuit: patuere repete
 Sponte fores, stetit attonitus sine voce satelles.
 Dissiliit ferrum: fractæ cecidere catenæ.
 Liberatq; excussis mouit vestigia vinculis.

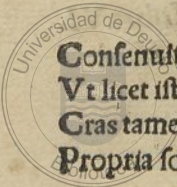
Pretereo à sancto quod Centurione vocatus
 Lavit eum, quod de nigro phlegetonite puellam
 Traxit, & à grauibus morbis absoluerit ægros.
 Cuncta sequi grandis labor: & mora longior anno.

De sancto Paulo.

SAulus erat: quando furis agitantibus ibat
 Alta Damascenæ subiturus moenia terræ:
 Sed traxit collapsa vetus dementia secum
 Nomen: & euasit Paulus: qui voce per orbem
 Intonuit tanta: vt boreas audiret, & auster,
 Ortus & occasus, maria vndiq; & vndiq; terræ.
 Quis referat gentes? quis regna recenseat, vrbes
 Oppidâq; & populos: per quos vitalia sparsit
 Semina? Triptolemo similis si sancta prophanis
 Admiscere licet, non tot Proserpina matri
 Est quesita viis: nec tanto inuenta labore:
 Quanto humana salus Paulo satagente reperta est.
 Europam metire animis asiamq; theatrum
 Istud erat Paulo, tanta hac certauit harena.
 Non vada, non syrtes timuit, iuga summa minantes
 In cælum scopulos sumptis quasi pegafus alis
 Transiit, obsicibus nullis mens ardua cessit.
 Gerionem, antheum, pecudemq; Erymanthi.
 Sustulit Alcides, monstrumq; immane Molorchi.
 Iste deos saturnigenas Martemq; Iouemq;
 Meptunum, & reliquos: qui tum diadema ferebant.
 Et quibus

Et quibus imperium Rhomæ submittere fasces:
 Et curuare caput vitulosq; adolere solebat.
 Sicut in igne chalybs positus candescit: & ignem
 Concipit: ac stipulas admotâq; robora adurit:
 Sic animus Pauli diutno accensus amore
 Euasit diutnus amor: qui feruida corda
 Redderet: & cœlesti homines accenderet æstu.
 Nec sat erat gentes coram docuisse: docebat
 Absentes etiam, testatur epistola Rhomam
 Missa, notæ superant quas accepere Philippi.
 Thessalonicenses, Galatæ, subiunge Corinthum.
 Ad genus hebræum missas, ephesumq; Rhodumq;
 Et quæ discipulis fidei documenta reliquit,
 Inter mortales nil magnificentius vnq;
 Auditum visum ve fuit, non supplicat ore
 Seruili seu mendico: sed grandia satur
 Nil veritus procerum vultus, & regibus ipsis
 Imperat, imponens leges ceruicibus altis.
 Adde quod ad superos raptus cœlestia vidit
 Viuus adhuc & adhuc terrestri in corpore regna:
 Audiuitq; deum verba immortalia fantem:
 Quæ non sit licitum fari mortalibus vllis.
 O diuinæ animæ quarum sanctissima Rhomæ
 Membra cubant: seruate fidem: prohibete ruinam.
 Atq; reformandi curam studiumq; senatus
 Vsurpate, vetus iam disciplina fatiscit

Conscruit

De sacris diebus.

Consenit probitas: & morti proxima languet.
Ut licet ista dies diuis sit sacra duobus:
Gras tamen ac si lux non sit satis vna duobus:
Propria soluentur laudum preconia Paulo.

FINIS LIBRI SEXTI.

DESACRISDIEBVS IVLII.

De Visitatione beate virginis Mariæ.

Vltius ingreditur: duris tritura flagellis
Verberat arentes rapido sub sole maniplos:
Et per adusta sonant tithonides arua cicadæ.

Audierat virgo partu foecunda recenti
Concepisse nurum sterilem sibi sanguine iunctam.
Visat vt agnatam peragrare iuuenula saltus
Audet: & aprilis virides iam neuerat umbras:
Ruræq; multisono cantu mulcebat Aedon
Quando pium suscepit iter, peregrinæq; mansit:
Tertia dum claro seniuit Proserpina vultu:
Quam primum solis radios egressa videri
Coepit: quarta domum rediit. nos misimus istam
Inter festa diem: dedimusq; vocabula facti
Iam dudum officii: pancheq; thura cremamus.
Ut primo ingressu dexteras iunxere parentes:
Ut commissi vteri missis ad colla lacertis:
Res noua nec sæclis audita prioribus vnq;
Contigit, infantes sese agnouere. Ioannes
Conceptu qui maior erat, mirabile dictu,

Ingenua

Ingenua erectus duplices ad sancta tetendit
Virginis ora manus, sensit mysteria mater
Grandior: & christi sic est affata parentem.
Vnde mihi: vt mater domini mea testis subintret:
Vnde datû: thalamis vnde hæc noua gloria nostris:
O foelix & fausta dies, o enthea virgo:
Quæ dictis adhibere fidem coelestibus ausa es.
Sic fenior, maiore animi dulcedine virgo
Fecit: & exultans cecinit memorabile carmen:
Quod chorus alterno: cum sol declinat ab axe
Pronus ad antipodes: modulatur ad organa cantu.
Talia maiores nostri mysteria docti
Instituere coli lucem solemniter istam.
O geminæ matres quæ pignora tanta tulistis:
Este pudicitia nostris custodia sæcli.
Et mores seruate bonos: Venus atq; Cupido
Omnibus in terris bellum indixere pudori.
Et fugit ex testis: ac profligatur honestas.
Ah prohibete nefas, scelereq; occurrite tanto.

De sancta Margarita.

Solemolorchæum canis ingrediente leonem
Surgit: & ardorem duplicat natura maligni
Syderis. ægrotans vitio incusare videtur
Artificem mundani operis: qui iunxerit astra
Hæc duo: & æstati tantos adiunxerit ignes.
Ebruit humus, campis ægræ sitiētibus herbæ

Inclinant

De sacris diebus.

Inclinant capita: & solitis exanguisbus arent.
Disiliunt agri: rimisque videntur apertis
Velle queri: & siccis incessere faucibus astra.
Disfietunt clausis exhausti fontibus amnes.
Et vada nuda silent, nullum tithonia rorem
Fert aurora, carent nubes humore: sepulti
Sunt zephyri: nec flant soliti spirare quotantis:
Cum caput attollit sitibunda cunicula venti
Axis hyperborei solem frenare potentes.
Iulius est mensi nomen: quia Iulius isto
Aeditus est caesar, Martis sub sydere mense.
Est in littoribus quaedam maris inclyta rubri
Concha ferens gemas: quibus vnio nomē apud nos:
Margaritam grai appellant: quo nomine virgo,
Quae immortale Syrae decus est & gloria gentis:
Appellata fuit, claris natalibus orta est:
Qua rigat antiochi praeclearam Farfarus urbem.
Et quia nos alias eius memorauimus acta
Lattius: hic lucem satis ostendere festam,
Et qua passa die terras mutauit olympo.
Haec aurora fuit mensis vigesima Iuli.
Assyriis quando vultu praelata puellis:
Post ferrum, post squallores & carceris umbras,
Post stigios manes varia sub imagine victos
Perdidit effuso florentem sanguine vitam.
Haec igitur iucunda dies: onerata laborant

Horrea,

Iulii.

Liber. VI.

Horrea, suppositis opus est laquearia fulcris,
Et curuas munire trabes: sudasse colonus
Gaudet: & excelsis numeros incidit aceruis
Frugae noua redolent teuis foenilia plenis,
Prata virent, rursus pecoris spes altera cordum
Autunale comas iam porrigit: vna rubescit:
Et studet accepto sensim miscere baccho.
Iam pira (quae dicunt glacialia) carpere tempus.
Languida ficus adest, & vulnus ab alite passae:
Ficedulam nostri dixere, sycalida grai.
Persica quid referam? veteris quid poma damasci?
Quid telluris opes: quibus hoc tolerabile tempus
Alma parens natura facit sub frondibus amplis.
In tellure iacens pepo iam maturus odorem
Spargit: & occultat glauco sub cortice neftar:
Quod queat ardentes phoebi compescere flammis.
Ecce per arcolas ut lato effunditur orbe
Sessilis irriguum quae fert lactuca soporem.
En cucurbitis iecori patiens medicamen adusto.
Necnon & gelido ventrosa cucurbita succo:
Quae discumbit humi: quaeque arbore pendet ab alta
Porrecta in longum niueo sub cortice ventrem.
Ite igitur matres: tremuloque orate puellis
Ore, pudicitiam tempestiuosque hymeneos.
Dua deum faciet vestris accedere votis.
Sunt quoque qui celebrant eius solennia luce

Terdecima

Terdecima Iulii: quod tunc migrasse feratur
Ad superos: vel quod tunc est aggressa duellum
Suscipiens magni fortis certaminis orsum:
Fluxit ab incertis pius hic rumoribus error.

De sancta Magdalena.

L Vee bis vndecima dum Iustus æstuat: ecce
Magdalena ferens oculos spirantis amoris
Panditur effusis per eburnea colla capillis.

O mulier quæ spem vitæ mortalibus affers,
Et delere doces humana piacula: salve,
Illustri te stirpe satam sub purpura & auro
Transegisse ferunt teneros regaliter annos.
Et quoniam tempus iuvenile, licentia, forma
Ocia deliciae mortalia pectora soluunt:
In veneremurque trahunt: male custodisse pudorem
Diceris: & cæci sensisse cupidinis arma,
Forma helenæ tua forma fuit damnosa pudicis
Mentibus: & tetricos potis emollire Catones,
Hinc fas est spectare quibus supposita periculis
Vita sit: & quot sunt pelago symplegades isto.
Mens falsis delusa bonis magneta polumque
Perdidit: & fracto passa est naufragia clauo.
At pater omnipotens ut se cognosceret ipsam
Fecit: ac illudentem oculis dispescuit umbram.
Tum pertusa graues maculas heu pœnitet inquit:
Pœnitet atque pudet vitæ infeliciter actæ.

Iratos

Iratos patior superos, me Numina toruum
Prospiciunt. in forde cubo tenuis ore sepulta.
Manibus in prædam data sum me possidet orcus.
Deus meis furia exuuiis posuere trophæum.
Hæc ubi dicta sinum tracto velauit amictu.
Continuo & gemmas à fronte à pectore ab aure
Diripiens clausit loculis: & pyxide eburna
Qui vero abscondit nequos: & adultera ora.
In foricas egit fucum, myrrhamque thymumque.
Et quæcumque tulit Venus vnguentaria vasis
Ad lapidem fractis velut abiectissima quædam
Purgamenta solo dedit in nihilumque redegit.
Talla dum fierent: magnum germana prophetam
Aduentasse refert: hominum qui tollere possit
Nequitiam, scelera, errores, & reddere sanctos.
Nec mora proripuit celeri se concita gressu:
Inuenitque virum cum maiestate loquentem
Grandia: cõtuasque graui sermone docentem.
Et prostrata solo lachrymis vestigia christi
Abluit: absterfitque comis: iunxitque alabaistro.
Officio tali scelerum de syrte suorum
Eruta surrexit: seseque redemit amando.
Quæ christi lauere pedes lauere furorem
Lachrymæ & insanæ deliramenta iuuenta.
Discite: quos cæcus facit insanire cupido.
Discite ab hac: fœdo quod sit medicamen amoris.

Discite

Discite: quo possit vitium iuuenile domari
 Vomere, qua vinci gangrena libidinis arte.
 Querite diuinum: mala qui lauant omnia fontem
 Hinc miseri discant non desperare salutem.
 Nam quicumq; dolent vitam insinceriter actam
 Innocui fiunt, ægroti incendia cordis
 Tanta valent, fiunt pueris infontibus æqui.
 Ipsa fuit magnæ comes atq; ancilla parenti
 Et christi pars magna domus, miracula vidit
 Facta per assyrias cunctis notissima gentes.
 Affuit extremis christi cruciatibus inter
 Agmina rhomphæis grauibuscq; horrentia pills.
 Ipsa triumphato vidit Phlegethonte magistrum
 Prima resurgentem lachrymis præ gaudio obortis
 Cum mala iam christo fors in sua regna reuerso
 Christigenas premeret, patris de finibus ipsa
 Et soror & frater ventis ad regna secundis
 Gallica venerunt: vbi curuo in littore quondam
 Mœnia phocenses noua fundauere coloni.
 Magdalena ferens sese in deserta sub altis
 Delituit Cryptis: mansitq; incognita longo
 Tempore: & à solis habuit conuiuia diuis:
 Cum quibus assidue septem quas dicere mos est
 Canonicas modulis celebrasse suauibus horas
 Dicitur: & dulci resonasse per aera cātu.
 Tandem vbi finito venit lætabile tempus

Exilio

Exilio: positis iuit super æthera membris.
 Sunt qui turpe putent Marthæ infamare sororem:
 Sed memorant alia quondam de gente puellam
 Nominis eiusdem: cui sic illuserit illa
 Tempestate Venus iuuenum teterrima pestis
 Gregoriumq; volunt foedi qui criminis autor
 Extiterit: peccasse: velut peccasse Maronem
 Dicimus ob læsum castæ Didonis honorem.
 Sed quoniam diu qui sunt supra sydera viuunt:
 Non curant de se in terris quid fama loquatur.
 Nectar enim quo vescuntur: dediscere terras
 Cogit: & inducit perituri obliuia mundi.
 Nos quoq; rumores hominum contēnimus istos,
 Et seu peccatrix fuerit seu nescia culpa:
 Non dubitamus eam mensis accumbere diuum.

De sancto Iacobo.

Annua maiori vigesima quinta Iacobo
 Sacra dies aperit, christi matertera mater
 Huius erat, genitor vero Zebedæus, in altum
 Primus hic ex christi foedis migravit olympum.
 Ipse vbi discedens petiit sua regna magister:
 Longum iter ingressus, nostri maris omnia vidit
 Littora: & hesperias vbi sol iam fessus anhelis
 Intrat equis magnum Oceanum: peruenit ad oras.
 Hic vbi se tenui consumere tempora messe
 Vidit: & exigua se mittere in horrea frugem:

I

Duriciem

Duricem gentis pertesus & arida corda
 Vertit iter: rursusq; suos ad nauis ad agros,
 Redditus Assiris notas dum permeat vrbes
 Imbutum plutone magum verbisq; potentem
 Theſſalicis coelo audentem deducere lunam
 Repperit Hermogenem casur: comitemq; Philetum
 Repperit: & vicit. victos in flumine lauit.
 Res ea primores iudeum accendit & ira
 Atq; graui libore astos capere arma coegit:
 Vniq; pio moliri homini. feralibus ausis
 Affuit Alleſto, missis ad colla catenis
 Siftitur Agrippæ regi. capitale iubetur
 Supplicium: indignamq; pati sine crimine mortem.
 Discipulos atunt noctu venerabile corpus
 Imposuisse rati: ventiq; iuisse secundo
 Rursus ad esperios: & lusitana petisse
 Littora: sic patri qui temperat omnia visum est:
 Vt quos non potuit viuens post funera saltem
 Flecteret ætherei possessor & incola mundi.
 Discipuli sacrum corpus de nauie ferentes
 Imposuere graui: quod erat prope littora saxo.
 Continuo res mira oculis apparuit. illud
 Marmor iners tacto quasi lympha cadauere cessit:
 Atq; sinum dedit ingentem: totumq; recepit
 Corpus: & extemplo moles ea facta sepulchrū est:
 Tunc erat his opulenta locis lupa foemina vasto
 Ingento:

Ingento: quæ discipulis poscentibus ædem
 Sarcophago dignam cupiens illudere tauros,
 Ite ait indomitos plauſtro subiungite: & ista
 Mausolæa trahant. sedes vbicunq; querint:
 Vestra sit. His homines mulier frustrarier orsa est.
 Illi autem magnis animis & numine freti
 Inuenere pecus placidum mite ac mansuetum:
 Quod lupa credebat sæuū atq; immane futurum.
 Quattuor eximios loris iunxere iuuenços:
 Qui nunq; iuga pertulerant: sed nocte didic
 Qua lauat oceanus sparsas per littora conchas
 Incustoditi syluis errare solebant.
 Ergo rotis busto imposito bobusq; iugatis
 Sub temone sinunt plauſtrum discedere: quorsum
 Impetus excierit per rura patientia tauros.
 Illi autem rectore deo venere sub alta
 Testa lupæ: fixisq; rotis in puluere plauſtrum
 Constituit: & factum est tauris immobile pondus.
 Tum lupa, perpendens opus admirabile, tetis
 Cessit: & hoc pacto facta est domus ardua templū.
 Templū horrendū ingēs: quo toto ex orbe ferūtus
 Munera: quod visum ventunt aquilonis & austri
 Incole: & ægeas qui sulcant nauibus vndas.
 Sic regio conuersa Tagi. sic Bætis. Anasq;
 Turiacq; ad nostras leges sic venit Iberus,
 Hoc sortita decus longinqua hispania tantum.

De sacris diebus.

De sancto Christophoro.

Vx eadem magno vehit annua festa gigañti
 Quid qđ in excelsis humeris transfumina
 Vexit: ab officio tali cognoia traxit (xpm
 Christophori. Cananus erat syriae qđ colonus:
 Reprobis a prima fortitus origine nomen.
 Corporis immensi pote quod surgebat ad vlnas
 Vertice bisenas, facies amplissima nigris
 Torua superciliis, oculi splendore micantes
 Sanguineo praese ingenium praese alta ferentes
 Corda: nec aduersos quicqđ trepidantia casus.
 Iste velut nouus Anteus velut alter Orestes
 Ibat, & Atlantis lybici qui fertur olympum
 Sustinuisse humeris: & orionis ora ferebat.
 Pectora cernenti grauis occurrebat imago
 Terrigenum: qui miserunt in vincula Martem.
 Brachia dixisses annose brachia quercus
 Explorata gelu scabroqđ horrentia libro.
 Crura putes dutis natas in cotibus ornos.
 Caueas vero cautes vestigia latis
 Sub pedibus quotiens ibat late arua timebant.
 At coma que a meto in pectus qđ a vertice in armos
 Ibat: erat similis setis quas tergo summo
 Fert annosus aper: sed opaca obscurior vmbra.
 Talis hic ac tantus domino seruire potenti
 Ut perhibent: cupies patrios liquisse penates

Dicitur

Iulii.

Lib. VII.

Dicitur: & summum queisse per omnia regē
 Regna vagans toto tunc rex magis inclutus orbe
 Thracius euxinis qua bosphorus aestuat vndis
 Constantinus erat: rhomanaqđ scepra tenebat.
 Huic igitur vel forte alto nam futilis autor
 Nomina neglexit regis: quem credidit ipse
 Inter mortales primum reuerenter adhaesit:
 Seruit qđ diu. sed cum didicisset auernum
 Viribus humanos reges praecellere: tanta
 Improbitas hominem traxit: descendere ad orcum
 Attentasse ferunt: & queisuisse charontem.
 Dum deserta igitur solus nemorosa peragrat:
 Et vestigat iter nigri phlegetonis ad annem:
 Inuenisse casam fertur senis inter opaeas
 Vuentis sylvarum vmbra saltusqđ silentes.
 Hic vbi se dixit summum perquirere regem
 Reprobis, o iuuenis proceri corporis inquit
 Si sapias: inuentu facile est quod quaeris. olympum
 Suspice: in excelsis habitat qui sydera fecit.
 Et maria, & terras, & quicquid in aequore viuunt.
 Quicquid & in terris: ipse terribimus orcus
 Seruit: & ignifero sol qui videt omnia vultu.
 Vidisti stellarum ignes lunamqđ figurā
 Multiplicis nunc exhausto nunc lumine pleno
 Nocte relucētē: Christus deus ista gubernat
 Omnia: quae primo rerū produxit ab ortu.

I iiii

Talibus

Universidad de Deusto

De sacris diebus.

Talibus attentas præbebat Reprobus aures.
 Atq; ait, o senior quo tandem cernere pacto
 Fas mihi: & affari regem hunc: qui condidit orbem.
 Tum senior, rex iste tuis non indiget armis.
 Nam propria cuncta potest. Ieiunia querit:
 Et studium pietatis amat: precibusq; mouetur.
 Tunc Reprobus. quid opus multis: curuare precado
 Crura piget. graue ferre famen. si robore: & istis
 Quæ natura dedit mihi fortia & ardua: membris
 Illi opus est: doceas: patiens onus omne subibo.
 Tum senior pete vicini nada fluminis inquit:
 Turba vbi consuevit mergi non parua quotannis.
 Et transfer quoscumq; vides accedere ad amnem.
 Forsitan his studiis Rex oblectatus aperto
 Pandere se: tæq; affari dignabitur ore.
 Iuit & innitens longa trabe fluminis altas
 Transmigrabat aquas, tunicis ad cingula tractis
 Ocia ducentem sub Acernæ tegmine syluæ.
 Nam sibi texuerat cæsis umbracula ramis.
 Ex improviso puer excitat: atq; iacentem
 Nomine christophorum verso compellat ab vndis.
 Cum vero infantem conuerso ad flumina visu
 Non vidisset: iners iacuit: fususq; per herbam
 Indulgere parat somno: dum præterit æstus.
 Ecce iterum vox prima sonat. rursusq; vocatus
 Os leuat: atq; locos mirans circumspicit omnes.

Et nihil

Itulit.

Liber. VII.

Et nihil apparere videns in somnia vocem hanc
 Credidit: & dū vult iterum recubare: repente
 Vox redit: & christum pueri sub imagine vidit:
 Nec tamen aduertit pueri sub imagine Numen.
 Surgit: & infantem scapulas attolit in altas.
 In medijs gradens cum iam persisteret vndis:
 Sentit onus graue & immensum: surasq; labare
 Et curuari humeros: & se succumbere molli.
 Imbrusq; trahi contra duo pondera pugnat,
 Annis & infantis: tandem sudore fluenti
 Ora madens & vix plantis titubantibus herens:
 In ripis deponit onus. puerunq; tuendo
 Vnde ait ista tibi grauitas: nec enim tibi membra
 Aenea. ferre polum astriferum ceruice videbar.
 Talia fans verbis vix respirabat anhelis.
 Desine mirari dixit puer. astripotentem
 Vexisti ceruice deum. miracula verbis
 Sunt factura fidem. sicca: qua flumina transis:
 Fige istam tellure trabem, cum venerit orto
 Crastina sole dies: frondes & poma videbis.
 Vidit. & obstupuit. lotusq; in fluminis vndis
 A seniore vias iuit: quo reddere posset
 Obsequium christo maius: melioraq; lucra.
 Ad licios primo multos vbi viderat olim
 Multa pati propter christum tormenta recessit.
 Hic vbi diuino percepit munere linguam

De sacris diebus.

Posse loqui Lyciam: patarçaq; verba sonare:
 In fora processit, populoq; astante resoluít
 Os alto clamore docens Idola deosq;
 Quos colerent: non esse deos: sed faxea signa:
 In quibus inferni manes habitare loquiq;
 Sint soliti: nomenq; sibi usurpare deorum.
 Utq; fides fieret dictis: ex tempore fecit
 Arentem frondere sudem cantumq; trabalem:
 Quem dextra complexus erat, quid plura: repente
 Turbæ deuouere deos: poplite flexo
 Extendere manus christum clamore vocâtes.
 Hęc ubi primores populi sensere: ministris
 Acciuere hominem missis: qui sponte nec ullam
 Vim passus presentî animo stetit ante tribunal.
 Ut fuit inclusus tandem squallente baratro
 Carceris: ex oculis eius per opaca refulsit
 Clausura tubar: quod captiuos exterruit omnes.
 Per quod scorta duo: fuerant quæ missa: gigantib;
 Ut caperent mentem illecebris petulantibus altam:
 Ad sanctam venere fidem: Lucentia miris
 Ut videre modis excelsi lumina vultus:
 Presentem sensere deum mox ferrea passus
 Verbera & ardentem galeam considere ahena
 Est in sella igni subter flamante coactus.
 Expositus demum saculis pendere sagittas
 In vacua fecit (res admirabilis) aura.

Ex quibus

Iulit.

Libet. VII.

Ex quibus vna adiit faciem tortoris acuta
 Cuspide: & vt scopulo pupillæ infixæ pependit.
 Christophorus vero miserans ea vulnera dixit:
 Cum fuero vita functus: de sanguine nostro
 Cum tellure lutum facies: oculumq; perunges:
 Hoc certum medicamen erit, non immemor huius
 Consiliit fecitq; lutum: frontemq; perunxit
 Tortor: & ex tenebris traxit mentemq; oculosq;
 Namq; ubi sacro curatum sanguine vidit:
 Pœnituit, fleuit, fontemq; fidemq; recepit.
 Post tot conflictus, post tot miracula tandem
 Migravit iugulo victor super æthera cęso
 Christophorus: dominū quem vestigabat adeptus.

De sancta Ana.

ANa puerperio fortunatissima sancto
 Tres habuisse viros, & tres genuisse puellas
 Dicitur: in prima est magis admiranda: quod autor
 Istius immensæ molis quam dicimus orbem
 Ipsius est soboles, & qui sine fine manebit,
 Et sine principio mansit generatus ab illa est.
 Ana diu sine prole fuit: sterilemq; putabat
 Se fore, sed non dum gignendi accesserat hora,
 Quam dederat diuina nouis sapientia rebus.
 Hęc ubi conuerso toties erupit olympo:
 Protulit, vt modo vult hominū pars maxima, natâ
 Criminis expertem: fecit cui nomen origo
 Longum

De factis diebus.

Longum expectato faceret quæ exordia saclo
De iude prognata tribu bethlemica Ciuis.
Sed Ioachim vir primus erat galileus eandem
Progentes fortita tribum Nazarenus ab vrbe
Nazareth, ad libani cedros priscamq; Damascum
Accedente magis cœli glacialis ad axem.
Septima lux huic ante tuas Auguste calendas
Est sacrata: fuis cum iam tritura flagellis
Parcit, & in grandes stipulam congeffit acervos.
Hanc lucem celebrate nurus, celebrate puellæ.
Ite decus vestrum nebulis suffite fabæis.

De sancta Martha.

Altera cum surgens terras aurora colorat:
Martha venit quodâ trāslata ꝑcacib; vndis
Massiliam sine remigto: cum tota per orbem
Est dispersa domus christi, flagrante per omnem
Assyriam iudeum odio ac liuore deorum.
Hæc erat assidue turbis intenta docendis:
Et lepido sermone potens pangebatur in altis
Mentibus indigenæ gentis plantaria sanctæ
Legis, & ad christum Rhodano prætenta vocabatur
Oppida, & æquoreis contermina fluctibus arua.
Hæc ea: cui christi restrinxit simbria fluxum
Sanguinis, vt pleriq; putant: hæc hospita christi
Sedula, turbatur quæ circum multa solebat,
Dum studet hospitibus pietatem impendere ^{totam.}
Nuncq;

Iulii.

Liber, VII.

Nuncq; passa marem, nuncq; pertesa pudorem.
Finitimos illis monstrum fluuiale diebus
Vastabat campos, lanians in flumine nautas:
Submergensq; rates: cui forma simillima fibro.
Prima figurabat taurum, pars vltima piscem.
Grande animal toruum, aspectu ventrosius Vro.
Hæc fera non agris tantum: sed & vrribus esse
Cœperat horrore, plæbes Arelatica portis
Mœrebat clausis, ex Auentone timebant
Attoniti ciues prodire in rura. Vienam
Lugdunumq; terat virosi infamia monstri.
Ad martham coeunt omnes, lugubriter orant
Adsit: & hanc diram precibus cōpescat Erinnyum.
Cum populis igitur petiit vicina Tarusco
Arua: vbi cœnosa pecus hæc habitabat in viua.
Exiliens monstrum semesa cadauera calcat
Vnguibus: & turbis audens occurrere, frontem
Eleuat obscuram: dentesq; ostendit aduncos,
Ora cruenta, cauas fauces, interrita virgo,
Vt crucis in formam digitos ostendit: opacum
Dimisit ciliū pecus: atq; immobilis hæsit
Par statuae, Virgo sacros in lumina rores
Proficit accedens: pecudisq; ad colla ligant
Cingula, tum læto turbis mirantibus ore
Annit: vt longis peterent hastilibus hostem.
Sic commune malum: sic est commune periculum
Ocyus

Ocyus ablatum: populiq; à peste redempti.
 Postq; sparsa fides: & propagata tetendit
 Latius errâtes ramos: collegit in vnum
 Virgineos secū coetus: statuitq; pudori
 Grande gyneceum: quo se sociasq; recluist
 Traductura dies tranquilla in pace quietos.
 Cum venit suprema dies: cum in limine mortis
 Iam foret: inferni manes venere repente:
 Et subitas igne extincto sparsere tenebras
 Per thalamum: fuit auxilio soror altera: quæ iam
 Iuerat ad superos: magno cū lumine raptim
 Affuit: & lemures atros in tartara misit.
 Nominēq; appellans Martham dissoluere dixit
 Corpore: & ad cœlos mecum germana venito.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

DE SAGRIS DIEBUS AVGVSTI.

De sancto Petro in vincula.

Avgustus iam mensis adest: à cæsare nomen
 Transit ad mensē: quæ res sub principis
 Auspiciis rhomana foret sublimiter aucta: (huius
 Quod sedata illo ciuilia bella fuissent
 Tempore. tunc etiam tellus ægyptia nostras
 Venerat ad leges: his plebs rhomana calendis
 Thus, Costum, myrrhanicq; adolens spicanicq; ciliis
 Ibat ad Augusti sublimem cæsaris aram.
 Dicitur hunc morem mutasse sirictus: illis

Qui

Qui tenuit Petri caulas cymbanicq; diebus.
 Nam cum Theodosii proles Eudoxia Rhomam
 Vincula ab affritis ferrugineasq; catenas
 Vexisset: quibus Herodis petulantia Petrum
 Prefferat: inuenit causam qua steteret urbem,
 Ad noua mutato Petri solemnia ritu.
 Tunc etenim coram tota concorditer urbe
 Attulit Herodis Rhomæ Regina catenas
 Pappa Neroneas: vt se tetigere: repente
 Vna fuit: nõq; deprendi quis iunxerit illas:
 Fas fuit: humanos luserunt numina sensus.
 Atq; ita decretum Petro debere calendis
 Esse sacras post hac, & dici ad vincula festum:
 Hæc etiam Balbina die curata putatur
 Gutturis inflata vicio duce nata Quirino
 Ista fuit: quæ cum sacris prostrata dedisset
 Oscula compedibus Petri: deformia sensit
 Guttur in antiquum subito redisse decorē.
 Primus Alexander qui tunc indigna ferebat
 Vincula sub Augusto cui fecerat Adria nomē:
 Hoc vbi rescinit: pietas ita compulit illum:
 Adiunxit festis lucem nostratibus istam:
 Qua tulit optatam virgo rhomana salutem.
 Atq; ita de causis lux est veneranda duabus.
 Est aliud quo læta magis solemnia fiant.
 Nam quæ vere nouo prisca celebrare solebant:

Quando

De sacris diebus.

Quando Artes pandit reduci sua lumina Phœbo:
Mittere in hanc lucem consuevit hilaria vulgus.
Et ciathizando festas hilarare Calendas.

De miraculo Niuis,

Venerat ad nonas mensis: rapidoq; sub æstu
Terra laborabat: vix respirare volucres,
Vix homines poterant: sol euadebat in horas
Sæuitor, & radius mundum affligebat iniquis:
Astra videbantur nobis irata minari
Excidium: quod erit quando requerit olympus.
Tunc Romæ vir clarus erat ditissimus auri
Ac locuplex agri: magnæ qui Munere matris
Factus erat sobolis compos: ideoq; parabat
Sumptibus immensis moliri ingentia templa.
Sed loca reddendo quærebat idonea voto.
Dum nutat similis ponto, qui porrigit vndas,
Quorsum ventus agit: cursum neq; seruat eundem:
Ventus hyperboreo surgit nimbosus ab axe
Aequoris hircant glomerans in nubila rorem
Fumiferum. cœpit cœlum nigrescere, & aura
Ex antris haurire gelu. quod abegerat æstus.
It calor ad Nili fontes: vbi nascitur auster:
Et premit æthiopes, Romæ superimminet imbes
Frigidus & sine fulgetris sine fulmine fracta
Nube pluit: totamq; Aquilo circūuolat urbem.
En super esquilio quædam quasi candida nubes

Inscidisse

Augusti.

Liber. VIII.

Inscidisse iugo: terræq; instrata videtur.
Nix erat, accurrunt turbæ, miracula cernunt
Attonitæ, tanto quis non miretur in æstu
Aduentasse hyemem subito, gelidumq; Decēbrem!
Nox ruit in somnis. visa est assistere ciui,
Atq; sacerdoti summo pulcherrima Virgo
Pignora parua ferens vlnis, & talia fari.
Surgite, nix vobis templi formamq; locumq;
Indicat. Esquilum petite & conscendite collem.
Sic ea, surgentes illuc vestigia vertunt.
Tum niue conspecta figunt tellure bacillos
Metanturq; locum templo: quod surgere fecit
Ocyus, & paucis absoluit mensibus autor.
Hoc Mariæ templum dixit maioris: & ipso
In frontispicio templi niuis albicat imber.

De sancto Dominico.

IVx eadem sacrata patri, qui nomina duxit
A domino, genus hesperitis qui traxit ab oris.
Aspirabat adhuc puer ad cœlestia toto
Regna animo: pendens terrena negotia parui
Immo nihil, tam tunc sensus inimicus & asper
Censor in affectus adigebat pectora sanctos.
Lectus humus, maleconditum fuit esca legumen.
Fons cadus, ingenium studitis exercuit altis.
Et quæ scire labor: quæ sunt abscondita vulgo.
Sydera, cœlestes cursus, telluris & vndæ

Acrie

Aeris & flammæ superum penitissima tecta
 Vidit: & occultis diuorum interfuit actis.
 Se quoq; cognouit deuotum fedibus illis.
 Propterea patriæ illius concepit amorem
 Magnam immortalem: quem virulenta Megera
 Vincere cum toto non eualuisset auerno.
 Mater adhuc prægnans noctu per somnia vidit
 Se catulum gestare utero: qui ferret hiulco
 Ore faciem totis spargentem lumina terris.
 Fœmina quæ sacro puerum de fonte leuarat:
 Vifa est in somnis puerili in fronte tueri
 Flammigero stellam ingentem splendore coruscant.
 Talibus infantem monstrabant numina signis
 Grande aliquid fore, cum fortes venisset ad annos:
 Cum premeret populum Cereris pœnuria: quicq;
 In tanta retinere famę scelus esse putauit.
 Venum cuncta dedit, libros quoq; & omnia vertit
 In pietatis opus: miserisq; à morte redemit.
 Hereticis quorum officium confundere falsa
 Semina feminibus veris certabat: & ista
 Non pacem non inducias cum gente volebat.
 Propositi comites huius querebat: & armis
 Veridicæ fidei instructos mitebat ad vrbes:
 Ne fruticare istam sineret: neu viuere pestem.
 Talibus intento studiis concessa potestas
 A superis sanandi ægros lemuresq; fugandi.

Quodq;

Quodq; magis mirū est, reuocādi in corpe vitas
 Vsq; à tartarei tenebris horrentibus orci.
 Sollicitus demum pro posteritate penates
 Venit in ausonios. penetrauit limina summi
 Alta sacerdotis: qui postq; somnia vidit
 Admiranda virum blandas admisit in vlnas:
 Et genus illius durare in sæcula iussit.
 Viderat in somnis laterani ingentia templi
 Tecta ruinosum caput inclinare: virumq;
 Supposuisse humeros: & sustinuisse ruam.
 Taliter admonitus pastor succurrere fessis
 Posse hominem fidei rebus regnoq; labanti.
 Annuit: & ventis impleuit vela secundis.
 Lætior euentu tali pater vltima fratrum
 Circumstante choro scelici tempora cursu
 Clausit: & æternę diuorum est additus aula.

De transfiguratione.

Lucifer Augustis octauus ab Idibus ortu
 Fert noua festa suo. nā cum ascendit in altum:
 Cognita discipulis foret vt sua gloria: montem
 Christus: & Helsing, Moysemq; vocauit ab hortis
 Ocyus eois: vbi sunt in gramine flores
 Perpetui, grauis æternis vbi frugibus arbor.
 Ver vbi & Autumnus coeunt sine frigore & aestu.
 Ille thabor mons, ille fuit phœnicibus oris
 Proximus: & solyma longe diuisus ab vrbe.

in Versus

Versus hyperboreos axes solenq; cadentem.
 Christus vti in tumulo fixit vestigia summo:
 Mox niuis in morem splendore incanduit albo
 Vestis, vt hybernas cum sol nouus aspicit alpes:
 Ora solet montana iugis splendere niuosis,
 Induit insolitos vultus, nam lumine phœbum
 Acquisperans medio radios cum vibrat olym po:
 Discipulos tubare ingenti quasi fulgure fecit
 Attonitos adimens oculis animisq; vigorem.
 Viribus amissis illi iacere supino
 Pectore, & extentis pedibus passisq; lacertis
 In terram fluxere comæ: cum voce reliquit
 Hallitus os. stetit immotus cor mobile febris,
 Sicut: vbi rapit humanos epilepsia sensus:
 Accidit. at postq; christus sua prima recepit
 Ora: resurgentes rursus videre magistrum,
 Cum patribus sanctis ventura arcana loquentem.
 Propterea visum priscis celebrare quotannis
 Perpetuo ritu tanti miracula casus.

De sancto Alberto.

Grande nefas Alberte tuâ sine laudibus amplis
 Pertransire diem, siculæ tu gloria terræ.
 Tu immortalis honor, tu fama æterna parentum:
 Qui fuga Carmeli fecere illustra montis.
 Septimus Augusti sol est tuus. omnia gaudent
 Acquora: quæ Drepano subsunt crycisq; sub alto

Vertice:

Vertice: quæ libyam pulsant lilybeaq; saxa,
 Enna tibi gibleis hodie transmittit ab hortis
 Gramen odoratum. texunt tibi ferta Amaranthæo
 Rore. Thymo siculæ matres: meliothus ad aram
 Spargitur ante fores. Myrtus, penes Daphne
 Pendet: & in paruos contortus Amarcus orbes.
 Tu Martæ diuum dominæ iam deditus ante:
 Quam prognatus eras, nam te sibi condidit ipsa:
 Et sterili tulit in lucem genitricis ab aluo.
 Tu ingenio præstans, tu nobilitate parentum
 Atq; opibus clarus spernis connubia longe
 Splendida: regales nec te flexere hymenci.
 Principio dulcis sed amara in fine voluptas,
 Pectora non mouit iam consecrata pudori.
 Non lentus: non segnis eras, sed nocte dieq;
 Peruigil in terris contemplabare tonantem.
 Mollia strata, dapes lautæ, petulantia vina
 Sic inuisa tibi: sicut Cocytus olym po.
 Lux erebo. Christus Diti. Crux manibus orci,
 Tartareis etiam tum formidabilis vmbri
 Cum pubescis eras, tibi nam diuina legenti
 Carmina nocturnum vitæ prope lampadis ignem
 Lumen ademerunt veniente per aera saxo.
 Sed diuina tibi vis affuit, alba per auras
 Venit flamma volans: li quidq; insedit oliuo.
 Rursus auernalem lemures abiere sub vmbam.

m ii Altera

Altera bella tibi: quæ sunt iuuenilibus annis
 Maxima: setheï manes mouere nitentem
 Ore puellari: subit Proserpina: formam.
 Et tibi in occulta residenti apparuit æde
 Multa querens: & crebra trahens suspiria ab alto
 Pectore cum lachrymis: quod se cõtempseris ortam
 Sanguine regali, quod non æquaris amorem:
 Quod formam & teneros non degustaueris annos.
 Se fingebat enim sponsam: connubia cutus
 Abnueras: & te tali obsidione premebat.
 Tu maior iuuenili animo: te fortior ipso
 Seruasti in tanto peccandi cardine mentem
 Synceram auxilio magna: sic credere dignum est:
 Matris: & egisti monstrum tam immane sub orcutum
 Cum Mefana graui bello premeretur & omni
 Subsidio priuata famen pateretur acerbam:
 Ad patrum populiq; preces cõuersus olympi
 Numina flexisti, nam mox annona per vndas
 Nautibus ad summum plenis adnauit ad vibem:
 Nec licuit resciri vnq;: quibus illud ab oris
 Aduentasset opis, nautis incognita lingua.
 Ignotæ facies, operisq; absconditus autor.
 Sic meritis adiuta tuis Mefana renixit.
 Pantagiæ in ripis stabas: cum plurima gentis
 Iudaicæ manus intrauit crescentia in horas
 Flumina montanos riuis voluentibus imbres.

Cũ vero

Cum vero iarmensis vndarum molibus essent
 Deprehensi, te magno omnes clamore vocarunt.
 Nam probitas tua ad illorum peruenerat aures:
 Et tibi fidebant, tu si respicere vellent:
 Et christo curuare caput: promittere certam
 Ausus opem, res mira, illi cum nutibus omnes
 Annuerent: Tipulæ in morem torrentia calcas
 Flumina: currentem tergo te turbidus annis
 Pertulit immoto: grandiq; è turbine tractos
 Instruis: & sacrae renouas aspergine lymphæ.
 Prætereo quoties ægros sanaueris: & quot
 Mortales iam spe vitæ radicitus hausta
 Miseris in lucem de limine mortis opaco.
 Quot stygios manes humana in corpora lapsos
 Depuleris. quot deuotos squalloribus orci
 Ob scelera & mores tetros in olympica testæ
 Traxeris officio linguæ, & sermone disertæ.
 Id pelagus nimis est amplum: quod currere læbis
 Non licet exiguis: & nunc fastigia rerum
 Sūma sequor. fortasse olim maiora dabuntur
 Ocia: & intrandi maris æquora lata facultas.
 Sed quid multa moror: variis tua vita choruscet
 Prodigis. eadem virtus concessa sepulchro
 Ad nostros manet vsq; dies. tibi vota feruntur
 Vn itq;, & assidue totus tibi supplicat orbis.
 Ad tua venerunt: quod raro contigit vlli

in illi Coelituum:

De sacris diebus.

Cœlitum: nostra multi sub imagine diui
 Funera, & in liquido pendentes aere dulci
 Exequiis fecere tuis exordia cantu.
 Hæc sunt facta palam, concursu tota frequenti
 Urbis aderat diuino operi, populiq; patrumq;
 Agmina suspensis oculis immota manebant.

De sancto Laurentio,

Christi magnus adest: ornate altaria, testis:
 Ac decimam celebrate diem Laurentius oris
 Missus ab hispanis romana incendia vicit.
 Ipse ministrabat sacris vestigia Sixti
 Pontificis summi: supremaq; fata sequutus.
 Hunc Decius sanctis florentem moribus inter
 Christigenas iussit vinculis & carcere claudi:
 Quo raperet: christo dederat quæ vasa Philippus
 Aurea: regales pateras. baccataq; gemmis
 Cymbia, & argentum reddens duo millia pondos.
 Nam dum se Decii furias non posse Philippus
 Euitare videt: donauerat omnia christo.
 Martyr vt improbitas esset frustrata tyranni:
 Acceptis bidui inductis collegit in vnum
 Nocturno inopum turbam ingentem: sparsitq; pillos
 Diuitias omnis, vltroq; ad vincula rursum
 Venit, & hic hominem qui stendo euaserat orbis
 Nomine Lucillum tenebris curauit ab actis.
 Ast vbi delusam regis se vidit auari

Ingluues

Augusti.

Liber. VIII.

Ingluues homini: ne se pateretur inultum:
 Obiecit titulum fidei: magicosq; susurros:
 Contentumq; Iouem, mox se formidine mentem
 Possè putans mutare piam produxit in aulam:
 Subiecitq; oculis genera omnia tormetorum:
 Ac iussit dare thura Ioui, sed grandibus ausis
 Fretus & auxilio diuum conuiuia caesar
 Tanta in irerit ait: teneris ego semper ab annis
 Esurii, quid membra putas mortalia pendant
 Christigenæ: solis animis impendere curam
 Nouimus ipsi autem curatis corpora tantum:
 Nec vitam nisi mortalem cognoscitis ad nos
 Tendimus vterius: votisq; ascendimus ipsa
 Sydera, in hunc portum satis hanc educere mercem.
 Multiplici postq; stetit in certamine victor:
 Miratus tam grandem animum, tam fortia corda
 Hippolytus baptisma tulit: dominumq; sequuta est
 Tota domus, volucrum cursu laceratus equorum
 Hippolytus. truncata domus sic iuit ad astra
 Vir prius austero sortitus nomina fato
 Consona, Rhomanus caelo aspirante seueras
 Nil veritus pœnas sacris caput obtulit vndis:
 Ac tulte effuso vetricem sanguine palmam
 Martyr ad extremum lecto prostratus ahenos
 Vritur: & rapide pascuntur viscera flammæ.
 Cum latebras & christigenum spelea doceret

m iiii Se peteret

Se peteret Cæsar, non es veneranda tueri
 Ora virum: non es sanctis assistere dignus
 Martyr ait, rursumq; tuens fera cæsar's ora:
 Versa (inquit) latus inferius satis ignibus assum est.
 Pascere iam dentesq; avidos in viscera merge
 Impse: & æternum rhomanæ dedecus aulae,
 Aspice quas vires deus immortalia corda
 Influat: vt Decium regem telluris & vndæ
 Audeat vnus inops crudis torrentibus ardēs
 Obiurgare palam: & tam duro incesse probro.
 Sic ait. & cœlum aspiciens in limine olympi
 Stare deum patrem: magnosq; in lumine christum
 Vidit: & aspirans illas ascendit ad arces.
 Vt procul aspexit sperati gaudia mundi:
 Non potuit retineri animus: sed inertia membra
 Vicit: & audaci disrumpit vincula nixu.

De assumptione beatę virginis Marię.

Sole Molorchæum iam prætereunte leonem
 Respirare licet, paulum minus æstuat aer.
 Et minus arentes vrit canis ignea terras.
 Erigone caput attollit, secumq; coronā
 Fert Ariadnæam: spicæq; ardentis aristas.
 Iam redit autumnus, pendet vindemia laxis
 Palmittibus, sub mole labant ualliq; fudesq;
 Præla, lacus, grandesq; cadi reparantur, in orbem
 Fraxinius it: pulsata sonant cellaria passim.

Has operas

Has operas lucis decimæ solemnita quintæ
 Præpediunt, turbæ properant ad grandia sacra:
 Quæ magnis hodie pompis sacer immolat ordo.
 Hęc est illa dies qua christus in çthera matrem
 Substitit indutam membris: sic credere sanctū est:
 Nam nec erat locus in terris: vbi viscera condi
 Fas foret: æternum quæ progenuere tonantem,
 Diu omnes christum orabant: ne linqueret illud
 Tam sanctum in tetros cineres euadere corpus:
 Vnde suum quasi ritus erat de flumine tractum.
 Principio matris deus immortalia membra
 Formaturus erat verum natura suasit
 Ne fieret, solis etenim cœlestibus istud
 Orbibus indultum: quia sunt essentia simplex:
 Non elementorum coitu & compagine ficta.
 Tunc opifex, fiant igitur moralia dixit
 Gratia succurret: rursumq; in corpora postq;
 Occiderint, vitam immitet: viuamq; leuabit
 In superos: lateriq; meo coniuncta fedebit.
 Non fuit in terris: nec erit seu sæcula versis
 Quæ fluxere polis: seu quę ventura reuoluas:
 Par opus. hęc Mulier fuit admirabile quoddam
 Prodigium ignotum nobis populoq; silentum
 Ac superis. Nati genitrix & filia mater.
 Et virgo non passa marem, pugnantia verba
 Oedipodionæ sphynxis paradoxa videntur.

Coniectore

Confectore tamen nihil est opus: omnia namq[ue]
 Sicut verba sonant: patris omnipotentia fecit.
 Sed neq[ue] quod tulit Adami dementia quōdam:
 De decori subiecta fuit, sine sordibus tuit
 Sola per humanas sordes, vt cernimus almam
 In sincera super sine labe incedere lucem
 Corpora: sol nitido terras cum respicit ore.
 Spiritus vt membris liber fuit: astitit illi
 Michael & diuum chorus innumerabilis. omnes
 Vestibus in nituis fuluo radiantibus auro
 Terga per alba comis. & cum duxere volantes
 Per liquidas nubes verni titanis ad ortum:
 Quattuor ex vno manant vbi flumina fonte.
 Hic pater Hēlias rīguo qui præsudet horto:
 Affuit exultans & adhuc florente senecta,
 Per varios frutices & per florentia prata
 Duxit: & ostendit sceleri loca conscia primo:
 Fluminaq[ue] & syluas nunq[ue] sine fruge virentes.
 Mox memor antiqui generis quod habebat in alit
 Rupe, iugi phœnices syriamq[ue] per omnem
 Diua parens dixit: scio te cognoscere gentem
 In patria tellure meam, tua mœnia propter.
 Hanc cuperem superesse diu. largire fauorem
 Tu quæ tanta potes: mea te custode super sit
 Posteritas: & eat supremi in secula mundi.
 Sic senior, contra mater sic orsa tonantis.

Nū

Nil opus est cuiq[ue] sua cōmendare propago.
 O vates præclare, tua hæc dum vita manebat,
 Se mihi deuouit: decet illi incumbere toto
 Pectore me pater Hēlia tua vota secundo.
 Hæc tua progenies nostro titulabitur olim
 Nomine: & in nostrum decus albo vtetur amictu.
 Me vexasse putet: quisquis vexauerit illam:
 Me seruasse putet: quisquis seruauerit illam.
 Ne affigare: mihi curam hanc onus hocq[ue] relinque
 Interea deus in melius mortale reformans
 Corpus aquæ terræq[ue] minus plus ignis & auræ,
 Indidit: & fecit sine mole volatile clarum:
 Quod tamen arbitrio mentis quandoq[ue] videri
 Posset: & abscondi mox in sua prima remisit
 Testa animam: volucrisq[ue] tulit super astra volatu.
 Curia tum quali resonarit olympica plausu.
 Qui cantus cœlo auditi, quam læta frequensq[ue]
 Pompa, quis ornatus diuum ne discere tenta.
 Gaudia non capiunt nostri cœlestia sensus.
 Demum iussa super stellis & sole miscantem
 Ire thronum cœli accepit sceptrum atq[ue] coronam.
 De sancto Rocho.

Proxima lætali lux est contraria morbo.
 Rochus adest Narbone satus, natalibus altis.
 Diuitiis opibusq[ue] potens, pater ampla tenebat
 Oppida: quæ patruo cessit meliora sequutus

Regna

De sacris diebus.

Regna puer: teneris etenim concepit ab annis:
Quem tenuit quoad hic vixit: pietatis amore.
Et ne mortiferi præceps audacia sensus
Auderet dominari animo: fieri q̄ tyrannus:
Omnia post habuit: quibus est consueta libido
Gliscere: & affectu mentem vitare proteruo.
Iam iuuenis studio impulsus rhomana videndi
Limina: & ossa patrum cryptis abscondita sacris
Est aggressus iter latias peregrinus ad oras.
Et tunc italiam pestis sequere per omnem
Cœperat, ex alto styx exhalabat auerno
Aera per totum nebulas aconita ferentes.
Tertia lux ægros ad summum quarta sub vmbra
Detrudebat, erat pavor vndiq; & vndiq; luctus.
Nec locus vllus erat sati formidine liber.
Non seruo fidebat herus, non filia matri,
Non genitus patri, cœtus dissoluerat omnes
Pestis: & errabant homines montana per antra
Soluagi, loca vitabant habitata, ferarum
More, relinquētes opera imperfecta domosq;
Mœrebantq; suis orbatae ciuibus vrbes.
Rochus in hoc tanto morborum vortice ad ægros
Ibat: & vlcibus sanabat corpora tactis.
Insper aerium virus contundere solo
Ore putabatur. Censenna, Placentia, Rhoma
Et pendentia quæ plebes hoc auspice tantam

Euasere

Augusti.

Liber. VIII.

Euasere Lucam faucesq; voraginis huius.
Ipse semel tali percussus in inguine morbo
Conualuit. tandem patrias ignotus ad oras
Vt Laertiades longis erroribus actus
Venit: & à patris seruis dum velle putatur
Explorare locos, inopis sub imagine: & vllas
Molliri infidias sub opaci carceris vmbra
Missus & in longo passus squallore catastram
Incidit extremam: quæ terminat omnia: Lucem.
Agnitus à patruo demum post flebile fatum
Conditur insigni patrum de more sepulchro.
Ad latus (vt perhibent) eius pendebat athena
Lamina sub tunicis à Vespilone reperta
Dum lauat ablato nudum velamine corpus:
Et parat exequias istis sinata figuris
Peste laborantes quotquot suffragia Rochi
Quæsterint, moneo tutos à morte futuros.
Quis fuerit talis tituli si queritur autor:
Expeditam paucis, opus hoc a numine fluxit.

De sancto Bernardo.

Ernardi lux festa venit celeberrima belgis.
Belga fuit, sex germanos vnāq; sororem
Traxit ad obsequiū christi, deo oībus vnū
Inspiraui opus. Vitæ genus omnibus vnū.
Mater adhuc prægnans, vidit per somnia crebris
Se gestare vtero catulum latratibus acrem.

Sic deu

Sic deus ostendit venturi qualia partus,
 Ora & corda forent contra genus omne malorum.
 Ipse pudicitiam coluit muliebria passus
 Bella tamen, iuuenis roseo quia candidus ore
 Corda paroxysmis grauibus torquebat & igne:
 Quo Venus accendit teneras incesta medulas.
 Cum peteret celtas: & nox iam pallida coelum
 Clauderet: hospitiū subiit, temeraria noctu
 Hospita sopito iuuenti petulanter adhæsit:
 Admouitq; latus lateri, scelus ille repente
 Horruit: & magno foclis clamore vocatis
 Nequitiam facto vicit terrore furentem.
 Ingens forma malum: quo nulla nocentior herba,
 Per iuga thessalæ legitur: per phasidis arua.
 Tradidit ingenium sacris sermonibus, omne
 Quod docuit christus: quod prædixere propheta:
 Quod didicit Moses panchæo in vertice, secum
 Assidue meditans sine præceptoribus vllis
 Sciuit: & idcirco syluas habuisse magistras
 Se dicebat, inops vixit: sed munda volebat
 Vestimenta situm damnans sordemq; perosus.
 Id curæ quod vulgus habet pro corpore: solam
 Transulit ad mentem vitiorū acerrimus hostis.
 Si populis certamen erat: discordia regnis:
 Bernardus pacator erat, legatus ad vrbes
 Ibat & ad reges odium fracturus & iram.

Munere

Munere fungentem tali videre Alemam,
 Videre insubres quondam, videre Aquitan.
 Si quando in dubiis nutabant peiora rebus:
 Ipse erat interpres ducens mortalia corda
 De tenebris ad lumen, vti solet ignea lampas
 Longinqua de turre micans adducere noctu
 Turbine iactatos secuta ad littora nautas.
 Prodigis quot vix numero cōprehendere fas est,
 Claruit: occultas hominum cognoscere curas
 Pellere auernales gentes: curare iacentes
 In langore potens, idcircoq; impleuerat orbem
 Fama viri, nomenq; volans peregrina per ora
 Sexdecies fundasse decem Cistercia tecta
 Dicitur: vnus valuit prudentia tantum.
 Sacra igitur meritis: huius vigesima tanti
 Est aurora patris, qua sese in summa recepit
 Limina: supremi quod continet omnia coeli.

De sancto Bartholomæo.

Regia progenies præcisisti credimus annis:
 Bartholomæus: vbi socios discedere vidit
 Ab syria, in varias gentes peregrinaq; regna
 Iuit, & ipse fidem christi laturus ad indos
 Trāsit Euphratem: qui per chaldæa volutus
 Rura secat gelidis babilonica mœnia lymphis.
 Trānsiit & Tigrim, cui se coniungit Hydaspes.
 Vidit elamitas, tadem peruenit ad indi. m:

Qui

Qui dedit Indorum latis cognomina terris.
 Gangaricum rapidis penetrans sub solibus oras
 Venit ad immensum: quem fama nouēpicæ curſu
 Caucaſeos memorat fontes conuoluere, Gangem.
 Prima Lycaonis pars eſt conceſſa laborum:
 Vt pleriq; volunt, mox Indica venit ad arua.
 Eius in aduentu mens conſternata deorum eſt
 Vſq; adeo: vt nullas auerent ædere voces.
 Propterea ciues procul ad ſimulachra profecti
 Extera reſponſum ſacris habuere litatis
 Tale. deos ſari prohibet nouus aduena veſtros.
 Sunt homini grandes oculi. criſpata capillis
 Cæſarſes nigris. mento ſuſcit hiſpida barba,
 Longaq; & incipiens paucis albescere canis.
 Non breuis effigies: ſed nec procerior æquo.
 Frons grauis. & facies naſo formoſa decenti.
 Neu taceam veſtes: tyrio ſub murice byſo
 Vtitur albenti. graditur comitante caterua
 Coelſitum: nec eum potis eſt dignoſcere quiſq;
 Si negat agnoſci. dominum coeleſtis olympi
 Cotidie toties, quot iugera continet vna
 Centuria: incuruis genibus ſubmiſſus adorat.
 Taliter admoniti redeunt: & ſigna ſecundum
 Veſtigant accepta virum. peregrina tuuntur
 Ora, comas, barbam, tunicas, & pallia tandem
 Proditur à gentio qui membra obſeſſa tenebat

Cuiuſdam

Cuiuſdam de plæbe hominis: cui nomina Pſeuſto.
 Mox lare depulſo: Regis peruenit ad aures
 Fama viri. populis autem Polemius Indis
 Rex erat. hic diuo natam commiſit acerbis
 Vexatam furis lemurum phlegethontia corum
 Aere catenatam: genioq; agitante frementem.
 Vt conſpexit eas clamauit apoſtolus atram
 In ſtyga: nec diuino operi grauis amplius eſto.
 Nec mora cum ſtreptu diſceſſit in aera magni.
 Cum vero meritis vellet pro talibus ingens
 Argentum & gemmas princeps impèdere & aurum.
 Vir pius ex oculis hominum diſparuit. orto
 Sole alto foribus clauſis conclauſa Regis
 Ingrediens vultu ſiceſt affatus aperto.
 Diuitias Rex magne tuas non quarimus. iſtos
 Me deus ad populos miſit: quo ſancta reſtelem
 Sacramenta: quibus terras illuminat omnes.
 Multaq; ſubiecit veniens ab origine chriſti
 Vſq; ad ſupremum tempus quo regna reuerſus
 In ſua flammantes fecit deſcendere linguas.
 Annuit his ſacrisq; comam Rex abluit vndis:
 Ingrediens ædem tum Bartholemeus in altam:
 Cum fieret populo ſacrum ſolenne frequenti:
 Ad ſimulachra manum extendit: geniumq; latèctum
 Sculptilibus ſaxis in apertum exire coegit.
 Ecce ferens formam æthiops cum grandibus alis

11 Nyctimenes

Nyctimenes instar crine ad calcanea fuso
 Per delubra volat: spargitq; per aera flammam
 Naribus: & diui imperio simulachra repente
 Contriuuit prostrata solo. mox ire coactus
 Ad gelidas vltra capricornia sydera terras:
 Si quas forte videt terras Antarcticus axis.
 Nec mora de superis vnus lucentior astro,
 Luciferi circūuolitans crucis vndiq; signum
 Scripsit: & expulso templum lustrauit auerno.
 Astyages autem regis germanus amaro,
 Flammigeras odto diuum cute nudat atroci
 Supplicio: sed cum nudato viscere nondum
 Cessaret vulgare fidem: populumq; ctere.
 Postera lux quæ mensis erat vigesima quinta:
 Abstulit ense caput: diuiniq; in sydera misit.
 Hinc varii mores, variis pro gentibus orti.
 Sunt etenim quibus est celebris vigesima quarta:
 Qua nudata suo rubuerunt tergoe membra:
 Sunt quibus est lux festa sequens: cū vita recessit.

De sancto Ludouico.

Magnanimus Rex gallorū Ludouiscus eadem
 Luce triūphato transiit in aethera mundo.
 Naturæ bonitate puer: studicq; parentum
 Sic formatus erat: tenerisq; affectus ab annis:
 Vt merito credi posset mens illa tonantis
 Fabrefacta manu: cæloq; egressa videri.

Iusticia:

Iusticia: & veros comitans clementia Reges:
 Religio, & pietas, ac magnificentia, virtus
 Quæ facti heroes: nuncq; discessit ab illo.
 Sic aderat miseris, sic suscipiebat egentes:
 Vt sit fama inopes illum pauisse ducentos
 Cottidie: scq; ipsum illis secisse ministrum.
 Ionium magna penetrauit classe profundum
 Assyrios, arabesq; petens: vt perdita nostras
 Duceret ad leges pulsas ea regna tyrannis.
 Multaq; pro christo passus discrimina, tandem
 Carmeli iuga conscendit: nostrosq; reuisit
 Per montis spelæa patres: vbi vixerat olim
 Maximus Helias: secumq; ad gallica duxit
 Littora plerostq; illorum. sic nostra propago
 Venit ad occasum: terramq; exiuit in omnem.
 Religiosa iterum senio iam proximus arma
 Induit, & libycos fines vastauit: & alta
 Mœnia didonis: tuniseaq; regna subegit.
 Illinc ad superos morbo confectus atroci
 Fecit iter summo mutans regna infima mundo.
 Cum genus assyris nostrum descendit ab oris:
 Vnde sit occiduas vt sic compleuerit vrbes.
 Anglia, conuentus tot habet, tot scotta tellus
 Credere quot nequeant: qui non videre Britannos
 Creuit apud Gallos: quia Rex vt numina quædam
 Obseruabat eos: quorum diuina putari

Digna fuit probitas: & vita simillima diuis.
 Cur apud Anglorum populos ita creuerit audi
 Anglicus in syrias ventens exercitus olim
 Achonem tyrii positam prope littora ponti:
 Quae prius occurrit: subitis oppreberat armis.
 Accurrere syri. se proripuerit Sabei
 Ocyus externum annexi propellere martem.
 Mox belli torrentis aquam qui moesta praeter
 Labitur: obsessis aliquem ne redderet vsum:
 Corruptere graui inmentorumq; hominumq;
 Tabe. cadaueribus saniem per flumen odorem
 Pestiferum per vicinas mittentibus auras.
 Et quia Carmeli fontem: qui proximus vrbi est:
 Audierant patribus nostris absentibus imbrem
 Non dare: quo facerent lymphas arescere facto
 Impete mactarum quot in monte reperti:
 Et subito fons clausit aquas. sed maior eorum
 Barbaricae percussa metu feritatis in urbem
 Pars ierat. deus hos rabida subtraxit ab ira.
 Nec tulit ex toto genus euanescere nostrum.
 Isti igitur cum iam nostros penuria dulcis
 Affluctaret aquae puteis & fontibus haustis:
 Atq; venenatis passim intra moenia & extra
 Talibus affati verbis languentia castra.
 Ne trepidate viri. nec desperate salutem.
 Fidite coelitis. montis vicina repente

In iuga

In iuga tendamus. manare videbitis illinc
 Innocuos latices: & amoeni pocula fontis.
 His dictis armati omnes per barbara castra
 Impune elapsi montem subtere. & in alto
 Vertice congestis saxorum molibus arcem
 Construxere nouam latis: sed fonte reperto
 Funditus exhausto. nam post crudelita patrum
 Funera nostrorum defecerat. omnibus ingens
 Incubuit in caeter flexo tum poplite sancti
 Orauere patres lymphas. mox flumine facto
 Fons vitreas effudit aquas: quae tempora belli
 Aspera perpetuo fecere salubria fluxu.
 Ista duces tanta intuitu miracula secum
 In patriam duxere viros: quibus arma negabant
 In laribus sedem assyriis: & templa domosq;
 Construxere nouas. paucis ita floruit annis
 Religio quasi virga solo de pacta feraci:
 Et veluti palmes robur translata recepit.

De sancto Augustino.

Annua septembris quinto celebrate kalendas:
 Augustinus adest: magno solennia plausu
 Sidoniae natus propter Carthaginis alta
 Moenia: doctrinis animum dedit omnibus. omne
 Bibliothecarum veterum penus: omne nouarum
 Explorauit. vbi libycis praedat? in oris
 Quicquid erat disciplina: transiit ad vrbes

n iii Ausonias.

Ausonias, vidit magnæ Capitolia Romæ.
 Venit & ipsa parens Nati vestigia, semper
 Sollicito sectata animo: cui Monicha nomen.
 Junior impatiens veneris fuit, ægra marasino
 Corda ferens tali multis emarcuit annis.
 Maternis tandem lachrymis sanatus abunda
 Emersit stygia: luceniq; aspexit olympi.
 Non tamen hoc eius potuit de pectore cancer
 Ante trahi: sic est nostris immerisa libido
 Sensibus: in lucem fuerit quã proditus infans,
 Infelix infans tanto par indole patri.
 Nam dum floret adhuc raptus producere fruges
 Non potuit: virtus inconsummata recessit.
 Venit ad Insubres, vbi longo tempore fungens
 Rhetoris officio tandem fermenta reliquit
 Mannichæa: quibus puerili indulsit ab æuo.
 Ambrosius, qui tunc magno cum scœnore in illa
 Pascebat regione greges: sermone potenti
 Eruit illius tristem hunc de corde veterum.
 Ergo experrectus: quasi qui post longa viator
 Ocia desidæ vult damna rependere cursu.
 Accinxit diuino operi feruenter, & acri
 Sedulitate animum studia ad cœlestia flexit.
 Viuendi normam instituit, memoratur eremum
 Incoluisse maris tusci prope littora: centum
 Cellarum qua vicus erat, Tiberina petiuit

Hostia:

Hostia: & hic mater corpus mortale reliquit.
 Littoribus tandem libycis patriaq; potitus
 Hæreticis bellum indixit, de finibus illis
 Expulit hanc ditram crebro certamine pestem.
 Non tot cœliuagis quotiens è nubibus æstas
 Fundit aquam, riuos agit Apcentinus ab alto
 Vertice in vmbrosas, valles camposq; iacentes:
 Quot fluit in libros huius facundia Patris.
 Nemo quod illorum pelagus perlegerit omne
 Se factare potest: in tanta volumina crescunt.
 Artibus his bifido caput insignitus amictu,
 Hipponense pedum meruit, gens illa sub isto
 Dum vixit pastore: bonis cœlestibus aucta est
 Mirifice: sicut sub frugi terra colono
 Plus parit: & matore onerat granaria fruge.
 Europæ tam notus erat, iam notus & Indis
 Vt gratis elice: tyris Cynosura carinis.
 Cum subito extremis terrarum à sinibus atrox.
 Vandalus erumpens tanq; si littore fracto
 Oceanus fluat in terras: regna omnia merisit.
 Vastata primum Europa transiuit Iberum
 Aequor: & inuoluens furis getulica rura
 Venit ad Hipponem: qua tempestate suorum
 Tristia fata gemens pater Augustinus acerbas
 Incidit in curas: lapsosq; in corpora morbo,
 Mentis ad extremam vitæ foelicibus horam:

n. iiii Auspicis

Auspiciis veniens terras mutauit olympto:

De decollatione sancti Ioānis Baptistæ.

Herodes Herode fatus, vesana propago,
De patre vesano fratris cōsorte Philippi
Vsurpata, ingens scelus immamenq; rapinam
Ausus erat; tantumq; nefas tactabat in horas.
Id Baptista palam facinus reprehendere adortus
Iram Herodiadis; nam regis adultera nomen
Hoc habuit; subito incurrit crudelior hydra.
Illa sacro insidias Vati laqueosq; tetendit.
Huic erat eximio vultu viridib; iuuenta
Filia; quæ cum Rex proceres ad festa vocasset
Natali celebranda die; saltauerat inter
Solemnes epulas; & regia pectora tantum
Mouerat; vt se Rex peteret; quæ cumq; daturū
Dixerit. hæc sceleri vox est via facta nefando.
Nam cum consuleret matrem; petitura quid esset.
Mater ait pete Baptistæ pete filia nobis
Funestum dirumq; caput linguamq; procacem.
Ipsæ autem dudum Vates in vincula missus
Ob regale odium fuerat; vinctusq; iacebat
Qua sedet in terris arabum Macheronta sabæis
O scelus, o immane nefas, o cognita nunq;
Ante hac impietas, hominum sanctissimus isti
Traditur incestæ. pellex olidissima calcat;
Fas & iura, decus mundi ludibrio habetur

A meretrice:

A meretrice: locus de maiestate triumphat.
De virtute scelus, de iure iniuria, sicq;
Naturæ simul ac morum subuertitur ordo.
Quo deus hoc vultu vidit; cur sydera non sunt
Hoc opus indignata: solum cur pertulit huius
Criminis autorem; cur non absorbit orcus
Illico; & ad stygias subito non corruit umbras;
Tempus erat quo pascha vetus proferre solebat
Azymia per mensas, tunc est grassata libido.
Tunc caput ablatum, tunc aduenere nepotes
Helix viuentis adhuc; raptumq; cadauer
Adiunxere suis patribus; tumultuq; dedere:
Atq; duos inter vates posuisse feruntur,
Scilicet Abdiam, Carmelicolamq; Helisum.
Tunc sol vernus erat. sed in hunc translata fuere
Festa diem; quæ sextilis vigesima nona est.
Quod tunc dū Romæ regnabat apostata Caesar:
Dicitur exustum seruato vertice corpus.
Nam cum quotidie fierent miracula ad eius
Busta; sacerdotes lartum populiq; deorum
Cultores; prius ossa viri sparsere sepulchro
Eruta; mox versa in cineres misere per auras.
At caput vt lingua sese satis vltia maligna est
Fœmina; profectum ignota tellure recondi
Iussit apud solymos; vbi cum iam sæcula quinq;
Voueret astorum cursus; se vate reparam

Offendente

Ostendente fuit, tandem (si annalibus vlla est
 Danda fides) venit longinqua per æquora Romam.
 Sed tamen vt quidam perhibent, cum puluere terræ
 Pars cinerum collecta fuit, Genamq; per vndas,
 Ionias per Tyrrhent vada cerula ponti:

Veſta facit quoties nautis irascitur æquor:
 Si maris ad litus pompa comitante feratur
 Perdere vim ventos: æstumq; filere parentem.
 Hæc Genæ ciues recitant miracula: & ipse
 Hac ope terrifico funtæ discriminæ puppes.
 Et multi qui rem hanc oculis videre superſunt.

FINIS LIBRI OCTAVI.

DE SACRIS DIEBV SEPTEMBRIS.

De ſancto Aegidio.

Ed neq; Septembris veniūt sine honore
 re Calendæ.

Aegidii natale ferunt: q natus Athenis
 Cecropios inter ciues cōtēpsit honore

Non curauit opes: inopi patrimonîa turbæ
 Factus inops tribut: studiumq; reliquit habendi.
 At quia se faciunt humanæ præmia laudes
 Ac merita cludunt: hominum cōmercia fugit:
 Et latuit syluis, & nunc habitauit in Oethri.
 Nunc in Taygeto, cypressifera vel in ida.
 Pomæ dabant epulas, fontes & flumina potum.
 Et nunc permessum, nunc Dircen, nunc Eurotam

Hauſit:

Hauſit: & in nuda ſternebat corpora noctu
 Dormiturus humo, ſed cum clareſcere ſeſe
 Vidit & agnoſci, patriam mutauit: & æquor
 Carpathium Ioniumq; legens pertransiit æthnam,
 Tyrrenas Liguresq; domos: & ad oſtia ſedit.
 Per quæ theutonicis Rhodanus mare diuidit vndis:
 Hic natus nemus antiquum, ſub quercubus altis
 Repperit omiſſo lactantem pignore ceruam:
 Quæ plenis homini deus hæc alimenta pararat
 Cotidie vberibus, patris veniebat ad antrum
 Exoneranda, anno fuit hæc alimonia toto.
 Hic tandem latitans a venatore canum vi
 Proditur: & ſtructis monachos collegit in vnum
 Aedibus: ac fidei docuit myſteria noſtræ.
 Plurima ad hoc memorant ſancto miracula patre
 Facta: ſed hoc vnum quoniã memorabile viſum eſt:
 Enarrare libet: breuibusq; adtingere verbis.
 Venerat ex Gallis Romam ſummusq; ſacerdos,
 Hoſpitis aduentu lætus donauerat illi,
 Oſtia quæ fuerant ex Idea cypariſſo
 Fabrefacta duo, ſacrisq; inſculpta figuris.
 Iſta domum quo dona modo traducere poſſet
 Neſcius: in tyberim miſit fluuiosq; marisq;
 Præcipiens ſacrum munus reuerenter haberent,
 Perferrentq; domum (res admiranda) reuerſus
 Repperit in portu tranquillo allapſa natatu

Hoſtia:

De factis diebus.

Hostia: & attollens templi suspendit ad antas.
Praetereo quonam pacto deleuerit illud
Grande nefas tibi Francorū rex Carole: quod non
Ausus eras tanq̄ nimium deforme fateri.
Viq̄ tuam vitæ sobolem post fata precando
Restituit. sanctus mortali carcere tandem
Transit ad superos: & in alto viuit olympo.

De natiuitate beatę virginis Marię.

Virginis extremos dū sol circūuolat ignes:
 Et parat ardentem radis accendere Librā:
Altera septembris cum lux octaua resurgit:
Virgo venit, virgo ante nurus venerabilis omnes.
Clarior erigone, p̄hebo lucentior ipso.
Dicitur hæc virgo steriles habuisse parentes:
Quæ res hebreis ignominiosa solebat
Esse: nec in templum steriles inferre mariti
Dona sinebantur. namq̄ vt sine frugibus arbor
Dicitur in foelix: sic & sine prole maritus.
Propterea pater illius demissus ab alto
Sanguine Dauidis dimissa in glorius vrbe
Rus serat. mater tanq̄ sine compare turtur
Desolata domi viduas imitata sedebat.
At deus amborum sortem miseratus, ad illos
Vnum de superis misit: qui dedecus istud
Tolleret. hic subito solymam per latus ad urbem
Anna tuo dixit surgens occurre marito

Rure

Septembris.

Liber. IX.

Rure reuertenti. volitans in rura subinde
Ad Ioachim dixit: vententi occurre maritæ.
Concipiet: parietq̄ nouæ tibi gaudia prolis.
Venit in occursum vir conjugis, illa mariti:
Iunxeruntq̄ manus vrbanc in limine portæ:
Aurea cui nomen. vix noni tempora mensis
Transierant: facti pulchra sunt prole parentes.
Hunc antiqua diem fastis non intulit ætas.
Posteritas vero postq̄ pacata quærent
Tempora: prostrata iam religione deorum:
In Marię laudes magis est accensa: diemq̄
Censuit adiungi festis maioribus istum.
Causa pium quæ mouit opus: repetenda videtur
Altius. a superis hæc obseruantia fluxit.
Diuī homines curis vacuos terrestribus, & se
Vertere nitentes ad cognoscenda superni
Sublatis in coelum animis: solatia mundi
Multa docent, ardentem amant, & sæpe reuisunt
Aertis tecti membris & imagine nostra.
Ex his vnus erat super alto vertice montis
Idalti solus degens, qui traxerat istud
Viuendi genus à patribus Carmelidis oræ.
Namq̄ ea gens simul ac sanctę confinia terræ
Exitit: cyrios primum se extendit in agros.
Sic nostri annales perhibent, sic multa senili
Iam carie corrosa docent nostratia templa:

Quæ

Quæ superant: & adhuc illis celebrantur in oris.
 Hic solitus dulces cantus audire quotannis
 Sexto idus mensis: faciūt cui nomina septem.
 Id tam dulce melos contemplantur: & aures
 Ignea dum tacitam voluebant sydera noctem
 Altius arrectas: pendentiaq; ora tenebat.
 Postq; sæpe illos symphoniacos modulatus
 Audit: & summo resonantia carmina coelo:
 Grandius incepit meditari: & querere causam.
 Dumq; stat admirans: vox est audita per auras,
 Talia verba ferens, diui annua festa frequentant.
 Et modo quando rubens terris aurora propinquat.
 Incipiunt celebrare diem: quo maxima mater
 Aedita venturo fecit primordia sæclo,
 Fac igitur fac ista palam solennia mundo
 Carmelita, tuum est vulgando incumbere festo.
 Namq; tuum genus illa fouet: titulumq; tenetis
 Illius: & patres viuens inuisere vestros:
 Hætaq; domos priscaas fontemq; solebat.
 Nuncia & inuulgare lucem hanc, inuitemini olympū.
 Vestraq; sit post hac concors ecclesia nostræ.
 Sic ait, hic autem Cyprias descendit ad vrbes
 Arsinoen, Salamina, Paphū, Temesen, Amathunta.
 Per Rhodon in Cretam veniens Gortinia testa,
 Gnosiaq; intrauit: celeri q; Cynodia gressu.
 Talia famigerans iuit per Cycladas, vsq; ad
 Bosphoricos

Bosphoricos thraces rumor, peruenit Athenas.
 Appulit & Spartam pelopetade:q; Mycenæ.
 Per sículos tandem Romam perlata senatum
 Mouit fama, Dies sic est ea nacta fauorem.

De exaltatione sanctæ Crucis.

I Am septembrales Idus præuertit Apollo:
 Quartaq; post decimam veniens aurora colorat
 Aequora: & ingreditur lampas Titania libram.
 Pars est libra Nepæ, nã quas Nepa porrigit vlnas:
 Libra capit, Chelas veteres dixere pelasgi.
 Cingitur hoc signum dextra læuaq; figuris
 Pluribus: & quasi Rex stipante satellite multo
 Surgit ab oceano: stellæq; natare videntur
 Per mare sydereos ignes referentibus vndis.
 Sydera: quæ retinent nomen formæ:q; sagittæ:
 Ecce micant, hædusq; ferens petulantia corda.
 Hic colitur magno Crux exaltata triumpho.
 Cosdroa persarum Rex inhumanissimus omnem
 Geperat Assyriam: christi violare sepulchrum
 Dum parat, ingenti subito formidine captus
 Destitit: & partem crucis a genitrice relictam
 Constantine tua rapuit, secumq; reportans
 Sustulit in turrim: celebriq; in sede locauit.
 Hic erat Aeolides tanq; Salmonæus alter:
 Qui simulare volens fulmen laquearia fecit
 Aenea: & æripides ferrata ad plaustra iugatos
 Impellebat

Impellebat equos, cursu super aera citato.
 Iste dei nomen, maiestatemq; superbo
 Vsurpans fastu gemmis oneratus & auro
 Stabat in excelso cum maiestate sedili.
 Et comitem tanti secum retinebat honoris
 Sub bysso cādente Crucem, fumante volebat
 Ture coli demens brutoq; indignior omni.
 Tunc erat imperii caput Heraclēus in armis
 Maximus iratis certare leonibus audens.
 Hic sua thraicio soluens de litore castra
 Duxit in Assyriam victis certamine Persis.
 Venit in aeriam turrim: regemq; latentem
 Obruncavit agens caput in fora publica ab alto
 Culmine: & euertens aulae decus omne thronumq;
 Mox Cruce sublata gemmis ditatus & auro
 Se tulit in Syriam: multis vbi cognita tandem
 Prodigis summa cum religione teneri
 Coepit: & ingenti Cruce exaltata triumpho:
 Hunc sibi sacrauit solem: propriumq; dicitur.
 Mercurii post hanc lucem quae prima sequetur
 Ieiunanda dies, hoc est de quattuor vnum
 Temporibus, tempus tria quod ieiunia claudit.
 Mercurii & Veneris duo sunt, saturnia iunge,
 Sunt tria sementi placidum factura Tonantem.

De sancto Ioāne Chrysofomo.
Nomen ab aurato traxit Chrysofomus *eres*
Verba

Verba quod ex eius dum declamaret ab alto
 Ad populum: dulci stillarent aurea lingua
 Antiochenus erat: Persisq; parentibus ortus:
 Sed sophiaē studiis linguaq; insignis vtraq;
 Venit in Italiam, causas orauit, & omnem
 Reddidit attonitam iuuenis facundia Romam.
 Mox quasi de caelo tactus causasq; forumq;
 Liquit: & ad sacram conuertit pectora legem.
 Et subito fatus quasi fons pietatis, & ingens
 Sanctarum thesaurus opum de turbine Romae
 Assiduo in portus studuit transire quietos.
 In patrios vectus fines sub monte silentem
 More patrum qui Carmeli montana colebant:
 Per spelea diu traxit syluatica vitam.
 Thracia pastorem Byzantiaciq; penates
 Cum peterent: tum forte nouū Chrysofomus ipso
 Caesare ab Arcadio decus ad sublime vocatus
 Protinus accepit: quem non sperabat honorem.
 Sed cum sacrificae peccata infamia turbae
 Argueret: visus mordax, onerosus, & asper.
 Propterea cleri insidias & plurima passus,
 Bella etiam regale odium contraxit & iram.
 Nam dum libertus vitia insectatur: & omnem
 Nequiciam rigide impugnat: sceleriq; resistit:
 Contra illum arcadio sic procurante coacta est.
 Bis synodus positi procul vsq; a flumine Nilo.

De sacris diebus.

Fingentes sermonem aliis de rebus habendum
 Pontifices multi venerunt ad littora thracum.
 Ipse autem doctus fraudes artemque pelagum
 Ad synodum non accessit: ne turba forsitan
 Mutua & ardentem verbis accenderet iram.
 Hac culpa si culpa fuit: discedere ab urbe
 Cogitur oppositas assæ translatus in oras.
 Sed populo tandem sic exposcente reuersus
 Cum vicis iterum pugnam indixisset atrocem
 Per synodum rursus Romano à rege vocatam
 Crimen ob id solum quod pastoralibus esset
 Officiis functus synodi post tempora primæ
 Patribus inuitis scythicos damnatur ad agros.
 Demum ubi Romanus tanta hæc opprobria pastor
 Audiit: exilio solui mandauit: & illis
 Litibus imposuit post ludibria finem.
 Dum redit: immensum corpus mortale laborem
 Non tulit. at placito mors blanda simillima somno
 Ante iter emensum clausis in marmore membris
 Attulit ad superos sanctam calligine mentem.
 Septembris lux illa fuit bis septima. thraces
 Reliquias Iano transportauere sequenti
 In patriarchalem tumulum cum spargeret ortum
 Tam ter nona dies ægea per æquora solem.
 Illa ideo grata lux est celeberrima nostris.
 A variis variis mores seruantur in oris.

Multa

Septembris.

Liber. IX.

Multa remanserunt eius monumenta. remansit
 Bibliotheca ingens ex pierio helicone
 Versibus acceptis: ne dum sermone soluto
 Condita per quam nos per quam pascuntur Achei:
 Ut per prata greges: & per dumeta iuuenti.
 Ergo pater post tot fluxæ discrimina vitæ
 Cum patribus sanctis iam tandem in pace quiesce:
 Et dignare tuos quamuis per lubrica euntes
 Arua aliquando cadant: ex alto audire clientes.

De sancto Cypriano

Versibus in nostris non es fraudandus honore
 Magne pater Cypriane tuo. Verum tua virtus
 Longius exposcit: quam nunc excudere carmen
 Sim potis. in præsens satis est fastigia laudum
 Summa sequi: metamque breui circundare gyro.
 Tu prius ad sacrum quam te diuina vocaret
 Acultu Iouis antiqui clementia fontem:
 Rhetor eras: totam sapiens Demosthenis artem.
 Nec quisquam melius causas orare forenses
 Tum poterat. Labi tuus Arpinatis ab ore
 Sermo videbatur: totumque heliconæ sonare
 Atque meduseos fontes. tua namque trahebat
 Vulgus & egregios ad se facundia ciues:
 Ut fertur traxisse feras Oeagrius Orpheus:
 Ast ubi te christi melior diatriba recepit:
 Conuertisti oculos ad sacra volumina: & illic

o ii Noctes

Noctes atq; dies studiis sublimē dedisti
 Ingenium. pietas vero te tanta repente
 Corripuit: tua sic charitas p̄cordia cepit:
 Vt non iam mortalis homo: sed missus olympo
 Spiritus humana posses sub imagine credi.
 Tunc tua Carthago libyci regina profundi
 Quæ dederat natale solum: genus vnde trahebas:
 Te sibi pastorem fecit: quo tempore Romæ
 Incidit in regidos p̄sul Cornelius enses.
 Tunc velut ex humili lampas si in tecta feratur
 Alta loco magis apparet: tua gloria late
 Claruit: & totum radios porrexit in orbem.
 Magnus eras: & magna tui monumenta super sunt
 Eloquit: quæ nectarea dulcedine lactant
 Nos quoq; nunc: & cœli animas ad limen ituras
 In sermone tuo christi documenta relucēt:
 Vt solet in vasis terfo rutilantibus auro
 Vua recens: quam Creta tulit quam lesbia multo
 Sole colorauit per apricos vinea colles.
 Et quia tunc regnabat adhuc antiqua deorum
 Impietas: multi nostrum diuersa ferebant.
 Supplicia, exilium, gladios, ignemq; ferastq;.
 Vincla, famem, Plutone truces agitante tyrannos.
 Si quos audieras istis succumbere pœnis:
 Verbo aderas longe positos: quo tendere verba
 Non poterant: subito scriptis animare solebas

Talibus

Talibus adiuti clypeis pleriq; triumphum
 Emeruere: quibus iam diffidentia vires
 Fregerat: & segni titubans in pectore torpor.
 Tu quoq; dum christi causam tutaris: & omnem
 Impendens pietati operam: lacerasq; deorum
 Nequitiam: procul à patria migrare coactus
 In deserta meas: atq; inter lustra ferarum:
 Transigis infontem spacians per littora vitam.
 Tum Cæsar Galienus erat: solusq; latnum
 Imperium capto regni consorte gerebat,
 Præfectus vero libycis Gallertus oris.
 Ipse sub hoc demum patriam reuocatus in urbem
 Duceris ad templum Iouis: & dare thura iuberis.
 Quod reuens magnisq; deos clamoribus omnes
 Intrepide obiurgans Iouis obruncatis ad aram.
 Mox veluti paulo antenecem mandata dedisti
 Carnifici merces à curatore soluta est
 Certa tuo: quia te vitæ spoliauerat huius
 Tristibus ærumnis: luteoq; absoluerat antro.
 Gaude igitur parta per tot discrimina pace:
 Et nobis placare deum Cypriane memento.
 Lux tua septembris lux est bis septima: quando
 Dicitur illustri crux exaltata triumpho:
 Propterea phœbo tribuunt tua festa sequenti:
 Et venit ad celebres tecum Cornelius aras.

De sancto Matthæo apostolo.

o iiii Ipse

Ipsæ thelontaco dederat qui tempora lucro
 Collector Mattheus opum: de syrte voracis
 Tractus auaritiæ meruit sub principe Cristo
 Inter apostolicos patres decoratus honore
 Duplici in annales christi documenta redegit.
 Singula & docuit calamo facundus & ore,
 Sicut aquis quondam Noe sua misit in orbem
 Pignora: sedatis vt gens humana per omnes
 Debita coelituum patri daret orgia terras:
 Sic sua cum vellet Deus alta in regna reuertit:
 Discipulos quosdam transmisit ad vltima mundi
 Littora docturos gentes: quo numina ritu
 Sint oranda: quibus coelum placabile sacris.
 Iste (velut superis visum) conuersus ad austros
 Transit ægyptum Nilo ducente Syenem.
 Appulit & Meroen positas in flumine terras.
 Venit vbi nullam in partem declinat Horizon.
 Et lux in totidem quot nox extenditur horas.
 Atq; apud Eunuchum Regiæ candacis acto
 Iam bido: coepit sacris incumbere verbis:
 Et (quas tulerat) populis ostendere merces.
 Ecce duo docti magicos in perfide cantus
 Arphasat & Zaroes adsunt: geminosq; dracones
 Naribus ore oculis flammam spirantibus ante
 Ora viri: monstris illum se posse putantes
 Talibus exterrere ferunt, interritus ille

Constitit:

Constitit: atq; crucis fecit mansuocere signo
 Tam fera monstra manu palpans & tergora & ora.
 Hoc oculis Regiæ suis vrbanaq; turba
 Vidit: & attonito stetit ad spectacula vultu.
 Continuo venere ægri vix lenta feretes
 Corpora: & infusam membris animisq; salutem
 Accepere alacres pulsus ex tempore morbis.
 Interea Aegippi regis pulcherrimus Euphron
 Filius in mortem subitam prolabitur. adsunt
 Ecce magi tuuenem ad vitam reuocare volentes:
 Sed frustra annixi. ne despicerentur in astra
 Sublatum dixerunt patri: nec posse reuerti
 Amplius ad vitam. tunc tunc Regina vocato
 Euphronissa viro casum deplorat: openiq;
 Postulat. ille oculis subito in sublime leuatis
 Restituit membris animam: quod tota repete
 Vrbs opus admirata hominem compulsa fateri est
 Esse deum nostra in terram sub imagine lapsum.
 Munera certatim apportat: quæ protinus ipse
 Vertit in excelsæ molis delubra tonanti
 Sacra, sacerdotes hymnos ritumq; perennem
 Instituens Regem ac populum lustralibus vndis
 Lauit: & æthiopas christū diffudit in omnes.
 Hyrthacus Aegypto regi successit: & Euphron
 P. regno. pedicas Erycina tetendit
 M. regisq; simul. nã virginis ora

o iiii Quæ fuerat

Quæ fuerat sacrata deo iuueniliter arsit
 Hyrthacus: & rapidos animo conceperat ignes.
 Sed voto Mattheus erat contrarius ore
 Obiurgans regem tetrico. violentia amoris
 Hyrthacus impulsus Mattheum obtruncat. amata
 Vi potitur: tantum potuit Venus atq; Cupido.
 Lux ea septembris vigesima prima ferendi
 Principium faciens, nam tunc Atlantides orto
 Sole cadunt: redeuntq; grues: & semina fulcis
 Iacta legunt: spumatq; lacu vindemina pleno.

De sancto Mauritio.

ALtera thebæo lux est sacrata tribuno:
 Mauritio cui nomē erat. centū inclyta portis
 Vrbs thebæa fuit quondam: quæ Nilus ab oris
 Aethiopum pharias properat lapsurus in vndas.
 Hinc legio duce Mauritio thebæa prefecta est
 Urbis in auxilium Romæ: cum Maximianus
 Pergeret in Gallos bellum illaturus acerbum
 Christigenis quod cum legio rescisset: & omnes
 In legione duces christi qui nomen & vndam
 Atq; fidem induerant: castris cessare relicta.
 Sedumensis agri locus est Alemanica propter
 Flumina: quem Rhodanum dicunt exercitus omnis
 Sacrificare volens Marti latioq; Quirino
 Illic constitit: positisque quieuerat armis.
 Ast vbi conpertum est illinc abuisse tribunum:

Causaq;

Causaq; dissidii patuit: magno impete Cæsar:
 Ite ait: & decimos omnes occidite ferro,
 Hoc semel hoc rursus factum circumdata demum
 Tota necem: legio dum vult à cæde suorum
 Synceras seruare manus: dum sacra deorum
 Damnat: int pendunt alacres sine crimine poenam
 Post tantam comitum cædem conuulsa miles
 Dum celebrat: fessus quidam cui nomina Victor
 Præteriens verbis opus id damnauit acerbis.
 Hunc quia christigenam miles deprehendit: eodem
 Supplicio affectum super alta cadauera misit.
 Hac referens: & tu magno mactare Quirino.
 Fama antiqua tamen quosdam de turbine tanto
 Euasisse refert: quorum qui moenia seruat
 Bergomæa gentis: positasq; in rupibus arces
 Vnus Alexander. post tempora longa cruentum
 Martyrium passus modo cum legione triumphat.

De sancta Tecla.

MAurilio vicina dies natalia Teclæ
 Festa colit. Pauli verbis afflata recepit
 Corde deum: christiq; fidem: sponsoq; relicto
 Perpetuas cælebs in virginitate remansit.
 Tracta in iudicium pro religione furentem
 Mittitur in flammam. sed fuso è nubibus imbri.
 Flamma cadit. post paucorum interualla dierum
 Denudata trucem iussa est equitare leenam:

Sed fera

Sed fera cōuerso retrorsum vtrice suras
 Lambere blandiri plantis clementius orsa est.
 Ad pecudes magis atroces proiecta leenæ
 Auxilio seruata fuit. Lea dentibus vrsu
 Frustratim secuit. mox est congressa leoni:
 Et longo tandem simul occubere duello.
 Tortilibus foetam colubris foetam aspide & hydris
 Mittitur in foueam sine vestibus inter atroces
 Nuda feras. oblita necis nihil horruit atrum
 Virus. id ingenuit solum: q̄ corpora nullis
 Inuelare modis poterat. dolor iste pudicam
 Torquebat mentem: deplorabatq̄ pudorem.
 At tauris demum indomitis annexa rudente
 Immundam per humum trahitur: sed fune soluto
 Protinus illesam tauri liquere fugaces.
 Quæ virtus hæc mira oculis abscondita nostris
 Infrenare potens cum vult elementa ferasq̄:
 Nempe ea quæ tanto cœlestia corpora versat
 Ordine: & occulto descendit in omnia lapsu.
 Casibus his sanctam mulier generosa recepit:
 Et miserans simulac mirans tam fortia corda
 Virginitis hæredem fecit. post tempore paruo
 In syriam veniens petiisse seleucia fertur
 Mœnta: & hic placida discessit in æthera morte.

De sancto Cleopha.

Septimus octobris cum Lucifer ante Calēdas
 Nascitur:

Nascitur: ardetes Cleopham veneramur ad aras.
 Hic fuit ex illis vnus: quos christus eundo
 Edocuit stygiis tunc tunc egressus ab umbris.
 Alter erat: famæ si fas est credere: Lucas.
 De quo plura dies cum venerit ille canemus.
 Ipse eodem testo sub quod iam sole Britannos
 Prætereunte lares christum duxere. voluto
 Dum docet: & fidei fines protendere curat:
 Insiditis captus Cleophas occiditur anno.
 Forti ac magnanimo christi de milite plura
 Scire vetor. nam scriptorum tunc copia rebus
 Vndiq̄ turbatis vel nulla vel obruta grandi
 Tempestate fuit. sic nos latet illius æui
 Maxima pars. nostræ primæua infantia gentis
 Tunc erat. in linguas nondum facundia. nondum
 Venerat annales rerum quæ conderet ætas
 Post istas vt adulta dies ecclesia sumpsit:
 Robur in hystorias cepit transmittere facta
 Incluta: & heroes chartis includere nostros.
 Prodit Eusebius: qui tempora scripsit & annos
 Gestaq̄ quæ potuit veterum cognoscere patrum.
 Sed quibus intulerat iam longum obliuia tempus:
 Præterit. nec enim nobis scire omnia fas est.
 At pater errorum refecans Hieronymus umbram:
 Eusebii annales vsq̄ ad sua tempora traxit.
 De sancto Cosma & Damiano.

Ex arabum

EXarabum populis gemini medicamina fratres
 Ante alios docti sibi quæsiuere medendo
 Sydera nam gratis medicas adhibere solebant
 Cuiuscunq; manus: omnesq; extinguere morbos.
 Maior erat Cosmas. alter Damianus. vterq;
 Sanctus. vterq; deos & numina falsa perosus:
 Non fuit argolicis quisq; regionibus istis
 Aequiparandus. eat troæ qui bella Machaon
 Vidit. eat Chiron. Podalyrius atq; Melampus.
 Atq; alii quorum grati meminere poetæ.
 Vt pæon. Couisq; senex. & Apoline natus
 Illi. etenim quosdam poterant depellere morbos:
 Isti omnes. illi succus & gramine: verum
 Infusa virtute isti diuinitus ambo.
 Audierat cosmas accepto munere fratrem
 Nescio quam curasse nurum. quo crimine læsus:
 Crimen enim credebat: eum prohibebat humari
 In tumulo post fata suo. sed in intima figens
 Corda deus visum monuit per somnia: dici
 Non debere scelus: quod mens sincere recepit
 Simpliciter. quod grata dedit sine fraude voluntas.
 Hos ac tres alios fratres Aegæa tyranno
 Sub lysia vidit multas percurrere pœnas.
 Nam prius in grandæ zephyris bacchantibus æstiu
 Profectos in ire corripuens reiecit in arua
 Proxima littoribus: viridiq; reliquit in herba.

Mox

Mox adhibens flammam licet comburitur: ipsos
 Flamma fugit: neq; sacros complectitur artus
 Cæsi etiam grauibus flagris & verbere multo
 Euasere: alacres & non sensere dolorem.
 Tunc tribus in tenebras missis & carcere clausis:
 Affigunt crucibus primos ac signa rotandis
 Efficiunt saxis. sed vis diuina retorquet
 Vulnere in autores. magico se murmure ludi
 Causatus Lysias clamat proferte pharetras:
 Rostraq; ithyreo iactate cydonia neruo.
 Nec mora spicata sauit arundine. Verum
 Tela sagittantes retro redeuntia figunt
 Supplicio capitis tandem victoria parta est.
 Et dum septembris vigesima septima surgit
 Vespera: in ætherios commigrauere penates.
 O gemini fratres: qui per discrimina vitæ
 Mortalis veluti fluctus iactata per altos
 Nautis ad astriferi portum venistis olympi:
 Terrigenis precor este boni. pacate furorem
 Armorum: & tantum effundi prohibete cruorem.
 Vertite ad Etruscas etiam pia lumina gentes
 Et seruate lares Medicum: qui stirpe feruntur
 A vestra traxisse genus. seruate Leonem
 Pontificem summum: generis qui maxima tanti est
 Gloria. qui terris caelo demissus ab alto est:
 Vt fuget ærumnas. totumq; refrigeret orbem.

Septembris

De factis diebus.

De sancto Michael Archangelo.

Septembris iam finis adest, penultima festum
Affert grãde dies, Michael celeberrimus inter
Coelstum turmas templum sibi fecit in alto
Vertice Gargant: factumq; dicauit & ista
Luce Sypontinam: monti quæ subiacet: urbem
Admonuit: factiq; omnes fama iuit in oras.
Vrbis enim pastor cupiens ediscere ab ipso
Principe militiæ diuum si forte sub antro
Montis: vbi nostra fuerat sub imagine visus.
Vellet adorari: precibus ieiunia longis
Addiderat: totoq; orans se affixerat anno.
Ecce nouum tubar in thalamo sub nocte silenti
Luxit: & effigies passis apparuit alis.
Arma ferens dextraq; ensem, leuaq; bilancem.
Et breuiter populi sic est affata magistrum.
Inuenies summo delubra cacumine nostra
Consecrata manu, rupem conscende, videbis
In saxo signata hominis vestigia templi.
Hoc erit indicium, sic fata recessit imago.
Sic pater admonitus montem subit: atq; repertam
Ingrediens Cryptam tres sub testudine saxi
Prospicit ornatas nitidis mantilibus aras:
Ad libyam geminas: vnam Titanis ad ortum.
Hoc vbi compertum ciues & rura repente
Conscendere iugum, turbæ per inhospita longè

Saxa

Septembris.

Liber. IX.

Saxa per anfractus montis nemorosaq; lustra
Se effundunt: summaq; locum pietate frequentant.
Hic vbi libati calices diuinaq; rite
Res finita: latex saxo ebulluit aperto
Protinus in fontem: vitreis qui lympidus vndis
Viuit adhuc potis humanos extinguere morbos.
Fama per italiae populos effunditur omnes:
Atq; per Epiri gentes adriatica circum
Littora & illyricos montes & Achaica Regna.
Religio nostris animis innata coegit
Mortales omnis: ad quos peruenerat huius
Prodigii rumor: celsas incendere cautes.
Pontificum princeps qui vaticana gubernat
Templa, per occiduas facinus mirabile terras
Prodidit: & lucem fastis solennibus istam
Associans voluit toto celebrari orbe.

De sancto Hieronymo.

Vltima septembris tua lux sanctissime patrî
Hieronyme. stridone fatus romana petisti
Gymnasia: & celeri studio sapientiæ in altum
Ascendisti apicem. fari tribus omnia linguis
Doctus: & illius tanto sublimior æui
Ingeniis: quantum colles præcellit olympus.
Cum vero tibi fama foret lucentior astris:
Vitaq; conflato decies syncerior auro:
Dignus habebaris Petro succedere: & omnis

Vrbs

De sacris diebus.

Vrbs romana oculos in te coniecerat vnum.
 Obtabantq; decus tibi pontificale latinis:
 Istius aggressus splendorem extinguere laudis,
 Insidias tibi liuor edax mira arte tetendit.
 Nam tua subducens furtim tibi pallia noctu
 Supposuit muliebrem habitū. quem cantica surgēs
 Ad diuina priusq; lux albesceret: heu fors
 Inuida virtuti semper, temeraria semper
 Induis: & sacras tendis sine lumine ad aras.
 Sic tua tam florens probitas inhonora remansit.
 Hanc deus indignum voluit te incurrere fraudem:
 Vt mala corruptæ fugeres consortia gentis:
 Et fieres viuens cœli de ciuibus vnus.
 Ad syriæ syluas igitur saltusq; sabços
 Continuo transis: rapidiq; incendia solis,
 Nudus & esuriens longo in mœrore tulisti.
 Mox Bethleem remeas: vbi cum diuina relinquens
 Ethnica cœpisses versare volumina noctu:
 Visus es in somnis magni stare ante tribunal
 Iudicis, & probris ac duro verberare plesti:
 Quod studia haurires sacris humana relictis.
 Temporēq; ex illo mundi primordia, legem
 Sinaticam, vatū anfractus, sauleaq; regna
 Voluere cepisti, sacrisq; incumbere chartis.
 Dum vero in cœtu fratrum diuina sedendo
 Sacramenta doces: legumq; abscondita sensa:

Ecce

Septembris.

Liber.IX.

Ecce leo septum ingreditur pede claudus inertis.
 Aufugere omnes, tu solus in hospite tali
 Nil hostile timens læsæ medicamina plantæ
 Influis. ille autem posita feritate clientem
 Se tibi deuouit. quid multa moramur? Agaso
 Factus ad hybernos asino vectante solebat
 Concisa in truncos ac discuneata securi
 Ducere ligna focos. sed cum sopita teneret
 Lumina: iumētum pascens rapuere latrones.
 Postq; experrectus socium non vidit: amaro
 Per syluas animo perq; omnia rura cucurrit.
 Ast vbi querendo tempus se mittere nouit:
 Anxius ad fratres rediit: nec vt ante solebat
 Ingenue tectum ingressus collegia patrum
 Erubuit. longe abiens à limine tristi
 Procubuit vultu culpam mœrore fateri
 Visus: & aspectu misero ventamq; precari.
 Te tandem mandante: seram quis tā mansuetam
 Tam docilem speret? lignis generosa ferendis
 Terga dedit: nec se regem memor esse ferarum
 Demissa ceruice humili successit a fello.
 Sic homines docuit sceleris cū poenitet illos:
 Quid sit opus facto: qualiq; ardore dolendum est.
 Ligna tulit donec pecudem latrone perempto
 Repperit in campis: gaudensq; intacta reduxit.
 At cum perspiceres diuina volumina multis

p Deprauata

De sacris diebus.

Depravata locis: & conceptacula lymphæ
 Vnde bibunt animæ primum amissæ nitorem.
 Hanc tua scabritem vigilans industria longo
 Deterisit sudore. tuus labor ista fugavit
 Nubila: & expulsa fecit vada lymphida fœce.
 Tu salis illius quo sylvestres Colocyntas
 Incola Carmeli docuit compefcere vates:
 Fungeris officio. tu raptus ab arbore ramus:
 Quo Moses purgavit aquas fontesq; sabæos:
 Tu velut Alcides contra stympthalica monstra,
 Hæresiarcharum clava decernis & arcu.
 Tu quasi sol lucis genitor iubar elicis alnum:
 Ingnitasq; tuo totum iacularis in orbem
 Ore faces: fideiq; fugas à finibus hostem.
 Tu similis Zephyro qui pallida nubila & imbrès
 Dissipat. & pulso cœlum squallore serenat:
 Qui solem lunamq; aperit titaniaq; astra.
 Qui vitam infundit passis horrentia plantis
 Frigora: ad australem dū sol procul exulat vrrnam.
 Ad superos tandem longo iam frigidus æno:
 Vtpote qui stabas annorum in limine centum;
 Scandis, & æternę fruëris dulcedine vitæ.
 O pater ad nostras voces convertere, & audi.
 Prandia iam dudum sumus ad diuina vocati:
 Et transire prius per sancta negocia longo
 Est opus incessu: sed inertia corporis obstat.

Fasce

Octobris.

Liber. X.

Fasce sub hoc igitur ne deficiamus adesto:
 Tu cui concessum est epulis accumbere diuum.
 Et fer opem positæ tanto in discrimine cymbæ.

FINIS LIBRI NONI.

DE SACRIS DIEBUS OCTOBRIS.

De sancto Francisco.

Varta dies octobris adest. celebrate
minores.

Festa Lauernicolę nudis solētia plātis.
Nomē Ioānes vestro est ab origine p̄i:

Sed noua Francisci traxit cognomina fando:
 Dum studet artificii francos effingere lingua.
 Iste inuentus virides dum perderet annos
 Futilibus curis & perniciofa trahendo
 Ocia: in atrocis morbi genus incidit: vnde
 Perpendit nihil in vita præstantius esse:
 Quam toto amplecti christum & cœlestia mixtu.
 Vmber erat. coluit tuscæ montana lauerna:
 Quæ furum tutela fuit: pannofus & vltro
 Factus inops misso sua sub vestigia fastu.
 Mortales longe ante alios mitemq; humilemq;
 Se exhibuit christi ante oculos, patientis imago
 Semper erat, plagas & verbera mente ferebat.
 Et quas mente tulit: deus apparere figuras
 Illius in membris voluit, nam vulnere pectus
 Vulnere signauit, palmas, & vulnere plantas,

p 11 Sicq;

Sicq; sigillato christus se expressit in illo
 Sicut ab Assyria veniens regione futurum:
 Angelus admonuit laterani in limine templi.
 Humanos vero non solum spreuit honores:
 Verumetiam timuit: quia mens inflata fauore
 Lasciure solet: tali ratione sacerdos
 Esse recusauit: neq; sacrificabat ad aras.
 Huius ad exemplum vitæ se magna virorum
 Cópia conuertit: numerumq; effluxit in amplum.
 Posteritas huius patris appellata Minorum
 Nomine nodoso lumbos consueta rudente
 Cingere, & insoleas calces inferre salignas.
 Innumeras eius laudes miracula & acta
 Sparsa per annales, atq; impletura volumen
 Grande superuacuis labor est includere versu:
 Cum sint nota satis: vulgicq; per ora ferantur.
 Angelicæ tandem vitæ præcepta relinquens
 Discipulis: omnes quæ seruarentur in annos:
 Sumpsit honoratis diuum de sedibus vnam.

De sancto Petronio.

Hæc eadem tibi Petroni celeberrime gentis
 Flaminæ princeps lux est sacrata: tuarum
 Felsina quæ tusci quondam caput esse solebat
 Imperii laudum seruat monumenta. fuisi
 Et pater & pastor tantæ dignissimus vrbs.
 Grauis eras magni veniens à sanguine Regis:

Qui sua thraicio positus in littore muris
 Nomina contunxit: romanaq; moenia christo
 Cessit: & ægeas sedem sibi legit ad vndas.
 Hoc adeo sublime genus satis incidat illud:
 Quod tua Theodosio nupsit germana secundo.
 Gratigenas inter proceres tu primus: & ipso
 Alter ab augusto tantum splendoris habebas
 Cæsaris in regnis: quantum inter sydera luna.
 Tu puer ingenuas artes & vtramq; Mineruam
 Cæcropis atq; Numæ doctus superare coæuos
 Non minus es visus: superet quæ flumina pontus.
 Missus ab Augusto Romam legatus ad urbem:
 Occurrente tibi vada per Tyberina senatu:
 Ductus es insigni laterana ad limina pompa.
 Imperium petri tunc Cœlestinus habebat
 Insignis pietate senex: cui nocte cubanti
 Clauiger in somnis hæc est oracula fatus.
 Orba suo luget pastore Bononia: & orat
 Hunc sibi concordi: qui cras tyberina subibit
 Hostia thraicis veniens orator ab oris.
 Annuit oranti deus, hanc tu amplectere curam.
 Quid per multa vagor? longa prece victus adisti
 Hoc onus. & sacro tandem succedis honori.
 Tunc libris qui inuenta docent humana relictis:
 Ad sacras animum leges ad mystica vatium
 Dicta retraxisti, querens alimenta cibosq;

Spirituum: quibus ætheream deus annuit arcem.
 Tunc tua mens vti vere solum se floribus ornat:
 Virtutum decus omne tulit, prudentia late
 Splenduit, accensa est charitas, clementia mitem
 Induit aspectum, pietas miserabile vulgus
 Adiutura manus ambas extendit ad aurum:
 Et dispersit opes per rustica tecta per urbem.
 Tunc tibi tota domus Ditis molita repente est
 Insidias. Venus in primis Iocus atq; Cupido.
 Mercurius venator opum. Mars belliger iram
 Irritare sciens. animos Saturnus inerti
 Desidia obscurans Luna inconstantia corda,
 Huc illucq; ferens missæ de sedibus imis
 Eumenides doctæ ingluuiem, doctæ omne animarū
 Aucupium, sed tu diuis fautoribus ista
 Agmina fudisti, lemuresq; sub alta fugasti.
 Tartara letheo referens ex hoste triumphum.
 Mensa breuis, rudis esca, fames ieiuna pudori.
 Inuigilans venerem duris frenare Lupatis
 Sciuit: & enormes legi submittere sensus.
 Religionis amor mentem linguamq; manumq;
 Impulsi ad cultum superum plæbenq; docendam.
 Sunt quoq; qui dicant veterum sanctissima patrum
 Acta voluminibus te commemorasse disertis:
 Quæ valeant Crispi laudem superare Salusti.
 Sic tuus o pater omnipotens qui regna gubernas

Omnia

Omnia dispensans scite tua dona minister
 Sollicitis omnes curis exercuit annos.
 His studiis animosam urbem belloq; superbam
 Et populum numero ingenis opibusq; potetem
 Composuit: sicut vigilans industria docti
 Agricola syluestrem agrum terramq; rebellem
 In virides hortos atq; in sola pingua vertit.
 Ut bonus acceptam posuit pater ordine gentem:
 Ad sacras diuorum ædes curam appulit omnem:
 Et studuit templis celebri decus addere cultu:
 In primis stephano delubrum insigne domosq;
 Struxit: & in morem busti quo dicitur olim
 De cruce sublatum christi iacuisse cadauer:
 Adiunxit quod adhuc superest insigne sepulchrū,
 His ita compositis populisq; in pace relicto:
 Ut consanguineos patriamq; ipsamq; sororem
 Viseret & regem thracum remeavit ad oras,
 Reliquiasq; domum rediens & plurima diuum
 Corpora quæ Augustus magno p munere Cæsar
 Tradiderat secum longinqua per æquora, demum
 Per mare cui nomen fecit vetus Adria vexit,
 Vestiq; sub Stephani templo reuerenter honestos
 In oculos tanq; populi munimen & urbis
 Intulit: & sanctus vita post tempore paruo
 Ipse pius pastor tota in singultibus urbe
 Prostrata & lachrymis templo sepelitur eodem:

p. iiii Atq;

Atq; ita cum diuis habitat tellure & olympo.

De sancta Reparata.

CAesariensis eram viuens: post fata cadaver
 Venit in arua meū Fesulis subiecta. cubatq;
 Quia tuscus decurrit aquis torrentibus Arnus:
 Me Decius Cæsar nulli feritate secundus
 Mandauit libare Ioui. scelus ipsa nefandum
 Indignata magis volui genus omne dolorum
 Et quæcumq; pati potius tormenta, liquato
 Feruida nudatam misit me in balnea plumbo.
 In mea mox feruens fundi mandauit acetum
 Guttura: & accensis latus inflamauit vtrumq;
 Lampadibus. post hæc mergo flagrâte camino.
 His defuncta malis alios traducor ad ignes
 Applicitalateri crucior face. Viscera torret
 Crate super. miserôsq; artus depascitur ardor
 Sic affata trahor populo admirante per vrbeim:
 Vt timor excuteret vulgi de pectore christum:
 Ferro iterum lanior lapidum per acuta volutor
 Segmina calce fricor mixto sale. trita sinapis
 Humori confusa acido languentia membra
 Acribus afflicta stimulis: neu pœna supersit
 Quam non pertulerim: spinoso verbere plector
 Et lantant furas faciem terga vbera sentes
 Vltima pœnarum quæ me crudelibus istis
 Soluit ab ærumnis: fuit a ceruice reuulsum

Ense

Ense caput, forma nitueq; vestita columbæ,
 Mens abitt: raptinq; volans intrauit olympum.
 Octobris bis quarta dies mihi sacra. per vrbes
 Tunc cessat labor etruscas, mea templa sacerdos
 Ornat, & accensis lucent funalibus aræ.
 Vita fuit terrena breuis: quo liber ab orbe
 Infernate animus cito consequeretur olympum.
 Vix mea bisseos ætas exegerat annos:
 Cum tormenta tuli tam formidanda, tulissem
 Et maiora. Deus tanto me accenderat igne.
 Sic animam fouit virtus diuina recentem:
 Vt mihi terribilis facies irata tyranni
 Non fuerit. neq; tam validis quassata procellis
 Mota sit ad morsâ christi semel anchora caute.
 Sic miris humana modis attollere corda
 Scit deus: illa queat tali dulcedine mentes.
 Vt tormenta nihil quâuis durissima pendant.
 Hoc est quod potant inter conuiuia diui.
 Nectar, hic Ambrosiæ suauis liquor ille: beatas
 Qui reddit gustando animas. hæc illa voluptas
 Sancta voluptates vetitas quæ funditus haurit.
 Tyrrheni gaudete lares. celebrate quotannis
 Hæc mea festa. Deus meritis pro talibus vrbes,
 Castella & vicos omnes custodiet agros.
 Talibus Arnenses verbis reparata colonos
 Est affata sui residens in culmine templi.

Sic

De sacris diebus.

Sic præcor vt fata est virgo, deus omnia seruet:
Sed te præsertim: quæ fers insignè pilarum
Sacro domus decimū partu connixa Leonem
Ipse tenens Petri clauēs vitæ q̄ necisq̄
Ius habet: & missa totum ditione per orbem,
Et stygis & cœli portas aperit q̄, ferat q̄.

De sancto Dionysio.

Cæcropides nono phœbi Dionysius ortu
Surgit Athenæ, sapiens auriga senatus.
Hic de principibus regnōq̄ nouēplice nouum
Plurima conscripsit, diuinaq̄ nomina fecit,
Cognita sub Paulo: qui tunc habitabat Athenis.
Hic Mariæ viuētis adhuc veneranda tueri
Ora volens naue Assyrias annauit ad oras.
Vidit: & ascenso carmeli vertice nostros
Se tulit ad patres: spelæaq̄ sancta reuisit:
Magnus vbi Helias legitur vixisse: priusq̄
Tenderet eos curru translatus ad hortos.
Per freta deuenit Romam post funera Petri:
Post obitum Pauli: qua tempestate tenebat
Nautulam Petri, Clemens Romanus: & ipso
Persuadente viam secuit Dionysius vltra
Aereas alpes. Rhodanum transiuit: & omnes
Attulit ad celtas christum tentoria figens
Parrhisios bisido qua Sequana circuit amne.
Plurima postremum passus tormenta feratq̄,

Vt memini

Octobris.

Liber.X.

Vt memini cecinisse olim maioribus orsis
Cum sociis poena capitali affectus in vlnas
Ipse suū caput assumpsit: trūcusq̄ propinquum
Attulit in collem: quo nunc sublimia regum
Busta loco resident magno sub culmine templi.

De sancto Luca.

Signa Nepæ redeunt: alio quæ nomine fertur
Scorpius. Ara venit, formæq̄ bicorporis astrū.
Fertilis autumnū pars vltima colligit vnas
Solibus affectas longis: ac vna ferentes
Dulcia, & extremas deportat in horrea fruges.
Mespila quæ medici dixerè tricoccia mala.
Mittigat attritis duro sub verbere culmis.
Antiochenus adest Lucas: & cornua fronte
Bubula fert. illum vates fecere Iuuenicum:
Vt memini tractans diuī solennia Marci.
Hystoriam christi verbis complexus achæis
Vertere apostolicos calamum properauit ad actus.
Ipse comes Paulo semper fuit. illius inter
Barbaricas gentes iter est sectatus. Athenas
Venit, & in Cyprum remeans vt sanctus agebat
Spiritus: in christum vicos animabat & vrbes.
Ipse fuit magnæ Matri custodia longo
Tempore: & ex eius fertur didicisse relatu
Plurima de duplici natura & origine partus
Virginis sine patre sati sine semine nati.

Spreni

Spreuit opes, spreuit veneres, ad funera venit
 Coniugis ignarus. Veterum pleriq; putarunt
 Cum Cleopha Lucam christum vidisse latentem
 Sub peregrinantis specie: cum nocte reuersus
 Effet ab inferna: superasq; redactus ad auras.
 Hic medicus, pictorq; fuit. monumenta supersunt
 Plurima: & Iconicæ Christi Mariæq; figuræ
 Ex leges iterum populos vicinaq; ponto
 Regna legens senior Bithynica venit in arua:
 Atq; ibi post decimam cum lux octaua pruinis
 Spargeret octobrem: gelidoq; ascenderet ortu:
 In placidam lapsus migravit ad æthera mortem.

De sancto Ptolemeo.

Post Lucam Ptolemeus adest de sanguine (vt aiunt
 Antiqui) stirps nata Lagi: genus vnde superbū
 Descendisse ferunt: regum qui sceptrataulerūt
 Niligenas inter, per plurima sæcula gentes.
 Iste latinorum magno sub principe quondam
 Inclyta, cui virtus pietas cognomina fecit:
 Indulsi bellis: & Alexandria colebat
 Mœnia in ægypto: christiq; receperat vnam
 Atq; fidem soltis viuens sine crimine in armis:
 Infontemq; trahens cum religione iuuentam.
 Inuidere homini lemures, latrator Anubis,
 Apis, & inachatis virgo quæ venit ab oris.
 Et reliqui: quorum locuplex ægyptia semper

Terra

Terra fuit. diuis igitur satagentibus orta est
 Seditio contra nostræ primordia gentis.
 Cumq; sacerdotum rabies sæuaret in omnes
 Christigenas: vinculis, flagris, & acinace, & igne:
 Continuo in medios venit Ptolemeus: & alta
 Voce scelus tantum increpuit, mora nulla ministr
 Sacrorum exciti iuuenem traxere sub vmbra
 Carceris insignem non ausi extinguere tali
 Morte virum: neq; vulgari delere tumultu.
 Dum sedet in tenebris sub opaci fornice claustr
 Sæpius admonitus christo dare terga: deoq;
 Quos reges, quos antiqui coluere parentes
 Suscipere: & fumo culpam expurgare sabæo.
 Mansit vt aduersus boream rhodopeia cautes:
 Forti inconcussosq; animo mala numina contra:
 At cum sæpe deos insectaretur acerbè:
 Rideretq; minas: christumq; extolleret ore
 Libero & audaci: turbam irritauit atrocem,
 Insultusq; hominem facto rapuere. Tyrannus
 Qui præerat genti cupiens sedare tumultum:
 Se in fora prorripuit plæbisq; è vortice tractum
 Fascibus affixit, populoq; virgente proteruis
 Ausibus & misso in cœlum clamore securi
 Tristis & inuitus fatis occumbere iussit.
 Lucius in bellis qui te Ptoleme sequutus
 Semper erat: te in morte sequi: tecum venire

Ad

Ad superos voluit: miseratq; relinquere terras.
 Supplicis igitur cum se clamaret aperte
 Christigenam paribus: tecum migravit in astra.
 Tum quoq; scrutator cœli præclarus eisdem
 A proavis veniens & sanguine proximus isti
 Floruit Isaacis alter Ptolemæus in oris:
 Et demum moriens nunq; peritura reliquit
 Ingeniū monumenta sui, nam sydera & ipsum
 Terrarum propriis inclusit legibus orbem.

De sancta Virgula.

Infula ab antiquis quæ dicta Britannia nunc est
 Anglia: vel quoniam terris auulsa videtur
 Angulus extremi latitans in finibus orbis:
 Vel quoniam regina locis regnavit in illis
 Angela: quæ signis illuc visticibus egit
 Saxonas: & fecit pulsis noua regna Britannis.
 Tunc gens pulsa suis laribus cum nomine prisco
 Transit ad gallos: seditq; in littore magni
 Oceani primis, non longe a finibus. hi sunt
 Britones: ex quorum regali sanguine Virgo
 Virgula processit Mauro generata parente.
 His etenim rex Maurus erat, sed & Anglia regem
 Paulopost habuit christi cultoribus hostem.
 Hic sobolem Mauri quod præstantissima forma
 Ac virtute foret, nato cupiebat: & acta
 Post diuturna tulit deus hæc in fœdera reges.

Virgula

Virgula christigenis prognata parentibus ante
 Quam subeat thalamos: iungat sibi mille puellas
 Atq; decem comites præstanti corpore: & vna
 Quæq; decem comitū ventat comitata phalange
 Mille puellarum, cum talibus virgula castris
 Virgineam ducat tota trieteride vitam.
 Interea iuuenis christum doceatur: & vnda
 Diluat antiquas labe cultumq; deorum.
 Virgula virginis igitur stipata cateruis
 Assiduis operam ludis impendit: & omnes
 Prouocat ad phrygiæ socias certamina Troæ:
 Strenuaq; assumptis imitatur Amazones armis.
 Mens erat has secum comites ad limina Romæ
 Ducere: & hanc alto seruabat pectore curam.
 Ast vbi iam christi cunctis infudit odorem
 Virginibus: summo venit Paranympus olympo:
 Qui docuit: fecitq; viæ cognoscere casus
 Et mortis genus atq; locum. tunc classe parata
 Conscendere maris fluctus: & in hostia Rheni
 Natibus immisissis: Agrippæ moenia postq;
 Intrauere: viæ reliquum pede carpere visum est.
 Rhenus enim rapidum voluens ex alpiibus amnem
 Præcipitat cursus versum oceanitidas vndas:
 Et labor aduerso nimis est grauis ire fluento
 Quot proceres claræq; nurus spectacula visum
 Hæc venere loqui longum, vix agmina camp.

Pascert

Pascere vix vrbes poterant. Saturnia tandem
 Iam pedibus tenere fessis in regna puellæ
 Per venetos, per flaminius venere per umbros.
 Dixissent veteres hæc vna in castra Dianam
 Omnibus è syluis nymphas egisse: suisq;
 Virginibus cinctam patrii iuga quærere Cynthi
 Busta antiqua patrum celebri templa inclyta fama
 Inuisere, nihil prætermisere quod intra
 Moenia religio christi insigniuit, & extra
 Mille habuit paries omnis, mille omnis imago.
 Oscula mille solum, prosternabantur ad omnes
 Cum gemitu & lachrymis & cum singultibus aras.
 Tam pia nunq; alias vidit spectacula Roma.
 Cyriacus: qui summus erat: sic fama: sacerdos
 Pontificis curam maiestatemq; relinquens
 Cœtibus his tantis sese contunxit, & inter
 Virgineas acies ductor germanica tandem
 Per iuga q̄ primùm Rheno duce venit ad vrbs
 Moenia Agrippinæ: saeuo deprensus ab Hunno est.
 Tunc etenim patriis egressi finibus Hunni,
 Heu graue terrigenis atq; illeçabile fatum,
 Deuastatum ibant vicos, rura, oppida, & vrbes.
 Virgineas igitur turmas furialibus armis
 Aggressi lantant: sicut ieiunia passus
 Longa greges vrsus libyci q; armenta leones
 Dilaniare solent: adeo genus illud acerbum est.

Armigero

Armigero tandem furiosus in agmine princeps
 Vrsulæ in innocuum, quia nec deponere christum
 Nec venerem sancto voluit præferre pudori.
 Eiaculans pectus contracto spicula cornu
 Formosam formoso animam de corpore soluit.
 Sunt quoq; qui dicant ipsum redeuntibus illo
 Occurrisse loco caesumq; furoribus isdem
 Dum sponsam & comites certat seruare maritum.
 Sic sponsæ coisse suæ sic sanguine mixto:
 Festa penes superos celebrasse iugalia diuos.
 Cordula in hoc tanto fertur latuisse tumultu,
 Nec socias comitata fuit: sed luce sequenti
 E latebris veniens strictos se misit in enses:
 Et subito assumptis cælo sese intulit alis.
 De sancto Symone & Iuda.

De sancto Symone & Iuda.
 Simonis Iudæ q; dies est quinta Calendas
 Ante nouembrales, horum matertera christi
 Mater erat. Iudæ vero duo nomina Iudas
 Et Thadæus erant. hic est qui venit Edissam
 Abbagari regis morbos Elephantiosinq;
 Curaturus: vt christus promiserat olim.
 Christus enim Regi sese in sua regna vocanti.
 Scripserat auxilium postq; remeasset in astra
 Se fore missurum. post hæc ægyptia Simon
 Arua petens. Iudas vero babylica christi:
 Sancta per ignaras mittebant semina gentes.

Mox ubi confunctis in Persida gressibus ambo
 Peruenere: lares qui per simulachra latebant:
 Protinus amissa tenuere silentia voce,
 Tunc Indos persasq; grauis discordia in arma
 Miserat: instabatq; dies saeuia aspera martis.
 Dux super euentu belli dum consulit aras:
 Et simulachra lares trepidi responsa negarunt
 Sanctorum imperio tandem ventura coacti
 Pandere si scirent: nimum crudele futurum
 Excidium cecinere hominum: pugnamq; cruentam
 Tum gemini fratres nugas risere deorum:
 Atq; duci ne prebe aures dixere nefandis
 Manibus. haud dubium tibi cras orator ab Indis
 Pacificę veniet portans ramalia palme.
 Altera lux aderat, venit legatus ab indis
 Pacem orans, pacemq; ferens in Persida totam.
 Impia successu hoc mens indignata magorum:
 Sic se posse Putans sanctis imponere coram
 Rege ipso: tulit in medium genus omne veneni.
 Dyssadas & iaculos celeres hydroscq; nepasq;
 Natrices colubros & caetera quae eremum
 Solibus arentem virosa animalia serpunt,
 At gemini fratres pecus hoc in membra magorum
 Conuertere. dnu tortos sanisq; fluentes
 Pestifera miserati homines pepulere colubros
 In deserta procul nullis habitata colonis.

Ut premeret

Ut premerent rixas incerto semine natum
 Infantem qua luce parens produxerat illum
 Ad populum fecere loqui: nec proditus autor
 Eius adulterii sed falso crimine functus
 Reddere quem voluit mendax infamia fontem,
 Vrbs ea clatrato clausas in carcere tigres
 forte habuit: quae tunc aditum prebente Megera
 Exierant: & iam strages asperrima passim
 Aedita perturbas totam tremfecerat urbem.
 Hoc ubi nouerunt fratres: crudelia monstra
 In naturam ouium mitem vertere precando
 Atq; immansuetum subito extinxere furorem.
 Post varios casus & post miracula tandem
 Plurima digressos alias traduxit ad oras
 Spiritus ille potens homines impellere quo vult.
 Obseruata illic qua totus ad orgia luce
 Conflueret populus templum subiere: palamq;
 Ex statuis iussere deos prodire latentes:
 Et latebras aperire suas: ac frangere saxa.
 Ecce duo visi subito volitare per auras
 Aetiopes: suaq; horrifono simulachra fragore
 Sternere humi: penitusq; suas lacerare cauernas.
 Protinus hoc tanto plebs exanimata tumultu
 Pernici dat terga fugae, tum tota repente
 Turba sacerdotum sanctos inuasit: & armis
 Oppressere viros simulachrorumq; ruinis
 q ii Contriuerē

Contriuere deos animis furialibus vlti.
 Nec mora coeperunt mugire tonitrua coelo
 Nigrescente micant subitis ardoribus auræ.
 Fulminâq; in templi molem contorta superbam,
 Dissolunt conuassatis laquearia tectis.
 Ecce ruit sublimis apex, luxata sequuntur
 Marmora cū strepitu ingenti sublatus in auram.
 Puluis it: & templum in partes est quattuor actum.
 Sic vbi traxerunt ad christum perfida totam:
 Migrauere animæ fratrum super æthera sanctæ.

De dedicatione Templi.

Rex solymę gentis Salomon prudentia & auro
 Inclytus: vt fecit templa illa excelsa: manumq;
 Imposuit summam celeberrima sacra vocatis
 Principibus magna cum religione peregit.
 Nam centum viginti ouium cecidisse feruntur
 Millia. viginti vero duo milia: visu
 Res miranda: bouum, sacras holocausta per aras
 Tanta reidentes illis arserunt diebus:
 Tot pecudum fufus potuit decurrere sanguis
 De clino pendente sion procul vsq; iacentem
 Iosaphat in vallem rituumq; implere rubenti
 Cæde: tenebrosa factum cui nomen ab vmbra:
 Non ab odoratis: vt plebs putant inscia: cedris.
 Addidit & varia decerptas arbore frondes.
 Graminaq;, & flores, & millecoloria ferta.

Balsama,

Balsama. & ex pingui stilantem cortice myrrham.
 Cinnama, thura, arabes lambebant sydera fumi.
 Addidit argenti decus & vasa aurea signis
 Aspera: & auctas Gangis de littore gemmas.
 Hoc ideo factum: quo Rex ostenderet ipsi
 Omnia deberi superis magnorq; tonanti:
 Omnia qui vitæ nobis alimenta ministrat
 Assidue: & moto vires dat rebus olympos:
 Quas generat tellus. & quæ nascuntur in vndis.
 Ipse etiam populo faciente silentia: & aures
 Ad longas tendente preces multa ore profatus:
 Vt deus æternum templi custodia & vrbis
 Esset: & ad gentis corda inclinaret amorem.
 Pro pietate deum tali de culmine mundi
 Aduentasse ferunt: regisq; ad limina lapsum
 Collaudasse pios animos operumq; labores:
 Promississe etiam templi populiq; habiturum
 Se vigilem semper ventura in sæcula curam.
 Mos hic ab antiquis nostros deuenit in annos
 Nam noua cœlitibus magnis delubra deoq;
 Pontificum prece thure mola sacramus & igne
 Accrucibus circumplectis: quæ dæmones arcent:
 Marmoreas etiam diuum sacra ossa peraras
 Conditimus: & tales ritus Encenia dicunt
 Aduertendum etiam calces & liba teneri
 Inter sacra super mensas de marmore viuo

Effic opus: & triplici velanda altaria lino
 Vel duplici saltem, nam lintea plura leguntur:
 Exanimum christi quibus inuoluere cadauer.
 Talibus obsequis deus inuitatus in ipsa
 Tempora venit superi veniunt: & vota precantum
 Intellecta ferunt patris omnipotentis ad aures.
 Cum solymę quondam supremū incumberet vrbi
 Excidium: superi qui templa arasq; tenebant:
 Auditi sunt nocte loqui: migremus ab istis
 Sedibus. ista graui moles deuota ruinaq;
 Hinc patet in templis diuos habitare: quousq;
 Officio functi fuerint: alioq; vocati.
 Propterea in templis nihil exercere nihilq;
 Dicere fas: quod diuum oculos offendat & aures.
 Vota preces & sacra decent altaria: & omni
 Tempore diuinis illic de rebus agendum est.
 Hic mulier velare comas, abscondere vultum.
 Pectoraq; & gestus debet cohibere petulos.
 Nam nihil est quod sic mores: vt femina frangat.
 Tempora quoq; a gratis appellabantur Asyla:
 Quod qui confugerent illuc: iura ipsa vetabant
 Inde trahit mos hic nostro seruatur ab æuo.
 Nam templum est diuina domus: legesq; profanas
 Non patitur: sed colla iugo fert libera ab omni
 Nos etiam nos templa dei sumus. intima corda
 Ipse habitat: stygio nisi sint incesta veneno:

Qualia sunt

Qualia sunt per lustra hominū tenebrosa vagatum.
 Et nullum est aliud templum æque nobile: nullum
 Gratus hospitium superis. reminiscere vatium
 Atq; sibyllarum: quorum deus ora mouendo
 Pectora venturos docuit mortalia casus.
 Exornanda igitur mens religione, pudore,
 Iustitia, pietate, fide, nam talia diuos
 Delectare solent: & nos in sydera ducunt.
 Templum aliud deus ipse sibi mirabile quondam
 Fecit ab exortu rerum: cui nomina cœlum.
 Luminatq; appendit semper lucentia, solem.
 Et sua perpetuo variantem cornua lunam.
 Magna etiā Venus est lampas: quæ porrigit vmbra.
 Iupiter & Mauors, ruber hic, argenteus ille
 Post venerem lucent. summo Saturnus in orbe
 Pallet. Atlantadem se in paruum colligit ignem.
 Hoc est vestibulum templi sublimis eunti
 Altius offertur spactum sine fine sub alta
 Abside: & æternis illic splendoribus ignes
 Tot numero lucent: quot sunt per littora harenę.
 Multiplices rerum formas ea lumina certis
 Distincta ordinibus reddunt. apparet imago
 Lanigerę pecudis. Tauri. iuueniq; duorum.
 Cancer in obliqui sedet alto limite Circi
 Versus hyperboreos axes, Leo proxima Cantero
 Tecta tenet. sequitur Virgo. sub virgine libra
 q̄ illi Scorpius.

Scorpius, & formæ senior coniunctus equinæ.
 Mox caper humentem tollens sua cornua ad austrū
 Ac iuuentis qui spargit aquas. piscesq; intenti
 Tergore. & obryzum squāmīs imitantibus aurum.
 Stant Iena dextrāq; aliq; quas dicere longum est
 Vndiq; difformes pecudumq; hominumq; figuræ
 Rerum etiam plantarum anima sensuq; carentum.
 Vt Quadriga, Ratis, Crater, Lyra thracia. Plaustrū:
 Arāq; & ardenti radians mucrone sagitta.
 Atq; virinq; poli. rectoq; per inuia mundi
 Viscera discursu longus se porrigit axis:
 Qui volucris motam torquet vertigine molem.
 Si magis alta petas: semper maiora fereris
 In spacia: & missos longe sine limite tractus.
 Hic æterna quies. hic est æterna voluptas.
 Huc veniunt humane animæ quæ tēpla frequentant
 Facta manu in terris quibus est pietasq; pudorq;
 Vitāq; compagem carnis pertesa caducam.
 Qui templo defertur honor: reuocatur in annos:
 Et solite redeunt ad festa reciproca laudes.

FINIS LIBRI NONI.

DE SACRIS DIEBUS NOVEMBRIS.

In solemnitate oīm sanctorum.

Affert prima dies solētia magna Nouembris
 Nam superos oēs vno celebramus honore:
 Et noua

Et noua communi perfoluimus orgia ritu.
 Si quod in hoc igitur toto peccauimus anno:
 Hic delemus. idem veteres fecere latini
 Ante dies christi: sed erant ea festa secundi
 Mensis: & his nomen festis dementia fecit:
 Stultorumq; dies illos dixere Quirites:
 Extat adhuc Romæ moles amplissima. & autor
 Vt perhibent agrippa fuit testudine grandi
 Aethereo similis cælo: quæ dicitur olim
 Vltori sacrata Ioui: magnāq; deorum
 (Vt meminit graiorū ætas antiqua) parenti.
 Hæc igitur diuum genitrix sua pignora molis
 Istius heredes faciens cognomina traxit
 Omnibus à diuis: dixitq; immania tecta
 Pantheon. hoc templum Phoca donante recepit
 Sacrorum Antistes Bonifacius: atq; fugatis
 Inde simul cum matre deis: solemniter omnes
 Transtulit ad superos. verboq; sacrauit & vnda.
 Ac Maii celebranda die solemnia nono
 Instituit: sed in has patres traxere Calendas.
 Nam modo collecte fruges & in horrea missæ
 Octa parturiunt. iam transiuere labores.
 Cessauere operæ. tempus geniale propinquat.
 Bruma venit. glacialis hyems apparet in altis
 Montibus. & canis albens fuga summa capillis.
 In campos gelido iam descensurus ab axe

Implet

De factis diebus.

Implet rypheis boreas aquilonibus vtres.
 Apta celebrandis & idonea tempora festis.
 Hæc prisca videre patres. sed tempora Maii
 Et si fronde virent: multa tamen aspera fiunt
 Sæpius absumptis iam frugibus atq; laborum
 Et solis crescente æstu spaciôq; dierum.
 Cum sacrata ædes diuis fuit ista: repente
 Proripuit sese veterum tota illa deorum
 Colluues. Cybele petit sua Dyndima: coniunx
 Ianiculi fertur specubus latuisse sub altis.
 Iupiter idæos saltus, Venus alta Cythera.
 Iuno Samum, soboles Matæ Cyllenia iustra.
 Delius in delphos abiit, Vulcanus in æthnam.
 Filia Latonæ syluis præfecta recessit
 Protitius in Delon, Neptunus in æquora fugit.
 Pallas in acteos montes. Rhodopeia Mauors
 In iuga. Dircaeos Euan volitauit ad agros.
 Cœlituum vero populos ad festa voluptas
 Egit: & ornati roseis venere coronis.
 Tum veterum Cunei patrum pœana canentes:
 Et cum virginibus matres duxere choræas.
 Et quæ supplicis ac fuso sanguine christum
 Illustrem fecere animæ: quæ corpora longis
 Affixere malis: nec in octa delicias ue
 Protegere dies: palmas gessere virentes
 Ante deum: lætq; choros habuere frequentes

Nos

Noouembris.

Liber. XI.

Nos igitur patriæ memores cui viuimus: ad quam
 Tendimus: hos tantos læti celebremus honores.

In die Mortuorum.

Prima dies superos ciues colit, altera manes
 Expiat: æternos nō qui damnantur ad ignes:
 Quos spes nulla fouet: quos nulla piacula solunt:
 Sed quibus est veniale nefas vel origine ab ipsa.
 Vel capitale prius factum veniale dolendo.
 Sunt quos errorum bene pœnitet: atq; doloris
 Igne coquunt animi maculas elephantiasinq;
 Atq; cicatrices. isti post fata feruntur
 Ad superos. sunt qui scelerum moriantur opacis
 Impliciti tenebris. hi sunt qui tartara & altum
 Præcipites acheronta petunt, exiliter, ægre,
 Frigide, & insipide. nec toto pectore quosdam
 Pœnitet. hos q̄q; patris clamentia in umbras
 Non agat æternas: tamen vt terrena relinquunt
 Somnia & antiquos habitus & iniusta malarum
 Semina curarum: per regna catartica mittit.
 Et quosdam permittit agi tenebrosa per antra
 Astygiis laribus. quosdam transire per ignes
 Et per stagna facit latrinaleq; lacunas:
 Illudiq; malis læthei a manibus orci:
 Actius ac leuius meritorum examine facto.
 Sicut in Alphonso dictum reminiscimur olim.
 His præfens deuota dies, suffragia dantur

His

His hodie, his crebris lucent altaria flammis.
 Et paribus studiis vrbes ac rura parentant
 Februaq; exercent, sicut Romana secundo
 Mense superstitione Ioue tunc regnante solebat.
 Quintuplici vero manes ratione iuuantur.
 Prima salus oblata deo sunt azyma liba
 Et calices, profunt animis ieiunia, profunt
 Quæ miseris donantur opes, litanea precesq;.
 Est aliud: si vera recens sententia patrum:
 Manibus auxilium, nam quædam æraria dicunt
 Conflari ex meritis christi diuinisq; colentum
 Aethera: Romanus quæ dispensare sacerdos
 Partiriq; potest: animisq; impendere functis
 Corpore: qui elysios possunt sperare penates.
 Auxilio tali factum indulgentia nomen.
 Indulgere etenim blande inferuire vocamus.
 His deus extenuat pœnas: & tempora pœnis
 Assignata modis breuiat, nec credimus ista
 Luce animis tormenta dari: sed gaudia pulso
 Mœrore & lachrymis campos resonare per illos:
 Sicut vbi lautis ineunt conuiuia mensis:
 Nuptiæ: & antiquo celebrata charistia more.
 Quæ in cryptis fuerant: veniunt ad compita visum
 Si quem forte suæ gentis patriæ ue per amplum
 Conspiciant Erebum superis a sedibus illuc
 Descendisse, manus iungunt, dant oscula, quærunt
 Quæ

Quæ forma quærat viuos, quid agatur in orbe
 Terrarum, lætiq; trahunt solatia fando.
 Ast vbi conuerso Titan delabitur axe:
 In sua tecta pedem referunt patienter: & æqua
 Mente ferunt quæcumq; suis sunt debita fatis.
 Tunc etiam multæ vinculis & carcere functæ
 Dimittuntur, habent proprios ea regna toparchas:
 Atq; magistratus: qui certa silentibus vmbribus
 Iura ministrantes animas soluunt ligantq;:
 Et quasi minoes quidam dominantur auerno:
 Sicut in Alphonso dictum reminiscimur olim.

De sancto Leon ardo.

Inclita gallorum pars est Aquitania monti
 Proxima pyrene. Ligerim videt atq; Garūnam
 Per sua piscosis decurrere pascua lymphis.
 Hic fertur traxisse genus Leonardus ab alta
 Stirpe Clodouei Francorum regis & omnes
 Contempsisse suæ titulos & stemmata gentis:
 Et coluisse nemus: consorsq; fuisse ferarum
 Asper & incultus: cum posset Episcopus esse:
 Ac nitidas habitare domos & viuere laute.
 Hic erat accensus studio pietatis: & ibat
 Effret vt auxilio vinculis & carcere clausis
 Assidue ad regem, quod si quandoq; se uero
 Rex animo se difficilem prebebat: ab ipsis
 Coelitis poscebat opem: precibusq; solebat

Soluere

Soluere vincula, fores clausas aperire, catastas
 Frangere, & ex altis miseris educere claustris.
 Contigit vt saltus rex & regina per illos
 Venarentur: & vt saeuos regina dolores
 Inciderit subiti partus. querimonia ad auras
 Iuit: & audita per lustra silentia voces.
 Tanta pater subito plus ad lamenta cucurrit.
 Et prece iam prope ducentem suspiria vita.
 Vltima cum tenero seruaui pignore matrem.
 Rex igitur meritis illi pro talibus omne
 Id voluit donare nemus. sed grandius æquo
 Ipse ratus donum: dixit sibi velle relinquī
 Quantum nocte suo gradiens ambiret a fello.
 Ergo sui postq̃ plures collegit in vnum
 Propositi socios: syluis erexit in illis
 Cœnobium statuens magnæ delubra parenti:
 Atq; ibi diuinos ritus exercuit vsq;
 Ad capulum summamq; diē: cum sexta Nouembris
 Surgeret incadens croceis aurora capillis
 Iuit in elysios foelici funere campos.
 Prætereo quantis viuens resplenduit vsq;
 Ad Rhodani ripas ad Iberi fluminis vnam
 Prodigis grauibus: morbis dum liberat ægros:
 Dum latices quos sicca loci natura negabat
 Elicit: atq; nouis vetitas dat fontibus vndas.
 Prodigium manus vita est sine sordibus acta.

Per postica

De sancto Martino.

PER postica Nepæ fugiens ad limina tendit
 Prima sagittiferi titan retrogradus astri
 Cras cum sole senex aderit contunctus ab arcto.
 Iam parat Arcturus sua sydera. Cygnus ab austro.
 Ac simul hybernos solem comittantur ad ortus
 Autumnum missura foras, subit ostia furtim
 Tristis hyems humeros niuibus cōspersa caputq;
 Nubibus vt quodam pluuiati vmbata galero
 Alget. & amphitapi circum velaminis oras
 In glaciem ventis fluidum glomerantibus imbrem
 Stiria fit, dicas hiali translucida frusta
 Dura manus longos neruis extantibus vngues
 Porrigit: & ciliis horrent caua lumina toruis.
 Stat corio defensa rudi furasq; pedesq;
 Fronte truci, mento incano, voce aspera & ægra.
 Naribus immundis & semper in ora fluente
 Pituita pulmonem agitans præcordia vellit.
 Tussis it incuruo pendens in pectora tergo.
 Atq; vacillantem sustentat arundine gressum.
 Aemonias igitur sole ingrediente sagittas
 Surgit hyems onerosa inopi damnosa senectæ.
 Temporis hæc inter duplicis confinia: cum lux
 Altera post decimam rediit Martinia festa
 Lætabunda colit solemnī ecclesia ritu.
 Sabariensis erat ciuis Martinus, at intra

Italiam

Italiam Ticini altus damnata parentum
 Numina cōtempfit: christumq; sequutus ad vnam
 Sponte salutarem teneris confugit ab annis.
 Cum puer esset adhuc: tacitam cupiebat eremum
 Vivere. tunc etiam nudum miseratus egentem
 Cum sæuiret hyems solito crudelior: ense
 Quo præinctus erat chlamydem diuisit: & illum
 Parte tegens aliam sua traxit ad illa partem.
 Nec dum tinctus erat: sed adhuc cathecuminus illud
 Tam magnæ pietatis opus puer inclytus orsus.
 Expulerant lucem tenebræ. per somnia christum
 Audit ad diuos illa sub veste loquentem
 Me tunica Martinus cathecuminus ista
 Induit. hinc constare potest quod habetur olympo
 Calculus humanorum operum. quod debita nostris
 Præmia sunt operis, & quod deus omnia curat.
 Miles erat proavos imitans studiumq; paternum.
 At cum pugna foret iam proxima: sanguinolentam
 Destituens artem renuit stipendia. sed ne
 Segniter ac timide posset fecisse putari.
 Auxilio diuum defessus & auspice christo
 Cum fremeret mauros: & cum sæuiret Enyo:
 Hostiles stetit ante acies sine lancea & ense.
 Tunc in flore fuit diuina scientia: christum
 Qui sapiebat: oues Petri pascebat & agnos
 Pictauiense pedum gestabat Hilarius alta

Insignis

Insignis pietate senex. Martinus ab illo
 Iura ministrandi sacris templisq; recepit.
 Mox patrios longo repetens sudore penates,
 Transtulit ad christū matrem. pater arma sequutus:
 Infamesq; deos sua in impietate remansit.
 Mox rediens vita sanctas in membra reduxit
 Tris animas: vixitq; diu secretus ab omni
 Plæbe sub occulta sanctis cum fratribus æde.
 Cum vero foret orbem illis pastore diebus
 Turonense solum: Martinus idoneus illi
 Officio visus populo plaudente Cathedram
 Sublimem suscepit inops auriq; animiq;
 Diues opum quibus arx emitur coelestis olympi.
 Innumeris postq; toto resplenduit orbe
 Prodigis: postq; multas est passus ab Ari
 Gente minas. longa moriens in pace reliquit
 Coelo animam: spoliū terris famamq; perēnem.
 Hæc est læta dies. ista populisq; patresq;
 Luce cados relinquunt: & defecata per omnes
 Vina ferunt mensas, ac libera verba loquuntur.
 Talis apud veteres olim sacrata Lyco
 Luxerat à priscis vocitata Pithoegia gratis:
 Quod signata dies aperiret dolia festus.
 Sol hodie si clarus obit, denunciat acrem
 Atq; molestam hyemem. si nubibus aera, mitem
 Prædicat hybernum, dant hæc prognostica natis

r Pastores

De factis diebus.

Pastores ouium: cum feria fantur ad ignem.

De præsentatione beatæ Virginitis Mariæ.

Plaudite lux venit vigesima prima Nouëbris.
Prima erat æthereū Virgo paritura tonâtem:

Dulce refrigerium patri spes vnica matri:
Cum templo deuota fuit. cum prole parentes
Per ter quinq; gradus viuo de marmore factos
Ascendere domum sacrato in colle sedentem.
Nam templo muliebris erat domus addita solis
Dedita virginibus: quibus adiungebat honestas
Publica cura nurus viduas: vt sancta docerent
Iura puellares annos: castuniq; pudorem
Influerent illarum animis, & Palladis artes
Ingenio muliebri habiles. sunt palladis artes
Texere candentes byffos, & vellera serum.
Rebus acu variū decus addere, fingere Arachneū,
Palliatq; à multis ducentia nomina filis.
Artifici plumare manu deducere eburna
Fila colu sacras vestes factura leuitis,
Vna tamen nurus inter eas velut altera Sappho
Docta peregrinas voces sophiamq; academi
Si quæ forsan erant studiis maioribus aptæ
Vt quandoq; inter virides vsu euenit annos
Scita puellares animos ad magna vocabat.
Ista videns Mariam socias precellere in omni

Munere

Novembris.

Liber. XI.

Munere doctrinis vegetam doclesm̄q; puellam
Excoluit vatis. Mosca volumina primum
Explicuit, mox deduxit per Persica regna,
Armentos docuit reges, Medosq; Scythasq;
Troianosq; duces, & quæ gessere pelagis:
Quæ libyci: quæ romanigenus omnibus vnum
Prælatum populis & gens fortissima quondam.
Multaq; præterea ad mores spectantia multa
De rerum natura adytis translata ab achæis:
Tradidit, & menti tantum decus addidit altæ.
Tum quoq; cum superis habuit cōmertia virgo.
Multaq; de cœlo didicit, de principe mundi:
Quæ mox ipsa suas comites: ipsamq; docebat
Vnde tot audierat dudum præcepta magistræ.
His nymphæ studiis exercebantur ad annos
Pubertatis. vbi nubendi accesserat ætas
Sicut ad emporium merces. ad testæ parætum
Ducebantur vbi fierent connubia more
Legitimo genus vnde nouum: noua surgeret ætas:
Quæ suppleret auos vt sic in prole manerent
Qui nequeunt ipsi semper superesse parentes.
Hanc deus & natura dedit mortalibus artem:
Vt quam fata negant vitam retinere: suis dent.
Et viuente aliqua viuant in imagine saltem.
Hæc est illa dies igitur: qua diua sub istas
Et ingressa domos. ipsam celebrate puellæ

r ii Nubere

Nubere quæ vultis. quod si neq; nubere vultis:
 Non minus est celebranda dies. seruaui vtramq;
 Coelibis & nuptæ vitam pulcherrima Virgo.

De sancta Cæcilia.

Cæciliam memini quondam cecinisse: sed ortus
 Supressisse diem: quâ nunc opus addere fastis.
 Hanc decimi mensis decimo vetus ante Calendas
 Mos celebrat Romæ. matres delubra frequentant
 Trans tyberina manu faculas & vota ferentes.
 Talibus æternos animus debemus honores:
 Qui non circenses ludos nec olympia: sed quod
 Est grauius vicere sui certamina sensus.
 Et larium fraudes, occultaq; bella deorum.
 Ac reges regumq; duces, & verbera, & ignes.
 Corpus erat tenerum: sed mens adamantina. mēbra
 Mollia: sed constans & inexpugnabile pectus
 Almachium virgo ferrum flammâq; minantem
 Irridebat: vti cautes marpesia ventos:
 Vt maris irati feruorem immobile litus.
 Cyclade sub coa tyrio sub murice & auro
 Hircinis vestita sagis quæ texere contra
 Tela solent Cilices: muenilia membra domabat.
 Nupta virum fratremq; viri conuertit: & ambos
 Misit ad vrbani, docuit seruare pudorem.
 Dedere se christo, cultumq; negare deorum:
 Feruentes deserit aquas, ludebat in illo

Mortifero

Mortifero & bullas extra faciente lauacro.
 Romanq; loquens ad circumstantia gentis
 Agmina damnabant Martē Phœbumq; Iouemq;
 Et saturnigenas alios: quos Roma putabat
 Esse deos. potuit christum suadere latinis
 Fœmina: & a veteri laruarumq; auertere cultu.
 Non timuit gladios sed merso in guttura ferro:
 Et per pulmones vsq; ad nuda inguina misso:
 Inuulgabat adhuc christum: populosq; ciebat.
 Disce quod illius regeret præcordia Numen:
 Quantaq; in arcano latitaret pectore virtus.
 Deniq; compositis rebus christiq; suisq;
 Ad superos victa fugit Virguncula Roma.

De sancto Clemente.

Altera Clementi lux tinnula verberat æra.
 Spargit humū redolēte Thymo. suspēdit ad
 Virgineas lauros: & purpureos Amarāthos. (aras
 Nam cum cessat humus flores proferre coronas
 Transiit in hyernas tepidis Amarāthus in vndis.
 Lotus & hæc primum reparat medicina colorem
 Hic Romanus erat satus ex primoribus vrbis
 Ore, clientelis, ac sanguine clarus, & auro.
 Hunc sibi mandauit Petrus succedere tanti
 Instituens regni hæredem. reuerent. us autem
 Prætulit ipse sibi geminos Cletumq; Linumq;
 Insignes pietate viros: ætate priores.

r iii Adde

Adde quod hunc morem de successore creando
 Taliter expungit penitus: ne forsitan illinc
 Sumeret ambitio vires: debere putauit.
 Hic quia Faustinae magni de sanguine Neruae
 Siftunturq; virum illustrem cum coniuge christa
 Subdiderat: Roma procul ablegatus ab vrbe
 Hellepontiacę petit confinia terrae:
 Peruenitq; paron: lapides vbi multa secabant
 Millia christigenum parios: quibus alta theatra
 Tempia deum regumq; domos ornare solebant.
 Vt didicit quam magna foret penuria genti
 Dulcis aque: miserās turbam prece mouit olympū.
 Nec mora sublato vidit pede velleris agnum
 Albicomi stantem vicini in vertice saxi.
 Accessit: ferroq; locum percussit acuto.
 Ecce latex fluit vbertim de marmore fracto:
 Atq; coit: qua terra cauo submittitur agro.
 Et quia magnus ad hæc miracula littore ab omni
 Græcorum concursus erat: ne templa deorum
 Desolata forent: Traiano à Cæsare missus
 Aufidians ad hoc litus tentauit eorum
 Immutare: animos christumq; abolere minando.
 Ast vbi se frustra niti cognouit: in ipsum
 Desænire caput statuit: iuguloq; ligata
 Anchora in ægeas Clemens demergitur vndas.
 Sed cum christigenæ starent ad littora tristes:

Et simul

Et simul ob tanti patris dispendia flentes.
 Corneli Phœbiq; preces fecere marinos
 Ire procul fluctus: & iter prebere per alta
 Aequora murorū in speciem pendentibus vndis.
 Ergo introgressi passum tria millia templi
 Instar opus videre nouum de marmore & album
 Sarcophagum cum reliquiis. stabatq; sepulchro
 Proxima quæ fuerat funesti conscia casus
 Anchora. in abstruso maris hæc habitacula fundo
 Condidit ipsa suo diuina potentia testi.
 Mox vbi discessit populus: via clausa repente:
 Et vada constrauit pelago salis vnda relapso.
 Dicitur hunc morem per sæcula longa quotannis
 Obseruasse fretum. nam cum natale redibat
 Martyris: excluso ducebat semita ponto
 Turmatim populos vsq; ad subaquatica templa.
 Sed sensim labente fide cum tempore: diui
 Autores istorum operum mortalia regna
 Despexere malis offensi moribus: atq;
 Neglecti à nobis nos neglexere vicissim.
 Sic perire fidem decorantia plurima nostram.

De sancta Catharina.

Regia progenies sicut memorauimus olim
 Carmine prolixo: Catharina per Isis arua
 Floruit ingenio, forma, sacundia in annis
 Pubertatis adhuc: maiorq; euasit in horas.

r iiii Non

Non loquat vt nup: sitti vera insomnia: christo.
 Vt digitos fuluo nitidos inuenerit auro:
 Cum populo præfente deos damnaret, & aras.
 Et sacra: quæ Dores appellabant hecatomben.
 Nuper eo uestus Cæsar Maxentius illam
 Arsit. at obscenos cum nil curaret amores:
 In chaos obscurum missa est onerata catenis
 Passa famen: longisq; minarum afflicta procellis.
 Rhetoras orantes pro relligione deorum
 Vicit: & ex tanto referens certamine palmam
 In se hominum sic conuertit mentesq; oculosq;
 Vt solet aethereo vapor inflammatus ab igne
 Qui latè longeq; comis fragrantibus umbras
 Discutit: & tristi magnos ferit omine reges
 Præstantem clarumq; ducem cum milite multo
 Porphyrium Reginam ipsam nuruumq; cateruam
 Nobilium magnam sacras perduxit ad vndas.
 Armatos gladiis orbis magnoq; volantes
 Cum stridore rotas ventorum turbine & igni
 Fregit agens frustra in fluctus conuersa marinos.
 Supplicio demum capitali affecta cruorem
 Non habuit: sed lac nitueum pro sanguine fluxit.
 Coelicolæ corpus trans æquora rubra per altum
 Aera portantes posuere in vertice Sinæ:
 Et liquor ex membris mox vt tumultata fuerit:
 Incepit manare potens extinguere morbi

Omne

Omne genus, testis Memphis, Babylonia testis.
 Totaq; thuriferis redolens panchaia syluis.
 Tam late vulgata huius miracula Diuæ.
 De sancto Andrea apostolo.

Andrea germane Petri sanctissima Ionæ
 Progenies: qui baptistæ documenta vian: q;
 Ante sequebaris: q; te cum fratre vacantem
 Retibus acciret soboles diuina. Nouembris
 Vltima fert aurora tibi pluuialia festa.
 Tu Galilæus eras, tu circa littora cymba
 Vectabare trahens varios ex gurgite pisces.
 Sed sine remigio christus sine retibus vllis
 Te docuit piscari homines: animasq; vocare
 Ex scelerum stagnis stygiisq; paludibus orci:
 Mittereq; ingentem diuum in viuaria prædam.
 Tu pelopis gentes & Achaica regna peragrans
 Spargebas radios vitæ ad mortalia corda.
 Sicut ad humanas acies cinitus Apollo
 Sparta vetus meminuit Lacedæmoniaq; Mycenæ
 Argos Amicliq; lares Alphæaq; pisa
 Atq; altæ danaorum vrbes: quas alta Corinthus
 Claudit: & angusto duplex mare diuidit Isthmo.
 Cum paritura nurus magno clamore vocaret
 Lucinam: Lucina dedit responsa. vetamur
 O dilecta nurus vobis succurrere. nostram
 Vir prohibet Galilæus opem concurrere ad eus
 Auxilium.

Auxillium sibi namq; meum decus arrogat ipse
 Sic ait. Andreas interpellatus ad illam
 Misit opem sic diuinam compulsa fateri
 Virtutem Lucina fuit. sic inuidus orcus
 Cogitur inuitus diuorum accedere votis.
 Ast vbi deuenit pelopensia moenia Patras:
 Vnde patet procul aetolas prospectus ad vrbes:
 Aegeas proconsul erat. qui grandibus actus
 Prodigis metuebat enim ne sacra deorum
 Corruerent: voluit diuino obstare furori.
 Qui neq; vulgares poterat componere rixas.
 Aegeas igitur cum nec terrore nec armis
 Possit ab inceptis hominem reuocare: leuauit
 In lignum sublime crucis. quo maximus heros
 Supplicio delectatus clamabat ab alta
 Arbore ad astantes populos: christumq; docebat
 In ligno voluisse pati: quod semina mortis
 Traxerit a ligno princeps in stemmate nostro.
 Talia vociferans biduo sic pectora plæbis
 Mouit: vt Aegeæ mortem intentaret atroci
 Voce fremens. quibus ille minis perterritus ibat
 Cum lictore volens motos sedare tumultus:
 Et seruare hominem: fractisq; absoluerè vinclis.
 Id pius Andreas metuens clamabat ab ite.
 Christe faue. succurre animæ terrena perosæ
 Omnia: & in superos tua me clementia tollat.

Talibus

Talibus orantem deus audivit. ecce repente
 Aureus erumpens hominem circumstetit ardor.
 Et longis mens sumcta malis in sydera fugit.

FINIS LIBRI VNDECIMI.

DESACRIS DIEBVSDUCEMBRIS.

De Aduentu.

Atidici vates orituri tempora christi
 Prædixere: velut cantu prenūciat ales
 Veturā christata diē. multosq; p annos
 Expectata fuit diuini gloria partus.
 Propterea postq; caelo descendit aperto
 Lux ea tam foelix: patres voluere quotannis
 Tempore brumali vota illa antiqua parentum
 Pendentisq; animos & spes ostendere longas.
 Tempus id (aduentum dicunt) modo quattuor vsq;
 Tēdit in hebdomadas. modo tris: sed semp oportet
 His tribus hebdomadis partē superaddere quartæ.
 Ad sex vsq; dies quod sexto implebitur anno.
 Septimus hebdomadē cū tam cōpleuerit annus:
 Ad tres hebdomades: lucemq; reuertitur vnam.
 Hæc via perpetuum varians decurrit in orbem.
 Meta dies natalis erit: mutabile vero
 Principium. quoq; opus est intrare Nouēbrem:
 Atq; dies auferre aliquot. quandoq; december
 Sufficiat. hæc autem fluit inconstantia ab ipso
 Natali: quē fert modo sol, modo Cynthia, & astra

Cætera

Cætera: quæ septem nomen fecere diebus:
 Cum solenne dei Titan natale reportat:
 Maximus aduentus. cum luna: breuissimus exit.
 Mars & atlantiades & Iupiter & Venus addunt
 Vnam quisq; diem. dat lux Saturnia sextam:
 Cuius apud solymam manet obseruantia gentem.
 Tempus idem notat Aduentū: quo funera christus
 Ad sua & ingrata venit passurus ad urbem:
 Cum pueri frondes oleę palmasq; ferentes
 Altisonis alacres cecinerūt vocibus hymnos.
 Tempus idem ventura refert in fine dierum
 Sæcula: cum posito requiescent sydera cursu:
 Lucem illam metuendam: illud lachrymabile tempus
 Plurima præuenient dira atq; horrentia signa
 Prostratura metu mortalia pectora magno.
 Nam mare. nam tellus perturbabuntur. & aer.
 Totaq; stelliferi lugebit machina mundi.
 Tunc Boreas austro zephyrus contrarius Euro
 Bella gerent: pontumq; graui clamore frementem
 In magnos adigent fluctus attollere montes
 Vorticibus quoq; spumosis sorbere carinas
 Aut ad marmoreas scopulorum allidere cautes.
 Mortales etiam bellis flagrantibus orcus
 In variasaget erumnas: requiemq; negabunt
 Terrigenis manes. seuæ ac sine numine gentes
 Tempa profanabunt. diuum reuerentia & omnis

Relligio

Relligio fluet: vt fractis solet vtribus aer.
 Nec minus imbriferæ nubes & saxeæ grando
 Fulmina & ardores & signa horrenda cometæ
 Humans ferient animos terrenaq; regna.
 Astra videbuntur cœlo labentia sensim
 Perdere splendorem: sicut scintilla volatu
 In cineres it tota breui. sol maxima mundi
 Gloria staccet: gelidâq; inglorius ore
 Stabit: & obscuro tectus moerebit amictu.
 Lunæ autem iubar a Phæbi splendore receptum
 Occidet: & prima sine maiestate latebras
 Quæret inops lucis: totusq; erit ater olympus.
 Hęc vbi contigerint magnū amplexabitur orbem
 Flamma volans: terræ moles quę innititur vndis:
 Vndaq; quam gremio circumflua sustinet aura
 Conflagrabit. & hæc tam magna incendia surgent
 Trans iuga montanosq; apices: vbi fulmina fiunt.
 Hęc vbi facta leues deus in defuncta vocabit:
 Membra animas resonante procul clangore tubarū.
 Nec mora cœlituum christus stipante caterua
 Adueniens magna cum maiestate sedebit
 Aereo in solio: stabitq; ante illius ora
 Omne hominū genus attonitū: & parere paratum.
 Terrigenum vero vitas scrutabitur omnes
 Acriter: atq; nouis formabit legibus orbem.
 De triplici aduentu satis hæc adiungere fastis.

Barbara

De factis diebus.

De sancta Barbara.

Barbara in excelsa: quia formosissima turri
Clausa tenebatur. sed cum contenta duabus
Non esset speculis: accito tertia fabro
Additur. id genitor cernens deprehendit in illa
Nescio quid discors à religione deorum.
Adde quod in faxis crucis apparebat imago
Vndiq; quam digitis virgo capiente figuram
Marmore signabat. cum perniciosus acuto
Inuasisset eam telo pater: illa volucris
Se pede proripiens montem diuisit: & altas
Se tulit in syluas: latuitq; silentibus umbris.
At pater inuectus furis per summa cucurrit
Saxa per anfractus montis: tandemq; repertos
Pastores scitatur vbi fugitiua lateret.
Nec mora. mentitur se non vidisse puellam
Primus adulterium sperans. vidisse secundus
Se confessus vti pater illam perderet iust
Ostenditq; locum latebræ crudelior ipso
Patre. ambo longe indigni vitalibus auris:
Quod docet euentus. nã mox diuina sequuta est
Ultio pastores conuersi in faxa gregesq;
Criminis admissi durant in secula testes.
At pater apprehendens fusos in terga capillos
Ad Nicomedeam traxit velocius urbem.
Nam Bithinnus erat. statuitq; ante ora superbi

Iudicis

Decembris.

Liber. XII.

Iudicis accusans de religione puellam
Barbarus indigno suspendit ab arbore nudam
Supplicio iudex: heu res obscena: pependit
In caput ad lignum pedibus sublime ligatis.
Hic ferrum, hic flamas, hic verbera passa subinde
In cæcas demissa domos onerata cathenis
Extenuata fame. tandem concessa parenti
Ducitur ad montes ad quos confugerat ante:
Et post mille minas, & post opprobria mille
Verberaq; ad summum manibus iugulata paternis.
Cum foret orta dies Nonis vicina decembris:
His defuncta malis superas euasit ad arces.

De sancto Nicolao.

Post Nonas cū prima dies ascendit ab ortu:
Thura cremat Cilices, redolent altaria myrrham.
Terra crocum quod Tmolus alit, viret vndiq; laurus
Pendula, littoreas figunt ad limina myrtos.
Nicoleos patareus adest: qui oracula phœbi
Sustulit: & lycias fecit desistere sortes.
Credimus hunc nondum voces formare potentem:
Quam primum spirare datum est: habuisse dierum
Noticiam: sciuisse deum diuinaq; iura
Icunabat enim: testis Pamphilia. testes
Phœnices, Lyci: Cilices, & Achaica tellus:
Mercurii Venerisq; diem. nam lactea matris
Nutrimenta semel tantum potare solebat.

Cum

Cum puero creuit pietas, reuerentia, & omnis
 Ut paucis vtar diuina humanaq; virtus.
 Quidam cuius erat Pataræ malesanus opumq;
 Prodigus, hunc iuuenis rebus tam funditus haustis
 Velle inopes stupro natas exponere sanctus
 Audierat, quod ne fieret, tali obstitit arte
 Mane sub auroræ radios ter in illius ædes
 Conflatum nitidos aurum protegit in orbes.
 Hac ope paupertas hominis curata pudorem
 Virgineum, miseræq; domus seruauit honorem.
 Vrbs Cilicum præclara Myron pastore carebat
 Propterea de vicinis regionibus illuc
 Pontifices se contulerant: precibusq; petebant
 Affiduis quid vellet agi sententia dituum.
 Dumq; ita consultant: vox hæc audita per umbras
 Intempesta: suos dum nox cõuolueret ignes.
 Nocte fores templi qui primus adiuerit: esto
 Nec mora dum templi limen custodia seruat:
 In foribus Nicolaus adest, collegia patrum
 Suscepere hominem: tanq; si lapsus olympo
 Effet et à superis: atq; imposuere coronam
 Quot vero memorabilibus resplenduit actis
 Prodigisq; potens: non est mea pandere Clio.
 Pauca tamen narrare libet, cum turbine nautæ
 Deprehensi Cilices magno clamore vocarent
 Nicolai viuentis opem: descendere quidam

Coelituum

Coelituum visus sancti sub imagine patris:
 Qui freta depulso fecit placidissima vento.
 Tris pueros quos impatiens proconsulis ira
 Iusserat occidi: properans subtrahit ab ictu
 Ensis: & absoluit iustos à crimine falso
 Cum Tiliam Triuixæ sacram prostrasset: in aura
 Est audita graui fugiens Dea flere vlulatu.
 Cum ieiuna fames illas sequeret in oras:
 Venit ad appulsas vicina ad littora puppes:
 Et Cereris magnam pharias quæ annabat ad vrbes
 Mercatus partem: nautis mihi credite dixit:
 Crescet vestra Ceres eadem mensura rediit
 Quæ fuit in sicula cererem quæ protulit ora.
 Sic senior, sic dicta fides sine fraude sequuta est,
 Cætera prætereo longum factura volumen.
 Pertransire tamen nequeo quod funere ducto
 Ccepit ab illius membris decurrere riuus
 Imbris odorati: qui longa in sæcula fluxu
 Perpetuo labens morbos auferre solebat.

De conceptione beatæ virginis Mariæ.

Rata salutiparæ lux est octaua Parenti.
 Hæc etenim fuit illa dies: qua iuncta marito
 Anna diu sterilis tandem concepit: & ista
 Pullulat ab radice grauis discordia rixæ.
 Sunt etenim qui conceptus contagia in istos
 Lapsa velint, magnamq; putent traxisse Parentem

s Fomitiss

Fomitis antiqui vitium: cui fecit origo
 Nomina sunt alii quibus hæc absurda videntur:
 Sicq; duc ventunt ista in certamina sectæ
 Nonnunq; magno implentes subsellia risu.
 Aequanimis autem volumus si vera fateri:
 Vanus uterq; labor pietas temeraria, præcept
 Religio, leuitas velata scientiæ amictu.
 Nec natura potest illuc extendere visum:
 Nec deus hoc docuit, nec redepndet ab ista
 Nôstra salus. Quæ nos igitur dementia torquet:
 Ut studeamus in his consumere litibus annos:
 Siue sit hoc vitium labes: qua sordida fiunt
 Semina, seu sicut perhibent: absentia tantum
 Iustitiæ: quam peccando fregere parentes:
 Et sine qua qui nascuntur de femine patrum:
 Exilio subsunt: postq; deus omnia solo
 Emaculare potest: & reddere splendida nutu:
 Quid seu munda fuit semper: seu sorduit olim:
 Hæc ea mortales non sunt quæ numina poscunt
 Obsequia à nobis, studio dominatur in isto
 Ambitio: & tumidis pugnans iactantia verbis.
 At si sancta fides operas exposceret istas:
 Eset opus pugnare pium: sudare sub armis:
 Exilium mortemq; pati, sed salua sepultis
 His nugis est ista fides discrimine ab omni.
 Adde quod inualidis certant pueriliter armis

Hi pugiles:

Hi pugiles: nec tela ferunt imbellia vulnus.
 Ac si foemineo fuerint contorta lacerto
 Qui prolem maculare volunt ad tempora primi
 Respicunt hominis: cutus peccata nepotes
 Infecere omnis: lapsamq; in corpore mentem
 Sordibus inuoluunt, sed mox ne feruat orco:
 Sanctificat, at qui nolunt in sorde volutam:
 Extingunt in carne nefas à debito habendi
 Iustitiam soluant: animam charitate perungunt:
 Ante nouos quam vita recens labatur in artus
 Iustitiam charitas etenim: si credimus istis:
 Aequiparat: maiusq; animæ decus addere fertur
 Sicq; suos iusta affectus in somnia fingunt.
 O miser! non ne hæc deliramenta videtis:
 Cur igitur tam ridiculis popularia corda
 Obscurare opus est gerris: & scindere pacem
 Inter mortales: qua nil descendit ab astris
 Vtilius nobis: belloq; inuoluitis orbem:
 Non est laudis inops Virgo, tot floribus hybla
 Non redolet: cum sol auersi fydera Tauri
 Ingreditur: segetes non tot, spicantur aristis
 Per libyam: quot sancta Parens preconia laudum
 Verarum si queris habet, signa relinque:
 Et quot scire nequis: ne diuinare labora
 Incassum: dignoq; diem celebremus honore.
 Nulla fuit super hoc vnq; sententia iusto

s ii Proximior:

Proximior: quæ quæ magni de matre Tonantis
 Consuluit. quotiens aliquo de crimine sermo
 Noster agit: quotiens tractat peccata: silendum.
 Ergo nec infectam dicas nec labe carentem
 Obmutescere. deus sciri hæc arcana negauit.
 Cum redit ista dies: si nil præstātus isto.
 Forſitan occurrit: missus narretur olympo
 Nuncius: ut sterili virtutem infunderet aluo
 Defectum naturæ abolens in utroque parente:
 Ut fieret talis diuino femina dono:
 Qualem progenies cælo ventura petebat.
 Qualem nec causæ: quæ sunt sub sydere lunæ:
 Quæque super lunam poterant plasmare: secundæ
 Nam deus hanc opus esse suum decreuit: & ipsam
 Maiori quam nos studio quæ cætera finxit.
 Verba hæc pœdæ habet: & in hoc sermone reposita est
 Emphasis humanæ cui nil facundia linguæ
 Par proferre queat. Lectam diuinitus esse:
 Ut voſtrum cœleſte genus portaret in orbem:
 Grandius est quam naturæ fugisse tyrannum
 Sic etenim nostri labem dixere parentum
 Quod præesse velit sensum ratione fugata.
 Et licet his olim nugis iuueniliter aures
 Præbuerim: tamen ut melius cum tempore factum est
 Iudicium. his hæc mihi pernicioſa videri
 Cœpit: & ex grauium cuneis abigenda vitorum.
 Propterea

Propterea modus iste magis quadrare videtur.
 Nam secreta dei quæ vestigare nefandum est
 Clausa sunt ratio. magnæ sic vndique Matris
 Est habitata: & legi non sit violentia nec fraus.
 Hic iuuat: istius quibus obseruantia festi
 Venerit: ex causis breuibus subnectere verbis.
 A Dacis rediens Abbas Helisintus ad arua
 Anglica iam maris oceanis speciosa secabat
 Aquora: cum Boreas vastos attollere fluctus
 Cœpit: & obscuro cœlum subtexere nimbo.
 Iam crebro polus igne micat. cum grandine raucus
 Erumpit fragor: & tonitru caua nubila frangit.
 Ecce ratis concussa salit: proransque supinam
 Porrigit in nubes: subitoque cadentibus vndis
 Prona ruit: rursusque leui volat ardua saltu.
 Auster adest: feriensque ratem contorquet: agitque
 In gyrum: pelagusque vomit per transtra forosque.
 Nec mora flagranti correptum fulmine velum
 Acribus ignescit flammis. incendia Rector
 Tanta videns clauo præceps de puppe relicto
 Labitur: & nautis gelidus timor alligat vlnas.
 Dum trepidant omnes: subito super æquora visa est
 Forma viri procera humeros vestita caputque
 Pontificali habitu: vocesque erupit in istas.
 Huc Helisine veni. tibi enim tibi nuncia porto.
 Prodiit exiliens. quem sic affatur imago,
 s iii Si cupis

De sacris diebus.

Si cupis incolumes socios è turbine tanto
 Ducere: & in patrios tutus remeare penates:
 Egregiam promitte diem celebrare quotannis:
 Qua christi concepta parens. octaua decembris
 Lux ea si menses eius numerabis ad ortum.
 Annuit his: votumq; pater suscepit: & aer
 Continuo incepto pulso clarescere vento.
 Motusq; composito siluerunt æquora fluctu.
 Fluxit ab hac maris irati formidine festum.

De sancta Lucia.

Venit ad australem lampas titania metam:
 Et subit Egoceron verso remone: quadrigam
 Flestit ad Arcturum: pluuioq; recedit ab austro:
 Producitq; dies: dederat quæ tempora nocti.
 Subtrahit: & longè nimium iam pœnitet umbra.
 Mane oritur cum sole Draco contortus in orbes:
 Complectensq; vitrum. Piscis quoq; & aurea quondã
 Thraicit vatis lyra quæ placuit auernum:
 Ac maris vt perhibent olim nunc incola cœli
 Cœruleus Delphin tali stipante caterua:
 Phœbus ab infernis superos ascendit in orbes
 Diua Syracusias inter sanctissima nymphas
 Lucia quam magno quondã celebranimus orsus:
 Nunc addenda breui nostris modulamine fastis.
 Paschasio siculæ dum sub proconsule gentes
 Vitam agerent infortunam: quia durus & atrox

Prædabatur

Decembris.

Liber. XII.

Prædabatur opes: insidiabatur honori:
 Cædibus instabat: christum confessa virago
 Matris Eleusinae calathos derisit & aras
 Persephones reginae Erebi: si fabula vera est.
 Hæc ratio quæ vincula tulit: quod clausa profundo
 Carcere: quod perpeffa graues virguncula poenas.
 At quia virginitas res est odiosa tyrannis:
 Iussa est ad commune trahi vicianda lupanar.
 Sed noua res, & opus cunctis mirabile sacris
 Contigit: extemplo facta est immota: solusq;
 Sic hæere pedes: ac si radicibus altæ
 Defixis in grande nemus conuersa fuisset:
 Vt memorant prisca vates de virgine Daphne.
 De Dryope, & Myrrha, de germanis Phaetontis.
 Mille vitris iuga multa bouum contuncta labore
 Sudauere diu inualido stipata, deinde
 Conflagrante rogo non est exterrita flammis,
 Non est læsa igni: demum per guttura ferro
 In sacras animæ latebras spirauit adacto.
 Alba decembrales aurora reduxerat Idus:
 Cum patuit reduci superum domus alta puellæ.
 Mercurii post ista dies solemnia secum
 Tempora quæ vulgus dicit ieiunia: portat
 Tres complexa dies quæ constituere parentes:
 Vt transiret hyems nostris innoxia rebus.
 Neu raperet vites boreæ penetrabile frigus:

s. iiii Nostra

De factis diebus.

Nos tranec auferret glacialis ouilia bruma.

De sancto Lazaro.

EVcharia genitrice syro genitore creatus
Lazarus, antiqua vir nobilitate per omnem
Thelytus assyriam christi sectator & hospes
Ut Stephanum saui praecipua violentia Sauli
Sustulit: e medio pelagi se credidit vndis:
Et sine remigio geminas ad regna sorores:
Gallica perduxit terris peregrinus & alto
Massilia tandem portus quos proxima terris
Insula defendit pulso procul aequoris aestu
Subgreditur sospes parua cum plabe suorum:
Hec ubi pauit oues christi per pasqua: longo
Tempore concessit fatis mortibus secunda:
Septima post decima cum lux foret orta decembris.
Hic est qui quondam vita defunctus ad umbras
Iuit auernales: & subterranea regna,
At cum quarta dies a funere nata fuisset:
Vox ingens instar tonitru perterruit orcum
Tale sonans. Dominus rerum regnator olympi
Lazare te clamat, retro vestigia verte.
Attoniti manes tenuere silentia: & aures
Vocis ad euentum intentas oculosque tenebant:
Assimiles damis cum per dumenta latentes
Aduentare vident vrsam foetam ueleenam,
Ecce animam claro cernunt splendore nitentem
E latebris

Decembris. Liber. XII.

E latebris limbi obscuris prodire: viamque
Admirante orco superas inuadere ad auras
Per caua terrarum mox spiramenta relabens
In vetus hospitium redit. iam tabida membra
Putruerant, spirabat odor teterrimus antro
Marmoreo: sed viua animae praesentia fecit
Viscera: & ex templo fugit situs ille per auras
Taliter ad vocem christi reuocatus ab orco
Vixit apostolice retinens consortia turbae.

De sancto Thoma apostolo.

ANnua festa Thomae vigesima pria Decembris
Fert aurora, patres Didymum dixere: quod ipso
Nouerit ex tactu sanctae vestigia plagae.
Nam duo complexa est perfecta scientia firma est
Et manifesta, fides firma est, manifesta vocari,
(Cum sit caeca) nequit, sed quae de sensibus exit.
Partibus ex geminis constat. nam firma vocanda est
Cum dubio careat. clara est manifesta patensque
Nam sibi sola sat est: omnisque superfluit autor.
Hac ratione Thomam didymum dixere parentes.
Sed tamen aduertas quod & altera nominis eius
Sit ratio forsan melior, Thoma namque vocatur
Voce palestina geminum: quod Roma quod Hellas
Appellat didymum, didymum dixere pelagii.
Non quod ei fuerit geminata scientia: verum
Quod nomen Thoma significet monstrare volentes.
Prima

De factis diebus.

Prima quidem ratio plus ingeniosa: sed ista
 Verior est, si vis ambas: amplectitor ambas.
 Medigenas postq̄ gentes & parthica regna
 Hircano vicina solo peragravit: & illis
 Fecit nota locis magni mysteria christi:
 Nuncius indorum regis rubri æquora ponti
 Mensus in assyriam venit: fabrumq̄ per vrbes
 Querebat: qui tecta suo sublimia Regi
 Schemate romano fabricaret & amphitheatrum.
 At faber astrorum natus de coniuge fabri
 Astitit: & fabrum sese confessus habeto
 Hunc ait: ostenditq̄ Thomam tum forte per vrbes
 Cæsareæ fora reptantem. quid plura? subintrant
 Acquora rhyphæo spirante ad carbasa vento.
 Nam ruber humêtes sinus est porrectus ad austros:
 Quo gelidus cursu boreas fert vela citato.
 Aduenere locos vbi connubialia princeps
 Festa celebrabat. discis redolentia plenis
 Viscera fumabant, & erant communia vulgo.
 Accubuere epulis, Casu cytharistrâ Virgo
 Hebraico modulans laudem sermone tonanti
 Hic aderat. dulces vt sensit Apostolus hymnos:
 Iuit in excessum mentis: subitoq̄ remansit
 Attonito similis conuerso in sydera vultu.
 Ecce ministrorum quidam dum forsitan illum
 Dardere dapes putat: & contemnere festa:

Sancta

Decembris. Liber. XII.

Sancta hominis stricto percussit tēpora pugnorum
 Tale nefas deus est vitus nam solus aquatum
 Dum petulans percussor abire: ieiunaleonum
 Venit in ora. tenent etenim rura illa leones:
 Sicut nostra lupus fera martha Dorcas & vrsus.
 Nec mora longa fuit serui canis ore cruento
 Attulit ad mensas: posuitq̄ sub ipsius ora
 Principis inuento diuisam a corpore dextram.
 Hoc animaduertens princeps deprehendit in ipso.
 Esse viro diuini aliquid: christoq̄ recepto
 Protinus ad sacrum venit cum coniuge fontem:
 Totaq̄ paulatim fines diffusa per illos
 Barbara gens confessa fidem: christumq̄ sequuta est.
 His ita in æthiopum sterili regione peractis
 Oceani sulcantur aquæ: Zephyroq̄ secundo
 Perfida transgressi patris potiuntur arenis:
 Qua fuerant magno statuenda palatia sumptu.
 Rege salutato quam primum Lucifer ortus
 A questore Thomæ constata pecunia dudum
 Ergo operis tantî subito numerata. subinde
 Rex abiens totum bellis exercuit animum
 Interea sine re viduas sine dote puellas
 Mendicosq̄ omnis cogens: dispescuit aurum
 Omne Thomas: Regiq̄ domū construxit olympo.
 Rex vbi cognouit fraudem: si dicere fraudem
 Fas opus est: sanctum subito consecit in atrio

Carceris

Carceris antra virum sed mox reuocatus ab orco
 Vi superum regis frater regalia narrat
 Tecta manu cōstructa Thomæ: quæ vidit in astris.
 Pœnituit facti regem: christumq; professus
 Aere virum soluit. qui mox conuersus ad ortum
 Solis & ad terras quibus est Península nomen:
 Aurea dum lemures abigit: dum languida saniat
 Corpora: dū verbis Venerem proscindit acerbis:
 Ducta pudicitia studio Regina maritum
 Odit: & amplexus latuit pertesa fugales.
 Hoc agra Rex mente ferens nudata coegit
 Ferre super candens hominem vestigia ferrum.
 Sed gelidis grauis ardor aquis extinguitur orto
 Fonte: per herbosos saltens qui murmurat agros.
 Ductus & ad solis templum prodire coegit
 Aere larem: suaq; in terram simulachra repente
 Sternere: & ingenti templum prostrare tumultu
 Diuum ignominiam confractaq; templa dolentes
 Arma sacerdotes animis flagrantibus arma
 Arma vocant: nudisq; Thomā mucronib; vrgent:
 Atq; ita subuerso migravit in æthera sole.

De natiuitate Domini.

Fortunata dies vigesima quinta Decembris
 Tot titulis splendens, tantis ornata trophæis.
 Tota sub Augusto: gemini quem limina Iani
 Ter clausisse ferunt: tellus pacata silebat:

Sæuāq;

Sæuāq; depositis Bellona quieuerat armis:
 Cum bona tam felix pepererunt sydera tempus.
 Roma triumphatum scribi mandauerat orbem:
 Solemneq; dari sibi regna per omnia censum.
 Et cum quisq; solum peteret natale: suamq;
 Tenderet in patriam senior cum coniuge Ioseph
 In betlehemeos ducens asinumq; bouemq;
 Venit agros: quod ab oppidulo descenderant illo.
 Hospitibus vero cum plena frequentibus essent
 Vndiq; tecta: larem paruo sibi legit in antro.
 O memoranda dies & aperto splendida cœlo.
 Nox erat & capro iunctus tellure sub alta
 Sol gradiens nostri radiabat sydera cœli:
 Cancer in excelso stellati cardine mundi
 Stabat: in occasu qui fert in vertice Delta
 Dux signorum Aries. Libræ duo brachia in ortu.
 Cum soboles diuina nouem tam mensibus actis
 Prodiit: & christus terris apparuit infans.
 Mox subar immensum sine lumine solis & ignis
 In tenebris ortum toto respenderit antro.
 O lux quæ nostri decus es & gloria sacri.
 Tum subito ex sese quam non acceperat ortam
 Progeniem cernens tanti miracula partus
 Mente volutabat Genitrix: aciesq; silentem
 In puerum fixas admirabunda tenebat.
 Et genua insistens palmis ad pectora iunctis

Numen

Numen adorabat latitans sub imagine nostra.
 O veneranda dies cunctis prælata diebus.
 Ecce chori superum magnis præana sonantes
 Cantibus afflunt timidis pastoribus. o res
 Nunq̃ visa prius. Diui pastoria corda
 Sollicitant: pueriq̃ docent cunabula nati.
 Pastores igitur caulis abiere relictis:
 Et videre deum propter iumenta cubantem.
 O miranda dies nascenti conscia christo.
 Hac quoq̃ nocte magi clarū videre Cometam
 Impendere iugis: cæloq̃ ardere sereno.
 Hic est ille puer: de quo vulgata per orbem
 Carmina fatidicæ quondam cecinere Sibyllæ:
 Tantæq̃ concordî vates præfagia cantu.
 Iste suo aduentu renouat per omnia leges.
 Sacra, sacerdotes, secum noua sæcula portat.
 Nec contentus erit iudei limite regni:
 Sed faciet gentem regnis ex omnibus vnâ:
 Imponetq̃ suo tractum de nomine nomen
 Gentibus & regnis vsq̃ ad confinia terræ
 Vltima: & obsessis circumfuso æquore terris.
 O præclara dies omni memorabilis æuo.
 Ite lares procul inferni, discedite templis.
 Gloria vestra ruit, veterem deponite fastum.
 Delphice claude fores templi fallacis apollo
 Cortinam tripodasq̃ ferens ceruice, sub orcum

Labere:

Labere: & ad stygias tua fer responsa lacunas
 I Ventis in tenebras, & tu Saturnia Iuno
 Cum Ioue: maiestas vobis cum nulla superfit
 Amplius in terris: Erebi descendite ad umbras.
 Rex verus sua regna subit, procul ite tyranni.
 Ponite personas: & quos rapuistis honores.
 Hic puer hic infans est: qui titania fecit
 Sydera, qui solem docuit consurgere ab ortu
 Tendere ad occasum, quo tempora quattuor anni
 Ordine partiri: terrisq̃ infundere posset
 Semina tot rerum: tanta est in corpore virtus
 Exiguo, teneris tam mira potentia membris.
 O dilecta dies albo numeranda lapillo:
 Aetherel patris manet alta mente repositum
 Et latet in membris verbum mortalibus. o res
 Quæ caret exemplo, pietas diuina ferendæ
 Hanc opis est meditata viam, descendit ab alta
 Maiestate volens humili succurrere mundo.
 O iocunda dies alacri dignissima plausu.
 Iste puer siccis ibit super æquora plantis
 Venterum pelagiq̃ potens, dominabitur orco.
 Ex stigiis reuocabit aquis in corpora vitas:
 Cum volet, ægrotis eius diuina voluntas
 Infundet quotiens erit implorata salutem
 Et quandoq̃ prius: nobis amor illius ingens
 Non expectatis precibus succurrere nonit.

O lux

O lux fausta nonos inter celeberrima fastos:
 Qua deus incepit fracto succurrere mundo
 Aspiciet vt nobis hodie se credidit alto
 Aethere descendens nostras se misit in vlnas.
 Pauperis ospitii fordes non horruit autor
 Noster: & humanis oculis apparuit ipse
 Rerum opifex. quod si causam quę mouerit illum
 Queritis: hoc pietas opus admirabile fecit.
 O nox quę superas lucem splendore diurnam.
 O nox delicias: nox quę fers omnia tecum
 Gaudia. nox omni maior melior quę triumpho.
 O nox angelico cantu quę sola fuisi
 Digna frui, nox fausta die festiuor omni:
 Qua deus in terras nectar pluit. ambrosiam quę.
 Mannam quę. Corycios quę. crocos. & hymettia mella.
 Salue sancte puer sacri ventientis origo
 Progenies magni semper mansura Tonantis.
 Sis bonus ætati nostrę. miserere tuorum.
 Et tua sit semper miseris clementia portus.
 Hic vulgata leues aperire licentia ludos
 Consuevit: dubię quę aurum committere sorti.
 Alueolum date. taxillos afferte. cubos quę.
 Post epulas clamant. longas consumere noctes
 His studiis puerile opus est: & auara voluptas.
 Ludere vis: nequid nimium curare memento.

De sancto Stephano prothomartyre.

Altera lux

Altera lux primi celebrat solemnia testis.
 Primores fidei septem legere ministros
 Insignes probitate viros: ante omnia castos:
 Qui regerent muliebri genus viduas quę. nurus quę.
 Istorum ę numero Stephanus fuit. ipse docendi
 Ipse gubernandi curam officium gerebat
 Strenue. & hunc oditis insectabatur acerbis
 Plebs iudęa neci iuuenem dare certa pudicum.
 Prodigis etenim magnus erat incluius inter
 Christigenas: miris quę modis taxare solebat
 Perfidiam iudęorum, figmenta, dolos quę.
 Dum fremit hęc rabies: laqueos dum tendere certat:
 Ecce lupus de gente rapax Isacide Saulus
 Sese infert. vt in hunc primas exerceat iras
 Ingreditur turbam: verbis quę potentibus ignem
 Seminatur: accendit quę animos: & suscitatur arma.
 Pro patria pro gente monet pro lege deos quę
 Non pugnare nefas. genus extirpare nefandum
 Esse opus exclamat. falsi mala semina christi
 In teneris abolenda herbis: ne surgat in altum
 Immortale seges animis paritura venenum.
 Talibus alloquitur preceptis excita iuuentus
 Saxa rapit: volitant in morem grandinis orbes
 Marmores: multi quę fugant de moenibus vnum
 Nec mora nec requies. pulchrum seuire putabant.
 Quo quę magis noceant: audent clamore furorem.

t Ipse

De sacris diebus.

Ipse vbi se fractum sentit: madidumq; crurore,
 Vicinumq; nect: genua incuruauit & astra
 Suspiciens vidit christum coelosq; patentes:
 Atq; ait. o caelorum opifex, ignosce meorum
 Carnificum furis Sauli miserere iuuentæ.
 Nam neq; se peccare vident: meq; accipe testem
 Christe tuum: gentemq; tuam seruare memento.
 Sic ait. & sanctam tenues efflauit in auras
 Suspiciens animam: tacuitq; in sanguine corpus.

De sancto Ioãne apostolo & euãgelista.

LAeta dies Iani sexto celebranda Calendas
 Surgit. Ioãnes centeno proximus anno
 Auroram solito citius perducit ad ortum.
 Consobrini eum christus: sic fama: volentē
 Nubere cum lympham dulci mutauit Iaccho:
 Traxit ab incepto: venerisq; coercoit æstum.
 Commendauit ei matrem suspirta ducens
 Vltima: & hanc eius. tulit vsq; ad funera curam.
 Hoc studio liber Lycias peruenit ad oras.
 Multa vbi perpeffus seui rectoris ob iram
 Missus enim Romam, portæ fuit ante latinæ
 Limina supplicio: quo non crudelius vllum:
 Nequiter affectus. feruens intrauit oliuum
 Nudus: & in tristi sensit nil triste lauacro.
 Vinctus in athlete morem sublimibus ausis
 Exiit ad luctam inuitans hominesq; deosq;

Securus

Securus vitæ atq; necis. rursumq; reuersus
 In Lyciam, Pathini exilio multatur: inopsq;
 Cogitur in nudis vitam traducere saxis.
 Dicitur huc venisse magum certare volentem
 Cum sene: & auxilio larium tentasse marinos
 Ire super fluctus: & abyssum intrasse profundam
 Qua delphines eunt: habitant vbi grandia cete.
 At deus extemplo lemures horrescere fecit
 In medioq; suas vires immittere ponto.
 Tum magus infœlix stygiis desertus ab umbris
 Est oppressus aquis: animamq; reliquit in alga.
 Caesaris extincti post tristia funera tandem
 Regrediens Ephesum viduam reuocauit ab orco.
 Acratone viro fractos sapiente lapillos
 Vt varias hominum curas & inania vota
 Argueret: signo crucis integravit: & ipsum
 Edocuit Cratona fidem: gemmisq; reductis
 In cumulos numum ingentes donauit egenos.
 Forte duos iuuenes christi documenta professos
 Poenituiffe videns: sua quod patrimonia turbis
 Pauperibus subita nimium pietate dedissent:
 Continuo fruticum fascies in publica missos
 Compita in argentum vertit: iuuenesq; vocatos
 Ante oculos plæuis sermone redarguit isto.
 Postq; diuitias bene distribuiffis doletis
 Et facta est vobis pietas odiosa: querellas

t ii Ponste

De sacris diebus.

Penite restituet christus: quæ acceperat. ista
Ferte domum. christus vestro non indiget auro.
Ipse qui syluis frondes: qui gramina campis:
Qui frumēta solo: qui poma nucesq; quotannis
Arboribus tribuit. qui cuncta animantia pascit.
Hæc virgulta istos fasces quos cernitis: ipse
Non ego in argentum vertit: nec cessat in horas
Ginere opes varias: terram transformat in aurum
Rorem in margaritas. gignit per littora gemmas.
Chrysolitos, & carbones, nitidosq; pyropos.
Pars hæc vestra: nihil cœli sperate deinceps.
Ista senex iuuenum subito mutata quierunt
Pectora: & in lachrymas versi mala lucra & auaras
Execrantur opes: auriq; ardore leuantur.
Viminaq; in formam subito rediere priorem.
Cum foret in populo paucis post nata diebus
Seditio: Trivia ad templum quo dona ferebant
Vndiq; mortales terris ex omnibus vna
Cum plæbe & patribus veniens à culmine summo:
Illud opus quod tota Asia immortale putabat:
Et quod erat numeratum inter miracula septem
Cum tonitru in terram fecit procumbere magno:
Et quo flagrantem premeret proconsulis iram
Mortiferis hausit cyathis aconita duobus:
Atq; duas tali potu de corpore pulsas
In sua membra animas tulit ex acherōte profundo.
Prospiciens

Decembris.

Liber. XII

Prospiciens tandē sibi summum incumbere tēpus:
Viuus humum subiit: corpusq; in manna redactum.
Sunt qui transfatum credant orientis ad hortos:
In superos quidam: cœloq; ardente potiri
Huic vates aquilæ formam tribuere: quod alto
Describat sermone deum quod lumine viuo
Ac vegeto sensu vidit mysteria christi.

De Innocentibus.

Altera moerorem lachrymas miserandaq; secū
Fert lamenta dies, nam Rex audita magorum
Herodes post verba anno crudele sequenti
Est aggressus opus: cui par non viderat vniq;
Sol: qui cūcta videt tellure nec omnibus vndis.
Nam bethleemenos perfundi sanguine campos
Iussit: & infantes quot erant in finibus illis
Ense trucidari cupiens extinguere christum
Quem dixere magni dominum Regemq; futurum.
Sed celer aertolabens per nubila cursu
Nuncius hæc scelera & casus prædixerat istos
Ante sent: puerumq; illis curarat ab oris
Hermopolim: quæ tūc erat vrbs ægyptia: ferri
O infame nefas: quod detestanda libido
Regnandi: quod mens fastu viciata superbo
Protulit. infantes nudos à pectore matrum
Diuulsos stricto miles mucrone secabat.
Nec sceleris tantī causam furor ille sciebat

De sacris diebus.

Nam puduit Regem causas aperire nefandæ
 Cædis: in excelsas nubes in sydera clamor
 Exit: & spumans fluxit cruor vsq; sub orcum.
 Vicinæ planxere vrbes, audita per agros
 Noctes atq; dies stentum suspiria matrum.
 Hac quoq; sic fama est: in tempestate peremptus
 Regius est infans: qui lactabatur in illis
 Forte locis tantum dabat ira furentibus ignem.
 Propterea lætos luce hac ecclesia cantus
 Præterit: & tristi luget tot funera voce.
 Cum tamen in solis sacram solemnia lucem
 Hæc veniunt: quia læta eius natura dies est:
 Cantica suppressimus tristem testantia casum:
 Et per templa chori repetunt Aleluia canentes.

De sancto Thoma

ALtera lux tua diue Thoma clarissima gentis
 Fama Chalidoniæ sequi infamia Regis.
 Regia tu solitus tractare negotia, magno
 Cum splendore venis ad pontificalia tandem
 Culmina: & excludens mores habitusq; profanos
 Vertice sacrato bifidum diadema tulisti.
 Sed regale odium dum religioſa tueris
 Iura ferens mare transisti: Senonesq; petisti
 Missus in exilium pro liberate tuorum.
 Sed tibi Romano qui tunc ea regna colebat
 Auentone sedens Rhodani spumantis ad vndam:
 Pontifice

Decembris.

Liber. XII,

Pontifice auxilium contra bella ista ferente:
 In patulos repedasti agros, post tempore paruo
 Hinc magis exarsit liuor regalis & ira,
 Nec tua te probitas illa inculpata micansq;
 Vndiq; ceu titan summo cum incanduit axe:
 Te potuit seruare, ferox immane cruentum
 Virus in indomiti flagrabat corde tyranni.
 Namq; satellitibus sacra intra limina missis
 Excussit tibi sacrum illud sanctumq; cerebrum:
 Quod fuit æthereo flatus labentis ab orbe
 Hospitium toties: anima q; inſigne ſacellum.
 Ad tua cœlestes Diui venisse feruntur
 Funera: & exequias cantu celebrasse suauit.

De sancto Syluestro.

Pontifici summo lux vltima mensis & anni
 Dedita Syluestro, præclara negotia, vitæ
 Integritas, non ambitio quæ tempore nostro
 Imperat: ad tantos illum perduxit honores.
 Ciuis erat Romanus, opes, penus, horrea, mensas
 Ac loculos in egenorum miserabile vulgus
 Fundebat pietas imis immerſa medulis.
 Multa sub atroci vitæ discrimina paſſus
 Tarquino præfecto vrbis secessit: & altum
 Se in ſoraçte tulit sub quo delabitur amnis
 Albula: & in tacito fugit mala tempora saltu.
 At poſtq; ſoboles Helenę ſanctiſſima Cæſar
 t. iiii. Conſtantine

De sacris diebus.

Constantinus apud diuos hominesq; fauorem
Nactus, in excelso vidit crucis aere formam:
Et Petri & Pauli viros assistere vultus:
In terrena deus fecit descendere pacem
Regna cruentatos prohibens regnare tyrannos:
Tum rediit tandem Romam foracte relicto:
Atq; sub Augusto magnos sortitus honores:
Credidit è stygiis vmbriis se in sydera tolli.
Tunc synodus Nicæna fuit celebrata sub ipso
Cæsare: & impietas Arri damnata volentis
Partiri naturam vnam natiq; patrisq;
Cæsar hic in nostram gestans pia pectora gentem
Maxima templa deo diuisq; eduxit in auras
Immensas donauit opes, vasa aurea, fundos.
Vnde sacerdotes magnis prouentibus aucti
Romam ipsam: quid multa moror? Donauit ad agros
Thracios abiens aliam sibi condere Romam
Instituit: qua se augustis duo faucibus ampla
Aequora coniungunt contra Chalcedonis arua.
Magna quidem memorant alii miracula ab ipso
Aedita Syluestro: sed nullus idoneus autor
Nec testis productus adhuc, ideoq; relinquam
Talia: quæ possunt quædam figmenta videri.
Nostra etenim nugas deliramentaq; damnat
Religio: nec dat linguis mendacibus aures.
Tunc quoq; Rhyphæo qui sunt sub cardine Iberes

Ad christi

Decembris.

Liber. XII.

Ad christi venere fidem, captiua putatur
Conuertisse feras gentes & barbara regna
Foemina: quæ fines bello peruenit ad illos.
Per varios igitur casus per plurima vitæ
Tædia Syluester placidam sine sanguine tadem
Mortem obiit: Diuiniq; domos peruenit ad altas.

FINIS.

Precatio Auctoris ad deum.

Gloria vestra meo quia vulgatissima cantu
Non eget o superi vestrae plena omnia laudis
Hæc cecini solis mortalibus: vt sua sursum
Ad vos corda leuent, & vos clementer eorum
Præsidium sitis contra phlegethontida gentem:
Et curetis apud magnum pro pace tonantem
Assiduas proferre preces, nam regna fatiscunt
Omnia bellorum longo vexata tumultu
Impetretis item cū corpora nostra reposcent
Fata domos nobis in summi vertice mundi.

Fratri Ant. Paulini Carme-
litæ Theologi Tetraſticon.

Etnica conticeat vatum iam tota pœsis
Sacraq; squalenter prebeat harpocrati.
Nam nouus astrifero descendit ab æthere Vates
Multiplīci verum: qui tonat ore sophos.

Mpia sustulerat pius oia sanguine Christi

Festa: quibus lusit secula prisca. Iouis

Vana superstitio sani cefferat, & bona toto

Religio verum sparserat orbe deum.

Priscorum tantum fastorum nomina vt artes

Ingenii stabant: Hic tamen vsus erat.

Ac veluti Cineres tuto haud Calcantur iniusti

Et sepe excerpit Sautia virgo rosas.

Sic quoq; dum praebes pictae tectoria linguae:

Naso animi poterunt impietate capi.

At pater omnipotens tandem vt cumulatior esset

Vera Salus: nobis praebet & elloquium

Ecce fluens omni modulamine: Se quoq; vincens

Naso alter fastos dulcius ore sonat.

At tamen hic noster tanto praestantior extat:

Quanto alios cultus vicerit alma fides.

Versus martialis de beata vita

Itam quae faciunt beatorem,

Iucundissime Martialis haec sunt.

Res non parta labore, sed relicta.

Non ingratus ager, focus perennis,

Lis nunq; toga rara, mens quieta,

Vires ingenuae, salubre corpus,

Vires

[Faint, illegible text on the left page]

[Faint, illegible text on the right page]

